

ת"פ 25587/10/16 - מדינת ישראל נגד אליאב מזרחי

בתי המשפט

בבית המשפט המחוזי

בירושלים

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

ת"פ 25587-10-16

תאריך: כ"ה תשרי תשפ"ג, 20 אוקטובר 2022

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נ ג ד

אליאב מזרחי

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד מיטל בוכמן שינדל

הנאשם וב"כ עו"ד חיים כהן

הכרעת דין

1. כתב האישום

כתב האישום מחזיק 50 עמודים והוא מכיל פרטים רבים שיתבהרו בהמשך הדיון. עם זאת, נמצא לנכון לשקף את מסגרת הטענות הנצרכת להבנת עיקר עניינו של כתב אישום זה.

(עקב אורכו של פסק דין זה מופנים קוראיו לסעיף שלאחר פירוט כתב האישום, שתכליתו להקל על ההתמצאות בו, תוך אבחנה בין ליבת הדיון, לבין פרקים שנצרכים לשלמות הדיון, אך אינם בבחינת העיקר).

א. החלק הכללי של כתב האישום, חשיבותו להבנת התמונה הכוללת - רבה. במוקד כתב

האישום עובדה עליה אין חולקין לפיה בתקופה שבין שנת 2002 לבין שנת 2013, עסק

הנאשם בארגון חתונות במחירים מוזלים לציבור הדתי, וזאת במסגרת עמותה שנרשמה ביום

9.5.2002 תחת השם - "משמחים" (להלן: "**העמותה**"). עיקר הרציונל העסקי מפורט

בסעיפיו הראשונים של החלק הכללי של כתב האישום, ובמוקד - השאיפה לנצל את היתרון שבכוח קנייה מרוכז אל מול מגוון ספקים, אולמי אירועים וכיוצ"ב כדי להשיג תנאי התקשרות משופרים.

ב. על פי סעיף 5 של הפרק הכללי של כתב האישום, עוד ביום 27.12.12, הוגבל חשבונה של העמותה בבנק. בהמשך לכך, וכמפורט בהמשך סעיפי החלק הכללי של כתב האישום, קיבלו בעלי אולמות אירועים החלטות שעיקרן בזירות נדרשת בהתקשרויות מול הנאשם או העמותה הנ"ל כגון תנאי לפיו לא תאושר חתונה אלא רק כנגד העברת מזומנים מוכחת וכל כיוצ"ב.

ג. נוכח זאת, רשם הנאשם בפברואר 2013 עמותה חדשה בשם "משמחים לחתן ולכלה". על פי סעיף 9 בכתב האישום ובניגוד למטרותיה המוצהרות של העמותה (ותוך שאצין כבר עתה נושא שאדרש אליו במעלה הדרך ובמרכז עצם ההחלטה להתנהל במסגרת של עמותה), התנהלה העמותה למטרות רווח. עבור המטרה החדשה, אף פתח הנאשם חשבון בנק חדש ובבנק אחר. ביום 5.3.13 נפתח עבור העמותה החדשה עוד חשבון בנק, והפעם, בבנק שלישי.

ד. סעיף 11 לחלק הכללי של כתב האישום משקף את התמונה הכללית בחודשים הבאים, לשיטת המאשימה. הנאשם קיבל המחאות או שירותים על סך כולל של כ - 4 מיליון ₪. סכום העולה על 2.3 מיליון ₪ התקבל מבעלי שמחות שהזמינו אירועים; שירותי הסעדה ואירוח נתקבלו על ידי הנאשם או העמותה על סך העולה על מיליון ₪ וסך של 900,000 ₪ נתקבלו מנותני שירותי מטבע או ממלווים אחרים.

ה. סעיף 12 של כתב האישום מציין את המצגים הכוזבים בהם עשה הנאשם שימוש בדרך לקבלת הסכומים דלעיל, ועניינם של מצבים כוזבים אלה ופרטיהם ידונו בהמשך.

ו. חלק ניכר מכתב האישום מפרט את עניינם של מתלוננים רבים שהזמינו שמחות ואת פרשות ההסתבכות, לשיטת המאשימה. לכל אחת מהעסקאות אקצה פסקה לעצמה שתפרט

בתמצית את הראיות בעניינה ואת נזקם של המתלוננים, בכפוף למה שעלה בידי המאשימה להוכיח, ולא מצאתי הצדקה לפרט זאת עתה. בסך הכל, מפרט כתב האישום, 37 מקרים בהם הוזמנו שמחות (חתונות) מהנאשם/מהעמותה שניהל, ועיין להלן.

ז. אישום מספר 2 עוסק בהונאת ספקים ועל פיו, הונה הנאשם את "דוד אברהם קייטרינג קולינרי"; את "קייטרינג הדר הפודים"; ואת "קייטרינג קדמא נווה אילן".

ח. אישום מספר 3 עוסק בהונאת מלווים וכלשון כתב האישום - "צ'ינג'ים". במוקד המתלוננים - מאיר הורביץ', דניאל מימוני, שלמה נמירוב ו "צ'ינג' ורטהיימר".

ט. כתב האישום מייחס לנאשם את העבירות הבאות: -

אשר לאישום הראשון - קבלת דבר ברמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין (להלן: "**החוק**") (ריבוי עבירות) והוצאת צ'ק ללא כיסוי, עבירה לפי סעיף 432 לחוק (ריבוי עבירות);

אשר לאישום השני - הוצאת צ'ק ללא כיסוי, עבירה לפי סעיף 432 לחוק (ריבוי עבירות) וכן קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק (ריבוי עבירות);

אשר לאישום השלישי - הוצאת צ'ק ללא כיסוי, עבירה לפי סעיף 432 לחוק (ריבוי עבירות) וכן קבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 רישא לחוק (ריבוי עבירות).

2. מטעמי בהירות - הערות מקדימות לדין

פסק הדין ארוך מאד, בעיקר בשל היעדר יכולת מצד הצדדים להסכים על דבר וחצי דבר. לפיכך, נצרך לשקף את דבריהם של עדים רבים מאד כשהטעם שהיה לכך, בספק רב. דומני, שיהא במספר הערות ביחס למבנה הדברים כדי להקל על קוראי פסק הדין, ולהפנותם לעיקר.

א. כתב האישום מפרט עשרות אירועים, ומרבית עדי התביעה, מספרים אודותם. גם ההגנה אינה חולקת על כך, שאין המדובר אלא בלקוחות שנקלעו לפרשה שלא בטובתם, ואין בפי ההגנה טענות של ממש כלפי מהימנות מרביתם. עדותם מהווה את אחד מבסיסיו של כתב האישום, ואולם, גם אם בשינויים מתונים, ההבדלים ביניהם אינם העיקר, וגרסתם מתיישבת עם תמצית הגרסה המופרטת כבר בכתב האישום.

ב. עדות הנאשם קובעת פרשה לעצמה. עיקר דבריו נועדו ללמדנו מדוע אחראים כל הסובבים אותו לנפילתו: כולם מלבדו; ועל הפרק עדות שאף אינה מתיישבת כהוא זה עם דבריו בחמש חקירותיו במשטרה, בה, למעשה, מאשר הוא רבות מהטענות כלפיו. בפני בית המשפט אף אישר ששיקר במשטרה, וניסה להצדיק זאת בעצת עורכי דינו. לחלק זה של פסק הדין - חשיבות לא מבוטלת.

ג. עדי ההגנה. במקביל לכך שנצרך בית המשפט לשמיעת עשרות מתלוננים, וכל מאמצי להוביל להסכמות דיוניות בעניין עלו בתוהו, כך גם נצרכתי לשמוע למעלה משלושים עדי הגנה, שאישור כולם, שלא היו הם בעבי הקורה, וכמעט ואין בידעתם ללמדנו דבר בשאלות הליבה שבבסיס פרשה זו. בין עדים אלה נמנו דמויות מערכות מאד, רבים מהם אנשי תורה, מעשים, וחסדים, אך הובאו מרביתם על ידי ההגנה, כעדי אפי שסיפרו על מעשיו הטובים של הנאשם בעבר, ובעיקר כדי לאפשר לנאשם להתרפק על ימים טובים שהיו ואינם. שניים מביניהם, אף יכלו, אם בכלל, לשמש כעדי תביעה יותר מאשר עדי הגנה. שאלת הערך המוסף של מרבית עדויות הגנה אלה, לוטה בספק.

ד. ולבסוף אציין את הדיון המשפטי, שעיקרו ביסודות העבירות המיוחסות, על רקע העובדות שהוכחו. ייתכן, שבפועל, זהו עיקרו של פסק הדין.

3. תשובת הנאשם לכתב האישום

א. תשובת הנאשם לכתב האישום הוגשה בכתב והיא מחזיקה 22 עמודים. הגם שבמהלך הדיון הממושך אישר הנאשם לא מעט מרכיבי הפריטים שיוחסו לו, תשובתו ביקשה ללמד על כפירה

נרחבת וכוללת בכתב האישום, וכאמור בשורה השנייה של תשובתו: **"בפתח הדברים יודגש כי הנאשם מכחיש את כל האשמות המיוחסות לו בכתב האישום"**.

ב. כמפורט להלן, עתידה הטענה לכישלון עסקי בתום לב להוות את עמוד התווך של קו ההגנה, ולמעשה של הדיון בכתב אישום זה, בכללותו. עם זאת, ולמעשה כחלק מדיון זה, יידרש בית המשפט בהרחבה לשאלה האם קיבל הנאשם את שקיבל - "במרמה". נוכח האמור, מצאתי לנכון להביא את האמור בתשובת הנאשם במישור זה:

"לא זו אף זו, גם העבירה של "קבלת דבר במרמה" שבה מואשם הנאשם, המוכחשת כמובן, אין בעובדות המפורטות בכתב האישום כדי להקים עילה להרשעה בעבירה זו. כאשר מדברים על קבלת דבר במרמה, יש להוכיח כי הנאשם טען טענה כוזבת ביודעין. מכאן, יוצא אפוא שכאשר אדם אינו יודע כי הטענה שטען כוזבת הוא לא עובר על החוק ולא ניתן יהי להרשיע אותו בעבירה של קבלת דבר במרמה. היסוד הנפשי שבעבירה של קבלת דבר במרמה, הוא מחשבה פלילית, קרי, מודעת לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאת המעשה וכן כוונה לגרום לאותה תוצאה. ברור כי כאשר העמותה סגרה את האירועים וגבתה כספים מהלקוחות, לא הייתה כל כוונה שלא לקיים אירוע שבגינו ניתן תשלום ע"י הלקוחות. מעבר לכך, גם לא ניתן לטעון כי הנאשם פעל תוך עצימת עיניים, שהרי לצורך קביעה כי הנאשם פעל כאמור, יש להוכיח שהתעלם באופן מודע, קרי עצימת עיניים שהינה שוות ערך למודעות בפועל (מודעות ממשית). יש להוכיח כי החשד צריך להיות חשד סובייקטיבי ממשי, מעשי, רציונאלי, ואין להסתפק בחשד מופרך שאין לו אחיזה במציאות. וכאשר העמותה סגרה עסקאות וגבתה כספים היה לה ברור כי תוכל לקיימן".

וכך מסיים הנאשם את סעיף 4 לתשובתו לכתב האישום והדברים אף הודגשו על ידו: **"... והנאשם בשום שלב, לא קיבל בשם העמותה כספים כאשר הוא ידע או היה עליו לדעת, שאין ביכולתו לקיים את האירוע שהובטח ללקוחות ושבגינו ניתנו כספים"**.

ג. עוד הוסיף הנאשם תוך הדגשה בסעיף 5 לתגובתו: **"כתב האישום מנסה להציג בצורה פלילית ושגויה, פעילות כלכלית ועסקית של העמותה ולייחס לפעולות טבעיות של עמותה גוון פלילי. לעניות דעתנו, למאשימה יש טעות בקונספירציה שבה היא מציגה את הנאשם והפעולות שיוחסו לו"**.

ד. ובסעיפים 6 - 7 לתשובתו ביקש להוסיף ולהבהיר, כדלקמן:-

"העמותה נקלעה לקושי תזרימי, אך לא נחצו קווים בין גבול המותר והאסור ובטח שלא ביצע עבירות פליליות. הנאשם פעל לאורך כל הדרך בתום לב ומתוך מגמה ורצון לעמוד בכל התחייבותו ולמנוע נזק ללקוחותיה.

חשוב להבהיר כי הקשיים הכלכליים של העמותה שהחל ועקב רכישת הציוד החלו עוד בשנת 2012, ובמשך החודשים הרבים שחלפו לאחר מכן, העמותה עדיין המשיכה לפעול וכל האירועים שנסגרו ע"י התקיימו בפועל. העמותה הצליחה להתקיים ולקיים אירועים חרף הקשיים הכלכליים. המקרה היחידי שבעקבותיו קרסה העמותה הוא המקרה עם קייטרינג "הדר ההפודים", כפי שיפורט בהמשך, ואילולא מקרה זה אין כל ספק כי העמותה הייתה ממשיכה להתקיים ולקיים אירועים כפי שפעלה עד אותו רגע".

ה. במקביל מצאתי חשיבות בסעיפים 15.4 - 15.6 לתשובתו, שם הוסיף הנאשם ופירט את תפיסתו:

"הנאשם, לאורך כל הודעותיו (כחשוד) במשטרה שב והדגיש כי מעולם לא סבר או חשב כי אין ביכולת העמותה לקיים אירועים עתידיים ותמיד ידע והאמין שהאירועים יתקיימו ולא היה עליו לדעת כי לא תהיה יכולת לעמותה לקיימן. ראה הודעת חשוד מיום 13.10.13 (עמ' 5 ש' 140).

הנאשם לא ידע וגם לא יכול היה לדעת שהעמותה לא תוכל לקיים את האירועים, ראה לכך שהאירועים המשיכו להתקיים עד יום שני לפני הפסקת הפעילות. כך שגם לא ניתן היה לדרוש מהנאשם "ליידע" את המשפחות "ולהכין" מראש, בדבר שהוא עצמו לא ידע ולא היה עליו לדעת.

תמיכה בכך ניתן לראות בהודעתו של הנאשם במשטרה שניתנה בזמן אמת, מיום 16.10.13 עמ' 2 ש' 32-34 לפיה עד ליום 7.10.13 לא היה ידוע לי כי העמותה לא תוכל לקיים את האירועים שסגרה וכי עד אותו היום היה סמוך ובטוח כי העמותה תוכל לקיימם".

ו. אשר לשלב הקריסה, פירט הנאשם בסעיפים 15.10 - 15.12 לתשובתו, כך:

"העמותה האמינה לאורך כל הדרך כי יש ביכולתה לקיים את האירועים שנסגרו, וראיה לכך היא שהעמותה הייתה מצויה בקשיים כלכליים אך לאורך כל התקופה כאמור, האירועים התקיימו ולא נתקבלו כל תלונות ורק בעקבות אותו אירוע ספציפי מיום 6.10.13, נגרמה הקריסה.

מעבר לכך, יצוין כי הנאשם לא קיבל טובת הנאה שהרי אין חולק כי הנאשם לא קיבל כספים לכיסו הפרטי וגם לא קיבל טובת הנאה כתוצאה מסגירת האירועים והעברת הכספים לעמותה לצורך שריון האירועים ולכן ניתן לומר כי גם לא התקיים היסוד של "קבלת טובת הנאה".

לאור האמור ולאור המצב בפועל, אין ספק כי מבחינת הנאשם במועד שבו נסגר האירוע, וניתן להרחיק ולומר כי עד ליום הפסקת הפעילות, קרי, 8.10.13, הנאשם לא ידע כי אין ביכולת העמותה לקיים את האירועים וכי במועד בו סגר את האירוע ללקוחות הוא לא ידע וגם לא היה עליו לדעת כי העמותה לא תוכל לקיים את האירוע."

ז. כאמור, ליבת קו ההגנה בו בחר הנאשם הינו קריסה עסקית אליה נקלע בתום לב. כך, למשל, בסעיף 6 בתשובתו, כתב כדלקמן: **"העמותה נקלעה לקושי תזרימי, אך לא נחצו קווים בין גבול המותר והאסור ובטח שלא ביצע עבירות פליליות. הנאשם פעל לאורך כל הדרך בתום לב, ומתוך מגמה ורצון לעמוד בכל התחייבותו ולמנוע נזק..."**. התשובה לכתב האישום אף מפרטת מאמצים שעשה הנאשם, לגרסתו, לסייע לעמותה ובהמשך ללקוחותיה. דגש מיוחד בתשובתו שם הנאשם על העובדה (לדבריו) לפיה בין החודשים יוני עד אוקטובר 2013 (התקופה הקריטית לפרשתנו - א.ר.) התקיימו בסיועה של העמותה, בפועל, 110 אירועים.

ח. מסעיף 23 לתגובתו, מתאר הנאשם את המשא ומתן שקיים עם קייטרינג "הדר הפודים" בניסיון להציל את עסקו, ולכך אשוב בהרחבה בדיון בגרסתו על גבי דוכן העדים; ומסעיף 24 פנה לניסיונותיו ועזרת בני משפחתו לנסות ולהציל את העמותה. בפרט הודגש האירוע שלגרסתו הוביל לנפילתו:

המקרה שגרם והוביל (ממש כפה את הפסקת הפעילות) באופן בלתי צפוי להפסקת פעילות העמותה ביום 8.10, היה האירוע שהתקיים ביום 6.10.13 של משפחת רבינוביץ-כהן. ביום זה התקיים אירוע של משפחת רבינוביץ-כהן, כאשר דקות ספורות

לפני החופה, מנהל התפעול של חברת הקייטרינג "הדר ההפודים" ניגש למשפחות ואמר להם שאם לא יעבירו לו, ברגע זה, תשלום מזומן בסך 25,000 ₪ הקייטרינג לא יוציא מנה עיקרית לסועדים. חמור מכך, הקייטרינג העמיס את כל האוכל על המשאית ושלח אותה מהמקום תוך כוונה שלא להוציא אוכל לסועדים. כמו כן, הדר ההפודים דרשו וקיבלו מהעמותה סך נוסף של 10,000 ₪ במזומן. ורק לאחר שהמשפחות והעמותה העבירו את הכסף לחברת הקייטרינג שאיימה עליהם, השיבו את המשאית עם האוכל והוציאו את האוכל לסועדים. מדובר במעשה חמור שלא ייעשה וגרם לנזקים חמורים וכבדים שאף הובילו לקריסת העמותה ולהפסקת הפעילות.

ט. אשר להאשמתו במשיכת צ'קים ללא כיסוי, טען הנאשם בסעיף 38 לתשובתו, שלא חילק כלל צ'קים של העמותה בתקופת ההגבלה.

י. ולבסוף אציין את שחסר לי בתשובת הנאשם לכתב האישום: התייחסות עקרונית לאירועים הרבים שפורטו בכתב האישום, היינו תלויות הלקוחות, התופסות חלק נכבד מכתב האישום, ושהצריכו שמיעת עשרות עדויות, כשלימים למדנו, בשלב פרשת ההגנה, שביחס למרבית אירועים אלה, נכון היה לאשר הנאשם, לפחות את מרבית דברי מתלוננים רבים אלה, אם לא את כולם. אין מחלוקת של ממש, שלמתלוננים רבים אלה לא היתה סיבה לבדות את גרסאותיהם, ולמעט פרטים מסוימים ודקויות, עיקר גרסאותיהם, מקובלות ואמינות.

סיכומה של פסקה זו בעמדת הנאשם העלה מדבריו, מראשית עד אחרית, שאין הוא אחראי לדבר. הקריסה העסקית לא נגרמה באשמתו, ומעשיו בשנה שקדמה למועד הקריסה, לא היו אלא מאמציו הלגיטימיים של בעל עסק להציל את עסקו, וללא שעבר בדבר את הרף הפלילי. כהערה שתקדים את המשך הדברים יצוין כבר עתה, שאין תשובתו זו מתיישבת עם דבריו במשטרה. וביתר הרחבה - ראה בהמשך.

ומעבר לאמור, לגרסתו אדרש בהרחבה יתירה בדיון בעדותו. ואולם, כבר בשלב זה נדרש להדגיש את שאפרט עוד רבות במעלה הדרך, שעל הפרק תזה המשקפת טיעון שאינו מתיישב עם הודעותיו במשטרה, ועוד יורחב בנושא.

4. הערה מקדימה לסיכומי הנאשם

סיכומי הנאשם בכתב מחזיקים 99 עמודים, ולבקשתו התאפשרה לו גם השלמה בעל פה בדיון נוסף שנקבע לכך. כמו גם פסק דין זה, נחלקים סיכומיו לשתי חטיבות עיקריות - התייחסות פרטנית לאירועים הרבים השונים המיוחסים לנאשם, ודיון משפטי וראייתי כולל, שבצדק בחר סניגורו לייחד לו את המחצית הראשונה של מסמך הסיכומים. ברם, חוזר הוא בסיכומיו, פעמים לאין מספר על טענות שתידונה בהרחבה ותדחנה בהמשך, ובפרט, שעד למועד קריסת העמותה, אירועים קיומו, שלמפולת אחראית חברת הקייטרינג "הדר הפודים", שברגע האחרון נסוגה מכוונה שהיתה לה להשקיע בעמותה (- ועד עתה לא נתחוויר כיצד ניתן להתגונן מאישומים כגון דא, בטענה שכזו, כאשר על פני הדברים לא חייבת היתה חברה זו להירתם להשקעות ולהציל את העמותה, שכבר באותה עת היתה חייבת כספים רבים לעמותה); שלא היתה לנאשם כל כוונה פלילית - טענה מיותרת ומטעה, באשר במהלך הדיון ניתן ביטוי לא אחת לכך, שגם לדעת המאשימה, במוקד היסוד הנפשי - עצימת עיניים, ואין על הפרק דיון ביסוד נפשי של כוונה 'רגילה' (וגם על כך, בהרחבה, להלן). ואולם, למרבה הצער, כמעט ונשתכח להגנה לחלוטין הצורך להתמודד עם התפנית החדה בגרסת הנאשם, מאז חקירתו במשטרה.

5. אירוע מספר 1

א. לדברי העד רפאלי, אביו של החתן, "המחותנים שלנו עשו עסקה קודמת, חצי שנה בערך לפני זה עם אליאב, בבנייני האומה... הם היו מרוצים, אנחנו באופן עקרוני פחות אוהבים את החברות האלה ומעדיפים ישירות, הם רצו שם אז הלכנו לשם.. נפגשנו איתו בבנייני האומה, אני לא זוכר מתי...אני לא זוכר אם זה היה באותה פגישה שנסגרה העסקה אבל בעיקרון נסגרו מחירים, בזמנו אליאב פתח קישור עם כמה אולמות, חוץ מבנייני האומה, הבן שלנו רצה את הטירה בגעש אז זה מה שנסגר" (עמוד 507, שורות 5-17). מועד ההתקשרות היה בתאריך 3.6.2013.

ב. האירוע תוכנן להערך ביום 27.10.2013 (שם, שורה 21) ו"הדרישה שלו הייתה לקבל כסף, תשלומים מראש, אני לא עושה את הדברים האלה ומה שהגענו, לאיזה הסכמה ששילמנו לו אם אני זוכר נכון סכום של 30 אלף שקלים בערך שני הצדדים חצי חצי, והיה התחייבויות לאחר כך, כאילו שיהיו תשלומים.. אני חושב שזה היה 16,800 כל אחד" (שם, משורה 25 - עמוד 508, שורה 1).

ג. העד הוסיף וסיפר כי לאחר שמסר את התשלום, "הוא הבטיח לי שהוא ישים על זה חותמת, ואני שהבנתי שהוא בקשיים לא רציתי שהוא יגלגל את הצ'ק אז אני פניתי אליו כמה וכמה פעמים בשביל שישלחו לי את הצ'ק עם חותמת, כדי שאני אראה שזה כאילו לא עובר למישהו אחר.. אני היה לי מאוד קשה להשיג אותו וגם שהשגתי אותו 'נשלח לך ואני צריך לקבל מהבנק' ואני לא זוכר, כל מיני תשובות, ובסופו של דבר לא קיבלנו כלום" (שם, שורות 15-20). ברם, לדבריו: "אני לא זוכר בדיוק כמה זמן לפני האירוע, אני שמעתי שכנראה שיהיו קשיים עם הסיפור הזה.. אחרי זה הגענו ערב לפני שהוא פשט רגל, היינו אצלו במשרד וגם נפגשו איתו בשתיים עשרה בלילה בערך, אחד עשרה בלילה אני לא זוכר בדיוק, והוא גם כבר אמר לנו שזה כבר לא יקרה, ביקשנו את הצ'ק בחזרה והוא אמר שלמחרת נקבל אותו ולמחרת בבוקר הודיעו לנו שהעסק נגמר, זהו" (עמוד 509, שורות 12-17; וראה גם בעמוד 515, שורות 9-7).

ד. האירוע, לשמחת בני הזוג, התקיים לסופו של דבר כמתוכנן: "הוא (בעל האולם - א.ר.) היה מצוין והוא קיבל מקדמה של שבעת אלפים שקלים מאליאב, המקדמה הזאת הוא הכניס לנו אותה, הוא עשה לנו הנחות כל מה שהוא יכול בשביל שזה יקרה, והיה אירוע סבבה" (עמוד 510, שורות 1-2); העד אף סיפר כי למיטב זכרונו, כל אחת מהמשפחות קיבלה החזר של כ - 6,000 ₪ מעמותת מקימי (עמוד 512, שורה 17). הגם שמרחיב בהתייחסותו לאירוע זה ב"כ הנאשם מסעיף 211 לסיכומיו, אין בדברים כדי להפריך את הטענה שהעמותה עצמה לא ערכה את החתונה כמתוכנן, וזו יצאה אל הפועל רק לאחר מהלכים נוספים בהם נקטו המשפחות.

6. אירוע מספר 2

א. לדברי עד התביעה אמציה לוי מעמוד 185 לפרוטוקול, אביה של הכלה המיועדת, תוכננה החתונה ליום 9.10.2013. מועד ההתקשרות - 6.6.2013. לדבריו, עלות החתונה המוסכמת - 72,000 ₪. עיקר מגעיו היה עם שניים מבין עובדי העמותה, בדיחי ויצחק לוי (עמוד 191, שורה 5).

ב. גם במקרה זה, נאמר לעד על ידי אחד מעובדי העמותה לא לרשום את מוטב הצ'ק, והובטח שכנמען הצ'ק תרשם העמותה באמצעות חותמת שתוטבע במקום (שורה 3, בעמוד 186 וראה גם בעמוד 187 שורה 9).

ג. יום לפני החתונה, התקשר אליו, לדבריו, אחד מעובדי העמותה ואמר לו: **"תדע לך שבאתי הבוקר לעבודה וראיתי שלט של שהיה פשיטת רגל ומחר אין לך חתונה בבנייני האומה, שתדע את זה רק. אמרתי רגע, אתה צוחק עלי? מי אתה? אתה מותח אותי? מה יום לפני החתונה אתה מודיע לי שאין חתונה? אומר לי כן, שתדע, אני לא, זה רציני מאוד. בבנייני האומה לא הועבר שום כסף, הם לא קיבלו שקל והם אמרו שאם אתה לא משלם עד שתיים בצהריים היום, השיחה הזאת התקיימה בערך ברבע לאחת, עד שתיים בצהריים אתה לא משלם 22,000 לאולם, הם מעבירים את הזכויות למישהו אחר"** (עמוד 186, שורות 7-13). לדבריו, כששמע זאת: **"הפסקתי את השיעור באמצע, הלכתי למנהל פרצתי בבכי. היה לי מאוד קשה עם זה. אתה יכול להבין אותי ונסעתי עם המנהל, המנהל הפסיק את כל הפעילות. ראש הישיבה אמר לי אמציה, אל תדאג. אם לא יהיה בבנייני האומה נשים שאטלים נעשה פה בישיבה את החתונה. נסענו לבנייני האומה לא נתנו לנו להיכנס בכלל. לא היה לנו גישה בכלל השם בנייני האומה לא מדבר. תתקשרו למשרדים, נעלו את הדלת לא נתנו לי להיכנס. איך שהגיע אביתר בדיחי, לא יודע מאיזה חור, אז המנהל דיבר איתו ופה ושם אמרו לנו תשמעו, אפשר לעשות את האירוע דרך קייטרינג אחר. המנהל אמר לי אני לא רוצה שתיפול פעמיים, חבר שלי. היו שני קייטרינג שרצו לעשות לנו את החתונה בבנייני האומה רק אנחנו צריכים לשלם 22,000 שקל במידי לבנייני האומה. אז אמרנו להם תשמעו, מי שישלם הוא, אתם בעצמכם תשלמו את ה-22,000 לבנייני האומה כדי שאני לא אפול עוד פעם, תעשו לי אירוע, אחרי האירוע אני אשלם לכם הכל וכך היה"** (שם, שורות 14 - 24).

ד. ואשר לגורל הצ'קים, העיד מר לוי כי: **"רצתי מהר לבנק לבטל את הצ'קים, שני הצ'קים של תשע, תשע. שמונה עשרה הלך, הלך. לפחות נשאר תשע ותשע"** (עמוד 187, שורות 2-3).

ה. הגם שלדבריו ביטל את הצ'קים שטרם הגיע זמן פירעונם, נדרש על ידי חברת גבייה לעמוד בתשלומים (עמוד 187 שורה 18), אם כי לבסוף, לדבריו, חלק מהצ'קים שהפקיד בידי העמותה לא נפדו.

ו. כאמור, הפסדיו מסתכמים בסך של 8,000 ₪. פשיטא, שבנסיבות אלה, טענות ההגנה שפורטו מסעיף 212 לסיכומיה, אין בהן דבר.

7. אירוע מספר 3

א. לדברי עד התביעה, יהונתן רזיאל, אביה של הכלה, "... אני והמחותן שלי חתמנו חוזה עם אליאב מזרחי לקיום חתונה ברמת רחל לתאריך 31.10, סגרנו מחיר סך הכל כולל הכל בערך 84,800 שקל. שילמנו כל אחד מחצית סכום ב 3 צ'קים דחויים, הוא אמר שרואה החשבון שלו יחתים את הצ'קים, לכן השארנו אותם פתוחים. אני מסרתי 3 צ'קים של 13,300 שקל לתאריכים שונים, כאשר את התוספת של 5,000 שקל שהתחלק ל 2,500 לכל מחותן עבור הגברה. במהלך החודשיים הבאים שמענו עדויות שאמרו שאליאב נקלע לבעיות ויש חוסר סדר בניהול של חתונות. כל הנסיונות ליצירת קשר לא צלחו לא השיב לטלפון ולהודעות וגם היה שלט של חוסר פעילות משהו כזה. מבחינתי 26,600 שקל נעלמו והצ'ק האחרון שהיה אמור להיות למחרת החתונה אני ביטלתי" (עמוד 793, שורות 15-24). את הנאשם הכיר משני אירועים קודמים (חתונות) שכבר נערכו בתיווכו ו"שהיו בסדר גמור" (עמוד 798, שורה 23). מועד ההתקשרות - 9.6.13.

ב. אשר לאירוע המתוכנן, סיפר כי: "גם הקייטריג וגם האולם ברמת רחל לא קיבלו הזמנה או צ'קים אבל למזלנו התאריך היה פנוי באולם לכן שילמנו כפול והזמנו באופן עצמאי את החתונה. החתונה התקיימה ויש 2 ילדים ב"ה הוא חייב לי בערך 28,400 שקל" (עמוד 794, שורות 2-5). עוד הוסיף כי לאחר בירורים שביצע, החליט לבטל את האירוע (שם, שורה 19) ואולם, החלטתו בדבר ביטול האירוע היתה לאחר מועד הטעימות שנערך ב - 30.9: "בטעימות עוד היה איכשהו לא גמלה בליבנו ההחלטה הסופית לבטל, אומנם היה לנו איכשהו התקשרות, עד אז לא נפלה ההבנה שהוא לא יכול לספק את הסחורה. אבל מה

שקרה בחתונה היא זה הגביר מאד את החששות, שהוא נקלע לבעיות שלא יוכל לצאת מהן" (עמוד 804, שורות 1 - 4).

ג. בחקירתו הנגדית הוסיף וסיפר כי: "דיברנו עם כמה זוגות הקמנו קבוצה של אנשים שהזמינו מאליאב. כל אחד מהקבוצה שהיתה 20 איש בווטסאפ, סיפר על קשיים לקראת החתונה וכל הנסיונות שלנו ליצור קשר עם אליאב לא צלחו. איך עשיתי את זה באמצעות ווטסאפ, מיילים, טלפונים כל הדרכים הרגילות גם הלכתי למשרד והיה סגור עם שלט של הפסקת פעילות" (עמוד 795, שורות 17-21). עוד הוסיף כי: "התרשמנו שהאיש נקלע לקשיים והוא לא מספק את הסחורה, והבנו שאם נמשיך בדרך הזאת, לא תהיה לנו חתונה ולא כלום" (עמוד 796, שורות 16-17).

ד. לכשהוצג לעד נ/21, מסמך לפיו הוזמן האירוע לתאריך האמור, השיב: "הם אמרו לי אחרת" (עמוד 797, שורה 24) ובהמשך: "זה היה 3 שבועות לפני החתונה. התקשרתי לבעל האולם ואמרנו שנגיע לסדר חתונה, שהבנתי שלא הוזמנה ולא שולמה, אז אמרו תבוא. הוא האחראי על ההזמנות. הוא היה המום כשהוא שמע ששילמנו שני שליש מהסכום, אבל שהוא לא ימשיך התקשרות עם הקייטרינג, הוא התקשר בפניי ברמקול ואליאב ענה בצלצול הראשון, כלומר כל הנסיונות שלנו ליצור איתו קשר לפני כן, כנראה היה מסונן, והוא אמר שהוא מדבר מרמת החייל ויש זוג לפניי הם מבקשים להמשיך הזמנה שבוצעה דרכך. הוא אמר משהו כמו, אני לא יכול להמשיך אני בצרה נקלעתי לבעיות. הוא אמר מה עם הכסף ששילמו הוא אמר, לא יכול. זה המילים שלו" (עמוד 798, שורות 15-7).

ה. אשר לצ'קים הפתוחים שנמסרו לנאשם סיפר בחקירתו הנגדית כי "אחד הלך לציינג' כנראה ולא לאליאב, המזל שלי שהוא כן החתים" (עמוד 801, שורות 8-9). מ"מקימי", אישר מר רזיאל כי קיבל 5,000 ₪ (עמוד 810, שורה 2).

הפסדיו של עד זה מסתכמים בסך של 21,500 ₪.

גם מחותנו, מר יעקב יעקובי, התייצב בבית המשפט. מר יעקובי הוסיף והעיד כי לאחר מועד ההתקשרות, "כעבור מספר ימים הגיע אחד הנציגים של החברה אליי הביתה לגבות 3 צ'קים בסך 13,333 אלף ש"ח כל אחד שזה מחצית הסכום.. "אנחנו רצינו לכתוב, אמרו אין צורך. אנחנו נשים חותמת משמחים וזה יהיה בסדר" (עמוד 726 משורה 10 עד עמוד 727, שורה 24). בחקירתו הנגדית אישר כי "יש שניים שיש עליהם חותמת משמחים" (עמוד 739, שורה 23); הצ'ק השלישי שמסר, בוטל ביוזמתו. (עמוד 727, שורה 24 - עמוד 728, שורה 2). מכתב הביטול (ת/41) נוסח על ידי מחותנו, ונחתם גם על ידו. (עמוד 728, שורות 13-14). מר יעקובי הוסיף וסיפר כי "הבן שלי הצליח לדבר איתו והוא אמר לו תפנה באופן ישיר לרמת רחל תסגור איתם ואנחנו נחזיר לכם את הכסף, אנחנו לא יכולים לספק את השירות הזה" (עמוד 732, שורות 1-3). לכשנשאל העד אודות הצ'קים שמסר סיפר כי: "אנחנו רצינו לכתוב, אמרו אין צורך. אנחנו נשים חותמת משמחים וזה יהיה בסדר" (עמוד 727, שורות 23-24). בחקירתו הנגדית אישר כי "יש שניים שיש עליהם חותמת משמחים" (עמוד 739, שורה 23); הצ'ק השלישי שמסר, בוטל ביוזמתו. (עמוד 727, שורה 24 - עמוד 728, שורה 2). העד לא ידע לומר האם העמותה הזמינה עבורו את האירוע והאם שולם סכום כלשהו, עבור האירוע (עמוד 730, שורות 21-23) ובהמשך: "מה שאני יודע שאמרו לנו רמת רחל שאצלם לא תיעשה החתונה מטעם אליאב, כי הם לא עובדים אתו יותר" (עמוד 731, שורות 20-21), ובהמשך: "הבן שלי הצליח לדבר איתו והוא אמר לו תפנה באופן ישיר לרמת רחל תסגור איתם ואנחנו נחזיר לכם את הכסף, אנחנו לא יכולים לספק את השירות הזה" (עמוד 732, שורות 1-3). מעמותת מקימי, קיבל העד כ - 5,000 ₪ (עמוד 727, שורות 10-12).

גם עד זה, כמו מחותנו, הפסיד 21,500 ₪. ואולם בנקודה זו, לא ניתן שלא להעיר על טענת ההגנה שחזרה בסיכומיה מספר פעמים ובאופן בולט במיוחד ביחס לאירוע זה (סעיף 213.1 לסיכומי ההגנה). על פי טענה זו, התנהל בין הצדדים גם הליך אזרחי שהסתיים בפשרה, שבמסגרתה ויתרו התובעים על כל טענה אפשרית, בין היתר, כלפי הנאשם. ייתכן שבמישור האזרחי יש בכך כדי למצות את החזית שבין המתלוננים לבין הנאשם. ואולם, ככל שעל הפרק הליך פלילי, טענתו של נאשם, שבעל הדין האזרחי, שהינו עד תביעה בהליך פלילי, שבמסגרת האזרחית ויתר על כל טענותיו כלפיו, טוב היה לה שלא נטענה, משנטענה. על כלל לפיו מתלון

המגיע להסכמה בהליך אזרחי בו נקט כלפי הנאשם גורעת מערך עדותו בהליך פלילי כלפי נאשם זה, עוד לא שמענו, וספק אם אי פעם טענה שכזו, אף תשמע. כאמור, חוזר הנאשם משום מה, על טענה זו, ביחס לעוד אחדים מבין האירועים ומכל מקום, דינה - לדחייה.

8. אירוע מספר 4

א. לדברי העד, יוסף לזר, הכיר את הנאשם לאחר שבעבר: **"עשה לנו שתי חתונות בצורה מופלאה יאמר לזכותו. ובאנו גם לחתונה השלישית"**. (עמוד 226, שורות 14-15). מועד ההתקשרות - 11.6.2013. לנאשם נמסרה מקדמה **"כמעט ארבע עשרה אלף שקל"** (שם, שורה 21); שירותי העמותה נשכרו רק לצורך הקייטרינג (עמוד 229, שורה 11).

ב. במועד סמוך לאירוע, **"לפני החתונה, לפני, זאת אומרת שהדברים התגלו ניסינו לתפוס את אליאב והוא לא ענה בטלפון איזה שהוא זמן. ואחר כך זה אשתי הזכירה לי שהתחילו כל מיני דיבורים שאליאב פשט את הרגל ושניקה, נתארן מראש וכולי וכולי וכולי וננסה איך שהוא אם כן כן, אם לא לא. שלא נישאר בסוף בלי קייטרינג לחתונה וככה זה המשיך איזה שהוא קטע של זמן. ואז באתי לבנייני האומה כי שם היו המשרדים באיזה ערב אחד... ובאנו לחדר של אליאב, היה שמה יצאו ונכנסים ועניינים. היה שמה איזה שהוא בלגן גדול ובסוף כתב איזה שהוא מסמך שבו אנחנו מבטלים, אליאב הסכים, חתם וגם אני חתמתי שבו אנחנו מבטלים את הקיום של... שבו אנחנו כאילו מסכימים עליה אבל שאנחנו מבטלים את הקיום של האירוע מצידו של אליאב ושעם הזמן הוא יחזור, הוא יחזיר לנו את הצ'קים או משהו כזה.. זה עשרה ימים לפני החתונה"** (עמוד 226, משורה 23 - עמוד 227, שורה 17 לפרוטוקול). הגורם שעדכן אותם בדבר מצבו של הנאשם הוא **"איזה שהוא בעל קייטרינג שהתקשר אלינו הביתה להגיד לנו שתדעו שאליאב פשט את הרגל והולך להיות לכם אירוע"** (עמוד 231, שורות 17-19).

ג. העד הוסיף וסיפר כי לא קיבל את הצ'ק שמסר (עמוד 228, שורה 11) ואולם: **"היה עוד קטע אחד, שהיה הרבה אחרי החתונה שהמשפחה של אליאב גייסו כסף ורצו להחזיר גם לי והחזירו גם למחותן שלי חלק מהכסף"** (שם, שורות 7-8).

ד. אשר לאירוע שתוכנן סיפר העד כי: **"הבאנו קייטרינג אחר. האמת קיימנו באותו מקום בעמק האלה, רק הבאנו קייטרינג אחר, זה עלה קצת יותר"** (שם, שורות 20-21).

ה. החשבון הסופי העולה מגרסתו מלמד על מקדמה שאבדה לו בסך של 14,000 ₪, ובחקירתו הנגדית הוסיף וסיפר כי קיבל ממשפחת הנאשם כ - 5,000 ₪, סכום זהה לזה, ששולם גם למחותנו (עמוד 233, שורה 18). לסופו של יום, הפסדיו מסתכמים בסך של 9,000 ₪. לטענת ב"כ הנאשם מסעיף 214.2 לסיכומיו, הלקוחות ביטלו את ההתקשרות עם העמותה מיוזמתם, וכי עדות זו, הינה עדו מזכה. אין בידי לקבל את האמור, שהרי העד העיד כי ביטל את ההתקשרות בשל חששו שהעמותה לא תוכל לקיים את אשר התחייבה לו וכי לסופו של יום, הפסיד מהתקשרות זו.

9. אירוע מספר 5

א. לדברי העד, מר אלון בן דוד, מעמוד 466 לעדותו, תכן את חתונת בנו ופנה לעמותה כי **"היה להם 'פריסטיז' טוב. היה להם שם טוב. והיה גם שהסכמנו על מחיר הכל. היה נראה סביר הכל. נראה טוב. וזה צריך היה להיות ב'בנייני האומה'"** (שם, שורות 20-21). ההסכם, נחתם בשנת 2013 ביום 1.7; האירוע תוכנן להערך ב - 30.9 (עמוד 467, שורה 6).

ב. לדבריו, **"תוך כדי ההכנות לחתונה התחלתי לשמוע כל מיני רינונים, דברים שהוא לא עושה את הדברים כמו שצריך, היו כמה אנשים שהתלוננו, היו כמה מצבים שהוא לא ענה טלפונים, התחלתי להרגיש לא טוב, קיבלנו החלטה"** (עמוד 466, משורה 25 - עמוד 467, שורה 2). בהמשך סיפר כי: **"הלכתי בעצמי לבנייני האומה, ואמרתי להם תראו אני בתחושה שהמצב פה לא טוב, הוא מתנהל, ההתנהלות נראית מפוקפקת מבחינת היכולת שלו מבחינה פיננסית, אני אבקש תנו לי לסגור מולכם את התאריך כדי שאני לא.. שאני יוכל להיות באולם. .. אמרו לי מצטערים, אנחנו מכירים רק את מזרחי, רק את 'משמחים', אתה תעמוד מולם.. אמרתי לו כשאני אגיע עם ביטול מהם (משמחים) במסמך כתוב אז אתם תוכלו כן לקבל אותי? הם אמרו לי כן וכך**

היה. אני קבעתי פגישה עם אדון מזרחי ואנחנו עשינו הסכמה על ביטול" (שם, שורות 20-14). ביטול החוזה בהסכמה, נערך ביום 22.8.2013 (עמוד 471, שורה 20). בחקירתו הנגדית הוסיף וציין כי לכשפנה לאולם, נאמר לו שדמי המקדמה שנמסרו לנאשם, לא הועברו אליהם (עמוד 473, שורות 1-2). יחד עם זאת, העיד כי לא ידוע לו כיצד הנאשם ניהל את עניינו הכספיים מול האולם וכי לא ידוע לו אם הנאשם משלם על כמה אירועים ביחד (עמוד 473, שורה 19).

ג. אשר לדמי הביטול סיפר כי מתוך ה - 33 אלף ששילם מראש, הסכים לוותר על 12,500 ₪, כפי שסוכם בחוזה (שם, שורות 20-21) ואולם, הצ'ק הדחוי שנמסר לו על ידי הנאשם ביום 22.8, לפקודת 'הדר רימון' (הקייטרינג החלופי שהוזמן), לא כובד (עמוד 468, שורה 7) בהעדר כיסוי (עמוד 469, שורה 2).

ד. העד הוסיף וסיפר כי: "אחרי בערך חצי שנה אני קיבלתי בהפתעה מההורים שלו ושלחו לי צ'ק של 5,000 שקל ... אז נשאר בעצם רק 15,800 משהו כזה" (עמוד 469, שורות 12-10).

ה. התמונה הסופית מלמדת לדבריו על הפסד המגיע כדי 15,800 ₪, לאחר שהסכים לוותר על 12,500 ₪ כדמי ביטול.

ו. בפרשה זו אף משך הנאשם ומסר צ'ק ללא כיסוי, ולטענת ב"כ הנאשם בסעיף 215.8 לסיכומיו, 'הנאשם פעל כדי למנוע מבעוד מועד את הפקדת הצ'ק'. ואולם, משנמסר הצ'ק ולא נפרע, נעברה עבירה.

10. אירוע מספר 6

כפי שמציין ב"כ הנאשם בסעיף 216.2 לסיכומיו, לא התייצב המתלונן להעיד בבית המשפט וצודק לחלוטין הסנגור שבנסיבות אלה, מתחייב בכל הקשור לאירוע זה, זיכוי.

11. אירוע מספר 7

א. העד, מר בלוק, אביו של החתן המיועד, סיפר כי נעזר בעבר בעמותה וסמוך למועד אירועי בנו, פנה עם מחותניו (שהגיעו במיוחד לאירוסין מצרפת) לעמותה. מועד ההתקשרות 9.7.2013, וכלשונו: "נפגשנו עם מר אליאב מזרחי בבנייני האומה, שם ישבו המשרדים שלהם וסיכמנו את כל הפרטים כמו האולם והקייטרינג והמחיר והכל ובאותו מעמד שילמנו את מלוא הסכום זאת אומרת מחולק לשלוש חלקים, תשלום ראשוני שהמחותנים שילמו ועוד שני צ'קים שלי שאני לא זוכר אבל היה צריך להיפדות באמצע התקופה בין האירוסין לחונה והצ'ק השלישי סמוך אני לא זוכר מדויק וביום אחד בערב אחד קיבלתי טלפון מחבר שהתקשר אלי והוא שאל אותי, הוא שמע שאני עברתי דרך משמחים בשביל לארגן את החתונה של הבן ואמר לי שהוא שמע שיש בעיות וכביכול שהוא נעלם, שהוא ברח ואז הרמתי טלפון מיד לאליאב בעצמו ואז כבר אני חושב שלא היה מענה. התחלתי לבדוק פה ושם היו כבר דיבורים על זה, לא זוכר בדיוק איך הגענו לזה אני יודע שדי מהר הייתה כתבה בעיתונות שאכן הסיפור מאומת ואין מענה בטלפון אני חושב שבשלב מסוים, אני לא זוכר בדיוק איך נוצר הקשר עם אחד בשם אביתר שלא זכור לי במדויק איך הוא הציג את כאילו העזרה הוא רצה להעניק לנו האם כאילו הוא זה שלוקח את המושכות של ארגון משמחים או שיבוא כתחלופה כאילו רואה הזדמנות עסקית כן להציע לנו את השירות אבל לא זכור לי שזה הגיע לידי, בסוף או שהוא באמת דרש עוד כסף ואז התחלנו לחשוד שהיות שעבדו ביחד אולי זה, לא הבנו בדיוק מה הייתה המטרה לעזור לאליאב או לעזור לנו... נאלצנו לעשות הסכם עם האולם שהוזמן לנו שאכן הוזמן אבל עדיין לא שולם ולהגיע להסכם שלמרות שבדרך כלל הם לא מכניסים קייטרינג חיצוני, רק הקייטרינג שלהם או של ארגונים כמו משמחים שיש להם הסכמים איתם, הגענו להסכמה שבסוף יתאפשר לעשות את החתונה אצלם עם התנאים שלנו, זאת אומרת להביא משגיחים מבחוץ שיפקחו על כל הליך הכנת האוכל והמצרכים והכל וככה עשינו. כמובן כל זה עלה יותר כסף וכל זה כסף נוסף חוץ מהכסף שכבר שילמנו" (עמוד 672, שורות 3-23). הסכום הכולל היה כשישים אלף ₪ (עמוד 673 שורה 4); העד אישר כי האולם אכן הוזמן ונשמר על ידי הנאשם (עמוד 676, שורה 4).

ב. אשר לצ'ק השלישי, סיפר העד כי החליט לבטלו, מפאת חששו שיגיע 'לאו דווקא לאנשים הגונים' (שם, שורות 1-3); אשר לזהות המותב על גבי הצ'קים שמסר סיפר: "הוא אמר לי עזוב, יש לי חותמת, וזו בדרך כלל התשובה הכי משכנעת לא לכתוב כי חותמת חוסך לנו את הכתיבה.." (עמוד 674, שורות 1-2) ובהמשך: "כנראה שהוא אמר לי אל תדאג, אני אמלא את זה" (עמוד 680, שורה 19).

ג. בהמשך סיפר כי שמע על עמותת מקימי אך החליט עם מחותנו "שלא משנה מה יהיה שהכסף הזה ילך לבן, לזוג הצעיר...שנינו זכרנו שזה כנראה משהו בסביבות חמשת אלפים שקל על סכום של הפסד של ארבעים אלף שקל" (עמוד 673, שורות 8-11). בהמשך, שינה מעט וסיפר כי ייתכן והוחזר להם סך של כעשרת אלפים ₪ (עמוד 679, 10-7) ואשר לארבעים אלף שאוזכרו, סיפר כי: "שילמנו במעמד החתימה משהו כמו עשרים אלף שקל במזומן מהמחותן הוא הביא את הכסף הזה ואני נתתי שני צ'קים נוספים אחד שהיה צריך להיפדות בתקופה הזאת ועוד שלישי סמוך לחתונה. הצ'ק הראשון שנתתי נפדה, פלוס המזומן שהמחותן שילם ביחד זה ארבעים אלף שקל" (עמוד 674, שורות 9-12).

ד. לסופו של יום החתונה נערכה כמתוכנן, אך בני המשפחה נאלצו לשלם - "הכל. בעל האולם, אולם סקויה שילמנו להם את האולם פלוס הקייטרינג פלוס כל מה שהיינו צריכים להוסיף בגלל שזה כבר היה מסובך, הם לא רגילים לעשות מהדרין ופה היינו צריכים להביא משגיחים וכל התנאים" (שם, שורות 16-18).

ה. ככל שעלה בידי לדלות מעדות זאת את החשבון הסופי - הסכום הכולל שירד לטמיון - 40,000 ₪, ומעמותת מקימי קיבלו המשפחות ביחד, 10,000 ₪.

ו. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 217.7 לסיכומיו, העובדה שהנאשם העביר מקדמה לאולם, 'מחזקת את יסוד הכוונה של הנאשם לקיים את האירוע' וכי לא הוכחה כל כוונה של הנאשם לרמות ולקחת כספים.

א. אירוע זה היווה בסיס לשתי עדויות: גב' לונדון, ומר גוברמן. לדברי העד יוסף גוברמן, אביה של הכלה המיועדת, הזמנת האירוע שעתיד היה להערך באולמי סקויה היתה ב - 9.7.2013, מועד החתונה 14.10.2013 (עמוד 654, שורה 23), וכלשונה, **"אנחנו הלכנו ביחד עם המשפחה השנייה, היינו, חתמנו צ'קים בבנייני האומה"** (עמוד 647, שורה 11). הצ'קים נשארו 'פתוחים' (עמוד 649, שורה 3), **"חלק נפדו, חלק לא והיה סיפור לחפש אותם בצ'נצ' פוינט פה ולאסוף אותם מצ'נצ' פוינט שם ולבטל את זה וללכת למשטרה במקום להתעסק בלחפש את הפרחים בשביל החתונה"** (שם, שורות 8-9) ועוד הוסיף: **"זה (התשלום - א.ר.) לא הגיע לאולם שהוא אמר זה יגיע, זה לא הגיע לקייטרינג שהוא אמר שזה יגיע, אלא זה הגיע לאיזה מקום, כנראה חלק לבית שמש"** (עמוד 654, שורות 6-7).

ב. על קשיי העמותה שמע בחדשות (עמוד 649, שורה 16), **"אז התחלנו לחפש את אליאב ולא מצאנו.. הוא ברח מאיתנו, אני לא זוכר כבר, זה לפני הרבה זמן"** (שם, שורות 18-19).

ג. העד לא ידע לומר כמה הפסיד בגין אירוע זה, **"מעל עשר, נראה לי בסביבות עשרים, לא זוכר, היה גם הצד שלנו וגם הצד השני"** (שם, שורה 22) ובהמשך: **"היינו צריכים להביא צ'קים חדשים, לעשות את החתונה"** (עמוד 653, שורות 4-5). אירוע החתונה, לשמחת המשפחה, התקיים כמתוכנן (עמוד 661, שורה 12).

ד. מעמותת מקימי, שולם למשפחת העד כ - 7,000 ₪, (ראה, עמוד 660, שורות 3-5).

ה. גם הגברת דניאל לונדון, אמו של החתן, הגיעה לבית המשפט ומסרה את עדותה. עדה זו הוסיפה וסיפרה כי: **"הגענו למשרד זה היה בבנייני האומה וחתמנו על שלוש צ'קים, הוא חתם מיד עם חותמת של משמחים על הצ'ק הראשון.. ואז הצ'ק השני ראינו כבר אחר כך כשקיבלנו את זה מהבנק שזה היה חתום עם איזושהי חברה מבית שמש והצ'ק השלישי כבר ביטלנו דרך הבנק כי קיבלנו טלפונים שהוא כבר לא עונה"** (עמוד 663,

שורות 6-11). לדבריה, לא בדקה בחשבון הבנק שלה מי היה המותב שפרע את הצ'ק שנמסר לנאשם: **"בכלל לא הסתכלנו כי לא חשבנו על זה, לא ידענו שתהיה בעיה"** (עמוד 666, שורה 6) וכי לא ידעה שניתן להסב את הצ'ק שמסרה לנאשם (עמוד 667, שורה 16). לקראת סיום חקירתה הנגדית נשאלה האם קיבלה חלק מהכסף בחזרה מעמותת מקימי ועל כך השיבה: **"אני לא הגשתי שום בקשה ממקימי... אנחנו רוצים שהכסף של מקימי ילך לאנשים שצריכים את זה, אז אנחנו לא הגשנו בקשה"** (עמוד 671, שורות 4-6).

13. אירועים מספר 9 + 10 (משפחת שמעון סבג ומרים שרביט)

משום מה, מפצל כתב האישום חתונה אחת לשני אירועים, ויש להציג אירוע זה באור הנכון.

א. לדברי מר סבג: **"אני קיבלתי המלצה לפגוש את אליאב במשרד שלו בבנייני האומה, הגעתי לשם עם אשתי, ביום, נכנסו למשרד שלו, קבענו פגישה וביקשנו לפרט מה הוא מציע לזוגות שמתחתנים. היתה לו רשימה מאוד מגוונת של אולמות אירועים שהוא עובד איתם. אולמות אירועים שהוא מביא איזשהו שרות קייטרינג משלו, הוא שוכר בעצם את העולם ומביא קייטרינג משלו וככה בעצם חוסך כסף למתחתנים. ההצעה שלו היתה משתלמת בקנה מידה כזה שאתה לא יכול להגיד לא. זה לא הדליק לנו נורה אדומה...וגם אנחנו כמו הרבה אחרים חתמנו על העסקה"** (עמוד 439, שורות 14-21). הסכם ההתקשרות נערך ביום 10.7.2013; אירוע החתונה תוכנן להיערך באולמי 'האחוזה' במודיעין, בתאריך 15.9.2013 (עמוד 441, שורה 10). הסכום הכולל של האירוע, כ - 75 אלף שקלים (עמוד 462, שורה 19).

ב. אשר לאופן התשלום העיד: **"שלושה צ'קים כאשר תשלום ראשון הועבר בהעברה בנקאית וכסף מזומן יום אחרי חתימה החוזה. תשלום שני יועד כחודש לאחר חתימת החוזה כמקדמה. בעצם זה השלישי השני מסכום הכלל של העסקה והתשלום השלישי ניתן צ'ק ביטחון ליום האירוע וגם דובר על זה ונכתב שכסף מזומן יינתן לאליאב ביום האירוע תמורת החזרת הצ'קים"** (עמוד 440, שורות 10-16) ובהמשך: **"בשם המוטב אנחנו לא מילאנו בבקשת אליאב, לא מילאנו כלום. הוא לוקח לך את שלושת**

הצ'קים.. והוא אמור לצלם אותם, ולשים חותמת של המשרד בעצם של העמותה שלו, עמותת משמחים" (שם, משורה 18 - עמוד 441, שורה 2).

ג. במועד סמוך לחתונה, "כחודש וחצי מתאריך החתונה שלנו ושום דבר לא התקדם. ניסינו לתפוס את העוזרים של אליאב. היה לו איזה שני עוזרים שעבדו איתו... ואנחנו רודפים אחריהם. וקש ששבר את גב הגמל היה איזשהו יום 45 יום בערך, לפני החתונה שלנו שקבענו מה שנקרא 'אירועי טעימות', כמקובל באירועים מהסוג הזה...סיכמנו על תאריך ושעה, ביקשו לנו להגיע לאולמי 'נווה אילן' בקדמה שלטענתם שמה הקייטרינג שהם עובדים איתו ומשם מספקים את זה לאולמות השונים. הגענו לשם בשעה 18:00 בערב כמו שקבענו מראש וכמובן שאף אחד מהצוות לא היה, באולם היה בכלל סגור... ניסינו להבין מה קורה ואז נדלקה הנוראה האדומה מאוד מאוד גדולה. התחלנו טיפה לברר ולעשות טלפונים לאנשים והבנו שמשו רע קורה על העמותה הזאת... הבנו שאנחנו כבר צריכים להתחיל לדאוג כי עוד 45 יום אנחנו מתחתנים ואין כלום" (שם, שורה 13 - עמוד 442, שורה 1). בהמשך עדותו הוסיף כי ביטול האירוע, היה מיוזמתו: "משיקולים שלי ותודה לאל שעשיתי את זה ובזמן" (עמוד 462, שורות 1-2).

ד. בהמשך דבריו, פנה לאולם 'האחוזה' בו עתידה היתה להתקיים החתונה, ואולם, בעל האולם, אמר להם: "אני יודע שהעמותה שלכם בשם משמחים, שריינה את התאריך הזה אבל הם לא שילמו עד היום אגורה ומה שכן שילמו, כל הצ'קים חזרו ובוטלו. זאת אומרת אין כיסוי לתאריך הזה, לאירוע הזה. מבחינתי הוא לא קורה ואם יבוא מישהו עכשיו וישריין את התאריך הזה, מבחינתי האירוע בטל ומבוטל והוא יזכה בתאריך" (שם, שורות 3-6; וראה גם בעמוד 450, שורות 21-23).

ה. לאחר שיחה זו עם בעל האולם: "אני קבעתי פגישה עם אליאב במשרד שלו... הסברתי לו בדיוק מה אנחנו מבינים ומה אנחנו רואים ולא כמו שציפינו ולא כמו שהובטח לנו, אנחנו מבקשים לבטל את האירוע. אליאב לא חשף בפני שום דבר מהקשיים של החברה.. הוא אומר 'אתה יכול לבטל את האירוע בלי שום קנס', למרות שבחוזר זה

כבר היה שלושה שבועות לפני החתונה שבו אנחנו צריכים לשלם איזשהו קנס.. ואמר לי תקשיב, הצ'קים שכבר הופקדו אני לא יכול להחזיר לך אותם, רשם לי שני צ'קים אחרים... מאחד החשבונות שלו, אני לא זוכר את השם, החזיר לי בעצם את כל הכסף שנפרע" (שם, שורות 7-8) ואולם בהמשך: "גם הצ'קים האלה חזרו, כי החשבון היה מוגבל" (שם, שורות 14-15).

ו. לדבריו, לאחר הפגישה עם הנאשם, "הבנו כדי להציל את החתונה שלנו, צריך להתנתק מהם. עשינו את מה שעשינו מול בעלי אותו אולם, את הכל מהתחלה. מאפס. חשבון חדש פתוח, ללא שום תלות באותה עמותה וללא שום תלות באליאב. זרק אותי לכלבים. הצלנו את האירוע שלנו" (שם, שורות 15-17).

ז. ואשר לצ'קים שנמסרו לנאשם סיפר: "התקשרו ואיימנו על חיינו" (עמוד 441, שורה 3). לכשהוצגו לו הצ'קים שנמסרו לנאשם, לרבות זהות המוטב עליהם, השיב: "לא מכיר אותם, מבחינתי לא פגשתי אותם, לא חתמתי מולם. הכסף שלי לא צריך להגיע אליהם וזה שזה הגיע אליהם זה אומר הכל". (עמוד 445, שורות 10-11).

ח. במועד סמוך לאירוע, נפגש עם הנאשם "במשרד שלו, ובדמעות ביקשתי שיחזיר לי חלק מהכסף, ברגע של רחמים הוא שלף לי צ'ק של משהו אחר. היום יש לי מצפון על זה שכנראה דפקתי משהו אחר, אבל זה באמת היה בתום לב.. 16 אלף ומשהו, לא זוכר את הסכום המדויק, אבל גם זה היה תחת לחץ מאוד מאוד כבד שלי" (שם, משורה 22 - עמוד 444, שורה 1). העד הוסיף וסיפר על תחושותיו הקשות בעקבות אירוע זה, שכן הוא ובת זוגו, נאלצו לממן את חתונתם לבד, ללא עזרת הוריהם (עמוד 444, שורה 20). החוב לדבריו, הוא פחות מ - 23,100 ₪ (עמוד 445, שורה 25).

ט. רעיית העד, הגברת מרים שרביט, הוסיפה וסיפרה כי: "ההתנהלות שלהם לפני חתימת החוזה הם התנהלו בצורה מאד אובססיבית, הם התקשרו אלינו כל יום ממש על גבול ההטרדה. אחרי שנחתם החוזה והעברנו כסף, פתאום לא שמענו מהם הם נעלמו, היו לנו כל מיני דברים לסדר לפני האירוע ולא היה מענה מצידם" (עמוד 819, שורה 14).

ובהמשך- "מה שהוא עשה הוא אמר לנו להשאיר פתוח והוא יתן לנו צילום של זה, בצילום היה כתוב מה שהוא הביא לנו ופה כתוב משהו אחר. בצילום שהוא נתן לנו לא היה כתוב הקרן לתרבות ירושלים, זה לא היה, היה רשום עמותת משמחים וזה מה שהוא צילם לנו לכאורה. זה גם מה שהוא עשה עם צ'ק הביטחון לכאורה היה כתוב צ'ק ביטחון ובפועל בצילום בפועל לא היה כתוב על זה צ'ק ביטחון וזה עבר לצד ג'" (עמוד 813, שורות 5-10). אחד מהצ'קים הגיע ל'מטח ירוק' (עמוד 820, שורה 4) וכלשונה: "התחיל להציק לנו צד ג' שקיבל את צ'ק הביטחון לגבי הצ'ק. התקשרו לאמא שלי יום לפני החתונה והתחילו לאיים עליה בטלפון, זאת הסיבה שהלכנו למשטרה" (עמוד 819, שורות 23-24).

י. עוד הוסיפה הגברת שרביט וסיפרה אשר לצ'קים שנמסרו להם על ידי הנאשם: "שבועיים לפני החתונה שהתקיימה ב 15.9.2013... שני צ'קים כל אחד בסך 25,800 ₪... שני הצ'קים חזרו בטענה של חשבון מוגבל" (עמוד 812, שורות 2-8). הצ'קים הוגשו וסומנו ת/49. הסכום שהוחזר לה לדבריה: "הוא החזיר לנו 16,500 והמשפחה החזירה לנו 16,990 ₪" (עמוד 812, שורה 19).

י"א. סיכום האירוע מלמד על אבדן למתלוננים של 42,010 ₪, ועל פרשה בה בוצעו גם עבירות של משיכת צ'קים ללא כיסוי.

י"ב. לטענת הסנגור בסיכומיו (סעיף 219.1), בהקשרו של אירוע זה, הוגשה גם תביעה אזרחית כספית כנגד הנאשם על ידי מר סבג, ולסופה, הגיעו הצדדים כדי פשרה, ומשכך, לדבריו, "המתלון חזר בו מכל ההאשמות כלפי הנאשם". אין בידי לקבל את האמור, ודי שאפנה למסקנתי כפי שפורטה ביחס לאירוע מספר 3. מעבר לכך, מוסיף הסנגור וטוען בסעיף 219.11 לסיכומיו כי אם המשפחה לא היתה מבטלת את האירוע, הוא היה יוצא לפועל באמצעות העמותה וכי הנאשם הסכים לבטל את ההתקשרות ללא קנס בסך של 75% מסך האירוע ובכלל, התלונה במשטרה היא אך ורק כדי לנקום בנאשם (סעיף 219.18 לסיכומים).

א. לדברי העדה רבקה כהן, אמה של הכלה המיועדת, נפגשה עם הנאשם ביום 11.7.2013 ו"שריינו את אולם טדי בבנייני האומה" (עמוד 619, שורות 16-17). במועד הפגישה, "אליאב ביקש לצורך השריון שניתן ארבעה צ'קים אחד של 14 אלף, אחד של 15 אלף ושניים של 29 אלף, שניים היו ליולי, אחד לאוגוסט ואחד ליום אחרי החתונה, ל - 7 לאוקטובר.. בנוסף סוכם שכל אחד מהצדדים, הורי החתן והורי הכלה כל אחד ישלם את התשלום עבור המנות, עבור המשתתפים שהוא הזמין, עבור האורחים שהוא הזמין... כשמספחת רבינוביץ' הגיעה לארץ אנחנו הלכנו ביחד למשמחים סגרנו את אולם טדי ואז ביקשתי מאליאב את החזר הצ'קים מה שנתתי בעודף גדול מאוד לקבל בחזרה ואז הוא אמר לי שהוא הפקיד את הצ'קים בבנק והוא לא יכול להביא לי אבל הוא ייתן לי צ'קים נגדיים" (שם, משורה 19 - עמוד 620, שורה 6). עוד הוסיפה כי: "הוא בעצם היה צריך לתת לי את הצ'ק השלישי של אוגוסט להחזיר לי ובאמת קיבלתי צ'ק בחזרה לא מטעמו אלא זה מישהו אחר שנתן את הצ'ק, אבל בסדר, קיבלתי את הכסף בחזרה וזה היה נראה לי בסדר, לא דאגנו" (שם, שורות 11-14).

ב. אשר למוטב שנרשם על גבי הצ'קים סיפרה: "במעמד שנתתי את הצ'קים הוא ביקש שאני לא אכתוב לפקודת, שהוא מוסיף את החותמת שלו ודיברנו והיה בלגאן ואני לא שמתי לב שהוא בעצם לא הוסיף את החותמת שלו ואז בעצם הצ'קים היו פתוחים" (שם, שורות 7-9). לכשעומתה עם העובדה שלא ציינה דברים אלו בעדותה במשטרה ציינה: "אני ציינתי, אני לא יודעת אם במשטרה לא כתבו את זה" (עמוד 628, שורה 9) ואשר להותרת הצ'קים 'פתוחים' עוד הוסיפה וציינה כי: "האמת היא לא חשבתי שיש עם זה בעיה, רק אחרי האירוע הבנתי את הבעייתיות בצ'קים דרך גורם שלישי" (עמוד 634, שורות 10-11).

ג. העדה הוסיפה וסיפרה כי: "בבוקר החתונה אליאב כתב לי מייל וגם התקשר אלי ואל בעלי ולמחותן שלנו ואמר שהוא צריך 29 אלף שקל, נדמה לי הוא קרא לזה צ'ק זהב או משהו כזה, אני לא בטוחה כי זה צ'ק בנקאי שכנראה הוא בטוח מכובד ואמרנו לו בבוקר החתונה אין מצב שאנחנו ניגשים לבנק, זה לא רלוונטי הוא אמר שיש בעיות והוא חייב את הצ'ק הזה. אמרתי לו שאני בדיוק בדרך עם הבת שלי להתארגנות לירושלים וכשאני אגיע לירושלים אני אדבר איתו... אני מגיעה לבנייני האומה אני

מוצאת את המשרדים שרק מזכירה אחת נמצאת, זה היה נראה הזוי, היה לו צוות גדול מאוד, מזכירה אחת ואני שואלת אותה מה קורה ואז היא אומרת לי אל תדאגי תהיה חתונה. ואז אני שואלת אותה איפה אליאב? אליאב מסתובב, ניסיתי להתקשר אליו לטלפון, איכשהו היא לקחה אותי לאולם אני מגיעה לאולם אני רואה אולם עם שאריות כנראה של לכלוך של יום אתמול, בכלל לא מאורגן, אין שום תכונה שמתארגנים לחתונה זה כבר היה שעה 12.00 בצהריים... בפתח של האולם היה סמנכ"ל הכספים של בנייני האומה, אחד בשם אלכס שלא ראיתי אותו לפני כן כי ההתקשרות לכל דבר הייתה דרך אליאב והוא עמד שם עם איזה שני עובדים שלו, נעלו את האולם הוא אמר לי עד שאליאב לא משלם לי כסף אני לא פותח את האולם ולא תהיה פה חתונה הערב... אז הוא (סמנכ"ל הכספים - א.ר.) אמר לי אני מוכן לפתוח אם את נותנת חמישים אלף שקל, אמרתי או.קיי. זה קצת הרבה כי את רוב הכסף כבר נתנו, בסוף התפשרנו על ארבעים אלף... למזלי הוא לא הסכים לקחת את הכסף... אליאב לא ענה לי לטלפון, איכשהו מצאתי אותו במשרד או אני לא זוכרת בדיוק איפה ואליאב אמר לי בסדר אני אדאג. תוך זמן מה הגיע איזה בלדר עם מזוודה עם כל הכסף מזומן, נתן את הכסף ואז אלכס אמר לי אל תדאגי הכל יהיה בסדר, תהיה חתונה. אליאב מתקשר אלי אומר לי תראי, אני הבאתי כסף מזומן, אני צריך שתתני לי צ'ק למי שנתן את הכסף. באותו מעמד היה צ'ק בסך 29 אלף שקל אחד בשם נמירו ואין לי מי זה ובאותו מעמד ביקשתי מאליאב שיחתום על מסמך שכל הצ'קים העתידיים, היה לי עוד צ'ק של 29 אלף שנתתי עוד קודם, הוא חתם שכל הצ'קים העתידיים מבוטלים" (עמוד 619, משורה 16 - עמוד 621, שורה 23). בהמשך סיפרה כי הצ'ק על סך 29 אלף ₪ שהוחזר לה על ידי הנאשם ושהיה משוך מחשבונה של העמותה, לא ניתן לפדיון, בהיות החשבון מוגבל (עמוד 623, שורות 8-9); כך גם לגבי צ'ק נוסף שנמסר לה על סך 3,000 ₪ (עמוד 625, שורה 1, סומן ת/27).

ד. בערב החתונה, "הכל היה בסדר, היה איכשהו מאורגן.. זה הכל היה דרך אליאב הקייטרינג הגיעו, שמו את האוכל בקבלת פנים שהיה מאוד עלוב בהשוואה למה שאנחנו הזמנו אבל אני לא כל כך שמתי לב באותו מעמד כי לא באמת הסתכלתי על האוכל רק אחר כך הבנו, ביקשנו מכמה אורחים שיכתבו מה קיבלנו בפועל אז קיבלנו הרבה הרבה פחות ממה שהזמנו, זה נגיד ניחא" (עמוד 622, שורות 1-6). ואולם, למרבה

הצער, בכך לא הסתיימה עגמת נפשם: "אחרי מנה ראשונה.. אני חושבת כנראה בעל הקייטרינג של הדר פודים שבא עם איזה שני גנגסטרים לבעלי ולמחותן ואמר אם אתם לא מביאים עכשיו 25 אלף שקל אז אנחנו לא מוציאים את המנה העיקרית. בלית ברירה הוציאו את הכסף ונתנו את הצ'קים, נאמר שאילו צ'קים, צ'ק ביטחון וכשאלתיאב ישלם את הכסף אנחנו מקבלים את הצ'קים האלו בחזרה. זהו, למחרת החתונה הייתה בסדר, ברוך ה', האוכל לא היה, גם המנה העיקרית הייתה חסרה, מנות אחרונות בכלל לא היו, אנחנו למחרת ביטלנו את הצ'קים, את כל הצ'קים העתידיים לאלתיאב וגם את הצ'קים להדר פודים שנתנו" (שם, שורות 7-12). עוד הוסיפה כי בהמשך, נתבעו הם על ידי הקייטרינג, הדר פודים, שלפקודתו הוסב אחד מהצ'קים שנמסרו לנאשם (עמוד 640, שורה 13) ולסופו של יום, שילמה ביחד עם מחותניה סך של 15 אלף ₪ (עמוד 622, שורות 13-15). ביטול אחד מהצ'קים, על סך 29,000 ₪ שניתן למועד שלאחר החתונה, נעשה בהסכמתו של הנאשם (עמוד 642, שורות 15-19).

ה. לסופו של יום, על פי עדותה, מסתכם חובו של הנאשם כלפיה בסך של 29 אלף ₪ (עמוד 626, שורה 5) ואולם בחקירתה הנגדית עומתה היא עם הטענה ההפוכה שנותרה חייבת דווקא היא, כספים לעמותה. על כך השיבה: "**אין מצב, אין מצב בטח לא עבור התמורה שקיבלנו**" (עמוד 636, שורה 23). טענה לחוב נטען, אף נזכרה בשנית בסעיף 220.15 לסיכומי הסנגור וכי למעשה, הגברת כהן ערכה מעין הסכם סודי ואישי עם העמותה, שכן מחותניה רצו לערוך את האירוע באולם הקטן יותר, ואילו היא, ביקשה לקיים את האירוע באולם יוקרתי יותר, והיא תשא בהפרשי העלויות.

ו. מר דן רבינוביץ, מחותנה של עדה זו, התייצב אף הוא בבית המשפט למסירת עדות. מר רבינוביץ הוסיף וסיפר כי "**היה צ'ק ראשון שאני מסרתי על סך 24,416 היה צ'ק שני שמסרתי על 15 אלף שקל. משפחת כהן מסרה צ'קים על 15 אלף שקל נדמה לי**" (עמוד 412, שורות 3-4).

ז. עוד סיפר כי: "**קבלת פנים התחילה בעצלתיים, האוכל הגיע באיחור, האוכל הגיע קר, חלק מהאוכל בכלל לא הגיע, טוב בסדר, ממשיכים, אין כאן הרבה מה להתווכח על**

אוכל כשיש חתונה וכולם מגיעים, יש את העיקר ואת הטפל...בזמן המנה הראשונה החתן והכלה יצאו לחדר ייחוד, הם האריכו מעט, אני יצאתי לפרוזדור לחדר ייחוד ואז ניגש אלי בן אדם שהוא אמר שהוא מנהל של הדר פודים, החברה שמספקת את האוכל לאליאב והוא דרש מאיתנו 25 אלף שקל עכשיו או שלא יהיה חתונה, הוא לא יוציא אוכל. אין פה הרבה מקום להחליט מה לעשות, ללכת מכות זה יהרוס את החתונה, לא לשלם ולא יהיה אוכל זה גם יהרוס את החתונה, אז מסרנו צ'ק כל צד על 12.5 אלף שקל להדר פודים ובסדר, החתונה התבצעה, כמובן שהיה גם עוד כל מיני חיסורים ובעיות בעניינים של אוכל והחתונה נגמרה" (שם, משורה 24 - עמוד 413, שורה 10).

מנהל הדר פודים שדרש את הסך של 25 אלף ₪ היה בצלאל לוינשטיין (עמוד 417, שורה 4) וכי "גם עם הדר פודים הלכנו לתביעה בבית משפט, למעשה הם תבעו אותנו כי ביטלנו את הצ'ק, הגענו לפשרה, שורה תחתונה הפסדנו מעבר למה שסוכם בהסכם הזה עם אליאב מזרחי עוד 27,522 שקל" (עמוד 414, שורות 1-3). אשר לפשרה סיפר כי: "שילמנו 14 אלף במקום 25 אלף" (עמוד 420, שורה 7).

ח. בסיום עדותו לכשנשאל אודות האפשרות לקבלת חלק מהכסף בחזרה, מעמותת מקימי, סיפר כי: "ידענו שהקרן של מקימי היא מוגבלת לעומת הסכום שאליאב חייב להרבה אנשים ואנחנו הרגשנו שיש אנשים שמצבם הכספי הרבה יותר גרוע מאשר המצב שלי ושל משפחת כהן אז אמרנו להם קודם כל תדאגו לאנשים שמצבם באמת קשה, וזהו" (עמוד 419, שורות 16-19).

הפסדיו, כאמור לדבריו, מסתכמים בסך של 27,522 ₪.

ט. בסיכומיו, מסעיף 220.16 מוסיף ומציין הסנגור כי חברת הדר הפודים, אשר התחייבה לספק למשפחה את הקייטרינג, היא זו שסיכלה את הוצאת המנות, אם לא ישולמו לה, לחברה, כספים נוספים (ששולמו לה בסופו של יום הן על ידי בעלי השמחה והן על ידי העמותה) וכי הכאוס שנוצר, פורסם גם בתקשורת, דבר אשר הוביל לביטולי אירועים אחרים.

15. אירוע מספר 12

א. עד התביעה פנחס רנבאום ביקש את שירותי העמותה לצורך שירותי הקייטרינג לחתונת בתו שעתידה היתה להתקיים בחודש אוקטובר. פגישתו הראשונה היתה עם אחד מעובדי הנאשם, אביתר, והוזמן הקייטרינג באמצעות העמותה מחברת 'קדמא' (מקום החתונה נקבע מבעוד מועד על ידי בני המשפחה). הסכם ההתקשרות נחתם ביום 29.7.2013 (עמוד 56, שורה 18). הנוהל שסיגלה לעצמה העמותה, בדבר קבלת צ'קים תוך בקשה להותירם "פתוחים", מתברר שהופעל גם על ידי עובדי הנאשם, לגרסת העד (עמוד 47, שורות 10-15). במועד הפגישה מסר העד צ'ק על סך 11,000 ₪ לאביתר על מנת לשריין את מועד האירוע; במועד סמוך, כשנדרש להוסיף ולשלם, "היה לי גם מזומן, ביקשתי שהוא יחזיר לי והוא אמר לי שהוא לא מפקיד צ'ק בכל אופן בהתחלה, הוא מחכה כאילו סמוך לאירוע אז ביקשתי שיחזירו לי את הצ'ק ואני אתן לו, אם הוא יכול להחזיר אם משמחים יכולים להחזיר לי, כל זה מול אביתר, יכולים להחזיר לי את הצ'ק ומול זה אני אתן לו מזומן. הוא אמר לי שאין בעיה אבל הצ'ק לא אצלו, והוא ישיג את זה וחתמנו ביחד שגם נתתי לו, יש לי קבלה שנתתי לו עוד אחד עשרה שש מאות אלף שקל במזומן ושיחזיר לי את הצ'ק ושאני אבטל אותו גם כן הוא אמר לי אבל הוא לא החזיר לי אותו" (עמוד 49, שורות 14-7).

ב. בשלב מסוים הגיעו לאוזניו שמועות שנקלעה העמותה לקשיים (עמוד 50, שורות 5-7). במועד סמוך פנה לעמותה ושוחח עם עובדת העמותה בשם ענבל. לדבריו: "היא חתמה ענבל בשם אליאב פה שהיא מתחייבת גם שהאירוע יהיה עם חברת קדמא של נווה אילן ושאני לא צריך לדאוג לשום דבר" (שם, שורות 17-19). במועד סמוך אף נפגש העד עם הנאשם וזה האחרון אף מסר לנאשם צ'קים אישים שלו, שעמם יוכל לשלם לספק הקייטרינג. לימים הופקד הצ'ק על סך 10,000 ₪ אך הוא חולל (עמוד 51 שורה 22).

ג. בהמשך, נדרש העד על ידי חברת גבייה מספר פעמים לפרוע את הצ'ק, ואולם, בשלב כלשהו, נפסק הדבר. (עמוד 53, שורות 15-24).

ד. לסופו של יום, ספק הקייטרינג בחתונה לא היה הספק שהוזמן על ידי העמותה ונדרשו בני המשפחה לשאת בתשלום נוסף לספק זה (עמוד 54, שורות 4-7).

ה. לימים, קיבל העד מעמותת 'מקימי' את הסך של 5,000 ₪ (עמוד 55, שורה 20). הפסדיו, מסתכמים בסך של 6,600 ₪.

ו. גם מר שמואל דרורי, אביו של החתן, הגיע לבית המשפט למסור את עדותו. מר דרורי הוסיף וסיפר כי "הלכנו לחברת משמחים בבנייני האומה ושילמנו צ'ק אחד מקדמה של כ 11,000 ₪ ועוד 5,800 ₪ זמן פירעון כמה ימים לפני החתונה והיינו צריכים להשלים את הצ'ק השלישי בערב החתונה ממש. כששמענו שיש פשיטת רגל, והגענו עם עוד הרבה משפחות זועקות.. הרבה זמן המתנו בתור עד שאליאב התייחס לאחרים... בסופו של דבר הוא התפנה וערכנו הסכם בכתב...שבו הוא נתן לנו צ'קים חלופיים תמורת הצ'ק שנפדה והצ'ק שלא נפדה, אבל הוא אמר שנוכל לבטל אותו" (עמוד 820 שורה 21 - עמוד 821, שורה 6); הצ'קים שנמסרו לו על ידי הנאשם, "כולם חזרו. אחד לא הוגש לפרעון ואחד חזר" (שם, שורה 21) ו- "צ'ק אחד היה אישי של אליאב והצ'ק ערבות של 11,000 שקל היה של משמחים והוא היה אפילו בלי תאריך רק כבטחון ולא הגשנו אותו אפילו" (עמוד 822, שורות 1-2).

ז. מר דרורי הוסיף וסיפר כי: "הסתבר לנו אחר כך.. הסתבכנו שצ'ק שנתנו ללא כתיבת השם עליו כי אליאב שם חותמת, היינו תמימים, אחר כך קיבלנו הוצאה לפועל, עיקלו לי את הרכב. סיפור שלם. והצלחנו בסופו של דבר להגיע לפשרה עם מחזיק הצ'ק, ושילמנו בבית המשפט לתביעות קטנות" (עמוד 822, שורות 8-11). אחד מהצ'קים, על סך "11,600 ₪ זה צ'ק לתאריך 14.9 כלומר חודש לפני החתונה אותו הפסדנו הוא נפדה. הוא הוסב על ידי חברת שיא פיננסים הצ'ק השני שאנחנו ביטלנו 5,800 ₪ עליו אנחנו נתבענו על ידי אני לא זוכר" (עמוד 822, שורות 4-6). סך הפסדיו לדבריו: " באופן ישיר 11,600 ₪ ועוד בסופו של דבר לגבי הפשרה עם הוצאה לפועל במקום 5,800 שילמנו רק 4,500 שקל כלומר יחד כ 16,000 ₪" (שם, שורות 11-12).

ח. לסופו של יום, הפסדיו מסתכמים בכ - 4,200 ₪.

ט. לטענת הסנגור מסעיף 221.2 לסיכומי, צוין בכתב האישום שהנאשם הציג למתלוננים מצג שהעמותה יכולה להפיק את האירוע וכי הכספים מיועדים לשריון האירוע, זאת בניגוד לדברי העד רנבאום עצמו, שהעיד כי שכר את שירותי העמותה לקייטרינג בלבד, וניסוח זה, של כתב האישום, לדברי הסנגור, מעיד על הגשת כתב אישום מגמתי 'שנעשה כלאחר יד, מבלי לברר את העובדות לאשורן'. עוד מוסיף הסנגור ומציין כי ההתקשרות מול העמותה בוטלה ביוזמתם של המשפחות הנ"ל וכי הנ"ל אף איימו על הנאשם, עד אשר זה האחרון מסר להם שני צ'קים אישיים מעותדים שלו (סעיף 221.7 לסיכומים) וכי למעשה, כל שעל הפרק הוא 'עניין אזרחי גרידא' (סעיף 221.17 לסיכומים). לטענה נוספת של ההגנה, שבוצעה ההתקשרות הזו מול העובד אביתר, אתייחס בנפרד. זאת בשל כך שזו טענת רוחב ביחס לאחדים מבין האירועים.

16. אירוע מספר 13

א. לדברי העדה יהודית גולן, אמו של החתן, יואב, פנו הם לנאשם לאחר שנעזרו בו כבר לחתונה קודמת במשפחתם (עמוד 138, שורות 21-22) וכלשונה: **"פנינו לאליאב והלכנו המחוחתנים הם מכפר סבא. הם רצו באזור המרכז. הלכנו לאיך קוראים, טירת געש, ישבנו עם אליאב עוד פעם וסיכמנו חתמנו על זכרון דברים והסכם חתונה.. אליאב ביקש שלושה צ'קים, אחד לעוד לא זוכרת שבועיים או משהו כזה, מידי מה שנקרא, אחד חודש אחר כך ואחד חודשיים אחר כך"** (עמוד 139, שורות 1-20). סכום הצקים שנמסרו - 15,000 ₪ (שם, שורה 22). מועד ההתקשרות לדבריה, סמוך ל - 1 באוגוסט (עמוד 154, שורה 23).

ב. במועד סמוך לאירוע, לדבריה: **"בעלי התקשר לקדמא כדי לשאול מתי אנחנו הולכים לבוא, מה עם הטעימות והם אמרו לנו אנחנו כבר לא עובדים עם משמחים נדמה לי. אני לא זוכרת אם הוא אמר משמחים או אליאב. אנחנו כבר לא עובדים אתם. אז כמובן שבעלי נכנס ללחץ. הוא מיד ניסה ליצור קשר עם אליאב. בסופו של ערב די מאוחר באותו לילה קיבלנו הודעה מאליאב הכל סודר והכל בסדר. מחר יש טעימות"**

(עמוד 140, שורות 6-11).

ג. למחרת היום, לדבריה, "באיזשהו שלב בבוקר בעלי קיבל טלפון שהוא, או שמישהו קרא בחדשות שמשמחים שאליאב נעלם ו...וכן הלאה. מיד בעלי אסף את החתן שלנו, שהרגיש דרך אגב אחריות נורא גדולה על מה שקרה פה. ואת המחאות. והם שמעו מאנשים שהוא לא שילם לאולמות וברח עם הכסף וכל מיני דברים. מיד נסעו לאולם בגעש. באולם בגעש עוד לא ידעו בכלל מהמקרה. הם היו בהלם. דבר אחד... התאריך...אז לפחות זה היה לנו. כי זה היה לא הרבה זמן לפני החתונה. כבר היו הזמנות. אבל...זהו. זה מה שהיה...בסופו של דבר עם החתונה שילמנו על שתי חתונות" (שם, שורות 13-21).

ד. לכשנשאלה אודות מסירת הצ'קים לנאשם השיבה: "כשאנחנו נתנו לאליאב את הצ'קים אז הוא ביקש לרשום, והוא אמר הוא ישים ברכב, יש לו חותמת ברכב, הוא ישים את החותמת.. סמכנו עליו, על המילה שלו, שהוא ישים חותמת ושזה הולך אליו" (עמוד 141, שורות 2-7; וראה באותה מגמה בעמוד 144, שורות 14-22). בחקירתה הנגדית לכשנשאלה אודות האירוע הקודם אותו ערכה בעזרתו של הנאשם השיבה כי: "אני לא בדקתי אז את הצ'קים אם הייתה חותמת של משמחים או שהוא העביר אותם לצד ג'. מודה. לא בדקנו את זה אז. צ'קים נפרעו ומכיוון. אני אגיד לך. מכיוון שעבר בשלום בפעם הקודמת. זאת אומרת החתונה התקיימה והייתה יפה והכל היה בסדר. וזה בן אדם שבסך הכל סמכתי עליו. אז לא עמד בדעתי לעשות את זה אחרת. היום אני חושבת שהייתי תמימה וטיפשה" (עמוד 143, שורות 20-24).

ה. ואשר לצ'קים עצמם, לדבריה: "בפועל התברר שצ'ק אחד הייתה הסבה לרמי גושה. צ'ק השני אני לא זוכרת. צ'ק שלישי אמרנו שאנחנו מבטלים אנחנו לא מוכנים לשלם עוד צ'ק על משהו שאנחנו לא מקבלים שירות ואז באו צים, חברת צים שזה חברת גביה או משהו. אני לא יודעת מה הם עושים. הלוואות בשוק האפור. אני לא יודעת בדיוק מה. פנו אלינו בתביעה לקבל את הכסף. דרך עורך הדין שגם את זה שילמנו כסף. סכום נוסף. הצליחה להשיג שאנחנו נשלם רק חצי ולא חשוב בסוף עם השכר

הטרחת שלה שילמנו למעשה את הסכום. זה יצא שהיה לנו הפסד של ארבעים וחמישה אלף שקל. נוסף לכל המחיר של החתונה היה יותר גבוה ממה שאליאב הבטיח לנו למעשה שילמנו יותר משתי חתונות מבחינתנו" (שם, שורות 15-7).

1. לסופו של יום, העידה העדה כי קיבלה מהקדן: "חמשת אלפים שקל מתוך ארבעים וחמש, בוא נאמר מתוך שבע ועוד, מתוך שלושים ושבע ששילמתי" (עמוד 153, שורות 25-24). לדבריה, ההפסד שלה כ - 40,000 ₪.

2. מר שי פישפדר, מחותנה של יהודית גולן, התייצב אף הוא בבית המשפט למסירת גרסתו. לדבריו, "נפגשנו אתו בטירה בנעש ששמה רצינו לעשות את החתונה... בחוזה נקבע שלושה צ'קים לא היו אתי את כל הצ'קים אז הוא אמר לי אין בעיות, נגמור את הסיבוב, את החוזה והכל ניסע אליך הביתה, אני אבוא אחר כך תיתן לי את הצ'קים תשלם לי. אוקיי. הוא הגיע אליי הביתה. ישב עם אשתי ואתי ביחד בסלון ונתתי לו את הצ'קים ואני לא זוכר, 2013. צ'ק אחד אני חושב שכן היה לי עלי ועוד שני צ'קים הוא בא אליי הביתה" (עמוד 158, שורות 19-12). סך כל הצ'קים שנמסרו לנאשם: "ארבעים וחמש אלף". (עמוד 159, שורה 13).

ח. אשר למוטב שנרשם על גבי הצ'קים סיפר העד: "על הצ'ק מודפס למוטב בלבד. אמרתי לו תמלא תרשום משמחים. הוא אמר לי לא לא. החותמת באוטו אני כבר ישים. המשכנו לדבר. אמרתי לו בוא תרשום בכתב יד. הוא אמר לי לא לא החותמת באוטו אני אשים. ומפה התגלגל סיפור שבדיעבד הוא לא שם את החותמת" (עמוד 158, שורות 23-21). בהמשך סיפר: "הוא השאיר את הצ'קים ריקים והוא העביר אותם לגורמים שניים ושלישיים שאני לא מכיר אף אחד מהם. צ'ק שני נפרע למור לידר, שאני לא יודע מי זה. וצ'ק שלישי הלך לחברת ניכיון צ'קים שנקראת צים פיננסים כמובן שביטלנו" (שם, שורה 24 - עמוד 159, שורה 1). אשר לצ'ק הראשון, העיד כי זה היה לפקודת העמותה (עמוד 160, שורה 11; עמוד 164, שורה 25).

ט. עוד סיפר כי: "האירוע אני הייתי צריך לשלם על כולו מהתחלה ועד סוף. כלומר שוב

הכנסתי יד לכיס והוצאתי את אותם שלושים וכמה אלף שקלים שחסרו לי בדרכים לא דרכים. נעזרתי במשפחה" (עמוד 165, שורות 18-20). אשר לצ'קים שנמסרו סיפר: "ביטלתי את הצ'ק השלישי ואז התחיל סאגה של עוגמת נפש מטורפת שצ'קים פיננסים תבע אותי והוצאה לפועל ואני בן אדם שבחיים לא נתקלתי בדברים האלה. זה לא להאמין מה שעברנו...הצ'ק השלישי לצ'קים פיננסים התחיל דיון משפטי עם הוצאה לפועל מה שאמרנו, שוב למיטב זכרוני נדמה לי שבסוף נסגר שהם הסכימו לקבל רק חלק מהסכום. זאת אומרת אני הייתי צריך לשלם שמונת אלפים תמורת זה שהם לא ייקחו את החמש עשרה". (עמוד 159, שורות 10-16).

י. לסופו של יום סיפר כי קיבל מעמותת מקימי סך של 5000 ₪ (שם, שורה 18) וכי סך כל הפסדיו: "32, 33 אלף שקלים שכבר הרבה מאוד שנים לא קיבלתי אותם" (שם, שורות 18-19). בנימה אישית הוסיף, כי "לעשות את זה לאנשים ברגעים הכי חשובים בחיים שלהם, אני ברור לי שהוא ידע שהוא כבר בבעיה והוא לא עצר את כדור השלג" (שם, שורות 20-21).

י"א. בסיכומיו, מציין ב"כ הסנגור כי המתלוננים הנ"ל הגישו, גם הם, תביעה אזרחית כנגד הנאשם אשר הסתיימה בפשרה, וכי לסופו של יום, 'המתלוננים חזרו בהם מכל ההאשמות כלפי הנאשם' (סעיף 222.2 לסיכומיו). טענה זו, נדחתה, וראה כאמור את מסקנתי ביחס לאירוע מספר 3. אשר לטענה בדבר השארת שם המוטב על גבי הצ'ק 'פתוחה', מציין הסנגור כי גברת גולן עצמה העידה כי כך התנהלה העמותה גם באירוע קודם שערכה ואשר קוים לשביעות רצונה וכי למעשה, זו טענה שנטענת כיום, לאור ייעוץ משפטי שהוענק למתלוננים 'כדי שתהיה להם הגנה מול צדדי ג' שאוחזים בצ'קים שלהם' (סעיף 222.6 לסיכומים) וכי אין להלין על כך שהנאשם לא ענה לפניויותיהם, כאשר אלו ניסו להשיגו, שכן: "הנאשם נעצר עקב עלילות השווא והפרסומים השקריים שפורסמו עליו בתקשורת ולכן לא היה זמין לענות לטלפונים" (סעיף 222.15 לסיכומים).

א. לדברי העד אלישע פלג, אביה של הכלה המיועדת, אירוע החתונה נקבע ליום 17.10.2013 (עמוד 837, שורה 23) והמשפחה - "פנינו למשמחים וליאב. הערב היה פנוי בערב שרצינו.. חתמנו על איזה זכרון דברים במשרד בבנייני האומה ונתתי 3 צ'קים.. אחד יום הזיכרון. אחד שבועיים לפני החתונה בערך ואחד למועד החתונה, יום אחרי החתונה" (שם, שורות 8-11). אירוע ההתקשרות נערך ביום 6.8.2013. סך כל הצ'קים שמסר - 62 אלף ₪ (עמוד 838, שורה 21), ו "הצ'קים היו פתוחים לבקשת הארגון משמחים" (עמוד 839, שורות 2-3) ולדבריו, הנאשם ביקש שיוותרו הצ'קים ללא מוטב שכן עליו לשלם "אחד לבנייני האומה ואחד לשלם לקייטרינג" (עמוד 839, שורה 12).

ב. במועד סמוך, שמע, למיטב זכרונו מגיסו, (עמוד 838, שורה 10) שיש קשיים עם העמותה וכלשונו: "באתי לבדוק בעצמי, אני ראיתי שהמשרדים סגורים והיה פתק על הדלת שהפעילות נסגרה ולא קיים. טלפון לא ענו, הטלפון של אליאב הפרטי ושל המשרדים לא ענו. אני הלכתי ישר למשרדים של בנייני האומה אמרו לי שמופיע השם שלנו כחתונה בערב הזה, אבל התאריך כבר לא רלוונטי מבחינתם כי לא שולם להם שום דבר. שילמתי פעם נוספת תשלום כדי שיהיה לנו חתונה בזמן. במקביל היה עוד צ'ק אחד שלא נפרע" (שם, שורות 12-17). בחקירתו הנגדית אישר כי שמע על קש"י העמותה סמוך ל 7/10 (עמוד 842, שורה 12) ואולם, במועד 'הטעימות' שנערך ב 1/10, לא היה בליבו חשש שמא החתונה, לא תצא לפועל (עמוד 846, שורה 7).

ג. אשר לצ'קים שמסר - "2 צ'קים נפדו עוד לפני החתונה, הצ'ק השלישי לא נפדה, אחרי שהתלוננתי במשטרה, ביטלתי אותו" (עמוד 839, שורות 2-3). יחד עם זאת, הצ'ק האחרון "היה בהוצאה לפועל פיננסים בע"מ שהם עשו הוצאה לפועל עיקלו לי לקחתי עו"ד ושילמנו לנו את התשלום גם על הצ'ק השלישי" (עמוד 839, שורות 20-21). אשר לשני הצ'קים הנוספים, על פי ת/52, נפרעו הם לטובת חברת סיטי.

ד. העד הוסיף וסיפר כי לאחר שנה, קיבל מאביו של הנאשם כ - 5,000 ₪ (עמוד 840, שורות 12-13). הפסדיו מסתכמים בסך של כ - 57 אלף ₪.

ה. לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיו, הסיבה שבגינה התלונן הנ"ל במשטרה: "היתה כדי שיוכל לבטל את הצ'ק שהיה בידי צד ג'" (סעיף 223.7 לסיכומיו) וכי "מדובר באירוע שאין בו כל סממן של עבירה פלילי ולכל היותר מדובר בעניין אזרחי שנוגע לכספים שהעמותה צריכה להשיב למתלוננים, הגם שמדובר בסכומים מינוריים ביותר" (סעיף 223.12 לסיכומים) ואולם, אין בידי לקבל את האמור.

18. אירוע מספר 15

א. לדברי העד ישראל אברהם, אביו של החתן המיועד, פנה יחד עם מחותניו לבנייני האומה, שם פגש את הנאשם (עמוד 570, שורה 8). הפגישה נערכה ביום "16.4, משהו באפריל, בפסח" (עמוד 571, שורה 16), ההסכם נערך מול הנאשם (שם, שורה 6). בסמוך אף נמסרו לנאשם המחאות למועדים שונים (שם, שורה 22); הצ'קים היו 'פתוחים' (עמוד 600, שורה 25). הסכום ששולם עבור האירוע, כמאה אלף ₪ (עמוד 577, שורה 9); העד ומחותניו נשאו יחדיו, בחלקים שווים במימון האירוע (עמוד 601, שורה 5) (ואולם, קודם לכן, העד לא ידע לומר כיצד חולק סכום זה ביחס לאירוע מצד אחד ועבור האוכל, מצד שני (עמוד 577, שורה 11)).

ב. מר אברהם הוסיף וסיפר כי: "שילמנו את כל הצ'קים, אנחנו מבחינתנו היינו בסדר ובאנו לקבל בתמורה, הגענו לחופה, ערכנו את החופה.. באנו להיכנס, אוכל לא היה, החבר'ה התעצבנו, רצו החזר, הלכנו למסעדה ובכך נגמר הסיפור" (עמוד 570, שורות 18-20). לכשנתבקש לפרט בנושא האוכל, סיפר: "היה כאילו את הסלטים האלה שיש.. וזהו... אבל, להיכנס למטבח, היו שם גברתניים... לא נתנו להיכנס, לא להוציא אוכל ולא להכניס אוכל ולא כלום" (עמוד 574, שורות 13-21). בהמשך הוסיף כי: "היה את המנה הראשונה עם הסלטים.. ואחר כך לא קיבלו כלום וכולם יצאו החוצה והלכו לבית... בסביבות השעה עשר" (עמוד 584, שורות 16-21) ואשר לתאור ה'גברתניים' סיפר כי: "לא ראיתי את זה, אבל אמרו לי שלא נתנו להם להוציא ולא להכניס" (עמוד 586, שורה 7). לכשעומת עם גרסתו, כפי שנמסרה במשטרה, השיב כי גרסתו, כפי שנמסרה במשטרה, "יותר מתאים" (עמוד 590, שורה 4) ועל פיה, הנאשם לא סיפק את כמות המנות שנקבעה ושולמה וכי לא נאמר שהיה חוסר באוכל. בהמשך אף הוגשה הודעת העד וסומנה

נ/13. העד עוד הוסיף כי חלק מהאורחים, חבריו, פנו לאחר האירוע לאכול במסעדה באזור, שאת עלותה דורש הוא כפיצוי (עמוד 594, שורה 5).

ג. אשר לצ'קים שנמסרו: "הוא פדה את כולם, אחרי זה באנו, אני זוכר שאחרי זה רדפתי אחריו.. הוא אמר לי תודה רבה, נגיע לאיזה הסדר, ניתן לך איזה סכום" (שם, משורה 25 - עמוד 572, שורה 4). העד הוסיף וסיפר כי הוא מתגורר קרוב לבנייני האומה (עמוד 572, שורה 7) וכי "כל פעם חיפשתי אותו, הוא היה מגיע והיה נעלם" (שם). בסופו של יום, כאשר שוחח עם הנאשם, השיב לו האחרון: "נפלתי" (שם, שורה 16). עוד סיפר כי בשלב כלשהו, קיבל מהנאשם צ'ק אישי שלו על סך של כ - 16,800 ₪, כפיצוי, ואולם, צ'ק זה חזר בהעדר כיסוי (עמוד 603, שורה 12). כאמור, נמצאו למדים שגם באירוע זה מסר הנאשם צ'ק ללא כיסוי.

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיו, המדובר באירוע שהתקיים בפועל (סעיף 224.1) וכי כל גרסתו של העד מהווה עדות שמועה (סעיף 224.7 לסיכומים) וכי לכל היותר "מדובר בתביעה אזרחית בגין 'הפרת הסכם', כאשר גם תביעה אזרחית לא הוגשה על ידם" (סעיף 224.11 לסיכומים) ואשר לצ'ק שנטען שהוחזר - המדובר בטענה שלא הוכחה, ו"העד גם לא צרף צילום של הצ'ק" (סעיף 224.12).

19. אירוע מספר 16

א. לדברי העד איתי מוניקדם, החתן עצמו, "התחתנתי באוקטובר 2013...אנחנו שמענו על העמותה מאח של אשתי העתידית שהשתמש בשירותים לפני 10 שנים וגם שמענו עוד המלצות.. ואנחנו דיברנו עם אליאב ובאנו לפגוש אותו במשרדים שלו בבנייני האומה. הגענו, הוא הראה לנו רשימה של מקומות מומלצים נתן לנו מחירים והחלטנו שאנחנו סוגרים אותו. הוא ביקש 3 צ'קים פתוחים, וככה הוא קיבל גם.. פתוחים לא מבחינת הסכום אבל כן מבחינת הנמען, זאת אומרת לא רשמנו למי. זה היה מוזר אבל סמכנו על המוניטין...כל צ'ק היה על סך 18 אלף ש"ח שזה היה אמור לכסות את רוב העלות והשארי היתה אמורה להתקבל אני חושב במזומן או בצ'ק בסוף החתונה עצמה

בהתאם למספר האורחים שהגיע בפועל" (עמוד 687 משורה 18 - עמוד 688, שורה 12).
ההסכם ההתקשרות מיום 7.8.2013 לעריכת החתונה הוגש וסומן ת/38.

ב. בהמשך סיפר כי: "אחרי שחתמנו על הצ'קים היה כל מיני תיאומים להגיע לאולם, להגיע לערב טעימות אבל מרגע שחתמנו על הצ'קים כל ההתנהלות מול אליאב היתה מאוד מאוד קשה מבחינת טלפונים, הוא לא כל כך ענה לטלפונים.. אנחנו גם הזזנו את החתונה שלנו ב - 5 ימים אז רצינו, אנחנו היינו צריכים לקבל צ'ק בחזרה אז גם שם רדפנו אחריו, גם אחרי אליאב וגם אחרי הצ'ק הרבה מאוד זמן בשביל לקבל אותו חזרה. את הצ'ק האחרון כי הוא כאילו היה מתוארך מוקדם מדי והזזנו את החתונה.. את הצ'ק השלישי בסוף הוא נתן לנו אישור לבטל, זה היה סיפור מורכב כי לא השם שלו היה רשום על הצ'ק אלא השם של לפחות מגול מה שאני זוכר כנראה איזה שהיא חברת נכיון צ'קים. אז אנחנו היינו צריכים לקבל אישור ממנו לבטל את הצ'ק" (שם, שורות 12-24). לסופו של יום על פי העד, שני צ'קים שמסר לנאשם נפדו והשלישי בוטל (עמוד 689, שורות 20-24). צ'ק אחד היה לפקודת משה בוחבוט והצ'ק השני לפקודם צים פיננסי (סומן ת/37). לכשעומת העד בחקירתו הנגדית עם העובדה שבהודעתו במשטרה (נ/16) לא סיפר כי הצ'קים היו פתוחים, סיפר "פעם ראשונה בחיים שלי שהגשתי תלונה במשטרה וזה עדיין המצב. הגשתי להם גם את הצילומים עצמם של הצ'קים שזה גם בקיצור, אני יכול לנתח למה לא אמרתי את זה, זה לא משנה באמת מבחינתי מה ששינה הוא ששילמתי 36 אלף ש"ח ולא קיבלתי מוצר, אני לא קיבלתי שירות...גם אם שמו של אליאב היה רשום על הצ'קים ועדיין היו הולכים 36 אלף ₪ לפח אני לא חשוב שזה היה משנה את הסיטואציה" (עמוד 698 משורה 18 - עמוד 699, שורה 2).

ג. במועד סמוך לחתונה, "אנחנו קיבלנו טלפון ממנהלת האולם, בוא נגיד ככה, כשהגענו לאולם בפעם הראשונה היא מאוד הופתעה לדעת אה, אתם הזוג שזה כאילו היא לא ידעה מי אנחנו כאילו לא שמרו לנו מקום לחתונה שהולכת להיות עוד שבוע או שבועיים, משהו כזה. וכמה ימים לפני החתונה היא התקשרה אלינו מיוזמתה והיא אמרה לנו שיש חתונה אחרת שמתנהלת היום והספקים לא קיבלו כסף אז אנשים היו צריכים לשלם בעצמם ביום החתונה סכומים של כמה עשרות שקלים והיא אמרה לנו

שליאב יש חובות גדולים מאוד מולה והיא לא מוכנה לתת לו להיכנס לאולם ואם אנחנו לא משלמים לא תהיה חתונה כי אין כסף. ואז למחרת הגענו לחתונה ובפועל רכשנו אותה מחדש בסכום סטנדרטי וקיימנו את החתונה בעצמנו" (עמוד 689, שורות 19-9). מימון החתונה, כאמור, היה בכספי הזוג עצמו (ראה דבריו בעמוד 694, שורה 23). בהמשך הוסיף כי לאחר שיחת הטלפון עם נציגת האולם: "אני לא זוכר כמה זמן אחרי אם זה היה למחרת יום או יומיים משהו כזה אנחנו קיבלנו טלפון מאח של אליאב" (עמוד 701, שורות 17-16). העד הוסיף וסיפר כי הוא אינו זוכר אם הסתייע באדם ששמו 'אביתר' לפתירת הבעיה (עמוד 703, שורות 22-20, עמוד 704, שורות 11-10) וכשנשאל העד האם פנה במכתב כלשהו לנאשם ו/או לעמותה קודם האירוע ומדוע לא סבר לבטל את האירוע, השיב: "אתה רוצה לראות את המיילים שלי שאני מתחנן לתשובה, אני הסתכלתי עליהם היום בבוקר, שזה לא מה שסיכמנו ולמה לוקח כל כך הרבה זמן לתפוס אותך ולמה אני צריך להתקשר 7 פעמים ורק מקבל אס. אס. חזרה של אני קיבלתי את ההודעה שלך תודה. או כבר חוזר אליך" (עמוד 700, שורות 21-17).

ד. אירוע החתונה, אף הוא לא היה כמתוכנן: "היו המון דברים שלא היו כפי שסיכמנו מבחינת הקינוחים... מבחינת זה שהוא היה אמור להיות באירוע ואז באיזה שהוא שלב עזב" (שם, שורות 5-3). העובדה שאמו של העד אף חלתה בסרטן באותם הימים, אף הקשתה על כך (שם, שורות 9-6).

ה. העד סיפר כי להערכתו: "איבדנו את שני הצ'קים שנפדו שזה 18 אלף ש"ח כל אחד, וגם בפועל את הפרש במחיר שאנחנו משערכים אותו בסביבות 7,000 ₪" (עמוד 691, שורות 14-13). מעמותת מקימי קיבל כ - 7,000 ₪ (עמוד 692, שורות 6-1).

בסך הכל איבד 36,000 ₪.

ו. בהתייחסו לאירוע זה, חוזר ב"כ הנאשם על טענותיו לפיהן "אין כל סממן פלילי באירוע זה, אלא לכל היותר עניין אזרחי של הפרת חוזה". גם בעניינו של אירוע זה שבה ההגנה על טענותיה שעל הפרק נושא אזרחי, ולכך קיימת בפסק דין זה התייחסות נרחבת, בנפרד.

א. לדברי העדה פרנסיס שנאל, בוצעה ההתקשרות סמוך לחודש מאי; אירוע החתונה עתיד היה להיערך ב - 13.8. (עמוד 710, שורות 6-10). החתונה יצאה לפועל כמתוכנן.

ב. אשר לתשלום סיפרה: "לפי הערכת האורחים שילמנו 3 צ'קים 22 אלף כל אחד ולפני החתונה אנחנו ראינו שיהיו פחות אורחים...ואז הם אמרו לנו במקום הצ'ק השלישי כי הם כבר הפקידו את שני הצ'קים הראשונים וזה היה בסדר, הם יחזירו לנו את הצ'ק השלישי על סך 22 אלף שאנחנו נמסור להם 13,500 אז מסרנו להם צ'ק על סך זה וברגע שבעלי הביא את הצ'ק הזה למשרד לא היה להם את הצ'ק השלישי שלנו ואמרו בסדר בסוף החתונה נחזיר לכם את הצ'ק השלישי. המקורי. אז היה עוד חוב שלהם אלינו על סך 2,000 ש"ח אז הם חייבו לנו 24 אלף ש"ח בסוף החתונה ואז אחרי החתונה עוד שעה - שעתיים משהו כזה הם הביאו לנו צ'ק לא את הצ'ק המקורי שלנו אלא צ'ק על סך 28 אלף ש"ח וביקשו מאתנו עודף של 4,000 ש"ח. ורצינו לגמור את העניין הזה ולסיים את כל החתונה ולסיים את כל זה אז רשמנו עוד צ'ק על סך 4000 ש"ח והם נתנו לנו את הצ'ק ולא היה כיסוי לצ'ק זה חזר מהבנק 3 פעמים וזהו. אז איבדנו 28 אלף ₪" (עמוד 708, שורות 1-15).

ג. ואשר להחזר שקיבלה: "אחרי כמה חודשים פתאום אנחנו קיבלנו בדואר צ'ק מחשבון פרטי ממשפחת מזרחי הרחבה כנראה על סך 5,000 ש"ח כפיצוי אות הזדהות או משהו כזה ואנחנו מאוד מאוד מודים על זה" (שם, שורות 15-18). בחקירתה הנגדית אישרה כי לסופו של יום, לאחר התשלום שקיבלה ממשפחת הנאשם, נזקם מסתכם בסך של 23 אלף ₪ (עמוד 711, שורה 6).

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיו, "המאשימה לא הוכיחה שבמועד מתן הצ'ק, החשבון היה מוגבל" (סעיף 226.10) וכי יש לבחון את העניין לפי מועד מתן הצ'ק, קרי, ביום האירוע, 13.8.13, ולא לפי מועד הפירעון, ולכל היותר, המדובר בעניין אזרחי של השבת הסכום למתלוננת (סעיף 226.11 לסיכומים).

החשבון המסכם מלמד על אבדן של 28,000 ₪, ועל עוד עבירה של מסירת צ'ק ללא כיסוי.

21. אירוע מספר 18

א. לדברי העד טוביה חיימסון, אביו של החתן המיועד, "בחודש אוגוסט 2013, כמה ימים אחרי האירוסים שלהם הלכנו לסגור חתונה...נאלצתי בוא נגיד ללכת לחפש הכשרים, גם החתונה תיראה, המקום שייראה יפה, הפנו אותי בוא נגיד לאליאב, כי אמרו לי שהוא יכול להיות לך להכשר טוב באולם שגם נראה, לא מקום שנראה כמו בית תמחוי. מה שסגרנו באוגוסט כשניגשנו איתו זה שנעשה חתונה בכפר מכביה עם קייטרינג מסוים שהוא ברמה טובה יותר" (עמוד 607, שורות 13-19). האירוע תוכנן להערך בתאריך 26.11.2013 (עמוד 609, שורה 21), ההתקשרות נערכה ביום 14.8.2013.

ב. במועד המפגש שנערך בבנייני האומה, בו נכחו גם רעייתו ובנו, החתן המיועד "סיכמנו על מספר משתתפים, על הסכום.. והתשלום התחלק ל - 3 חלקים, כאילו חלק במזומן.. היה 50 ומשהו אלף שקל, הציק הראשון, 20 אלף שקל שהיה באותו מעמד לשלם אותו, עוד 15,600 אם אני לא טועה, שניים מקבילים, עוד 15,600 חודש וחצי לפני החתונה, במעמד החתונה גם כן צ'ק של 15,600 ואם יהיה הפרשים בחתונה אני אצטרך לשלם את הפרשים" (עמוד 607, שורות 20-25).

ג. העד הוסיף וסיפר כי: "רשמתי את הצ'קים במקום, אני יושב מולו עם אשתי והבן שלי ואמרתי לו אוקיי, לך תשים לי חותמת של החברה, אוקיי, אז הוא אומר אין בעיה, אני שניה, עבר לשולחן בוא נגיד 4 מטר כאילו מאחורינו, מהגב שלנו ששם כאילו יש לו את הציוד המשרדי שלו כדי שיעשה את החתימה, טלפון ותוך שניה הוא לא נמצא כבר, הוא יצא מהדלת מהצד השני" (עמוד 608, שורות 3-7). התנהגות זו של הנאשם בצירוף העובדה שלדבריו, במועד הפגישה "לדבר איתו היה יותר קשה מלדבר עם ראש הממשלה, כל שניה ביפר, הוא קם והולך לטלפון, וקופצים, וקשה לסגור איתו משפט שלם" (עמוד 608, שורות 1-2) עוררה בעד אי נוחות וכלשונו: "אני יש לי עוד ילדים שחיתנתי, אני יושב מול בעל אולם בצורה מסודרת, לאט לאט, שתיה, תשב, ומראים ומסבירים לי, לא

אהבתי את הצורה הזאת" (עמוד 611, שורות 6-8).

ד. חלפו מספר ימים ו"כמובן שהצ'ק על ה-20 אלף שקל נגבה, הצ'ק השני של ה-15,600 התקשרו אליי מהבנק לאשר אותו, כמובן שאני לא אשכח אותו, אין לי שום סיבה שלא. כמה ימים אחרי הצ'ק יש בכלי התקשורת והטלוויזיה, גם בעיתונות על עוקץ על משמחים... אני לא אשכח את היום הזה כאילו, אומר לי אבא אין חתונה הוא אומר לי, כאילו אין כסף לחתונה". (שם, שורות 9-14); הפרסום לדבריו, היה לקראת ה - 2.10 (עמוד 612, שורה 7).

ה. החתונה לסופו של יום נערכה במקום אחר ואולם, "כמובן ששילמתי יותר בבלגן עם בעלי מקצוע כדי להשיג אותם כדי, כי מה שתפסתי בתאריך מסוים לא מתאים לאותו תאריך אחר.. יצא לי כדור שלג שהתוצאה שלו כמעט הייתה בדין נפשות" (שם, שורות 16-21).

ו. לכשהוצג לעד הצ'ק הראשון שהיה לפקודת אהרון כהנא, סיפר כי "פה בעצם רשום פה בן אדם שאני לא מכיר, לא יודע אפילו מיהו בכלל, בגלל שהוא לא שם חותמת" (עמוד 609, שורות 24-25).

ז. לסיום סיפר כי הוחזר לו מעמותת מקימי הסך של 11,800 ₪ וכי 'נזקו הכספי' הינו 27,800 ₪ (עמוד 612, שורות 16-19), סך שני הצ'קים הראשונים שנפדו.

ח. לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיו, חרף דבריו אלו של העד, "המאשימה לא הוכיחה כי במועד ההתקשרות עם העמותה הנאשם התכוון שלא לקיים את האירוע של המשפחה" (סעיף 227.10), ולטענת רוחב זו, ראה בהמשך בפיסקה נפרדת.

22. אירוע מספר 19

א. לדברי העד יצחק קליין, אביה של הכלה, "הזמנו אולם ב - 14 לנובמבר בתוך בנייני האומה שמשמחים היו אמורים לעשות את ההתקשרות בפועל מול בנייני האומה. קיבלנו

חוזת חתום על האירוע, האולם, הקייטרינג, חתום על ידי חותמת של משמחים. אשתי מסרה באותו מעמד 3 צ'קים, סך הכל 54 אלף תשע מאות שקל, ב - 3 פעימות, הראשון ב 9.2013 והיתר בהמשך". (עמוד 122, שורות 17-21); וראה בשנית בעמוד 134, שורות 7-8.

ב. ההתקשרות (מיום 18.8.2013) נערכה עם אחד מעובדי העמותה, אביתר בדיחי, "הוא זה שחתם על החוזה ונתן לנו גם קבלה" (עמוד 124, שורות 7-8). עם הנאשם, מעולם לא היה בקשר (עמוד 128, שורה 9) והוא אף אינו מכיר אותו (עמוד 136, שורה 13). הצ'קים שנמסרו במועד הפגישה, נשארו פתוחים (עמוד 128, שורה 24).

ג. לדבריו: "בשבוע הראשון של אוקטובר אני מקבל טלפון מאדם שאני לא מכיר, שהוא שאל אם חתמתי על שני הצ'קים דווקא על שני הצ'קים השני והשלישי. הרי הצ'ק הראשון כבר נפדה. אף אחד לא התקשר אליי לפני כן. הופתעתי. לא ידעתי עם מי אני מדבר. מישהו שואל אם חתמתי על צ'ק. אמרתי כן. סוף השיחה...לא הבנתי מה קורה. אוקיי? אבל זה עורר בי חשש. בשבוע הבא, יום שני הגעתי לבנייני האומה, גיליתי שאין משמחים. היו שם כל מיני אנשים שצבאו על המקום שטענו שה... פשט רגל, הבעלים נמלטו. הלכתי להנהלת בנייני האומה והם אומרים כן, אמנם יש לנו רשימה שהחתונה שלכם הייתה אמורה להתקיים ב-14 לנובמבר אבל לא קיבלנו מקדמה. לא שולמה שום מקדמה ולא שריינו את המקום. הבנתי שאין מה לעשות. בהמשך הלכתי לראות מה קרה עם הצ'קים וראיתי. הלכתי לבנק שלי...שהצ'ק הראשון שנפדה ב-1.9 נפדה לטובת איזה חברה. מישהו שאני לא מכיר בשם ורטהיים, שהצ'ק... התייעצתי עם עורך דין. מיד ביטלתי את שני הצ'קים האחרים. נתתי הוראת הפסקת תשלום והלכתי להתלונן למשטרה. בסופו של דבר לא קיבלנו, לא ממשמחים, לא מבנייני האומה שום דבר, לא אולם לא קייטרינג לא כלום. את החתונה ערכנו במקום אחר." (עמוד 123, שורות 1-16). עוד הוסיף וסיפר: "נתתי צ'קים לארגון שיעשו לי חתונה. לא עשו לי חתונה. מכרו את הצ'קים למטרה שאין לי מושג מהי ואני נשארתי בלא כלום" (עמוד 125, שורות 3-4).

ד. הסכום שהפסיד לדבריו בעקבות התקשרות זו - 18,300 ₪ (שם, שורה 19); העד, לא ידע על

קרן שהוקמה ושהשיבה חלק מהכספים (עמוד 132, שורות 2-4).

ה. לדברי ב"כ הנאשם בסיכומיו, מי שנכח בעת חתימת החוזה, היו אשתו, החתן והכלה, כך שכל עדותו הינה עדות שמועה שאין לקבלה ומעבר לכך, העיד הנ"ל כי כל ההתנהלות היתה מול עובד העמותה וכי הוא אינו מכיר את הנאשם (סעיף 228.3 לסיכומים).

23. אירוע מספר 20

א. לדברי העד, מר דוד הריסון, אביו של החתן המיועד, "אנחנו פנינו לחברת משמחים, שאני מבין שהנאשם אז באותם ימים עמד בראשה. על מנת בעצם לתת לנו את שירותי החתונה, על כל המשתמע מכך. אולם, קייטרינג וכל מה שקשור לכך.. אנחנו הגענו אליו למעשה די באופן אקראי. פנינו לאולם בנייני האומה בירושלים. רצינו לערוך שם את החופה.. קיבלנו המלצה על ארגון משמחים.. נפגשנו עם מישהו בשם יצחק לוי, לרר, שהוא היה בעצם הנציג שלו. שהוא חתם מולנו גם על החוזה. וזהו. פנינו זמן רב מראש, 3.5 חודשים לפני החתונה" (עמוד 1038, שורות 2-9 לפרוטוקול). בהמשך: "סמוך מאוד לחתונה אנחנו, ממש יומיים לפני החתונה, מתברר לנו.. החתונה תוכננה ל-8 באוקטובר 2013... החתונה תוכננה ליום שלישי בערב. יום ראשון אנחנו מקבלים הודעות, בכלל מנותני שירותים שלנו. זאת אומרת לקחנו באופן עצמאי משגיח כשרות פרטי, לקחנו מעצבת אירועים. והמעצבת, והם שניהם מתקשרים אלינו וטוענים שמהו לא תקין. מה זה נקרא משהו לא תקין? המשגיח טוען שאין בכלל קייטרינג שהוא יכול לדבר איתו כי עוד לא, יומיים לפני החתונה אפילו עוד לא נבחר קייטרינג שאמור לספק את המזון. המעצבת אומרת גם שהיא לא מקבלת שום תשובות איזה מפות ואיזה פרטים..". (שם, שורה 23 - עמוד 1039 שורה 9). בהמשך עדותו הוסיף וסיפר כי: "אותות האזהרה היו כשבוע לפני החתונה, כשהגענו לטעימות, אז באולם הקטן בבנייני האומה קיבלנו מנות לטעימות והיו שם אנשים שנכנסו והיו צעקות. אבל אשתי טענה שזה משהו פה חשוד. אבל הצד של הכלה, המחוטנת לאה אקשטיין אמרה 'תשמע, זה רגיל. יש אנשים מרוצים יותר, מרוצים פחות'" (עמוד 1044, שורות 7-10). העד הוסיף וסיפר כי "אנחנו פנינו באופן מיידי, ניסינו להשיג את

החברה...אני מדבר על האנשים, על אלדד..מזרחי.. הרמנו טלפונים לחברת, לארגון משמחים, לאנשים, טלפונים שהיה לנו שלהם... ואז באיזה שהוא שלב באותו יום אנחנו פונים לאולם וזה באמת שבר לנו את כל, את כל האמון במאה אחוז. כי בעצם האולם אומר בכלל אנחנו לא, אין לנו הזמנה ל-8 באוקטובר עבור חתונה לתאריך הזה. ולשמחתנו האולם לא הוזמן לאירוע אחר. אבל פתאום הבנו שנתנו כסף, שילמנו כבר אחוזים ניכרים, אולי 85% מהתשלום שהתחייבנו.. האולם דרש מאתנו 20,000 במזומן כדי לשריין את עצמו לאותו יום. ואז בעצם הבנו שאנחנו מוכרחים לארגן את החתונה מחדש. זאת אומרת התחלנו, התלבטנו האם להזיז מקום, להתחיל לעדכן 500-600 אורחים במקום החדש. אבל בסופו של דבר הבנו שאנחנו מוכרחים להפשיל שרוולים ומהיום למחר לארגן חתונה מחדש" (עמוד 1039, משורה 20 - עמוד 1040, שורה 19). בחקירתו הנגדית, לכשעומת עם הטענה לפיה לא ייתכן שבני הזוג הגיעו לטעימות אם לא שוריין להם האולם, כדבריו, השיב העד כי "באנו לבנייני האומה, הגענו לחדר מטעם הקייטרינג, מטעם ארגון משמחים, נתנו לנו לטעום את המנות שכביכול אמורות להיות בחתונה" (עמוד 1049, שורות 18-20). זהות בעל הקייטרינג, לא זכורה לעד, למעט העובדה שסוכם שהקייטרינג יהיה "סביר" כלשונו (עמוד 1055, שורה 24). העד הוסיף ואישר כי לו עצמו לא נאמר שהמועד לא שוריין באולם אלא הדבר נאמר למישהו מטעם המשפחה (עמוד 1050 שורה 15).

ג. אשר לתשלומים שנדרש מר הריסון לשלם - "שולם כ-65,000 שקלים... התשלום חולק לשליש, שלישי, שלישי. שלישי חתימת החוזה 3.5 חודשים מראש, שלישי חודשיים לפני החתונה ושליש בערב האירוע. כך היה כתוב בחוזה... שולם על ידינו, על ידי שתי המשפחות ביחד קצת יותר מ-66,000 שקלים... הוחזר לנו 10,000 שקלים. על ידי ארגון מקימי... ואנחנו קיבלנו איזה סכום של, ביחד שני הצדדים כ-10,000". (עמוד 1041, שורות 6-19). אשר לצ'ק שנמסר על ידו בעת חתימת החוזה ושהוצג לו במעמד עדותו, לפיו המותב על גבי הצ'ק הינו "רפפורט ציינג" סיפר העד כי השאיר את הצ'ק פתוח וכי לא ראה בשם שום בעיה, כלשונו (עמוד 1045 משורה 18 - עמוד 1046 שורה 3).

ד. לכשנשאל העד האם היתה לו תקשורת כלשהיא עם הנאשם, השיב: "בימים של ההתארגנות

הייתה לנו תקשורת ישירה אליו. אנחנו פנינו אליו, אבל הוא היה כמנכ"ל ובאמת כפי שאמרתי היה מישו בשם לוי יצחק לרר שהוא התנהל מולנו ברובם של הדברים" (עמוד 1043, שורות 10-12).

ה. בסיכומיו, מציין ב"כ הנאשם כי מדובר באישום שכל כולו מהווה עדות שמועה, שכן מי שהתנהל מול הנאשם היה אחר, חנוך, אחיה של הכלה, שאף לא הובא לעדות בבית המשפט וכי כתב האישום, ביחס לאירוע זה, מכיל טעויות רבות, אשר תוקנו על ידי המאשימה בשלב הסיכומים, דבר המעיד על "התנהלות המאשימה שהגישה את כתב האישום 'כלאחר יד', ללא ביסוס ועיגון הטענות שעלו בו" (סעיף 229.3 לסיכומים).

24. אירוע מספר 21

א. לדברי העד שלמה אטיאס, פנה לנאשם בעקבות הכרות מוקדמת, לאחר ששמע עליו, לשם עריכת חתונה לבתו (עמוד 195, שורות 18-19). האירוע, כך על פי זכרוננו, תוכנן בתחילתו ל-20.10 ובעקבות בקשת המשפחה, הוקדם ל-17.10 (עמוד 201, שורה 20). הפגישה עצמה נערכה עם רעיית העד ובאותו מעמד (19.8.2013) אף נמסר לרעייתו אישור קבלת תשלום מהעמותה (עמוד 217, שורות 6-9). סך התשלום שנמסר לנאשם - 104,000 ₪. אשר לזהות המוטב על גבי הצ'קים שנמסרו מסר העד כי: **"אשתי ביקשה שזה יהיה למוטב בלבד.. היא דיברה אם אליאב.. הוא הביא לה למוטב בלבד, הוא לא הביא לה. אני, אין לי מסמך שאוחז שיש נייר למוטב"** (עמוד 200, שורות 18-19).

ב. אחד מתוך שלושת הצ'קים שנמסרו לנאשם נפדה, והשניים האחרים, **"הועברו לצ'ינג'ים.. אחד להורוביץ, אחד לצ'ינג'ים"** (עמוד 195, שורות 23-24). עוד סיפר כי: **"הגעתי לפלוני מסוים שקיבל את הצ'ק שלי, אמרתי לו במידה ומופקד הצ'ק, לא כדאי, למה. הצ'ק השני, ביטלתי את הצ'קים כמובן, שני צ'קים. צ'ק אחד נפדה על ידו.. הצ'ק השלישי הופקד על ידי חברת צים. הגעתי איתם להסדר דומני של 15,000 שקלים. שילמתי להם פיצוי של 15,000 ₪"** (עמוד 196, שורות 13-17).

ג. לדברי העד, "מפי השמועה התחילו.. אני חושב חודש, חודש וחצי אחרי, נדמה לי אחרי שנתנו את הצ'קים התחילו לדבר כל מיני אנשים שמצבו לא כך טוב בעמותה" (עמוד 204, שורות 18-20). העד הוסיף וסיפר כי: "אליאב נתן לי על ידי ארגון מסוים, אינני זוכר את שמו, אני חושב חמשת אלפים". (עמוד 197, שורות 2-3; עמוד 222, שורה 18).

ד. בסיכומיו, חוזר ב"כ הנאשם על טענתו כפי שהועלתה ביחס לאירועים קודמים, כי המתלון הגיש תביעה אזרחית כספית כנגד הנאשם אשר הגיעה לסיומה בפסק דין בהסכמה בין הצדדים, ומשכך, אין לעדותו זו, בהליך הפלילי, כל משקל (סעיף 230.1 לסיכומיו). ואולם, כאמור בהכרעתי ביחס לאירוע מספר 3 - הטענה, נדחית.

25. אירוע מספר 22

א. לדברי העדה שולמית אייזנברג, אמו של החתן, הפגישה עם הנאשם נערכה ביום 19.8 ולעמותה הגיעה בעקבות התרשמותה מאירוע קודם בו נכחה בבנייני האומה (עמוד 789, שורות 19-23): "אנחנו סגרנו חוזה עם מר אליאב מזרחי לקיים חתונה של בנו בתאריך 17.11.13... בזמן שישבנו יחד עם אליאב הוא ביקש מאיתנו שאנחנו ניתן 3 צ'קים, צ'ק ראשון היה מיד עם חתימת החוזה, עוד צ'ק זה היה 19.8, הוא ביקש שאנחנו ניתן צ'ק נוסף ל-15.9 וצ'ק נוסף ב-18.11, יום אחרי החתונה. הסכום הראשון שילמנו 9500 שקל במזומן ועוד צ'ק של 10 אלפים ₪, סך הכל 19.5 אלף שקל... הצ'ק השני היה על סך 19.5 אלף שקל.. והוא אמר ברגע שהתאריך של הצ'ק אומר אני רוצה מזומן, אמרתי אתה יודע מה? תחזיק את הצ'ק אצלך, אני אתן לך כסף מזומן ואתה תחזיר לי את הצ'ק, כך סוכם בינינו והוא גם נתן לנו אישור כזה ועכשיו מה שקרה, שלחתי את הבן שלי עם כסף מזומן והוא אמר היה להחזיר לנו את הצ'ק, ואז הוא אמר לבן שלי אתה יודע מה? תגיד לאמא, תשאל את אמא אם היא מוכנה להפקיד את הכסף בידי היות ויש לי בעיה עם הכספת לפתוח אותה ואם תבוא מחר בבוקר אני אתן לך את הצ'ק תמורתו. אני לתומי חשבתי אם אני הולכת לעשות, להתקשר לאדם מסוים, יש לי בו כל האמון והביטחון שאכן ככה יהיה, אמרתי אתה יודע מה? בסדר, מחר לא נורא כבר, למחרת

בבוקר, אז הוא לקח את הכסף והצ'ק נשאר בידו, למחרת בבוקר הוכרז כפושט רגל ונעלם וברח. כמה ימים אחרי זה, יומיים שלושה אחרי זה הצ'ק הופקד בבנק דיסקונט ששולם חשבון ואני הודעתי מיד בבקשה לא לכבד את הצ'ק היות ואני שילמתי במזומן תמורתו, עכשיו הצ'ינג'ר, שהוא כנראה כבר נתן להם את הכסף .. לפני התאריך הלך לבנק, הפקיד את הצ'ק ובבנק היה כתוב אין כיסוי...הצ'ינג'ר התחיל תהליך של מה שנקרא הוא רוצה את כספו בחזרה, אבל אני לא נתתי לו כסף, אני מה שהייתי צריכה לשלם שילמתי, הסיפור הזה נמשך הלאה, עם הצ'ינג'ר לא יצרתי קשר, הוא לא חזר אליי יותר. אבל היה צ'ק נוסף, זה היה צ'ק שאמור היה להיפדות יום אחד אחרי החתונה ב-18.11, הצ'ק הזה כנראה הוא גם פדה אותו אצל מישהו אחר, אינני יודעת, ואז זה כבר עבר לידי אדם שכנראה מטפל בעניינים האלה. מה בדיוק הוא עשה עם הצ'ק אני לא יודעת, אני רק יודעת שהוא התחיל לאיים ושהוא יעקל את החשבונות שלי בבנק וכולי וכולי ואכן זה היה תהליך שנמשך כמעט עד חודש אפריל, לא הייתה לי שום דרך ... הוא דרש סכום מאוד מאוד גבוה, 19.5 אלף ₪, הוא רצה 28 אלף ₪, והקדוש ברוך הוא עזר לי ברחמים ויצאנו עם 24 אלף, החשבונות עוקלו, היה לי גם כרטיס באיזה חברה שהיה לי שם אשראי, גם זה הוא עיקל לי, אני שילמתי את החשבון והכל עד הפרוטה האחרונה וזהו, זאת אומרת שכל הכסף שהיינו אמורים לשלם בו את ההוצאות של החתונה נגנב. במילים פשוטות. אחר כך היה צריך להתחיל תהליך חדש מפני שלא היה לנו אולם, בנייני האומה היו כלולים כבר במחיר שבו היינו אמורים לשלם לו על החתונה, באנו ואמרנו רבותי, אין לנו אולם, יש לנו תאריך, מה יהיה פה? אתם תשלמו עוד 3 אלפים שקל.. בסופו של דבר ירדנו לאלפיים.. שילמנו מחדש את כל העלות של החתונה וכל מה שהיה כרוך כזה" (עמוד 786 משורה 5 - עמוד 787, שורה 24).

ב. לכשנשאלה העדה אודות הכספים אותם הפסידה השיבה: "19.5 כפול 3 זה 59.5 אלף ₪, פלוס עוד 5 אלפים שקל ששילמתי עבור העיקולים ועוד אלפיים שקל ששילמתי עבור האולם מחדש, זה שעשה לנו את החתונה כבר התחשב והלך על אותו סכום מה שנקרא, פה לא היינו צריכים להוסיף אבל זהו" (עמוד 788, שורות 9-11). מעמותת מקימי, קיבלה העדה 5,000 ₪ (עמוד 789, שורה 7)

ג. החשבון הסופי מלמד, שאיבדה, 61,500 ₪.

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסיכומיו, המאשימה לא הגישה זכ"ד של האירוע ואסמכתא לכך שאכן הצ'ק הועבר לצד שלישי (סעיף 231.2 לסיכומים) וכי מעבר לאמור, העדה קיבלה מעמותת מקימי סך של 16,700 ₪, ולא כפי שטוענת העדה (סעיף 231.9 לסיכומים).

26. אירוע מספר 23

א. לדברי העדה זהבה טייטלבוים, "חשבנו לעשות חתונה בבנייני האומה נפגשתי עם אליאב, הכרנו אותו כמה שנים לפני עשינו חתונה והיינו מאד מרוצים, לא הייתי בטוחה שאני רוצה את האולם הזה, אז הוא אמר לי לתת לו 3 צ'קים של 23,000 שקל כל אחד לשמור את המקום ואם ארצה לבטל יש לי כמה ימים ואוכל לקבל את כל הכסף חזרה. נתתי לו 3 צ'קים לא שמתי לב שלא כתוב בלבד אז יום או יומיים אחרי, ביטלתי ולא רצינו את האולם. רק קיבלתי שני צ'קים חזרה היה עוד צ'ק שנשאר של 23,000 שקל. ביקשתי ולא קיבלתי. קיבלתי שיחה ממישהו שאמר שיש לו את הצ'ק שלי והוא רוצה את הכסף, אני חייבת לשלם לו ולא ידעתי מי זה בכלל...אחרי שקיבלתי את השיחה המוזרה הזאת ביטלנו את כל הצ'קים" (עמוד 831, שורות 3-12). הצ'ק השלישי שלא קיבלה בחזרה מהנאשם, אף לא נפדה.

ב. עוד אישרה בחקירתה הנגדית כי זמן קצר לאחר שהזמינה את האירוע, ביקשה לבטלו והנאשם והעמותה אישרו לה לעשות כן (עמוד 832, שורות 22-24).

ג. אירוע זה המצוין בפתיח לכתב האישום מובא כדוגמא לאירוע בו לא בוצעה עבירה בשל כך שביטלה העדה את האירוע, ומאחר וקיבלה את הכספים ששילמה וצ'ק אחרון שמסרה אף לא נפרע, לא נגרם לה נזק בשל כך. נקודתית ביחס לאירוע זה, צודק ב"כ הנאשם בטענתו ואין באירוע זה כדי לגלם כל עבירה.

א. לדברי העדה אהבה שטיין, "לקראת סוף אוגוסט 2013 היו לי כמה שיחות טלפון עם אליאב מזרחי, דיברנו על לקחת את השירותים של משמחים... בחרנו אולם אחד שהיה נראה לי שרציתי, אולם אחוזה במודיעין. הוא חזר אלי אחרי כמה ימים, השגתי את האולם, בסדר... (ש)הוא בא אלינו הביתה ואנחנו חותמים על מן חוזה שרשמנו את האולם, את התאריך... נתתי לו שלושה צ'קים שהוא פדה את הצ'ק הראשון מיידית, למחרת וסגרנו שלקראת סוף החגים אנחנו ניפגש ונדבר שוב על התפריט... אני הגעתי, נפגשתי עם אליאב בבנייני האומה, חיכינו לשף... זה היה ביום של ההלוויה של הרב עובדיה אז היה תירוצ מצוין למה שהשף לא הגיע, אמרנו או.קיי. לא נורא אנחנו ניפגש מיד אחרי החג יחד עם השף ונקבע את התפריט. יומיים אחרי סוכות אני מנסה לתפוס אותו טלפונית אני לא מצליחה, הוא לא עונה לטלפון... אני מנסה להתקשר גם למשרד ואז אני מקבלת הקלטה שהטלפון מנותק. התחלתי לחשוד, זה היה תשע בבוקר, ההודעה של משמחים פשטה את הרגל... והיה לי משהו חשוד כשהטלפון במשרד היה מנותק אז אני הרמתי טלפון לאחוזה, לאולם ואני מדברת עם המזכירה, אני אומרת יש לי אירוע שנקבע ב-2 לדצמבר אני רוצה לדבר עם לקראת האירוע והיא כל הזמן מחזירה אותי, רגע, מה השם? מה התאריך? עוד פעם היא משאירה אותי בהמתנה, עוד פעם היא חוזרת, הלוך חזור עד שמנהל האולם עולה על הטלפון והוא אומר למה את חושבת שיש לך אירוע ב-2 לדצמבר? אני אומרת כי משמחים אליאב מזרחי סגר אתכם. אמר מי? אמרתי אליאב מזרחי ממשמחים, הוא אומר אני לא מכיר את אליאב מזרחי הוא אף פעם לא דיבר איתי ואין לך אירוע ב-2 לדצמבר, מה עוד שיש לנו אירוע אחר ב-2 לדצמבר... אז הבנתי שאין לי אירוע ב-2 לדצמבר.. חודש ויומיים לפני האירוע מצאתי את עצמי בלי אולם" (עמוד 945, משורה 3 - עמוד 946, שורה 12). בחקירתה הנגדית תיקנה את דבריה ואישרה כי מועד החתונה נקבע לתאריך 1.12 וכי טעתה בתום לב (עמוד 947, שורות 13-21). לכשעומתה עם דבריו של בעל אולם האחוזה לפיהם, כביכול, שורין עבודה האולם "אך מכיוון שהיו בעיות עם הצ'קים שלו, אז הוא סרב לשריין ואז אליאב חתם לו ערבות אישית" השיבה: "לא היו דברים מעולם.. אני זוכרת במדויק את השיחה שהיתה לי עם מנהל האולם, תאמין לי לא שוכחים כזה דבר" (עמוד 949, שורות 15-7).

עמוד 50

הודעה ברדיו" (עמוד 952, שורה 14). אירוע החתונה, לסופו של יום, נערך באולם אחר (עמוד 957, שורה 22).

ב. אשר לצ'קים שמסרה סיפרה כי הצ'ק הראשון על סך 30,000 ₪ נפדה (שם, שורה 8) וכי **"היו עוד שני צ'קים של שלושים אלף שקל שמיד ביטלנו אותם. אנחנו נתבענו על ידי זה... הורוביץ נגדנו"** (שם, שורות 8-10). בחקירתה הנגדית אישרה כי הנאשם העיד מטעמה בתביעה השטרית שהוגשה כנגדה, וכי לסופו של יום, היא לא נדרשה לשלם בעבור הצ'קים (עמוד 953, שורות 14-23).

ג. ממשפחת הנאשם, אישרה העדה כי קיבלה כ - 10,000 ₪ (עמוד 948, שורה 3), כך שנזקה הכספית מסתכם בסך של 20,000 ₪.

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 233.2 לסיכומיו, כפי שאף טען ביחס לאירועים קודמים, המתלוננת הגישה תביעה אזרחית כספית כנגד הנאשם אשר הגיעה לסיומה בפסק דין בהסכמה בין הצדדים, ומשכך, אין לעדותה זו, בהליך הפלילי, כל משקל (סעיף 233.2 לסיכומיו). ואולם, כאמור בהכרעתי ביחס לאירוע מספר 3 - הטענה, נדחית. מעבר לכך, מוסיף ומפרט ב"כ הנאשם ביחס לאישום זה אירועים שכן קיימה העמותה, מהם, לדעתו, ניתן להסיק כי לא הוכחה כל כוונת מרמה מצדו של הנאשם.

28. אירוע מספר 25

א. לדברי העד יצחק אילוז, **"אנחנו ב 26 לאוגוסט.. נכנסנו בלילה בעצם להזמין אולם לחתונה של הבן שלי שאמורה היתה להתקיים ב - 30 לאוקטובר.. 2013"** (עמוד 958, שורות 14-17).

ב. במועד סמוך, **"ב-9 לאוקטובר קיבלתי טלפון מאחד מקרובי המשפחה שהאולם סגור, שצריך ללכת לראות מה קורה? אני ניגשתי לשם ראיתי שלט שהאולם סגור וזהו. לא יכולתי להתקשר, לא היה לי שום מקום להתקשר, פניתי לבנייני האומה לראות אם**

האולם נסגר לאותו ערב? אמרו לי שבאותו יום אמורה להתקיים אסיפה של ראש הממשלה בשעות הערב ולכן לא הוזמן אפילו מקום כאשר בעצם באותו רגע היה בלבול גדול, היינו צריכים להשיג אולם אחר." (עמוד 959, שורות 2-7). לסופו של יום החתונה נערכה "יום או יומיים לפני כן, באולם אחר" (שם, שורות 16-17).

ג. אשר לכספים ששילם: "שילמתי שלושה צ'קים בסכום של 47,100 שקל, שני צ'קים, אחד נפדה ושני צ'קים הצלחתי לבטל שבעטיו גם כן הייתה לי תביעה והייתי צריך להגן על עצמי" (שם, שורות 9-10). הצ'ק שנפרע היה על סך 15,700 ₪ (עמוד 962, שורה 22) וממשפחת הנאשם, לא קיבל החזר כלשהו (שם, שורה 24).

ד. אשר לזהות המוטב שלפקודתו נרשמו הצ'קים השיב: "הטעות שלי שהשארתי את הצ'ק, אמרו לי שהם ישימו את החותמת השארתי את הצ'ק פתוח, הייתה פה טעות גסה" (עמוד 960, שורות 2-3). העד אישר בחקירתו הנגדית כי הזמנת האירוע לא נעשתה ישירות מול הנאשם, אלא מול אחר, ייתכן ששמו 'אביתר' (שם, שורה 23).

ה. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 234 לסיכומיו, "ההתקשרות היתה מול עובד העמותה אביתר ולא מול הנאשם. לכן לא ניתן לייחס לנאשם את הטענות שהועלו על ידי העד ביחס לאירוע זה". מעבר לכך, לטענת ב"כ הנאשם, מתלון זה קיבל מ'מקימי' 10,900 ₪ ולא כפי שטען, כי לא קיבל דבר.

29. אירוע מספר 26

א. לדברי העד מר גולדנברג, החתן עצמו, שכר את שירותי הקיטרינג של העמותה לאירוע שעתיד היה להיערך בבנייני האומה. מועד ההתקשרות 27.8.2013 וכלשונו: "עשינו אירוע פחות או יותר נראה לי שהיה אמור להיות באזור החמישים אלף שקל, היה צריך להיות, אירוע לארבע מאות איש פחות או יותר, ואז הבאנו שמה שלושה צ'קים, כאילו כמה מהם לפני החתונה וכמה שהיו צריכים להיות אחרי החתונה וחצי, כאילו שלוש של אבא שלי ושלוש של חמותי זיכרונה לברכה ובסוף כאילו חודש וחצי פחות או יותר לפני החתונה זה מתי

ששמענו את הסיפור שהחברה פשטה רגל, לא יודע בדיוק מה היה ואז גבו מאיתנו חצי, כאילו ככה אני אמרתי, אני לא זכרתי בדיוק את הסכום אבל היה כתוב שאמרתי שם שזה היה שלושים אלף שקל, 18 אלף נראה לי מאבא שלי ועוד איזה 12 פחות או יותר מחמותי" (עמוד 1017, שורות 6 - 13).

ב. אשר להחזר חלק מהכסף סיפר: "אם אני לא טועה, זה היו שני הפקדות של חמש או שש אלף לאבא שלי ועוד הפקדה אחת של חמש-שש אלף לחמותי". (שם, שורות 21-22) ובהמשך: "אם אני לא טועה באזור בין 15 ל - 18 זה מה שהחזירו ואז החשבון יוצא שבין איזה 15 ל - 18 זה מה שהפסדנו בסוף" (עמוד 1018, שורות 12-13).

ג. אירוע החתונה נערך במקום אחר (שם, שורה 23) ושאר הצ'קים בוטלו "ולא באו להפריע לנו" (שם, שורות 23-24).

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 235.1 לסיכומיו, ההתקשרות היתה מול עובד העמותה, אביתר, ולא מול הנאשם, "לכן לא ניתן לייחס לנאשם את הטענות שהועלו על ידי העד ביחס לאירוע זה". למאמץ להטלת אחריות על העובד אביתר, שבנסיבות העניין, נעדר אחיזה - ראה בנפרד, להלן.

30. אירוע מספר 27

א. לדברי העד אורי בנימיני, החתן עצמו, "החלטנו להתחתן במרכז הקונגרסים והבנתי שבשביל להתחתן במרכז הקונגרסים צריך להגיע להיכנס לבפנים שם ויש איזה קייטרינג משמחים שאיתם סוגרים את האירוע. הגעתי לשם, דיברתי עם אליאב... בחרנו תפריט, סגרנו מחיר, נתתי צ'ק עירבון ליום אחרי החתונה... ביום מן הימים התבשרנו שקרה מה שקרה... 37 אלף שקל בצ'ק. לאחר כמה זמן דיבר איתי אליאב ביקש שאני אביא לו מזומן ואת הצ'ק אנחנו נשנה את התאריך שלו כאילו לאחר החתונה, משהו כזה, נפדה את הצ'ק אחרי החתונה... הצ'ק לא הגיע אלי בחזרה.. באמצע הדרך דיברתי עם אליאב הוא ביקש ממני להביא לו 37 אלף שקל מזומן בתמורה לצ'ק שאת הצ'ק נפדה אותו

אחרי החתונה והסכמתי לזה.. נעתרתי, כן, הבאתי לו את הכסף" (עמוד 976, משורה 9 - עמוד 977, שורה 9). מועד הצ'ק הנדחה, היה ל - 12.12 (עמוד 978, שורה 19); מועד ההתקשרות - 28.8.2013.

ב. מועד החתונה, כמו גם מיקומה, נדחו לדברי העד (עמוד 977, שורה 22) ומבנייני האומה נמסר לו ולרעייתו כי: **"אין לנו בכלל את התאריך שלך, אתה לא נמצא פה בכלל ברשימות"** (עמוד 978, שורות 1-2). לדברי העד, חלק מהכספים הושבו לו ממשפחת הנאשם ו"נשאר מתוך ה-37 אלף שקל מזומן משהו כמו 11 אלף שקל אם אני לא טועה, שנשאר שחייבים לי והצ'ק שלא הגיע אלי בחזרה מלפני שבע שנים" (שם, שורות 18-20 וראה גם בעמוד 979, שורות 5-6 לפיהם הוחזר לו על ידי משפחת הנאשם ועמותת מקימי 26 אלף ₪).

ג. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 236.5 לסיכומי, העובדות אינן מעידות על מעשה פלילי כלשהו, אלא לכל היותר עניין אזרחי ומעבר לכך, על פי נ/18 אשר הוגש, האירוע הנ"ל הוזמן והיה בטבלה שנשלחה בזמנו לבנייני העמותה.

31. אירוע מספר 28

ב"כ הנאשם צודק בסעיף 237.1 לסיכומי לפיהם יש לזכות את הנאשם מהאישום בגין אירוע זה, שכן עד התביעה, מר מאיר כהנא, לא התייצב להעיד בבית המשפט ולכן לא הוכח האישום.

32. אירוע מספר 29

א. לדברי העד מרסל גוטליב, אביה של הכלה, נפגש הוא עם הנאשם ביום 8.9.2013 וכלשונו - **"היינו יחד עם המחותנים, הזמנו.. נתנו שני צ'קים, אחד משפחת דורון נתנה לעכשיו ואני נתתי צ'ק לחודש לפני החתונה. והזמנו הכל, הכל היה סגור עד שפתאום נודע לנו אחרי כמה שבועות שמשמחים סוגרים, אין יותר.. זאת אומרת זה לא שמישהו, משמחים שהודיעו לנו, שמענו מפי ... וישר הלכנו לבדוק מה קורה והרבה עוגמת נפש, כי לא**

היה, זה היה בבנייני האומה, אז הלכנו והתקשרנו לבנייני האומה, הם אמרו לא, אין שום חתונה באותו תאריך, שום דבר לא רשום אצלנו אז לא היה לנו לא אולם, לא קייטרינג, הכל.. והיינו צריכים לעשות את הכל מחדש. ולמזלנו, האולם היה עוד פנוי ויכלנו באמת עוד לסגור על אותו אולם והיינו צריכים לחפש קייטרינג ולחפש פרחים. הכל מחדש בעצם. הצ'ק הראשון שמר דורון נתן משמחים שמו אותו בבנק, הפסדנו את הכסף, הצ'ק שלי אני ביקשתי לבטל מהבנק כי עוד לא הגיע התאריך וזה מה שהבנק עשה באמת" (עמוד 777, שורות 8-18).

ב. העד הוסיף כי לא קיבל החזר כלשהו עבור האירוע (עמוד 778, שורה 11).

ג. לכשנשאל ע"י ב"כ הנאשם האם העמותה שלחה לו עוד בחודש אוקטובר הודעת מייל בדבר קשייה הכספיים והצעה לסייע לו, נוכח המצב אליה נקלעה, השיב כי לא זכור לו הדבר וכי כתובת המייל שהוצגה לו, אינה שלו (עמוד 783, שורות 10-19).

ד. עד זה לא ידע לומר האם האירוע שהוזמן עבורו על ידי הנאשם לתאריך 8.12 אכן לא שוריין לסופו של יום בבנייני האומה עקב "התנגשות תאריכים באולם" או מפאת סיבה אחרת - "אז אם זה לא הסתדר להם, אז למה מזרחי נתן לי תאריך? יש לי חוזה איתו, חוזה איתו על אותו אולם" (עמוד 781, שורות 5-6).

ה. גם אביו של החתן, מר אברהם דורון, הגיע למסירת עדותו. לדבריו, נעזר בעבר בשירותיו של הנאשם, ו"כעבור 3 שנים עוד בן הגיע לפרקו ואז היה לנו את הטלפון, התקשרנו. והסתבר שממשיך באותו פורמט... הצענו על שני תאריכים אז הוא ביקש כמה דקות לבדוק את זה והוא אמר שאכן האולם פנוי וכדאי שנבוא בהקדם כדי לסגור את העניין לפני שהוא יתפס. ואז למחרת הלכנו. פחות או יותר, הדברים היו די דומים. אולי כמה הבדלים של ניואנסים לסידור הקודם. ואז התבקשנו לשלם בשלושה שיעורים, עד כמה שאני זוכר. אחד במקום, אחד בתקופת ביניים והשלישי לקראת הסוף. ואז אני נתתי את הצ'ק הראשון. שזה היה משהו אני זוכר 34,000 שקלים" (עמוד 1076, שורות 5-1).

במועד סמוך שמע "מהמעצבת או משהו כזה, שיש שם, שיש איזה מהומה שם במקום. יש, המשרד סגור ושזה, כתוב שם משהו שלא יכולים, כן יכולים וכו'. בקיצור, שנוצר איזה שהוא משבר. וכמה שניסינו להתקשר, לא נענינו. עכשיו, את הצ'ק הוא פדה. זהו, בסופו של דבר איכשהו הסתדרנו למזלנו הטוב. א' כי בבנייני האומה מסתבר שהאולם לאנשים אחרים האולם היה תפוס והיו צריכים לחפש מקום אחר. שלנו היה פנוי ואיכשהו בכל זאת הסתדרנו." (עמוד 1076 שורות 16-20). אשר לצ'ק שנמסר, סיפר העד כי: "נדמה לי שאמרו לי להשאיר ריק, אבל אני לא, לא זוכר. מה שכן, באותה סיטואציה אליאב לא היה בכלל. זה היה מישהו אחר בשם בדיחי, עוזר שלו או משהו" (עמוד 1077, שורות 16-17). בחקירתו הנגדית אישר כי ידע שהצ'ק נפרע ולא היתה לו בעיה עם זה, שכן התשלום יועד לאירוע (עמוד 1079, שורה 3) וכי היה במשרדי העמותה פעמיים, בפעם הראשונה נפגש עם הנאשם (עמוד 1081, שורה 12). מעמותת מקימי קיבל העד כ 5,900 ₪ (עמוד 1080, שורה 1).

ו. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 238.1 לסיכומיו, הנאשם לא היה במועד שבו נמסרו הצ'קים, אלא העובד, אביתר ומעבר לאמור, האירוע התקיים לסופו של דבר במועדו בעזרתו של הנאשם (סעיף 238.3 לסיכומים) וכי עד זה, ביקש לדון את הנאשם לכף זכות (סעיף 238.15 לסיכומיו). לעניינו של אביתר - עיין להלן.

33. אירוע מספר 30

א. לדברי העדה טסה אומן, "אנחנו הלכנו לארגן חתונה...ראינו פרסומות של ארגון משמחים, הצד השני שלנו של החתונה הזאת אמרו כן, אנחנו עשינו כמה חתונות עם הארגון הזה... ביקשנו תאריך מסוים בבנייני האומה ואמרו לנו לא, אין את התאריך הזה. הלכנו הביתה לחשוב כאילו מה לעשות ואז הם מתקשרים, לא, לא, התפנה התאריך הזה, או.קיי. ואי, שמחה וששון, אנחנו מתארגנים על התאריך הזה" (עמוד 963, משורה 21 - עמוד 964, שורה 2).

ב. במועד סמוך, "מתקשרת אלי בוקר אחד אורית פרל אשתו של ראש הישיבה איפה שהבן שלי אז עבד, הישיבה בסוסיה ואומרת לי תקשיבי יש בעיה עם ארגון משמחים תרוצי

תראי מה קרה, את תפסידי את כל הכסף שלך. היא ידעה מהבן שלי על החתונה" (שם, שורות 2-5).

ג. אשר לחתונה סיפרה: "היינו צריכים לשנות את המקום...המקום לא היה פנוי ועשינו חתונה במקום אחר בירושלים באותו תאריך ושינינו את ההזמנות למקום אחר.." (עמוד 965, שורות 7-8).

ד. ואשר לצ'קים שנפדו סיפרה: "היה רק צ'ק אחד שפדו שלנו, כאילו בעצם היו שניים, אם אני זוכרת נכון הצד השני הם גרים בצפון, אנחנו כתבנו את הצ'ק והם הביאו לנו כסף אז כאילו שני צ'קים של 17,750 יצאו ממני כן, שניהם יצאו ממני" (עמוד 966, שורות 1-3). ממשפחת הנאשם/עמותת מקימי, אישרה העדה שקיבלה 5,000 ₪ (שם, שורה 22). הפסדה הישיר הינו 12,750 ₪.

ה. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 239.3 לסיכומיו, מי שהתנהל מול העמותה הינו אחר, אשר לא הובא לעדות, ומשכך, עדותה של הגברת אומן הינה עדות מפי השמועה שאין לקבלה וכי האירוע המתוכנן בבנייני האומה בוטל ביוזמת המשפחה וכי אין באירוע זה כדי להצביע על עיברה פלילית כלשהי (סעיף 239.8 לסיכומיו).

34. אירוע מספר 31

א. לדברי העדה פנינה דבורה שגיא, אמה של הכלה המיועדת, "חיפשנו מקום והגענו בספטמבר... 11 בספטמבר לבנייני האומר לפגוש את אליאב מזרחי, לראות את המקום ואולי לסגור. מאוד התרשמנו, הוא קיבל אותנו מאוד יפה, הראה לנו את המקום וישבנו לכתוב זיכרון דברים, מיד החלטנו שזה בסדר לנו ומתאים לנו.. נקבע סכום...93 אלף שקלים. שאותו חילקנו בין שתי המשפחות והוא ביקש מכל משפחה שליש מהסכום מידי ועוד שני צ'קים אחד לפני תאריך החתונה ואחד לאחר תאריך החתונה" (עמוד 1008, שורות 7-14).

ב. אשר לצ'קים סיפרה: "אליאב שלח אלי משהו הביתה, אנחנו גרים באפרת.. כל אחד מהם על סך 13 אלף שקלים... הגיע משהו, לא אליאב ושאלתי לפקודת מי לרשום את הצ'קים אז הוא אמר תשאירי פתוח אז הרמתי טלפון לאליאב ואמרתי איך אני אשאיר צ'קים פתוחים? זה סכומים גבוהים, אז הוא אמר זה בסדר גמור, את יכולה לסמוך אנחנו נשים חותמת" (שם, משורה 19 - עמוד 1009, שורה 1).

ג. במועד סמוך, "המחותנים התקשרו אלי זה כבר היה כמה ימים אחרי, אחרי יום כיפור להגיד, זה כבר היה באוקטובר, להגיד שהצ'ק הראשון שלהם נפדה על ידי משהו לא מוכר, איזושהי חברת ורטהיימר והם לא יודעים מה זה והם קצת מוטרדים אז ניסיתי להשיג את אליאב כמה וכמה פעמים והשארתי גם הודעות קוליות בטלפון שלו ולא היה שום מענה ואז שוב המחותרנים שלי נסעו לבנייני האומה כדי אולי לפגוש אותו ואז שם היה סגור והיה שלט על הדלת שהמקום כרגע סגור, אני לא זוכרת את הנוסח המדויק שהיה רשום אבל אי אפשר היה להשיג אותו" (שם, שורות 3-9).

ד. הצ'ק הראשון שמסרה, על סך 13,000 ₪ "ירד בלי שקיבלנו שום דבר מאליאב" (שם, שורה 11) ו"ביטלנו את הצ'קים האחרים... כי באמת לא ידענו מה רשום על גבי הצ'ק.. אבל הם לא נפדו" (שם, שורות 12-14). אשר לזהות המוטב שצוין על גבי הצ'ק הראשון, לא היה לעדה זו ידיעה (עמוד 1010, שורה 24); צ'ק זה, נמשך מחשבונו של אביה (עמוד 1012, שורה 13).

ה. מר ספריה, סבה של הכלה, התייצב אף הוא בבית המשפט. הסב, קיבל על עצמו להשתתף במימון חתונת נכדתו, שנועדה לראשית 2014. לדבריו, התבקש גם הוא למסור צ'קים לעמותה, אך להשאיר את שם המוטב "פתוח" (ראה מעמוד 22, שורה 16 לפרוטוקול). ואלה נסיבות מתן הצ'קים לעדותו: "שאלתי אותו אתה תיתן לי קבלה? אתה יש לך חותמת לצ'ק הוא אמר שלא, הוא בא בלי קבלות בלי חותמת אז אני הכנתי בכתב ידי נוסח של קבלה זמנית, הוא אמר הקבלות הן בבנייני האומה שם נוהלו העסקים של הארגון ואני ניסחתי קבלה וביקשתי ממנו לחתום על זה. זה בכתב ידי, הנוסח של הקבלה החתימה יצחק שלינגר זה מי שבא לקבל את הצ'ק". (עמוד 23 שורות 6-10). בסמוך ליום הכיפורים

2013, שמע מביתו ולאחר מכן מהנאשם, כי - "...הצ'ק אבד לו .." (עמוד 23, שורה 14). לדבריו, הנאשם הגיע לביתו ונמסר לו צ'ק חלופי. במעמד זה אף החתים העד את הנאשם על מסמך לפיו ככל שיימצא הצ'ק שאבד, יידרש הנאשם להחזירו. בהמשך לימדנו העד שהגיע לביתו הנאשם "בלי חותמת ובלי קבלות ואמר שזה נשאר במשרד" (עמוד 32, שורה 7) ואולם, נתבקש על ידי הנאשם לרשום את העמותה, בשם המוטב (עמוד 36, שורה 23). בשלב מסוים הגיעו לאוזניו שמועות שהטילו ספק שיתקיים האירוע כמתוכנן - "היו דיבורים בימים אחרי שנתתי את שני הצ'קים האלה ומשפחות נוספות התחילו לדבר על אירוע של תסבוכת בעניין קיומי חתונה בבנייני האומה" (עמוד 30, שורות 5-3). לסופו של יום, התקיים האירוע, אולם במקום אחר, ולא בבנייני האומה (עמוד 40, שורה 3).

1. גם אביה של הכלה התייצב למסירת עדות. לדבריו: "לפני כ-7 שנים הבת שלי עמדה להתחתן. המחזותנים ואם, אם הבת מצאו את הארגון הזה, את המקום. סגרו איתו פרטים. נפגשתי איתו לזמן קצר, נתתי מקדמה לחלק שהייתי צריך לשלם מקדמה במזומן. שליש במזומן ושני שלישים בשני צ'קים, נדמה לי לחודש אחרי ותאריך החתונה או משהו כזה. חתמתי על הסכם וזהו. ואז התבשרתי לאחר זמן מה שהמקום נסגר" (עמוד 1069, שורות 18-21). על קשיי העמותה נודע לו "כי היה שלט, כי שמו הודעה" (עמוד 1071, שורה 23). זכרון הדברים ואישור בדבר התשלום הוגשו וסומנו ת/64.

2. אשר לעלות הכספית סיפר: "המשפחה כולה שילמה נדמה לי 60,000 שקלים. החלק שלי שם היה צנוע יותר. היה, אני גרוש אז הייתה איזה התחשבות בהתאם לכמות האורחים המתוכננת. אז החלק שלי זה היה כ-7,500 שקלים. ששליש במזומן ושני שלישים בשני צ'קים, שאני כמובן ביטלתי אותם מיד כשנודע שהאירוע לא יתקיים במקום ותחת הנהלתו של הבחור" (עמוד 1070 שורות 1-4). הפסדיו הסתכמו בסך של 2,500 ₪ (שם, שורה 6) וכי לא קיבל החזר מעמותת מקימי. אשר לצ'קים שמסר, סיפר העד כי: "בסמוך לפירעון הצ'ק הראשון, מספר ימים אחרי, קיבלתי טלפון מאיש או מבית"ר עילית או מבית שמש, אני כבר לא זוכר את הפרטים במדויק. שקיבל את הצ'קים, בעצם פרע את הצ'קים עבור האיש. והוא דרש ממני לשלם את הכסף. אני אמרתי לו שאין בכוונתי לשלם, לא קיבלתי תמורה. לא שירות, לא שום דבר בגין הכסף. ואם יש לו

טענות שיפנה לאליאב. קיבלתי קצת איומים שיבואו ויבואו חברה יגבו ממני. בסדר. אמרתי להם שיבואו ובה זה נגמר" (שם, שורות 8-12). עוד אישר העד בחקירתו הנגדית כי עוד לפני מועד הפרעון של הצ'ק הראשון, ידע על כך שהעמותה בקשיים וכי יש צורך לבטל את הצ'קים שנמסרו (עמוד 1071, שורות 15-19).

ח. גם אמו של החתן, הגברת סברינה ג'רבי התייצבה בבית המשפט למסירת עדותה. לדבריה, "נפגשנו עם אליאב, אליאב הראה לנו את המקום, מאוד התרשמנו.. עוד באותו ערב החלטנו.. לסגור שם את האירוע והוא הציע, אפילו סגרנו תפריט, הוא ערך הסכם, הוא אמר צריך לשלם שליש מהכסף.. יצאנו משם ולא השארנו צ'קים באותו ערב, התאריך שהוא הציע זה לא היה תאריך שרצינו, הוא הציע את ה-26 לדצמבר ואנחנו רצינו 2 לינואר, הוא אמר שזה תפוס אבל הסכמנו על התאריך הזה. למחרת הוא מתקשר לבעלי ואומר תקשיב, התאריך שרציתם 2 לינואר התפנה כדי לסגור אותו אני צריך דחוף את הצ'קים כדי לשריין את האולם... בבנייני האומה, מאוד שמחתי שהתאריך התפנה וכדי לתפוס הוא רצה מיד את הצ'קים, אמרתי לו עכשיו תשמע, יום לפני כיפורים אין סיכוי שאני באה אליך, אמר לי אני אבוא אליך... הוא באמת בא אלי למשרד, הכנתי לו שלושה צ'קים כמו שהוא ביקש, 15,500 כל צ'ק ואמרתי לו לפקודת מי? הוא אמר תשאירי, יש לי חותמת. אמרתי לו אל תשאיר ריק כי אני לא משאירה צ'קים ריקים, אמר לי יש לי חותמת, אני מבטיח לך אני שם ואמרתי לו מה עם קבלה? הוא אמר אני אגיע למשרד אני אכין את הקבלה אני שולח לך. האמנתי, אמרתי הכל בסדר. מיד אחרי הכיפורים... ב-15.9 הוא מתקשר אלי ואומר לי סברינה את לא תאמיני בחיים לא קרה לי דבר כזה, מעולם לא קרה לי דבר כזה, איבדתי את שלושת הצ'קים.. אבל תבטלי את הצ'קים, תכני מיד שלושה אחרים, אני בא אליך למשרד. הכל גם היה כזה מהר וחפוז ולחץ אבל מצד שני פחדתי שהתאריך מישהו אחר יתפוס אותו, טוב, הוא בא אלי למשרד ואז הוא התקשר אלי, תשמעי אני פה בחוץ, אין לי איפה לחנות, תצאי אלי. הכנתי את הצ'קים, יצאתי אליו ועוד פעם אמרתי לו, הוא הכין קבלה, הוא הכין את הקבלה באותו זמן, לזה כן, לקודמים הוא לא נתן קבלה, לא הביא לי מכתב לבטל את הצ'קים לזה הוא הכין קבלה והוא אמר לי, אמרתי לו איפה החותמת? תשים את החותמת, הוא אמר לי הנה כאן, הוא בא עם רכב גדול כזה, טנדר גדול..., ואז הוא אומר תראי אני חוסם את הכביש, מישהו מאחורי אני כבר שם, אמר

א.קיי. ונסע (עמוד 1023 משורה 8 - עמוד 1024, שורה 12). במועד סמוך, "ישבנו על התפריט, רצינו לשנות, ניסינו ליצור איתו קשר כדי להתקדם, לא הצלחנו, הבן אדם נעלם, אי אפשר היה לתפוס אותו ולקראת ה-8 לאוקטובר הבנו שהעסק, היה גם שילוט בבנייני האומה, בעלי נסע לשם וראה שילוט שאכן המקום סגור עקב קשיים" (עמוד 1024, שורות 14-17).

ט. אשר לצ'קים שמסרה העידה כי: "צ'ק אחד מהסדרה השנייה לא הצלחתי לבטל, פדו אותו... מסתבר שהוא לא שם חותמת כמו שהוא הבטיח לי.. הוא גלגל את הצ'ק לאחד בשם ורטהיימר המרת מט"ח..". (שם, שורות 19-21). גובה הצ'ק - 15,500 ₪. (גם הצ'ק השני, לדבריה, הוסב ל'ורטהיימר', אך מבעוד מועד, ביטלה היא את הצ'ק). אסופת הצ'קים הוגשה וסומנה ת/62. עוד הוסיפה כי בעלה פנה לאולם, "כדי לברר באמת שזה משורין...ומסתבר שהתאריך לא משורין והוא לא נתן מקדמה.. אז בסוף לא התחתנו שם" (שם, משורה 24 - עמוד 1025, שורה 4). בחקירתה הנגדית אישרה כי בהודעתה במשטרה, אמרה שהתאריך, אכן שורין עבורם (עמוד 1032, שורות 13-17). בחקירתה החוזרת סיפרה כי החתונה נערכה לבסוף באולמי קדמה, בנווה אילן (עמוד 1034, שורה 7). גברת ג'רבי לא זכרה במדויק כמה הוחזר לה מעמותת מקימי ו/או משפחת הנאשם, אם המדובר היה ב - 5,000 ₪ או 7,000 ₪ וכדבריה: "יכול להיות...אני זוכרת שהמשפחה באמת היתה אמפטית. הוא נעלם ולא היה אכפת לו מאף אחד, אבל המשפחה היתה בסדר" (עמוד 1033, שורות 1-5). לסופו של יום, הפסדה מסתכם בסך של 10,500 ₪.

י. לטענת הנאשם בסעיף 240.2 לסיכומי, מדובר בעדים אשר הגישו תביעה אזרחית כספית כנגד הנאשם ובהמשך, ניתן פסק דין בהסכמה לפיו ישולם למתלוננים הסך של 15,555 ₪ וכי המתלוננים, חזרו בהם מכל ההאשמות כלפי הנאשם. אין בידי לקבל טענה זו וראה, כאמור, קביעתי ביחס לאירוע 3, התקפה גם ביחס לאירוע זה.

35. אירוע מספר 32

א. לדברי העד אביעד שטיין, החתן עצמו, "אני ואשתי פנינו לאליאב מזרחי...ניגשנו אליו כדי

לבדוק אפשרות לחתונה ובפגישה הראשונה שהיתה לנו זה היה ב - 08 לספטמבר 2013 אנחנו היינו אצלו התרשמנו לטובה היתה שיחה נעימה... וקבענו שאנחנו נעשה חתונה בכפר המכביה. ככה זה התאים למה שהוא אמר למספר האורחים שהיה לנו בחתונה. 4 ימים אחר כך אני הגעתי אליו אני לבד כדי לחתום אתו ככה על דברים סופיים, הוא ביקש ממני 3 צ'קים של 30 אלף ש"ח כל צ'ק ואני כתבתי לו את הצ'קים ואני שאלתי אותו לפקודת מי לכתוב את הצ'ק? הוא אמר לי תביא לי את הצ'קים ואני אשים עליהם חותמת שנמצאת בחדר השני והוא יצא לקח את הצ'קים ושם בחדר השני וחזר והמשכנו בפגישה... ואז אני ניסיתי להשיג אותו תקופה בשביל לתאם טעימות בכפר המכביה ולקח קצת זמן בסוף אנחנו עשינו את זה אחרי 3 שבועות.. הגענו לכפר המכביה התרשמנו מאוד מאוד לרעה מהמקום, גם מבחינת היכולת שלו להכיל את כמות האורחים שלנו... גם האוכל היה ברמה ירודה.. אנחנו לא רצינו את כפר המכביה ואנחנו דיברנו עם אליאב, אליאב היה שם באירוע, והוא סידר לנו את אולמי הטירה בגעש התקשר אליהם התברר שיש לו מה שאנחנו רוצים.. אז התחלנו לחשוב שאולי כדאי שגם ניפרד ממשמחים כי לא התרשמנו מאוד ממה שראינו שם בכפר המכביה. גם אנחנו היינו מוכנים לספוג את הקנס וגם אליאב אמר שיכול להיות שיהיה לנו קנס מול כפר המכביה כי נקבע מולם". (עמוד 866 משורה 14 - עמוד 868, שורה 2); בחקירתו הנגדית סיפר כי לא נדרש לשלם קנס לכפר המכביה (עמוד 876, שורה 2)

ב. חלפו מספר ימים ולאחר שלא הצליח ליצור קשר טלפוני או להיפגש עם הנאשם, ביום "08 לאוקטובר 2013 החלטתי להגיע אליו למשרד לדבר אתו פנים אל פנים .. אני ראיתי את המשרדים סגורים אמרו לי שהוא פשט את הרגל והוא לא נמצא והיו שם עוד כמה חתנים כמוני שחיפשו אותו. עכשיו, הצ'ק הראשון כבר נפדה של 30 אלף ש"ח, כשאני הסתכלתי בבנק אני ראיתי שמי שפדה אותו זה היה שלמה נמירוב" (שם, שורות 7-12). העד אף פנה לבתו של נמירוב הנ"ל ו"היא ממש התנצלה היא אמרה שהם גם ככה מאוד הפסידו מכל הסיפור הזה כי הם פדו צ'קים שבוטלו כי אני ביטלתי את שני הצ'קים היותר מאוחרים, כדי שלא ייקחו ממני את כל ה - 90 אלף ₪" (שם, שורות 16-19). הצ'קים שנמסרו ושבוטלו הוגשו וסומנו ת/54.

ג. לזכרוננו של העד, קיבל הוא משפחת הנאשם כ - 3,000 ₪ (עמוד 869, שורה 1) והפסדו מסתכם בסך של 27,000 ₪, (ההפרש ביחס לצ'ק הראשון שנפדה; עמוד 887, שורה 20).

ד. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 241.2 לסיכומיו, מדובר בעדים אשר הגישו תביעה אזרחית כספית כנגד הנאשם ובהמשך, ניתן פסק דין בהסכמה לפיו ישולם למתלוננים הסך של 15,555 ₪ וכי המתלוננים, חזרו בהם מכל ההאשמות כלפי הנאשם. אין בידי לקבל טענה זו וראה, כאמור, את עמדתי כלפי טענה זו ביחס לאירוע 3, התקפה גם ביחס לאירוע זה.

36. אירוע מספר 33

א. לדברי העד ברוך וינטר, אחיה של הכלה המיועדת, "רצינו לסגור חתונה, דובר על אולם בבנייני האומה. פגשנו שם את אליאב.. הוא הסביר לנו שאנחנו צריכים לסגור איתו דווקא איתו ולא דרך בנייני האומה כיוון שהכל צריך לעבור דרכו, הוא זכין של המקום ודרכו סוגרים את החתונות שם. סגרנו איתו על עסקה שכללה חתונה, קייטרינג, כסא כלה ועוד כל מיני דברים כאלה ואחרים. הסכום היה בסביבות 49 אלף שקל... חולק לשלושה צ'קים שמתוכם כשסיימנו את המשא ומתן ואת כל מה שצריך אז הוא ביקש את הצ'קים במידי. נסעתי לנווה יעקב... וחזרתי בחזרה לבנייני האומה.. הוא פגש אותי למטה". (עמוד 998, משורה 16 - עמוד 999 שורה 5).

ב. במועד מסירת הצ'קים, לדברי העד, "ביקשתי ממנו שירשום עליו שם, אמרתי לו שאני ארשום את השם של הארגון של משמחים, הוא אמר שהוא יעשה את זה בעצמו במשרד, הוא ייקח את הצ'קים ויעלה מיד ויחתיים עליו חותמת, דווקא חותמת צריך ולא שם, או משהו בסגנון ופחות או יותר בזה נגמר. הוא קיבל שני צ'קים מתוך שלוש" (שם, שורות 5-8). הצ'ק הנוסף, השלישי, נמסר לנאשם על ידי אמו של העד במועד סמוך; על גבי צ'ק זה נרשמה עמותת משמחים כמוטב. (עמוד 1002, שורות 14-19).

ג. לדבריו, במועד סמוך, "נודע לנו שצ'ק ראשון נפדה ואליאב לא בארץ...היה חתונה כמדומני בת או נכדה של הרב עובדיה יוסף והיא הגיעה באותו יום ולא היה לה, היא

הגיעה והתברר פתאום שאין חתונה או שאין שום דבר, אני לא יודע איך זה קרה שם, זה פורסם בעיתונות ברמה כזאת. אנחנו מהר התקשרנו ובאמת לא היה מענה בטלפונים, נסעתי לשם לבנייני האומה והמשרד היה פתוח, היה שם שלט שאסור לגעת בשום דבר, שזה תחת, לא יודע איך זה נקרא בדיוק, כאילו הכל מוצגים משפטיים או משטריים כאלה ואחרים וזהו. חיפשנו כאילו מה זה, לא היה עם מי לדבר, הרמנו טלפונים לא היה שום מענה ושום דבר" (עמוד 1001, שורות 10-19). בהמשך, "יצר איתנו קשר בחור שאני לא זוכר את השם שלו והציג את עצמו בתור הסגן שלו או מה שלא יהיה, הוא אמר שהם מתנצלים מאוד וכו' וכו' אבל אנחנו יכולים לערוך את החתונה בבנייני האומה, לעמוד מול הנהלת בנייני האומה ישירות והם ידאגו לנו לסכום יותר נמוך מהסכום שסגרנו כבר" (שם, משורה 21 - עמוד 1002, שורה 1). בחקירתו הנגדית אישר כי 'הסגן' היה בחור בשם אביתר (עמוד 1005, שורה 10).

ד. גם אמו של ברוך וינטר, הגיעה לבית המשפט למסירת עדותה. האם אישרה כי מסרה לבנה שני צקים 'פתוחים' אשר נמסרו לנאשם וצ'ק נוסף, נמסר על ידה לנאשם "שהוא בא אלי הביתה" (שם, שורות 20-21). על גבי צ'ק זה רשמה את שם העמותה כמוטב, ו"הצ'ק הזה בסופו של דבר לא נפרע ולא קרה איתו שום דבר" (עמוד 81, שורה 14). יוער כי צ'ק זה נמסר על ידה לנאשם, לאחר שהנאשם הודיע לה שהצ'ק הקודם שנמסר לו אבד. (עמוד 85, שורות 21-23). במועד סמוך, לדבריה, "שמענו שהעמותה קרסה ומצאנו את עצמו שלושה שבועות בלי אולם, אז חיפשנו אולם אחר" (שם, שורות 16-17 וראה גם בעמוד 87, שורות 6-7). האירוע, "היה אמור להיות בבנייני האומה ועשינו את זה בסופו של דבר באולם אחר, בשירת ירושלים.. קצת היינו בשוק ובהלם, אבל אני לא יכולה להגיד לך שכאילו עברנו איזה טראומה מהענין" (עמוד 88, שורות 8-14). אשר לשני הצ'קים הנוספים שלה שנמסרו על ידי בנה לנאשם סיפרה: "צ'ק אחד נפדה בטוח וצ'ק אחד התגלגל לאיזה שהוא מקום ויום אחד קיבלתי טלפון ממישהו שאמר שהצ'ק שלי אצלו והצ'ק הזה חזר או משהו ואמרתי לו תקשיב הצ'ק הזה נמצא באיזה הליך בכלל, כאילו יש פה איזה משהו שקרה איתו ובסוף הוא לא החזיר לי את הצ'ק, אני חושבת, אבל הסיפור נגמר, הוא הבין שאין מה לעשות עם זה וזהו" (עמוד 82, שורות 9-13).

ה. אשר לסכומים שהפסיד סיפר וינטר: "הסכום היה 16 אלף שקל, או 16.5 אלף שקל, קיבלנו מאמא של אליאב סכום של חמשת אלפים שקל כמדומני" (עמוד 1002, שורות 6-5). כאמור, לדבריו, הצ'ק הראשון נפדה, הצ'קים השני והשלישי - בוטלו. בסיום עדותו אישר כי מבחינת העמותה ומבחינת הנאשם לא היתה כוונה לפגוע באף אחד, וכלשונו: "בהחלט מקבל את זה". (עמוד 1007, שורה 4).

ו. בסיכומיו, מפנה ב"כ הנאשם לדבריהם של העדים ולכך, שמשמע מהם, לדעתם שלא הייתה לנאשם כוונה שלא לקיים את האירוע (סעיף 242.18 לסיכומיו).

37. אירוע מספר 34

א. לדברי העד אשר שפיגלמן, אביה של הכלה המיועדת, ערך בעבר שתי חתונות באמצעות העמותה, "היינו מאוד מרוצים, בגלל זה חזרנו. ישבנו אתו זה היה בסוכות... 20 לספטמבר 2013" (עמוד 901, שורות 16-21). האירועים הקודמים שחגג בעזרת העמותה, נערכו בשנת 2007 ו - 2010 (עמוד 906, שורה 22); העד אישר כי בפעמים הקודמות שנעזר בעמותה, לא בדק 'למי הצ'קים הלכו', שכן היה 'הרבה אמוץ' (עמוד 908, שורה 5). האירוע הנוכחי נקבע לתאריך 2.12.2013 (עמוד 916, שורה 6).

ב. במועד הפגישה בשנת 2013, "אני נתתי לו שלוש צ'קים וכל אחד בסך 33 אלף ש"ח. אני שאלתי אותו כאילו למי לכתוב? הוא אמר שהוא ישים חותמת. אז אחד עבר את הבנק, ואז באוקטובר.. אני הייתי בניו יורק בכמה ימים לעבודה אני קיבלתי טלפון מאליאב שהוא רוצה שאני אחליף אחד מהצ'קים... אז אני אמרתי לו שאני בניו יורק והוא יהיה בקשר עם אשתי והיא תעשה. אשתי קיבלה איזה טלפון ממישהו בשם ישראל מושקוביץ' בסופו של דבר שום דבר לא קרה עם זה, חזרתי וזה, באוקטובר אני הייתי בעבודה אני קיבלתי טלפון מאותו איש ישראל מושקוביץ' הוא אמר לי שצריך להחליף צ'ק אז אני אמרתי לו שאני צריך לדבר עם אליאב. הוא לא ענה ואז האיש אמר לא, זה לא בגלל שאם לא אנחנו נפסיד את כל הקייטרינג את המקום והכל. זה מאוד דחוף והוא הגיע

לעבודה שלי והחלפתי לו צ'ק.. אני גם קיבלתי גם את הצ'ק הזה" (שם, שורות 2-19).

ג. למחרת היום, לדבריו, "אני שמעתי בחדשות שיש בעיות, שהוא נעלם. אני התקשרתי

לאותו בן אדם ישראל מושקוביץ' אמרתי לו אני צריך את הצ'ק בחזרה הוא אמר לי לא, לא, הוא לא נתן לי את זה בחזרה. הצ'ק הזה זה נכנס לבנק אני ביטלתי את זה וזה לא עבר את הבנק. הצ'ק השלישי שזה לעוד חודש ב - 02 לדצמבר זה היה אמור להיות היום של החתונה .. זה לא עבר, אני ביטלתי את הצ'ק אבל אז הם תבעו אותי בגלל שאמרו שאני חייב את הכסף. וזה היה בבית המשפט וניצחנו ואני לא שילמתי את הכסף" (שם, משורה 19 - עמוד 903, שורה 2). בחקירתו הנגדית אישר כי הנאשם לא היה זה שפניו אליו להחליף את הצ'ק, אלא מושקוביץ' שהציג עצמו מטעם אליאב (עמוד 908, שורות 19-24)

ד. עוד אישר בחקירתו הנגדית כי ביחס לצ'ק הראשון אשר נפרע, לא בדק מי היה המוטב שפרע את הצ'ק וכלשונו: "זה הגיע לבנק ואני לא הסתכלתי יותר. כשכל העניין עלה אז אני הסתכלתי על הצ'ק עצמו" (עמוד 908, שורות 20-21) וכי לא הפריעה לו העובדה שעל גבי הצ'ק, ייתכן ונרשם מי מספקי המזון (עמוד 910, שורות 6-17).

ה. העד הוסיף וסיפר כי ההסכם, נחתם מול העמותה, ללא ערבות אישית של הנאשם (עמוד 911, שורה 21 - עמוד 912, שורה 2) ואשר לאפשרות לקבל חלק מהכסף בחזרה ממשפחת הנאשם - "אני שמעתי משהו על זה... אבל אני לא זוכר מה קרה" (עמוד 913, שורה 22 - עמוד 914, שורה 1). נזקו, לדבריו, מסתכם בסך של 33,000 ₪ (עמוד 915, שורה 1); האירוע עצמו, נערך לבסוף במקום אחר מזה שתוכנן מלכתחילה: "הם אמרו לנו שהם לא קיבלו כסף, כאילו שאין לנו מקום. בסופו של דבר הלכנו למקום אחר" (עמוד 916, שורות 17-18). יחד עם זאת, העד לא ידע לומר האם שולם סכום כלשהו לאולם (עמוד 917, שורה 6).

ו. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 243.1 לסיכומיו, המדובר בעד אשר הגיש תביעה אזרחית כנגד הנאשם ובמסגרת פסק הדין שניתן בהסכמה, שולם לעד סך של 15,555 ₪ וכי המתלונן חזר בו מכל האשמות כלפי הנאשם. הטענה - נדחית, וראה כאמור התייחסותי לכך באירוע מספר 3.

א. לדברי העד יעקב אייל, אביה של הכלה המיועדת, פנה הוא לעמותה בעקבות אירוע קודם שערך בסיועה של העמותה, בשנת 2011, וכלשונו: **"זה היה מובן מאליי.. היה ברור לנו שאנחנו חוזרים למשמחים"** (עמוד 852, שורות 4-5). לדבריו, בתו, הכלה המיועדת, פנתה לעמותה ו"**היא דיברה אתנו שצריך מהר מהר לבוא לסגור עם משמחים, מכיון שיש עוד לכאורה זוג על התאריך שבחרנו, על המקום שבחרנו**". (שם, שורות 8-9).

ב. במועד סמוך, ככל הנראה סמוך לתאריך 24.9.2013 הגיע העד עם מחותנו לבנייני האומה בשעת צהריים ונפגש עם הנאשם (עמוד 858, שורה 2) ו"**היה איזה שהוא זכרון דברים ונפרדנו. אחרי כמה ימים אשתי עוברת על מה שכתוב הרבה אי דיוקים, הרבה דברים שלא נכונים, אוקי. היא מנסה לתפוס את אליאב מזרחי אין תשובה, אין תשובה. היא צלצלה בסוף למשרד של משמחים בבנייני האומה ענתה פקידה שהתחילה לשאול כל מיני שאלות ואחרי כמה דקות היא אומרת שאליאב פשט את הרגל. נפל עלינו פטיש גדול**". (שם, שורות 14-19; זכרון הדברים הוגש וסומן ת/53). בהמשך, פנה הוא לאולם קראון פלאזה (הסמוך לבנייני האומה), שם עתידה היתה החתונה להערך ולדבריו, מנהל האירועים מסר לו **"האירוע שלכם בוטל, משמחים פשטו את הרגל וזהו. הציע שנערוך את האירוע בכוחות עצמנו, כמובן המחיר יהיה הרבה יותר גבוה. אמרנו שאנחנו בקטע הזה אנחנו לא הולכים בכיוון הזה זה הפרש גדול מאוד. מיד ביטלנו את הצ'קים שנתנו לאליאב והלכנו להגיש תלונה במשטרה"** (שם, משורה 22 - עמוד 853, שורה 2). בחקירתו הנגדית אישר כי לכשפנה לאולם, תאריך האירוע של משפחתו, היה רשום שם (עמוד 856, שורות 2-5).

ג. אשר לצ'קים שנמסרו לנאשם העיד: **"הוא אמר אל תחתמו לפקודת מי אני אחתום את החותמת של משמחים. עכשיו, אמרנו לו, תראה, אנחנו לא עובדים עם צ'קים אנחנו עובדים עם מזומן, תוך כמה ימים אנחנו נעביר לך כסף.. אחרי כמה זמן פתאום אנחנו מקבלים הודעה מאולם קדמה בנווה אילן שהגיע אליהם צ'ק שלנו ולמה הוא מבוטל. הלכנו לשם... ניסינו לדבר עם, מנהל מכירות לא היה, אנחנו דיברנו עם הפקידה. אמרנו אנחנו חייבים להגיע לפשרה. הוא לא היה מוכן, הוא דיבר איתה טלפונית, הוא**

אמר מקסימום 10 אחוז אנחנו לא היינו מוכנים ל - 10 אחוז ובזה זה נגמר" (שם, שורות 11-3).

ד. במועד סמוך, פגש העד (אשר מתגורר באותו הישוב של הנאשם) את חמו של הנאשם ולאחר דין ודברים, הוחזר להם הצ'ק השלישי שמסרו (שם, שורות 18-20). שני צ'קים נוספים, על סך 12,100 ₪ כל אחד שנמסרו לנאשם, בסיוע של עורך דין, לא נפדו במלואם, ואולם נאלץ העד להתפשר ולפרוע את חלקם - "הצ'ק הראשון לקדמה העו"ד שלנו סידר פשרה של 4,000 ש"ח הצ'ק השני של ירוקים ורבעונים כמדומני התפשרנו על 4,500 ש"ח דמי טרחה של עו"ד היה בסביבות 5,200 ש"ח. בנוסף, לפי העצה של עו"ד אנחנו פרסמנו בעיתון בשבע הודעה שהצ'קים האלה מבוטלים, כדי שהציבור יידע. עוד שילמנו 1,200 ש"ח לעיתון בשבע לפרסום הזה" (עמוד 854, שורות 16-21). מארגון מקימי, קיבלה משפחתו כ - 2,000 ₪ (עמוד 859, שורה 13) ומישיבת קריית ארבע, כ - 900 ₪ (שם, שורה 15). סך הפסדיו מסתכמים בכ - 12,000 ₪.

ה. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 244.7 לסיכומיו, לא צורפה כראייה מטעמו של העד הסכם הפשרה אליו הגיע עם הצדדים האחרים, ולא ניתן לדעת בכמה מסתכמים הפסדיו של העד. אעדיף את עדות המתלונן, וטענה זו - נדחית.

39. אירוע מספר 36

א. לדברי העד שי בן יוסף, אביו של החתן המיועד, נפגש ביום 29.9 עם הנאשם; האירוע תוכנן ליום 5.12.2013. לדברי העד, "רצינו שזה יהיה בבנייני האומה מכל הסיבות הטובות. באנו לשם לארגון בשם משמחים, אמרו לנו שנלך למקום וקבענו פגישה מה שנקרא לטעימות זה גם הזדמנות להכיר את המקום. זה הזדמנות לעשות את ההסכם. הגענו אנחנו עשינו מה שנקרא טעימות. במסגרת הזאת גם נחתם חוזה. בינינו ובין משמחים שמי שייצג אותם היה אליאב מזרחי. נתנו אז צ'קים אני אומר את זה לבושתנו, טעות, אני מקווה שלא חזרנו עליה מאז אני חושב שגם לא עשינו אותה לפני כן, איכשהו החלקנו בעניין הזה נתנו צ'קים מראש שלא כתבנו את שם המוטב, אמר לנו אליאב

שהוא ישים חותמת של החברה וככה זה יהיה בסדר מדויק. ואיכשהו כנראה התפתינו. זהו. מכאן והלאה ניסינו ליצור קשר בכל מיני דרכים וטלפונים איכשהו להמשיך להתקדם, מעבר לחוזה תפריט צריך לראות שכל הדברים מוכנים. לא הצלחנו להשיג אותו בטלפון אני עשיתי מאמץ להגיע לחתונות לפגוש אותו שם בשטח" (עמוד 923, שורות 17-5).

ב. במועד סמוך, לדבריו, "אני מקבל טלפון מהמחותנים שלי זה היה במהלך אוקטובר.. נדמה לי שזה היה ב - 08 לאוקטובר, כי אני זוכר שיום למחרת אני הלכתי והגשתי תלונה.. הגעתי באותו ערב לחתונה, לא היה שם אליאב, ... היה שם עובד שלו שאמר לי תשמע, העסק לא עובד, גם ראינו אין קייטרינג הוא ניסה לאלתר שם באותו ערב אלתורים הבנתי שהעסק גמור. אין עם מי לדבר" (עמוד 924, שורות 24-9).

ג. מר בן יוסף הוסיף וסיפר כי: "התקשרתי למחרת לבנייני האומה עצמם.. ואמרתי חבר'ה לפחות משוריין 05/12 יש חתונה לוודא שהאולם בסדר. אמרו לי לא משוריין כלום, כי אנחנו לא משריינים עד שהוא לא משלם לנו. ואז הבנתי שכל החוזה הזה בעצם לא קיים מבחינתי כי הוא אפילו לא שריין את האולם לתאריך שעליו מדובר" (עמוד 925, שורות 15-11).

ד. אשר לצ'קים שמסר לנאשם סיפר: "אנחנו נתנו 3 צ'קים של 10,500 ש"ח, הצ'ק הראשון נפדה...השניים האחרים לא נפדו...עוד דבר שעורר ככה את התחושה המוזרה שלי היה שהצ'ק שנפדה כשאתה בודק בחשבון ואתה רואה מי פדה אותו, פדה אותו איזה חלפן כספים במזרח ירושלים שזה לא הארגון שאנחנו היינו אמורים לתת לו את הצ'ק" (עמוד 926, שורות 7-1). לאחר כשנה, "יתכן יותר, "אני קיבלתי הוצאה לפועל מעוד איזה שהוא תשלום של הצ'קים שאני ביטלתי.. בסוף הגענו לאיזה שהוא פשרה ושילמנו להם 6,000 ₪" (שם, שורות 15-12). הפסדיו מסתכמים בכ - 16,500 ₪.

ה. גם אביה של הכלה הגיע למסירת עדותו בבית המשפט. לדברי העד יואב גוטדינר, "אנחנו לפני שבע וחצי שנים רצינו לחתן את הבת הגדולה שלנו, חתונה ראשונה, לא ידענו איך

עושים את הדבר הזה. פנינו לארגון משמחים...נפגשנו עם נציג החברה אליאב היה נראה לנו הכל טוב, המחיר, המקום, רצינו מקום ספציפי בבנייני האומה היה פנוי לפי מה שנאמר לנו וכל הפרטים היו נראים לנו. בסיום הפגישה הוא ביקש שלושה צ'קים מכל צד... שלושה צ'קים מכל אחד, אחד לעוד שבוע, אחד לעוד לא זוכר כמה, חודש, חודשיים, זה היה חודשיים לפני החתונה ואחד בסביבות החתונה, לא זוכר, פלוס-מינוס יום-יומיים...צ'קים על סכום נדמה לי עשר וחצי אלף שקל לכל צ'ק כפול שישה צ'קים. כשבאנו לתת לו את זה והצ'קים לא היה כתוב עליהם למוטב בלבד הוא אמר שנייה לפני שהוא מכניס את זה למגירה אני אשים חותמת, אנחנו היינו תמימים מאז למדנו את העניין" (עמוד 968, שורות 1-12); שלושת הצ'קים נמסרו לתאריכים 6.10, 30.10 ו- 9.12 (עמוד 974, שורה 11).

1. במועד סמוך, "חודשיים לפני החתונה, שבוע-עשרה ימים לפני כן מתקשר אלינו שכן חבר שאמור לחתן את הבת שלו לפנינו ואומר משמחים נפלו, לא זוכר בדיוק את הביטוי, עשינו טלפונים לא קיבלנו, לא היה מענה לא במשרד, לא בטלפון האישי, איכשהו השגנו מישהו שעבד שם, לא את אליאב, מישהו אחר שעבד שמה והוא אמר לנו, אישר את העניין הזה, לא זוכר את הביטוי, אליאב ברח, או אין משמחים, לא זוכר מה היה הביטוי. עשינו כמה טלפונים, בכל זאת אנחנו לא מורגלים במציאות כזאת ואז התברר שהצ'ק, זה היה בדיוק היום שהצ'ק הראשון היה אמור להיפדות ואכן הוא נפדה, הצ'ק הראשון של כל אחד מהצדדים ואכן הוא נפדה. ניסינו לבטל אותו כבר אי אפשר היה" (עמוד 969, שורות 14-22); העד לא ידע לומר האם הצ'ק הראשון נפרע לאחר שהעמותה קרסה (עמוד 974, שורה 18).

2. אשר לצ'קים שמסר סיפר: "ביטלתי את שני הצ'קים הנוספים.. אחרי חודש וחצי-חודשיים מתקשרים אלינו מאולם חתונות בנווה אילן נדמה לי ואמרו לנו תשמעו יש פה צ'ק שלכם רשום על שם, לפקודת נווה אילן והוא מבוטל, זה פלילי. נכנסתי איתם, יותר נכון המחנות שלנו נכנס איתם לאיזשהו דין ודברים...בסוף הסיכום היה שאנחנו נשלם חמישים אחוז מהסכום, הסכום היה 10,500 שילמנו פחות או יותר חצי מהסכום, זאת אומרת אנחנו שילמנו כל אחד מהצדדים חצי חתונה ובפועל שילמנו על החתונה.. כי

היינו צריכים להיעזר במישהו אחר, עשינו חתונה באותו יום, באותו מקום אבל עם מישהו אחר וזהו" (שם, משורה 23 - עמוד 967, שורה 10). לכשנשאל בחקירתו הנגדית האם נעזר ב'אביתר', עובדו של הנאשם לארגון החתונה מחדש, סיפר: "לא, הוא היחיד שאמר לנו ביום שזה התפוצץ שאליאב ברח או אין משמחים, בזה נגמר לנו הקשר עם אביתר" (עמוד 975, שורות 12-13). העד הוסיף וסיפר כי קיבל מ'מקימי' כ - 5,900 ₪ (עמוד 972, שורה 2); הפסדיו מסתכמים בסך של כ - 9,850 ₪.

ח. לדברי ב"כ הנאשם בסעיף 245.5 לסיכומיו, גם ביחס לאירוע זה, כמו קודמו, לא הוצגה כל ראיה להוכחת החוב הנטען בלשכת ההוצאה לפועל ולא הוצגו מסמכים המעידים על כל תשלום שבוצע במסגרת הליך אזרחי זה.

40. אירוע מספר 37

א. לדברי העד אשר פוקס, החתן עצמו, "בתחילת אוקטובר 2013 פנינו לארגון משמחים, רצינו לסגור איתם חתונה. פגשנו את אליאב ונתנו לו צ'קים, סגרנו איתו קייטרינג ואולם במעלה החמישה, סקויה, נתנו 3 צ'קים פתוחים, כלומר בלי מוטב, ככה הוא ביקש, לא היה כל כך נוח לנו עם זה אבל הוא התעקש, נתנו לו. 3 צ'קים, כל אחד 21 אלף שקלים, אחרי כמה ימים נודע לנו שהוא פשט את הרגל והצ'קים הגיעו לכל מיני מקומות שלא היו צריכים להגיע אליהם.. לצינאים, חלפנים וכל מיני כאלה, ביטלנו את הצ'קים" (עמוד 613, שורות 10-19).

ב. החתונה, עתידה היתה להערך ב - 25.11 ולדבריו: "דיברנו עם סקויה והבנו שהם לא קיבלו מידע על חתונה שלנו ספציפית, הם סגרו איזה משהו, אליאב הודיע להם שתהיה חתונה של ארגון משמחים והוא לא הודיע להם מי מה מו" (שם, שורות 23-25). ואשר לתשלום: "התשלום גם לא הגיע אליהם" (עמוד 614, שורה 3).

ג. חתונתו, לסופו של יום, נערכה במקום אחר (שם, שורה 3) ולדבריו, הצ'ק נמסר פתוח כי הנאשם "התעקש על זה ורצינו להגיע איתו לעמק השווה, אז נתנו" (עמוד 615, שורה

(18).

ד. העד הוסיף וסיפר, כי הוא עצמו, לא נפגע כלכלית שכן הספיק לבטל את הצ'קים (שם, שורה 25).

ה. לטענת ב"כ הנאשם בסעיף 246.8 לסיכומיו, אין באירוע זה כדי להצביע על עבירה פלילית כלשהיא.

נוכח עדות המתלונן שלבסוף לא נפגע, תתקבל בעניינו טענת הנאשם, ויזוכה מאירוע זה.

41. ספקים כנושים מרומים

מקומם של הספקים בפרשה הם כנפגעים נוספים של הנאשם, והן, לטעמי, כעדי חיזוק לדרך התנהלותו. זאת, באשר, בעוד המתלוננים, על פי רוב, לא יכלו לספר יותר מאשר אודות האירוע שהזמינו וקורותיו, והיתה עדותם נקודתית, עם הספקים היתה פעילות שוטפת, ומדרך העולם נחשפים ספקים יותר לדרך ההתנהלות של מי שמספקים לו הם את מרכולתם ובפרשתנו, על הפרק, בעיקר, שירותי קייטרינג ובנייני האומה.

א. קייטרינג קולינרי

הראשון, ולא החשוב ביותר, היה דוד אברהם, בעלי 'קייטרינג קולינרי', שתאר כיצד צ'קים שקיבל תמורת אוכל שסיפק, לא כובדו. מר דוד אברהם, התייצב אף הוא בבית המשפט למסירת עדות. לדבריו: "בשנת 2012 או 2011 אני לא זוכר בדיוק את התאריכים, התחלתי לספק לחברת 'משמחים' אוכל. רוב הקשר שלי היה עם בחור בשם רמי שאני מכיר אותו מהעבר, עם אליאב לא היה לי הרבה קשר.. ואז היה מצב שהבנתי שהם פושטים רגל ונקלעתי לחוב ממש גדול שנאלצתי להגיש תלונה במשטרה.. וגם ביום האחרון ממש לפני הפשיטת רגל רמי ביקש ממני באופן אישי לספק אוכל, והוא התחייב לי באופן אישי שהוא ישלם לי את זה" (עמוד 524 שורה 21 - עמוד 525, שורה 1). החוב, לזכרוננו, "בין 270 ל 300 אלף שקלים" (שם, שורה 20) וכי עבור 13 האירועים שסיפק לעמותה, קיבל בצ'קים שנפדו כ-60 אלף ₪ (שם, שורה 26), וכי "את כל הצ'קים קיבלתי

מרמי.. כל פעם במעמדים אחרים.. רמי היה בא נותן לי את הצ'קים" (עמוד 526, שורות 2-4).
הצ'קים - חזרו ובהמשך הוגשו ללשכת ההוצאה לפועל (שם, שורה 18 וכן עמוד 527, שורה 18)
וכאמור עם הנאשם לא היתה הכרות של ממש, "היכרות תוך כדי אירועים, חסר צלחות, לא
משהו.." (עמוד 527, שורה 4). אשר לצ'קים שנמסרו לו מרמי, סיפר כי לעיתים היה מקבל "צ'ק של
משמחים ואז רמי היה בא מביא לי כסף במזומן במקום הצ'ק.. או צ'קים של הלקוחות ישירות..
אנחנו רואים את השמות, אני יודע מי בעל האירוע" (עמוד 528, שורות 4-9). העד אישר כי הדבר
מקובל ונהוג בענף האירועים "שכמו שאצלי עכשיו היום באולם מגיע אורח ונותן לי צ'ק ובא יום
אחרי האירוע להחליף לי את זה בצ'קים של לקוחות או במזומן" (שם, שורות 14-15). בחקירתו
הנגדית אישר כי העבודה המשותפת עם העמותה היתה במשך "שנה וחצי או שנתיים" (עמוד 529
שורה 10). את דבריו סיים במשפט: "לא הרגשתי הונאה אני יכול להגיד לך, הרגשתי שהיתה
נפילה" (שם, שורה 20).

ב. ספק הקייטרינג - "הדר פודים"

לסאגת הדר פודים חלק נכבד בטענות ההגנה, ועיין להלן. ואולם, ספק זה, מלא טענות כרימון כלפי
הנאשם, החב לו, לטענתו, כספים רבים. לדברי מר בצלאל ולנשטין, האחראי באגף הקייטרינג של
חברת 'הדר פודים' גם כלפיו עשה הנאשם שלא כהלכה. לכשנשאל אודות הכרתו עם הנאשם השיב:
"סיפקנו לו אוכל במשך כמה שנים לאירוע קייטרינג" (עמוד 377, שורה 22); את משך הזמן לא
זכר - "שנים מדויק אני לא זוכר, היה איזה תקופה שסיפקנו שלוש שנים ברציפות. באיזשהו שלב
הפסקנו ואחרי זה ניסינו לחזור בחזרה" (עמוד 378, שורות 1-2). הפסקת השרות בוצעה בשל
"קצת קשיי תשלום" (שם, שורה 4). בתקופה הראשונה של ההתקשרות שולמה התמורה לחברת
'הדר פודים' באמצעות צ'קים של העמותה (שם, שורה 14) ואולם לכשמסר לו הנאשם כי הוא מצוי
בקשיים וכי אינו יכול לשלם בצ'קים של החברה (שם, שורה 16), "סוכם שהוא ייתן לנו צ'קים של
לקוחות תמורת האוכל שניתן לו" (שם, שורות 11-12). מתווה זה התנהל עבור מספר אירועים
"בודדים, שלוש, ארבע, לא זוכר" (שם, שורה 18) ואולם בהמשך: "הוא (הנאשם - א.ר.) לא שילם
את כל הסכום שהיינו אמורים לקבל עבור כמה האירועים האלו והיה שלב של האירוע האחרון
שבאנו ורצינו לתת לו אוכל והוא לא הביא את הצ'קים שהוא התחייב של הלקוחות אז הפסקנו
שוב פעם לספק את האוכל" (שם, שורות 19-21). אשר לצ'קים 'הפרטיים' של בעלי השמחה

שנמסרו לו מהנאשם סיפר כי אלו היו "כמה צ'קים שזה היה ביטחון שהיינו אמורים לקבל צ'קים אחרים נגדיים מהלקוחות אבל לא קיבלנו את זה.." (עמוד 379, שורות 2-3) וכי הנאשם מסר לו ש"אותה לקוחה היא תחליף צ'ק.. לא קיבלנו צ'ק חלופי.. הוא אמר שיתן יום, יומיים ולא נתן.. כלום לא קיבלנו בסוף... כי או שצ'ק היה לביטחון או שהצ'ק היה פרעון עתידי לכמה ימים.. ולא פרענו את הצ'קים, לא קיבלנו כסף" (שם, שורה 16 - עמוד 380, שורה 13). העד הוסיף וסיפר כי קיבל מהנאשם צ'קים נוספים מחשבונה של "אולי שבת ערוכה, משהו כזה.. התברר שאין כזה חשבון, אין כזה בנק, אין כזה כלום" (שם, שורות 21-23) והמדובר ב"שתיים או שלוש צ'קים כאלו" (עמוד 381, שורה 12) שנמסרו לו על ידי הנאשם (שם, שורה 10) וכי קיבל צ'ק נוסף, "של אחד שוורץ שהיה מוגבל" (עמוד 382, שורה 3). לסופו של יום, חובו של הנאשם כלפי חברת 'הדר פודים' מסתכם ב"בערך 170 אלף שקל שיצאנו מופסדים מהסיפור הזה" (שם, שורה 12). בחקירתו הנגדית אישר העד כי הוצע לנאשם שיתוף פעולה עסקי לאחר שנודע לחברת 'הדר פודים' על קישיו של הנאשם וכי הנאשם "באיזשהו שלב הוא נכנס איתנו למשא ומתן" (עמוד 387, שורה 4); "היה דיבור לעשות איזשהו שיתוף פעולה בגדול שאנחנו נספק את האוכל.. לא הגענו לאיזשהו משהו קונקרטי" (שם, שורות 17-21). לסופו של יום, כאמור, לא נחתם הסכם בין הצדדים. עוד אישר העד בחקירתו הנגדית כי באחד האירועים שהתקיימו, אמר לבעל האירוע כי "אם לא תשלמו לנו עכשיו אתם עבור האירוע, אנחנו לוקחים משאית באמצע החתונה ומחזירים את האוכל" (עמוד 396, שורות 15-16) וכי היה מדובר באירוע האחרון שלקחה בו החברה חלק עם העמותה (עמוד 397, שורה 1). לדברי העד, הנאשם "ידע מזה שאם הוא לא מביא את הכסף אני אגש ללקוח.. באותו ערב, הוא היה שם.. כי הוא הבטיח שהוא יביא כסף והוא גלגל אותנו משעה לשעה, משעה לשעה עד שעת האירוע" (עמוד 399, שורות 4-10). אשר לאותו אירוע באותו ערב, העיד העד כי "הוא הביא כמה צ'קים, חלק גם היה מזומן אם אני לא טועה איזה עשר אלף שקל אבל זה לא היה עבור האירוע דן, זה היה החובות עד אז" (עמוד 402, שורות 14-15)

ג. הספק אהרן מיכאל

מר אהרון מיכאל העיד כי הכרותו עם הנאשם החלה סביב השנים 2005-2007, "היה לי גן בזמנו פתוח בנווה אילן שהוא היה שוכר שם את המקום, ככה התחלנו לעבוד" (עמוד 536, שורות 14-15). בהמשך, "הוא (הנאשם - א.ר.) התחיל לעשות שם אירועים בקונגרסים ואני הייתי מוכר

לו כאילו אוכל לחתונות, קייטרינג, מוכר רק את האוכל" (שם, שורות 21-22). תקופה זו נמשכה בערך מתאריך 17/7/13 ועד 27/8/13. (עמוד 537, שורה 22) שבמהלכה: "הוא נתן לי צ'קים ומשך אותי עוד צ'קים ועוד צ'קים.. אחרי זה עבדנו בתקופה שכאילו באיזשהו שלב כנראה הצטבר שם חוב של צ'קים קדימה והיה שם איזשהו חוב ואז הוא הביא לי צ'קים אחרים ופרס לי אותם. אחרי זה היינו עובדים בשיטה של קודם כל תביא לי כסף אחרי זה צ'קים ואז כאילו לפני האירוע, לפני שאני מביא לך את האוכל, היה איזשהו מנגנון כזה. כי פחדנו..". (שם, משורה 24 - עמוד 538, שורה 2). סכום החוב שהצטבר: "אני חושב 800 ומשהו.. 882,494 ש"ח" (שם, שורות 13-14) ואשר לבעלי הצ'קים: "היה גם שם חלק מהצ'קים של לקוחות שקיבלתי בסוף אחרי שזה נסגר כל הסיפור, אחרי שהוא עזב. באו אליי לקוחות שהיה לי צ'קים שלהם" (שם, שורות 21-22) וכאמור, בתחילת ההתקשרות הצ'קים היו "גם של לקוחות וגם שלו" (שם, שורה 25) ובהמשך: "אחרי זה היה גם במזומן, תביא צ'קים, תיקח צ'קים... באיזשהו שלב אחרי זה גם ביקשתי אם אני לא טועה צ'קים של לקוחות, כי הוא אמר לי אתה יודע מה בוא קח צ'קים של לקוחות, כאילו לא שלנו." (עמוד 539, שורות 4-17). לכשנתבקש להבהיר, סיפר: "הוא נתן לי צ'ק של לקוח שסגר אירוע לעוד חודשיים והצ'ק הזה אמור להיות משולם על אירוע שהיה אתמול" (עמוד 541, שורות 3-4). לכשהחלו חלק מהצ'קים לחזור, סיפר העד כי: "אני פניתי אליו באיזשהו שלב ואז הוא אמר לי אהרון תשמע יש בנק אחר שהוצאתי צ'קים אני אפרוס לך סכום של לא זוכר של 400 או 500 אלף אם אני לא טועה... הוא פרס את זה אני לא זוכר לכמה, כל חודש ארבעים, אמרתי לו טוב, טוב, בום אחרי שבועיים שלושה חודש אם אני לא טועה.. אז הוא נסגר ונעלם, זהו לא עונה לטלפונים מאז" (עמוד 541, שורות 16-21). לכשנשאל העד כיצד התבצעה ההתקשרות מול הנאשם בתקופה בה כבר היה לחובתו חוב, השיב: "אז אם הם משריינים אין בעיה, משריינים את התאריך, עוד שבוע הוא רוצה? אז היה לו איזה שותף שעבד אצלו, אבי, אז כנראה הוא היה פורט צ'קים בצ'ינג' והיה מביא לי מזומן אתה מבין? כי באיזשהו שלב החוב כבר היה גדול.. היו כמה אירועים שהיינו, אני זוכר שאפילו רמי היה מביא מזומן למשרד או שהיה פורט או שהיה אומר לי בוא תיקח משם וכולה וכולה, היו פורטים צ'קים של לקוחות, אני לא יודע אני משער" (עמוד 543, שורות 5-14). על קשיי העמותה שמע מ"מישהו שלח לי תמונה ששמו שלט על המשרד שהכל נסגר" (עמוד 544, שורות 1-2). בחקירתו הנגדית לכשנשאל האם היה ממשיך לספק לנאשם שירותים, למרות השמועות שהחלו בדבר מצבו הכלכלי של הנאשם השיב: "אבל באיזה שלב עצרנו בגלל זה גם קיבלנו צ'קים של לקוחות ומזומנים גם, לקראת הסוף, זה היה לקראת הסוף, בחצי שנה האחרונה" (שם, שורות 18-20). כעסו כלפי הנאשם

מתבטא כלשונו באמירה: "לפחות לא לעבוד עליי" (עמוד 547, שורה 17). גם עד זה, סיפר על משא ומתן שלא הבשיל שניהל עמו הנאשם למכירת העסק (עמוד 548, שורות 20-21);

ד. בנייני האומה

גם הם היו, לדידו של הנאשם, בבחינת ספק. ואולם, בשל כך ששם הוקם מטה העמותה, כל הקשור בהם ובטענותיהם כלפיו, קיבל כבר ביטוי נרחב בדיון בגרסתו ובתמונה כולה ולא מצאתי להרחיב עתה. לדברים ביטוי נרחב בדיון בגרסת הנאשם. אסתפק בכך שאציין שיש במכלול העדויות שמקורן בבנייני האומה כדי להצביע על כך שנכון לראות גם בגוף זה כספק שסבל הפסדים מדרך התנהלותו של הנאשם.

לסיכומה של פסקה זו מצאתי להדגיש את התאריכים בהם נקבו עדים אלה, ואת סכומי החוב. ובפשטות הדברים: זמן רב קודם מועד הקריסה (6.10.13), כבר ידע הנאשם היטיב שכל התקשרות שלו היא התקשרות - בסיכון, ידע שהמצג שהשתמע מדבריו, לפיו יוכל לעמוד בהתחייבויותיו, הוא 'מצג - בספק', וכמפורט קיבלו הדברים ביטוי בדרכים שונות, החל בבקשה להשאיר את הצ'ק 'פתוח', וכלה בפיזור שקים ללא כיסוי. ועוד יורחב על כך בהמשך.

42. חלפנים ומלווים

ביחס להנ"ל, במעט בדומה להערתי המקדימה ביחס לספקים שנפגעו מהנאשם, מצאתי לציין שלעדותם ערך כפול. חלקית, כנושים שנפגעו ממעשי התרמית שביצע, אך יותר מכך, ובפרט אמורים הדברים ביחס לחלפנים, ככאלה שהיה בעדותם כדי לזרות אור נוסף על דרך התנהלותו של הנאשם שקיבל כספים ממזמיני אירועים ובמקום העברת הכספים למספקי האירועים השונים, מצאו כספים אלה פעמים רבות את דרכם לחלפנים אלה. מעבר לכך, מתייחס לכך ב"כ הנאשם מסעיף 282 לסיכומיו.

א. מר דניאל מיימוני התייצב למסירת עדותו ביום 25.11.2018. תחילה העיד על עצמו כי אינו

זוכר את עדותו כפי שנמסרה במשטרה (עמוד 341, שורה 16), ובהמשך סיפר כי: "אני נדפקתי פה. אני לא רוצה לשקר" (שם, שורות 18-19) וכי: "הוא ביקש ממני עזרה אם אני לא טועה.. ביקש ממני עזרה עם צ'קים" (עמוד 342, שורות 13-14). לכשנתבקש לפרט סיפר כי מסר לנאשם צ'קים (שם, שורה 23), ואולם לא זכר מעבר לכך וכלשונו: "אני יכול לבדוק לך אם אתה רוצה.. עברו חמש שנים" (עמוד 343, שורות 1-3). לכשרענן התובע הנכבד את זכרונו והקריא לעד מתוך דבריו במשטרה, העיד העד כי דבריו במשטרה נכונים "כמובן. מה, אני אשקר?" (עמוד 343, שורה 21) וכך נאמר מפי התובע: "אתה אמרת בחודש.. השנה קיבל ממני אליאב תשע המחאות. צ'קים מהחשבון שלי. היה חשבון בבנק מרכנתיל דיסקונט סניף סנהדריה ואתה רשמת בעבורו שש המחאות של 62 אלף שקל" (שם, שורות 8-10) וכי עבור כל צ'ק שניתן לו, לנאשם, קיבל הוא 500 ₪ (עמוד 344, שורות 10-16). לסופו של יום, לדברי העד, "פתאם פני אלי אנשים. תבעו אותי בבתי משפט על הצ'קים.. הפסדתי הרבה כסף מזה. הייתי צריך להתמודד עם ההשלכות.. עבדנו קשה, הלכנו להרבה בתי משפט וה' עזר לנו... אתה לא חושב יותר מדי ואתה רץ קדימה וזה מה שקורה כשלא מסתכלים" (עמוד 345, שורות 3-9). לכשנשאל העד מפני מה ביקש ממנו הנאשם צ'קים השיב: "אם אני זוכר טוב, אני צריך יעני להראות שיש לי אירועים וזה הכל" וכי במשטרה הוסיף כי: "אליאב לא יעשה שימוש בצ'קים, שום שימוש ויחזיר לי את הצ'קים" (עמוד 346, שורות 9). בחקירתו הנגדית, לכשנשאל העד האם בעדותו במשטרה סיפר כי גיסו לשעבר, נתן, אמר לו שמי שאחראי על כל הצ'קים זה רמי גושה וכלל לא הנאשם, השיב העד: "אני לא זוכר... לא זוכר, עוד פעם, לא זוכר... אני אומר לך את האמת" (עמוד 350, שורות 11-24) ולכשנשאל האם מסירת הצ'קים מבחינתו, היתה "עזרה במימון שעליה אתה מקבל כסף" (עמוד 353, שורה 12) השיב העד: "אתה תנסח את זה ככה, אני לא מנסח את זה ככה" (שם, שורה 13) וכי לא קיבל את כל כספו בעבור הצ'קים שמסר לנאשם: "ממה שראיתי פה, היה רשום שם תשע צ'קים. אותי תבעו על שש אם אני לא טועה או על חמש, משהו כזה, אז את הכסף שלי לא קיבלתי" (עמוד 354, שורות 14-15) וכי שילם כסף למישהו שלא היה צריך לשלם לו (שם, שורה 19) וכי אינו יודע האם הצ'קים שלו הופקדו בבנייני האומה (עמוד 354, שורה 21).

ב. עדות מאיר הורוביץ

מר מאיר הורוביץ התייצב למסירת עדותו ביום 13.5.2019. לדבריו, "התנהלתי מול אליאב מזרחי.. הוא העביר לי צ'קים דחויים תמורת מזומנים שהעברתי לו. בהתחלה צ'קים עברו. באיזשהו שלב התחילו לחזור.. אני הייתי בחור ישיבה.. מי שהכיר ביננו זה מר ישראל ויינברג.. שמתגורר סמוך למר אליאב מזרחי.. הוא (מר ויינברג - א.ר.) ידע שיש לי אפשרות לקחת מהבנק סכומים גדולים באשראי מהבנק, בריבית יחסית זולה.. ישראל ויינברג אמר לי שמר אליאב מזרחי הוא בעל הכנסות מאוד גבוהות, אבל הוא מקבל אותם בצ'קים שהם מאוחרים. הוא צריך לשלם לספקים בצ'קים שהם מוקדמים יותר או מזומנים, לכן הוא ביקש ממני שאני אפרוט לו את הצ'קים האלה. אני אביא לו או מזומנים או צ'קים מזומנים, בעבור הצ'קים הדחויים. בתחילה, הצ'קים עברו, באיזשהו שלב הם התחילו לחזור" (עמוד 476, שורות 4-20). לכשנשאל העד היכן היה נפגש עם הנאשם השיב: "הוא פוגש אותי או באוטו. היינו אני, הוא ומר ישראל ויינברג.. בדרך כלל בבנייני האומה, בחנייה. פעם אחת נפגשנו ברחוב יואל, ליד הבית של ההורים שלי.. ופעם אחת נפגשנו ברחוב אהרון פישל.. כמובן ברכב שלו תמיד. הוא היה מתאם איתי מראש והיינו מגיעים ונפגשים" (עמוד 477, שורות 1-5) וכי: "בהתחלה הוא היה מעביר לי של 'משמחים' ופחות של צ'קים פרטיים. באיזשהו שלב הצ'קים של 'משמחים' חזרו ואז ביקשתי ממנו שיעביר לי משהו יותר בטוח, אז הוא התחיל להעביר לי צ'קים פרטיים.. אני מעביר לו צ'קים מזומנים תמורת צ'קים של 'משמחים' בהתחלה, או מזומנים או צ'קים שלי.. מר אליאב שילם לי את הריבית הבנקאית.. אז מר אליאב מזרחי העביר לי צ'קים שהם פרטיים. הוא הסביר לי שזה של לקוחות שלו, שעשו אצלו חתונה, או אירוע באחד מגני האירועים שהוא עובד איתם" (עמוד 477, משורה 18 - עמוד 479, שורה 6). ואשר לזהות בעלי הצ'קים הפרטיים סיפר העד: "מר יצחק אילוז. מר סטיבן.. לאחר קבלת הצ'קים של סטיבן ואהבה, 2 הצ'קים האלה שמר אליאב מזרחי הסביר לי שאלה היו צ'קים של לקוחות שלו.. אני התקשרתי מיד למספר שרשום על גבי הצ'ק, דיברתי עם גברת בשם ווייאה... הבנתי ממנה מגברת ווייאה, שהיא לא עשתה שום אירוע. היא אמרה לי בפירוש אני לא עשיתי שום אירוע. אני לא מכירה את מר אליאב מזרחי" (עמוד 480, שורות 5-25) ועוד סיפר העד כי: "הרוב הגדול של הצ'קים הפרטיים חזרו, כי התאריכים שלהם היו אחרי אוקטובר 2013...אני לא הפקדתי אותם לפני הזמן, אני הפקדתי אותם אחרי אוקטובר והם חזרו. אני פשוט קיבלתי אותם חודש, חודש וחצי לפני" (עמוד 481, שורות 15-20). לכשנשאל העד האם פנה בנושא לנאשם, השיב: "אני מתקשר אליו, ואומר לו, 'מה קורה? היה לנו הסכם'.. הוא טען לי שהיה לו, לגבי הצ'קים של משמחים בהתחלה שחזרו, הוא אומר לי שזה עניין טכני וזה, אני אסדר את זה... פעם אחת הוא הביא לי, הוא הראה לי צ'קים של,

אם אני לא טועה, של חשבון מרכנתיל, של בנק מרכנתיל חדשים מהבנק.. כל הצ'קים החלו לחזור בזה אחר זה. ואז הוא אמר לי. אוקי. יש בעיה טכנית. אני אביא לך את הצ'קים הפרטיים של הלקוחות שעושים אירוע והם לא יחזרו כי אלה לקוחות שעשו אירוע. זה לא צ'קים שלי... כשראיתי שהצ'קים שלו חוזרים, אני ביטלתי את הצ'קים שלי.. ואח"כ קיבלתי טלפונים מכל מיני ארגונים אחרים שקיבלו ממנו את הצ'ק. אחד מהם זה מר ורטהיימר. היה לו צ'ינג בביתר עילית. אדם נוסף זה ארגון שנקרא רב טובך... הם פתחו אפילו בהליכי הוצאה לפועל נגדי.. הטילו עיקול על חשבון הבנק שלי" (עמוד 482, שורות 1-24). עוד הוסיף וסיפר העד על אחר, גיא כהן, בעל צינג, אשר קיבל לידי מהנאשם צ'ק של העד אשר ניתנה לגביו הוראות ביטול וכי נאלץ לפדות בסופו של יום את הצ'ק, לאחר שאיום על ידי מר כהן (עמוד 483, שורות 1-23), אך זאת, במקביל להגשת תלונה במשטרה כנגד גיא כהן. סך הכל, לדברי העד, העביר לנאשם "סביבות 190.. קרוב ל - 200.." (עמוד 484, שורה 3) ואולם הצ'קים שנמסרו לו מהנאשם, "חזרו, עוכב, מוגבל, אין כיסוי, חתימה לא נכונה. הכל" (שם, שורה 5). לדברי העד, ניסה לפנות מספר פעמים לנאשם לבירור העניין והנאשם אף אמר לו שיטפל בעניין, (שם, שורות 8-16) ואולם לסופו של יום, "הגשתי תלונה במשטרה באוקטובר 2013 על כל הצ'קים שחזרו... על כל התהליך" (שם, שורות 18-19). לכשנשאל העד על ידי בית המשפט מדוע עשה את מה שעשה, השיב: "האמת? בשביל טובה לחבר. מר ישראל ויינברג, אנחנו הכרנו מאוד טוב בחסידות. אנחנו משתייכים לאותה חסידות" (עמוד 486, שורות 1-2). בחקירתו הנגדית סיפר העד כי תבע מישהי אחרת, בשם ערבה שטיין, בגין הצ'ק שנמסר לידי ושחזר, ושהנאשם, באותה תביעה, הופיע כעד מטעמו. פרוטוקול הדיון ופסק הדין בתביעה הכספית, אף הוגשו כראייה מצד ההגנה. העד אף שלל כי ביצע את העסקאות מול הנאשם בכדי להשיא רווח (עמוד 493, שורה 3) וכלשונו: "הייתי אמור לקבל את הכסף שעליה לי ועוד את ה - 300, 400 ₪ שהייתי אמור לקבל אם כל הצ'קים היו עוברים" (עמוד 494, שורות 3-4). עוד אישר העד כי במסגרת הליך כינוס הנכסים של הנאשם, הגיש תביעת חוב, וכי אושר לו, לעד, הסך של 30,000 ₪, "הם קיבלו רק את מה שיש עליהם ראיות בכתב" (עמוד 496, שורות 9-10).

ג. החלפן שלמה נמירוב

מר שלמה נמירוב, סיפר כי הנאשם "החליף סכומים גדולים של צ'קים..." (עמוד 530 שורה 18) ואשר

לתכיפות: "חמש שנים, שנתיים, שלוש שנים" (שם, שורה 21). לדבריו, ייתכן שסדר הגודל של הצ'קים שנפרעו היה מיליונים (עמוד 531, שורה 1) וכמות הצ'קים היתה כשלוש מאות או ארבע מאות (שם, שורה 4) ואשר לעמלה - "מורידים אחוז" (עמוד 530, שורה 23) גם כלפיו, נותר חוב: "היו צ'קים שהבאתי כסף והצ'קים חזרו" (שם, שורה 8) בהעדר כיסוי (שם, שורה 12) והחוב כלפיו: "בין מאה למאה חמישים אלף שקלים" (שם, שורה 14). אשר לזהות מוסרי הצ'קים סיפר: **"היו שניים ביחד. אותו הדבר ביחד"** (עמוד 532, שורות 23-25) והצ'קים שנמסרו לניכיון: "או שזה צ'ק של משמחים או של קליינטים שלו" (עמוד 533, שורה 1) וכי לא נהג להתקשר לבעלי הצ'ק לברר את העניין שכן **"אני שמחתי על משמחים"** (שם, שורה 15). בחקירתו הנגדית אישר כי עבד עם הנאשם תקופה ארוכה והכל היה בסדר (שם, שורה 22) וכי לא הגיש תביעה כנגד העמותה (עמוד 535, שורה 8) וכי המשטרה, היא זו שפנתה אליו (שם, שורה 11).

43. פיזור על ידי הנאשם של צ'קים ללא כיסוי

כאמור, מהעדויות שהובאו בפני בית המשפט, במספר הזדמנויות, מסר הנאשם צ'קים ללא כיסוי וכן צ'קים מחשבונות שידוע לו כי הוגבלו. סעיף 432 לחוק העונשין, קובע את העבירה הפלילית של הוצאת צ'קים ללא כיסוי וכלשון הסעיף:

"(א) המוציא שיק שמשך והוא יודע שאין חובה על הבנקאי לפרוע את השיק מן התאריך הנקוב בו עד 30 יום לאחריו, או אין לו יסוד סביר להניח שיש חובה כאמור על הבנקאי, ושיק הוצג לפרעון תוך התקופה האמורה וחולל, דינו - מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61 או פי ארבעה מהסכום הנקוב בשיק, לפי הסכום הגבוה ביותר
... (ב)

(ג) הוצג שיק לפרעון תוך התקופה האמורה בסעיף קטן (א) וחולל, והמוציא לא פרעו תוך עשרה ימים מיום שרש זאת האוחז ממנו, חזקה שהוציא את השיק בידיעה או באין לו יסוד סביר להנחה כאמור בסעיף קטן (א) ועליו הראיה לסתור".

סעיף 437(2) לחוק מוסיף וקובע לענייננו: **"רואים אדם המשלם בשיק כאילו הוא טוען שמן התאריך**

הנקוב בשיק עד למועד הסביר להצגתו לפרעון, עומדים לפקודת מוסר השיק, בבנק אשר עליו הוא משור, כסף כדי כיסוי. ומכאן לעדויות שהובאו בפני בית המשפט. אלון בן דוד, עד תביעה מספר 43, העיד כי ביום 22.8.13 מסר לו הנאשם צ'ק על סך 25,000 ₪, דחוי ליום 17.9.17. הצ'ק לא כובד מחמת אין כיסוי (עמוד 468 לפרוטוקול, שורה 7 - עמוד 469 לפרוטוקול, שורה 2). גם ה"ה שמעון סבג ומרים שרביט, אשר נעזרו תחילה בנאשם, ביטלו לסופו של יום שירותיו של הנאשם. לנ"ל נמסרו צ'קים של העמותה ביום 27.8.13, כשבמועד סמוך, 1.9.13, כבר היה חשבונה של העמותה מוגבל. כך גם ישראל אברהם, העיד בבית המשפט כי שילם לנאשם יותר ממה שנדרש היה וכי קיבל לידיו צ'ק דחוי מהנאשם בסך של 18,600 ₪. הנאשם בחקירתו במשטרה, מסר כי ידע שהצ'ק ללא כיסוי, אבל פחד מישראל אברהם ורצה ש'ירד ממנו'. ומעבר לאמור. גם עדת התביעה, פרנסיס שנאל, נדרשה לנושא בעדותה. לדבריה דרשה צ'ק שנמסר בחזרה, במסגרת התחשבות בין הצדדים. לאחר שנמסר לה כי הצ'ק שלה אינו בנמצא, ניתן לה החזר בצ'ק של העמותה, על סכום גבוה יותר ולסופו של יום, הצ'ק שניתן לה היה ללא כיסוי. כך גם בעניינה של רבקה כהן, עדת תביעה 22, לכשביקשה להשיב אליה שני צ'קים שנתנה לעמותה עד שמחותניה ישלמו את חלקם, אמר לה הנאשם כי הצ'קים אינם בידיו ונתן לה תמורתם שני צ'קים לימים 6.10.13 ו- 7.10.13, שנמצאו חדלי פרעון. ומעבר לכך. גם בעניינו של יוחאי אביטבול, מסר הנאשם בחקירתו כי נתן לו צ'ק של 'משמחים' ע"ס 20,500 ₪ בידעו של צ'ק אינן כיסוי (לדברי הנאשם, רמי הבטיח לכסות את הצ'ק, ובסוף לא עשה זאת).

אף הפסיקה בהתייחסה לעבירה זו, קבעה כי: מסירת צ'ק דחוי "מהווה הצהרה, כי הנותן הוא במצב שיאפשר לו להמציא לשיק כיסוי בעת הגיע זמן פרעונו" (ע"פ 184/59 כוגן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יד 141 (1960)) וראה גם ע"פ 6201/18 שמעון טובול נ' מדינת ישראל (28.10.2019).

עדות הנאשם בבית המשפט אל מול הודעותיו במשטרה

44.

קודם שאביא בהרחבה את דברי הנאשם בבית המשפט, נמצא להדגיש ולציין את הפער הבלתי ניתן לגישור, שלא לומר קוטבי, בין חמש הודעותיו במשטרה (ת/42 - ת/46) בהן הודה הוא, חלקית במישרין וחלקית במשתמע, בעובדה שמזה כשנתיים עמד עסקו על סף התהום, לבין גרסתו בבית המשפט בה ביקש הוא 'להפיל' את עיקר האחריות על כולם מלבד על עצמו, ובפרט על ספק הקייטרינג 'הדר הפודים' ועל כך שחזרו הם, לדבריו, ברגע האחרון מנכונותם להשקיע בעסקו והוסיף הוא והתנהל בדרך שגרמה לקריסתו. ואולם, בחרתי לפתוח דווקא בדבריו בבית המשפט.

א. בראשית דבריו, סיפר על ההתנהלות במשך כעשר שנים, מאז נוסדה העמותה הראשונה בשנת 2002. אין חולקין שבאותה עת, היתה ההתנהלות תקינה, והלקוחות ראו ברכה מהעמותה ומהנאשם. עוד סיפר על תולדות חייו ועל מעשיו ותרומתו לקהילה. במישור הקונקרטי לימדנו הנאשם, שהוקמה העמותה הראשונה ביום 29.5.2002 ולמען הסר ספק אף ציין את תפקידו כיושב ראש העמותה הראשונה (עמוד 1106, שורה 6 לפרוטוקול). יצוין כבר בשלב זה, שאילו מקפיד היה הנאשם להיצמד לדרך פעולתו המקורית, לא היינו כאן היום.

ואולם, ככל שנקפו השנים, שינה המיזם את אופיו, ומהתנהלות לגיטימיות לעמותה המתיישבות עם סעיף 1 לחוק העמותות, הגענו לגוף המבצע, לעדות הנאשם עצמו, השקעות של מיליוני שקלים, ושחזור השנתי - מיליונים רבים, ושחובותיו רבים. בפרט נמצא כבר בשלב זה להדגיש את אופי ההתנהלות שהתפתחה, והמתיישבת עם זו שאימצו לעצמן קבוצות רכישה: **"המטרה העיקרית זה יצירת קבוצת כח להוזיל את עלויות החתונה"** (עמוד 1108 שורה 13 לפרוטוקול).

ב. בשנת 2011 ניכרו סימנים ראשונים של התדרדרות עסקית, ולימדנו הנאשם על סכסוך שנתגלה בינו לבין רב המלצרים (ראה מעמ' 1129 שורה 11 לפרוטוקול). ואולם, תחילת ההתדרדרות הממשית, יסודה בהחלטתו לבצע השקעה גדולה בבנייני האומה, הוא המקום בו ממוקמים היו משרדיו במשך שנים רבות ושם אף התרחש חלק ניכר של הפעילות. באתר זה, שלא היה כלל שלו, ביצע לדבריו השקעה נרחבת אותה הוא מפרט, בפרט, מעמ' 1132 לעדותו: **"אז ההשקעות באולמות כללו בעצם שולחנות, ציוד כבד שקשור לאולם, תאורה יקרה מאוד בשווי של מאות אלפי שקלים, וילון שעשינו, וילון מאוד גדול היה שם לאולם עם מתיחה של בדים לאולמות אחרים"** (שם, שורות 13-15). סכום ההשקעה, גם הוא לא היה מבוטל: **"ההערכה שלנו היא מעל שניים וחצי מיליון שמשמחים השקיע במקום בבנייני האומה"** (שם, שורות 17-18). כהערה שתקדים את המסקנות המתבקשות לגבי התמונה הכוללת, עניין לנו עם מקרה נוסף בו בוצעה השקעה מופרזת, שלא לומר מופקרת, שסופה מלמד על תחילתה, ומדבר הדבר בעד עצמו.

ג. ואולם די היה בחקירתו הנגדית כדי ללמדנו, שהגם שביקש הנאשם לשכוח את החודשים הקודמים ולהשכיחם, עוד ביולי - אוגוסט נפערו סדקים ביסודות המבנה, ככל שעוד ניתן היה

לכנותו כך, שהלכו והתרחבו מיום ליום. ויודגש: מדברים אנו, בדיוק על התקופה בה נחפז הנאשם לכרות את ההסכמים, שאודותיהם נדרש בית המשפט לעשרות עדויות כמפורט לעיל. במוקד הדברים בשלב זה, הקשר עם בנייני האומה, מרכז פעילות הנאשם, והבנקים. כמפורט בפסקה הבאה, רואה הנאשם בכל אלה את האחראיים למצב - כולם, מלבדו - ואולם ראשית נכון לפנות לראיות שעניינן בסדקים אלה.

1. 5/נ, זו ראיית הגנה, ועצם העובדה שהוגשה היא מטעם הנאשם ראוייה להדגשה, בשל כך שממחישה היא עד כמה נועדה עדותו לנסות ולהטיל את האחריות החוצה בכל מחיר. ביום 25.8.2013 שלחו בנייני האומה לנאשם מכתב שהיווה תשובה למכתב קודם שלו. ופותח 5/נ באלה הדברים: **"אליאב היקר, קראתי את מכתבך בעיון רב, לצערי חוסר הדיוק והסטת העובדות במכתבך, הינם קטגוריים"**. ומכאן, לעיקר (בהמשך אותו דף):

לאורך השנים נחתמו איתך מספר הסכמים הכוללים מקדמות ותשלומים של שוטף 60 או 45. כל התשלומים ניתנו על ידך בצ'קים, ולאורך כל הדרך, לא עמדת בסיכומים. פנית וחזרת להנהלת החשבונות של החברה ולסמנכ"ל הכספים, לדחות את הפקדת הצ'קים בתאריכים הנקובים עקב בעיות תזרימיות, ומספר לא מבוטל של צ'קים שהופקדו חזרו. בכל פעם שניסינו ללכת לקראתך כך חובך לחברה תפח ועלה.

פסקת הסיכום (ה'לפני אחרונה'), מדברת בעד עצמה:

התנהלותך הכספית, כמו גם חזרה של צ'קים, הבאת כסף מזומן כדרישה שלנו לצ'קים שחזרו, ובלוחות זמנים שמעמידים אותנו בבעיה, וכמובן את משפחות החתן והכלה שהתחייבת לפניהם בעיני זו עבודה לא אחראית, לחוצה ובוודאי לא מקצועית.

על הפרק, כאמור, ראיה שמקורה בנאשם, והיא כמעט בבחינת הודאת בעל דין, מראיותיו הוא, להפקרות ההתנהלות. זאת, בדיוק בחודשים הרלוונטיים לתלונות שפורטו, הם החודשים שתיאר הנאשם כטובים במיוחד, ומעבר לכך על הפרק - משום מה - ראיה שנועדה ללמדנו, לדעת הנאשם, הכיצד תרמו בנייני האומה לנפילתו, ומדברים הדברים בעד עצמם. עוד יודגש, שאישר

הנאשם בעדותו מפורשות, שמכתב תשובה למכתבה זה של בנייני האומה, לא נשלח מעולם. היינו: היה זה הנאשם שפתח את המהלך שפורט במכתב מטעמו, קיבל כתשובה את נ/5, ולא היה בפיו מה להשיב להם. לפחות בכתב. כהשלמה לאמור, יצוין בנקודה זו גם ת/9, כרסטס הנהלת החשבונות של הנאשם בפנקסי בנייני האומה. בתמצית הדברים מלמדת ראיה זו על כך, שאם במרבית חודשי 2013 היתה יתרת החוב של הנאשם סבירה, לקראת סוף יולי, התקרבה יתרת החוב כבר ל- 200,000 ₪, ובראשית אוגוסט חצתה כבר את רף רבע המיליון. בנסיבות אלה, דרישת בנייני האומה, שעליה למדנו רבות מפי הנאשם עצמו, לערבות בנקאית בסך של 300,000 ₪ (עמ' 1255 שורה 4 לפרוטוקול), מתבקשת, אם לא למעלה מזה, והטחת האשמות שלו בבנייני האומה שתרמו להסתבכותו, מופרכת על פניה.

נקודה נוספת הנוגעת לבנייני האומה, אך גם לאולמות אחרים, שהורחב בה מאד בדיון הראייתי, מתמקדת בשאלה, האם סמוך למועדי ההתקשרות דאג הנאשם "לשריין מועד" לחתונה המוזמנת. לכך ביטוי בולט ברבות מעדויות המתלוננים. דומני, שלאחר כל האמור לעיל, בדגש על נ/5, ניתן לקבל ללא כל קושי את גרסת המתלוננים: ייתכן שביקש הנאשם בדרך כלשהי "לשריין" את מועד החתונה. ייתכן שאכן פנה. אך ממילא בהינתן הראיות למשבר האמון החריף בינו לבין אולמות האירועים, לא ראו בעלי האולמות כל חובה לכבד את בקשותיו, וככל שבכל זאת עשו כן מעת לעת, אין בכך כדי לסתור את גרסת המתלוננים לנקודה זו.

2. ת/17, זו אסופת מסמכי חשבון הבנק של העמותה בבנקים, ורלוונטי לענייננו בנק פאג". לקראת החקירה הנגדית מנתה ב"כ המאשימה 59 צ'קים שלא כובדו באין כיסוי מספיק ("חזרו א.כ.מ."), בדיוק מהתקופה שקדמה להתקשרויות עם המתלוננים. לאורך זמן רב בחקירתו ניסה הנאשם להסביר מה שגוי במסמכים, מה קרה, ומדוע עלי להבין מראיה זו את ההיפך ממה שכתוב. ניסיתי להבין את גרסתו, ועוד פעם ניסיתי, שמעתי עוד רבות אודות עלילות העמותה בשנותיה הטובות, וחוששני, שאף במועד כתיבת הכרעת דין זו, עדיין אינני מבין אם בפני הסבר מספק לכך, ואם כן, מהו. וכדוגמא לאמור אך אזכיר, שבעדותו לעניין זה, גרס למשל, הנאשם, כי - **"במהלך חודש יולי - אוגוסט, גם פעם שעברה אמרתי את זה, חזר צ'ק אחד לבנייני האומה בגלל, והיו לנו על זה טענות מול הבנק והגשנו נגדם תביעה"** (עמ' 1257 שורות 13 - 14 לפרוטוקול; וראה את

נסיונו להסביר זאת, שם גם משורה 19 ואילך). גם בהמשך העיד שרק המחאות בודדות חזרו (עמ' 1265 שורה 9 לפרוטוקול). כיצד מתיישבת גרסה זו, למשל, עם ת/17 - לנאשם פתרונים. או, שלא. חקירת הנאשם אף מלמדת על חשבון בנק שבשלב מסוים הוגבל, גם אם אכן, עלה בידי הנאשם, במועד כלשהו להסיר הגבלה זו (ראה במספר מקומות, ולרבות בעמוד 1291 שורה 5 לעדותו). גם צ'קים שהיו משוכים על חשבון הבנק שהיה לעמותה בבנק מרכזי - חזרו: ראה בממוקד, ת/26, ת/27, ת/40.

ד. השלב האחרון שהוביל לקריסה, לדעת הנאשם, נעוץ בהתנהלות ספק הקיטרינג הראשי בבנייני האומה, חברה שעליה למדנו לא מעט גם בשלביו הקודמים של ההליך, ואשר שמה - 'הדר הפודים'. יוטעם, שגם אם על הפרק שלב שחש הנאשם שהיה השלב בו התמוטט עסקיו, זהו, לטעמי, שלב נעדר כל משמעות לעניינו של כתב אישום זה שבמרכזו טענות למרמה כלפי מתלוננים אחרים, ומעשים שבוצעו קודם לכן. דברי אף יובנו בהמשך, לאחר שאדון בהבדל המהותי בין קריסה כלכלית 'אזרחית' לבין טענות למעשים פליליים, הנבחנים נכון למועד המיוחס למעשים אלה בכתב האישום, ויורחב בהמשך. בעניין הדר הפודים, על הפרק מהלך עסקי שנרקם, לטענת הנאשם, רק סמוך ליום 1.10.13, זמן רב לאחר ההתקשרויות הבעייתיות עם המתלוננים, אין בו כדי להשליך, בין לכאן, ובין לכאן, על השאלה האם בוצעו על ידי הנאשם מעשי רמייה כלפי המתלוננים. ועם זאת, בשל החשיבות שמייחס הנאשם למשבר שפקד אותו לאחר כישלון המשא ומתן עם הדר הפודים, אביא את גרסתו לעניין, ותחילה אדגיש את מועד תחילתו של שלב זה, בראשית אוקטובר, לאחר מרבית ההתקשרויות הבעייתיות המיוחסות לנאשם:-

ב-1.10 במהלך אירוע... פנו אלי הדר הפודים, הדר הפודים הוא קיטרינג מאוד מאוד מפורסם בציבור שלנו..., הציעה לעשות שיתוף פעולה מעבר לשיתוף פעולה שאנחנו היינו עושים, הרי אני הייתי קונה מהם אוכל כמו שאמרנו בשילוב הזה של הקיטרינג והאולם... הם רצו, לעשות איזושהי פגישה להציע איזושהי שיתוף פעולה גלובאלי יותר, הם חברה גדולה עם נכסים רבים

(...)

הם ואני מצד אחד עם משמחים, מפעל חיים שלי, בתקופה הזאת כמו שיש את משי זהב שהוא הולך עם זק"א אליאב מזרחי היה עם משמחים... הם רצו להיות חלק מהדבר הגדול הזה, ממפעל החיים הזה והם הציעו להיפגש. נפגשנו איתם, כשאני אומר נפגשנו

זה אני וחמי, במהלך האירוע בכפר המכביה, עשינו שם חתונה וכבר דיברנו בטלפון לפני זה וגם הפגישה שהייתה שם בלובי, מה שנקרא הייתה לשבת לסגור את העניינים... אני הסברתי להם את הנושא של ההשקעה, כמות האירועים פחות או יותר משמחים שאני חתמתי עם לקוחות וכו' מה ההתחייבות שיש בעצם בשווי ערך להשקעות שעשינו... הם הציעו מיזמתם את העסקה שהם יכנסו, הם רצו מאוד מאוד להיכנס לבנייני האומה גם לעשות שם כנסים, גם לעשות אירועים, גם לעשות זה, הם הציעו את העסקה הזאת (...)

העסקה אמרה בעצם משמחים והם ישתפו פעולה, הם ייקחו על עצמם את תפעול החתונות העתידיות, האירועים העתידיים שיש, הם קיבלו רשימה של כל האירועים העתידיים שיש, כמה נמכר כל אירוע, מה המחיר של אולם, מה החלק היחסי ששולם למשמחים ומה החלק שעתידיים לתת למשמחים... והסיכום היה שהם בתמורה בעצם לקשר, לשיתוף פעולה... והם הציעו שהם יקנו את הפעילות הזאת, ישתפו פעולה עם זה והם יהיו הגב הכלכלי של משמחים, הוא אמר מהיום אתה לא צריך לדאוג, מחר יש לך חתונה, זה לא מחר, דיברנו על יום חמישי ב-3.10.2013 ואנחנו לוקחים על עצמנו את הכל (...). תראה, ברגע שנעשתה השקעה בבנייני האומה בציד, אז חלק מהעלות של ההשקעה בעצם נוצר איזשהו חוב מסוים כלפי הלקוחות, חוב המסוים הזה, זה עסקאות עתידיות שהוזמנו לאירועים שקרו יחד עם כל אולם, כמות האירועים שהתקיימה ביוני, יולי, אוגוסט וספטמבר עדיין נשארו סדר גודל של ארבעים אירועים קדימה שחלק מהאירועים האלה שילמו חלק מהתשלומים ומהקדמות לצורך העניין והם אמרו אנחנו ניקח את זה, זה שווה לנו, הם אמרו את המילה שווה לנו, למה שווה לנו? כי הם גם הספקים של האוכל, במקום שאתה תשלם לנו סכום מסוים שגם ככה אנחנו גוזרים פה איזשהו קופון, אנחנו ניקח את זה על עצמנו. יש פה עדיין סכום של רווח, יש פה את העניין של העלויות, הם עשו את החישוב של העסקה ואמרו נלך על זה.

(...)

בסופו של תהליך מדובר במקום שאני בעצם, הם היו אמורים לקיים את האירועים מטעם הדר הפודים, זאת אומרת כל האירועים שנסגרו כבר עם משמחים, חברת הדר הפודים היו עושים את האוכל, חוץ מאירועים, אם היה לקוח שהיה מתעקש לא לעשות עם הדר הפודים אז השארנו לעצמנו פתח לעשות עם חברת קייטרינג מסוימת, ספציפית כדי שכולם יהיו מרוצים, היה לנו חשוב שכולם יהיו מרוצים, שגם לזה הם ייתנו את המימון, את העלויות מה שצריך, בתמורה אני עם כל הידע שלי והקשרים שלי אני עובד תחת חסותם בתור שכיר כולל סכום מסוים, חוץ מהעלות שלי בחודש, הם הפרישו לי סכום גדול של כסף שהכסף הזה היה מופרש, היה מתוכנן להיות מופרש לתשלום, לכל מיני פריסה של חובות שנשארו לעמותה כדי שכל הספקים יקבלו את כספים וכל ... דאגו לנושא של המשפחות והעסקה הזו מבחינתי הייתה נראית עסקה טובה (עמ' 1143 משורה 4 עד עמ' 1145 שורה 11 לפרוטוקול).

ד. ואולם, לטעמי, כאמור, העובדה שהרעיון שעלה רק בראשית אוקטובר להתקשר עם הדר הפודים בתקווה שתחלץ אותו חברה זו מהסתבכויותיו הכלכליות, לא זו בלבד שאין בה כדי להשליך על השאלה האם אירועי המועדים שקדמו בחודשים לא מעטים לאירועי אוקטובר 2013 מהווים עבירה פלילית אם לאו, אלא שהדברים מתיישבים עם מאמציו העקביים של הנאשם להטיל את האחריות על גורמים חיצוניים וללא כל נכונות לקבל את האחריות על עצמו. ואפרט.

1. לא בכדי הרחיב מאד הנאשם בפרשת הדר הפודים, ועיין לעיל. אך לשיטתו, גם בניני האומה הפרו את ההסכם כלפיו כפי שלמדנו מגרסתו הוא בעמ' 1173 שורה 5 לפרוטוקול, שעה שסיפר כיצד הפרו את ההסכם עמו, וראה בשנית, שם בשורה 11: **"במהלך חודש אוגוסט בניני האומה החליטו מבחינתי לשנות את ההסכם שלי איתם והם דרשו מזומן לפני האירוע..."**.

2. גם נותני שירותי המטבע בגדו בו: **"אחד מנותני שירותי מטבע שסמכתי עליו, נתתי לו שעבוד אישי, הוא הבטיח לי להביא ערבות בנקאית לבניני האומה, ובמהלך חודש אוגוסט אמרו לי תשמע אליאב, אתה נחמד, אנחנו מאוד מרוצים מהעבודה שלך, כמות האירועים עולה כל הזמן יותר ויותר, אנחנו מבקשים שאם עבדנו עד היום באובליגו של מיליון שקל, אנחנו מבקשים שתמצא לנו, אתה רוצה להישאר עם שוטף 60 אין בעיה, תביא לי ערבות בנקאית, תן לי סכום של שלוש מאות אלף שקל בזמן הזה, ותחזור לעבוד בתנאים שהיה לך לפני, זאת אומרת לפני חודש אוגוסט"** (עמ' 1139 שורות 4-9 לפרוטוקול).

3. לא פחות בולטת הטלת האחריות הנרחבת על הבנקים, ואסתפק במעט. בשל הגבלת חשבונה של העמותה הראשונה, הוקמה בשלב מסוים, ביום 14.1.13, עמותה שנייה שנקראה "משמחים לחתן ולכלה" (ראה עמ' 1167 שורה 5 לפרוטוקול). גם כאן היה הבנק אשם: **"העמותה השנייה הוקמה בגלל שהבנק בעצם הצר את צעדי העמותה..."** (עמ' 1163 שורה 8 לפרוטוקול). במעלה הדרך הרחיב הנאשם בתארו את המשבר שפקד אותו ביחסיו עם הבנק: **"היה לי חשבון אחד עבדתי איתם עשר**

שנים, אמון מלא ביני לבין הבנק שהגיע לאיזשהו שרטון וגם על זה הם ביטלו את ההגבלה וההגבלה, העמותה הראשונה לא הוגבלה עד סיום הפעילות של העמותה, אני חזרתי לעבוד בה בעמותה הראשונה, חזרתי לעבוד בסוף התקופה, בתקופה של העמותה השנייה היה קצת בעיות בבנקים. חזרתי לעבוד עם העמותה הראשונה והם לא הסכימו להנפיק לי צ'קים" (עמ' 1164 שורות 2 - 6 לפרוטוקול).

4. תחת זאת, לאורך כל חקירתו הנגדית, כל אימת שהוטחה בו שאלה ממנה ביקש להימלט, חזר הוא להתרפק על ימיה הטובים של העמותה, וכדוגמא אחת לאמור - לאחר שנשאל על חובות העמותה לספקים, במקום תשובה שמענו עד כמה היה הוא 'הכחלון של החתונות', או 'הקופיקס של החתונות': "אני ידעתי שכל הספקים רצו לעבוד עם משמחים. משמחים היה הכחלון של החתונות, כמו שיש כחלון בתחום של התקשורת משמחים היה הכחלון של החתונות והטביע חותם. אגב, בכתבות, גם אחרי הקריסה הכותרת תמיד הייתה "קופיקס של החתונות המהלך שמשמחים עשו" (עמ' 1253 שורות 17 - 20 לפרוטוקול; וכפי שצוין ועוד יצוין, גם מרבית עדי ההגנה, ככל שניתן לכנותם כך, לא נועדו אלא לרפד את ההליך עבור הנאשם בזכרונות מימיו הטובים)

כהערה שתקדים דיון נרחב בהמשך יצוין כבר עתה, שלא זו בלבד שמצביעה גרסתו על כך שכל הסובבים אותו אשמים, מבנייני האומה דרך הבנקים ועד הדר הפודים, מלבד הוא עצמו, אלא שמציג הוא תמונת מצב שבהיבטים רבים מלמדת על ניתוק מוחלט מהמציאות, מצב דברים, שלא בכדי, עתיד להתיישב גם עם מסקנתי שהנאשם אף חצה את רף האחריות הפלילית. אך כדוגמה, אציין את דבריו לפיהם ההתנהלות באוגוסט ובספטמבר 2013 נתפסה בעיניו כהצלחה (ראה בממוקד בעמ' 1148 שורה 9 לפרוטוקול), בידענו שבתקופה זו כבר נטל הנאשם מלקוחות רבים, האחד אחר השני, צ'קים תוך שהטעה אותם לחשוב שישם את חותמת העמותה אך גלגל אותם החוצה. זו גם התקופה, בה למדנו, ושוב - כאמור, מפי הנאשם עצמו, שנפערה תהום בינו לבין ספקיו, הדר הפודים, בנייני האומה ואולמות אחרים וכמובן הבנקים. ולמעשה, באותם חדשים היתה התהום פעורה כבר מזמן, ומעל לכל צורך אך אשוב ואזכיר, שעוד בינואר 2013 כבר נאלץ הנאשם, גם לדבריו הוא, 'לפתוח עמותה חליפית - "משמחים לחתן ולכלה", בשל חסימת חשבונה של עמותתו המקורית. ויותר מכך, הרחיב כאמור

הנאשם בחלקה של הדר הפודים בגורמי הקריסה אך במקביל לימד אותנו שנבע הדבר מכישלון המשא ומתן שנפתח ביוזמת הדר הפודים ביום 1.10.13, מועד בו, יכולים היינו לצפות לכאורה לתמונת מצב טובה מצד הנאשם שהרי, אוגוסט וספטמבר, שנסתיימו אך אתמול, היו - כך לדבריו כאמור - חודשים טובים.

ה. המידה בה תולה הנאשם את האחריות לפרשה באי נכונותה של חברת הדר הפודים להתקשר עמו, מעוררת השתאות, ועל הפרק טענה שחוזרת על עצמה כחוט השני מתחילת ההליך ועד לשלחי סיכומיו. די שאזכיר את ההרחבה הרבה בה שב הנאשם לטענה זו מסעיף 63 לסיכומיו, וראה אך כדוגמא, את המילים שהדגיש עוד קודם לכן בסעיף 25 לסיכומיו לפיהם: "לכן אין ספק שלנאשם היה יסוד סביר להניח ולהאמין שהעמותה כן תוכל לקיים את האירועים העתידיים. אך בשל מעורבותו של 'גורם זר' חיצוני, הם 'הדר הפודים', והמאורעות שאירעו בשל התערבותו של אותו גורם זר, נבצר מהנאשם לקיים את שהאמין בכנות ובלב שלם שיוכל לקיים" (הדגשה במקור - א.ר.). היצמדות הנאשם לאורך ההליך כולו לטיעון זה, מעוררת השתאות, לא רק בשל כך שאין היא מתיישבת עם עמדתו במשטרה, אלא גם ובעיקר בשל כך שעל הפרק טיעון שנעדר כל קיום משפטי, לעצמו. זאת, שהרי, אין בעולם אדם העושה לעסקיו שיש בידיו זכות קנויה לקוות שיסכים צד שלישי להצטרף כשותף לעסק הזה. בהרחבה יתרה מנתח ב"כ הנאשם את נושא זה מסעיף 89 לסיכומיו ואולם את כל הטעם שבכך, עד עתה אינני מצליח להבין. עשתה, מן הסתם, חברת הדר הפודים את שיקוליה היא, החליטה שלא לחבור לעסקיו של הנאשם, היתה זו זכותה, ואיזו מן טענת הגנת הגנה יש כאן, לא אבין עד עתה.

ו. נקודה רבת חשיבות נוספת הנוגעת לעדותו היא, כי אישר הנאשם שבחלק מתשובותיו שיקר במשטרה - ראה בעמ' 1299 משורה 9 לפרוטוקול. כך, למשל, לימדנו הנאשם בעדותו, שהיה לו עורך דין כלשהו (ואין המדובר בסניגור דנא) שאמר לו "תפיל את הכל על מישהו אחד" - (שם, בשורה 11 לפרוטוקול). כמפורט בפסקה זו בהרחבה, מן הצד האחד, אישר הנאשם ששיקר בחקירתו, אך מן הצד האחר, מהעצה להפיל הכל על אחרים, בחר הנאשם שלא להיפרד, אף עד למועד בו התייצב מעל דוכן העדים.

א. הודעותיו במשטרה, כמעט ואין עוסקות ב'הדר פודים' ובתירוץ אותו שמע בית המשפט מבוקר ועד ערב, לפיו החלטת ספק קייטרינג זה בראשית אוקטובר 2013 לחזור בו מנכונות מסוימת שגילה קודם לכן להשקיע בעמותה, היא שגרמה לנפילתה (כאילו שחייבת היתה חברה זו, שמבחינת הנאשם לא היתה עוד אחת מנושיו העיקריים), בכלל להשקיע בעסקו. הודעותיו מלמדות ברצף על התנהלות שהעמידה בסיכון קריטי את כספי לקוחותיו וספקיו. וגם אם גרס במהלך דבריו שעשה כן בשל כך שנתון היה לסחיטה, לאיומים ולאלימות, בין היתר מצד העובד שלו עצמו, רמי גושה, ועוד, בסופו של דבר, אין על הפרק אלא הודאת בעל דין לכל דבר ועניין לכך שקרוב לשנתיים קודם הקריסה, למעשה כל התקשרות בה נטל חלק, בין אם כלפי לקוח ובין אם כלפי ספק, העמידה במישרין את המתקשר בסיכון קריטי העולה, כמפורט בהרחבה בדיון המשפטי, העולה לרמה של מצג שווא העולה כדי תרמית, ועין להלן.

ב. הנאשם, כאמור, נחקר באזהרה במשטרה ומסר חמש הודעות (הודעתו מיום 13.10.13 סומנה ת/42; הודעתו מיום 16.10.2013 סומנה ת/43; הודעתו מיום 21.10.2013 סומנה ת/44; הודעתו מיום 9.12.2021 סומנה ת/45; הודעתו מיום 18.12.2013 סומנה ת/46).

ג. בגרסתו הראשונה, ת/42, סיפר הנאשם כי: -

"במהלך השנים התגלה קושי במימון החתונות ואז התקבלה החלטה שמתוך שיקול כלכלי שלמפרע התגלה כמוטעה לרכוש כלים וציוד רב ומערכת תאורה ווילון במרכז הקונגרסים בבנייני האומה. סך סך ההשקעה שהתפרס על שנתיים וקצת היה אמור להוזיל את עלויות החתונה כדי שלא נצטרך לשכור כלים אלא להשתמש בציוד שנרכש. מתוך שיקול הכלכלי המוטעה וכניסתו של רמי גושה למערכת של משמחים התחלנו לכסות את האירועים אחורה באירועים קדימה, כלומר לשלם בצ'קים שניתנו עבור חתונות עתידיות על חתונות שקרו... דבר נוסף חשוב, הייתי נתון למסכת סחיטה ואיומים, אלימות פיזית ומילולית על ידי רמי גושה שהיה מנהל התפעול בעמותה.. רמי לאט לאט השתלט על נושא הכספים במשרד ועלי, במקום שאני הייתי מנהל שלו, הוא התחיל לנהל את העמותה על ידי איומים על החיים שלי ושל משפחתי. כל פעם שניסיתי להתנער ממנו זה הגיע לאלימות על ידו, פיזית ומילולית. רמי לקח ממני צ'קים של לקוחות ופרט אותם בכל מיני מקומות בשוק האפור. ברצוני לציין שרמי גושה היה לוקח

כסף מהצ'קים שהיה פורט לחשבונו הפרטי למימון רכב שלו מסוג מרצדס שנקנה במליון שקלים.. היה מבזבז במועדנים ובתי מלון עשרות אלפי קלים בחודש. בין היתר רמי הכריח אותי להשיג הלוואות מחברים וסובבים אותי בדרך של צ'קים שניתנו חתומים ופתוחים ואותם היינו, אני ורמי, מעבירים לספקים וצ'נג'ים.. נכנסתי לחובות אישיים במיליוני שקלים עבור העמותה מהסיבה שהספקים ולקוחות וצ'נג'ים החתימו אותי על ערבות אישית.. בתקופה האחרונה בשל הלחץ הרב שהייתי נתון בו על ידי רמי גושה וחבר מרעיו ניסינו לקיים את האירועים והחתונות שהוזמנו בכל מחיר ללא יכולת להפעיל שיקול דעת... היו מספר רב של אירועים שהתחלנו לערוך בשעה 17:30 בעוד המשפחה מגיעים ב 17:45. ספקים אחרים כדוגמת קייטרינג וספקי מלצרים בגלל שלא רצו צ'קים של משמחים דרשו צ'קים של לקוחות. בשישי לחודש אוקטובר 2013 כשראיתי שאין פתרון לפתיחת האולם, דיברתי עם רמי והוא התעצבן וצעק וקילל אותי ואמר לי לפנות למשפחה לבקש מהם כסף לתשלום האולם וכך עשיתי. המשפחה נתנה צ'ק ורמי פרט אותו והביא מזומן בנוסף למזומן שלו ונתן לבנייני האומה 45,000 ₪. בערב הקייטרינג משודע לו בעניין בנייני האומה שהם לא פתחו עד שהמשפחה תביא להם עוד כסף, העמיסו את האוכל חזרה למשאית וברחו עם האוכל עד שהמשפחה תיתן להם תשלום ישירות אליהם.. זה נודע לאורחים ולבעלי אירועים שהיו באותו ערב ומפה לגלג השלג התחיל להתגלגל. זאת אורמת יצאה שמועה שלמשמחים יש בעליות כלכליות והשם שלנו נפגע עד כדי כך שלמרות שהקייטרינגים וספקים היו מסודרים עד 10.10.13 כולל, לקוחות לא האמינו שנבצע להם את החתונות" (שורות 6 - 41).

עוד הוסיף הנאשם בהודעתו זו כי לא פנה למשטרה, חרף האיומים מצד גושה כי "לא היה לי אומץ. זו הסיבה שימים האחרונים נעלמתי" (שם, שורה 46) וכי פרט אצל החלפן נמירוב, צ'קים של העמותה וכי היה במקום, "כמה פעמים, אך ורק בתור שליח של רמי" (שם, שורה 66). בשלב מסוים, לכשנשאל מדוע נתבקש לשלם במזומן לאותם ספקים, השיב: "הצ'קים של העמותה חזרו והעמותה מוגבלת בחשבונה.. לא היתה לי יכולת להשיג מזומן.. העמותה נכנסה לחובות יותר ויותר גדולים. חלק התעקשו לא לקבל צ'קים של לקוחות בכל מקרה מהסיבה שזה צ'קים של אירועים עתידיים ואם האירוע לא יתקיים אז הלקוח יבטל את הצ'ק" (שם, שורות 84-88). עוד הוסיף וסיפר כי חשבונה של העמותה מוגבל "מסוף אוגוסט 2013" (שם, שורה 98). לכשנשאל אודות אירוע חתונתו של הרב עובדיה יוסף ז"ל והסך של 140,000 ₪ שקיבל בעבור האירוע, השיב: "רמי לקח את הצ'קים ופרט אותם ושילם עבור חתונות שהיו.. זו הדרך התנהלות שלנו בזמן האחרון" (שם, שורות 127-136) וכי הוא עצמו, הנאשם, ניהל את ספרי החשבונות של העמותה (שם, שורה 172) ואולם לא נרשם בספרים כי השקים שהתקבלו עברו החתונות הלכו לחלפנים וכלשונם: "התשלומים שהתקבלו ממשפחות עבור חתונות נרשמו בספרים במלואם. מה שרמי עשה עם

הצ'קים אינני יודע בגלל הלחץ שהייתי נתון בו ממנו..כל הכסף היה אצל רמי. אני הייתי מוציא קבלות על כל האירועים. מה שרמי עשה עם הכסף לא יכולתי לדעת. פחדתי על החיים שלי. כל פעם שהתעניינתי לגבי הצ'קים והכסף שנמצאו אצלו נעניתי באיומים, צעקות ואלימות פיזית ומילולית" (שם, שורות 174-182) וכי המשיך לקבל כסף ממשפחות עבור חתונות כי: "המשכתי לעבוד מ - 6 בבוקר עד 2 בלילה כל יום מתוך סחרור ומסכת לחצים ואימים על החיים שלי ואיומים שאם אפסיק לסגור חתונות רמי ירצח אותי.. פחדתי והדרך היחידה שלי לצאת מהמצב המסוכן שנקלעתי אליו היה לחתוך את משמחים ולקחת פסק זמן עם גיבוי של כל הסובבים אותי. עם כל הצער הגדול משמחים הגיעו לקריסה כלכלית וגם אני באופן אישי נקלעתי לחובות של מליונים עבור העמותה" (שם, שורות 185-190). בעדותו, מוסיף ומונה הנאשם את שמות המשפחות אשר שילמו כספים עבור חתונתם, ביודעו שלא יעלה בידו לקיים את האירוע, כמתוכנן, וכשנשאל מדוע אירוע שנטען כי שורין לכאורה באולמי בנייני האומה לא מופיע ברישומי האולם, השיב: "אם הם (בנייני האומה - א.ר.) הכניסו אירוע אחר או מחקו את השיריון של התאריך הזה, זו עוולה שלהם" (שם, שורה 226) וכשנשאל כיצד מצאו את דרכם הצ'קים שנמסרו לו על ידי המשפחות, בידיו של רמי, השיב: "רמי לקח אותם ממני בכוח..לחץ יום יומי שאני נמצא בו. תוך סחיטה ואיומים על ידי רמי גושה ואחרים. אלימות מילולית ופיזית. וירדתי במשקל קרוב ל - 15 קילו לא מדיאטה אלא בגלל שלא היה לי זמן לאכול" (שם, שורות 291-313).

ד. בהודעתו השנייה במשטרה מיום 16.10.2013 (ת/43) הוסיף הנאשם וסיפר כי: "יש 42 אירועים עתידיים שעבורם משמחים קיבלו תשלום ולא קיימנו אותם" (שם, שורות 12-13) וכי "כל התשלומים שאני קיבלתי בצ'קים אני מסרתי לרמי גושה על מנת לפרוט אותם בצ'ינג'ים או לשלם לספקים ישירות" (שם, שורות 22-23) וכי לחשבון הבנק של העמותה, הצ'קים בכל מקרה לא הופקדו "כי היה מוגבל" (שם, שורה 38). שמה של הדר פודים מוזכר לראשונה בהודעתו זו, לאחר שסיפר כי שיתף את חמו במצבה הכלכלי של העמותה וההתנהלות מול רמי גושה, וכי השניים (הנאשם וחמו) הכינו יחדיו טבלת אירועים הכוללת את "שמות משפחות, מקום אירוע עתידי, מחירים, סך שהתקבל, סך שעתידי להתקבל והערות. את הטבלה הנ"ל העברנו אני וחמי, במסגרת מו"מ עם חברת הדר פודים, כדי להציל את המשפחות הנ"ל, העסקה היתה אמורה להיות כדלקמן. חבר הדר הפודים יממנו ויקיימו את כל האירועים הנ"ל למרות שנגבה כבר מלקוחות סך של 3 מליון שקל לערך, כולל צ'קים עתידיים שעוד לא נפרעו, אני אעבוד אצלם בתור שכיר

והלוקחות החדשים יכנסו אליהם, להדר הפודים (שם, שורות 49-53) (ויוער, על העסקה שנרקמה עם הדר פודים, חזר גם בהודעתו הבאה, ת/43, בשורות 12-14) ואולם, **"משהתברר לרמי התוכנית הנ"ל, הוא עשה כל דרך שביכולתו כולל לאיים עלי ועל חלמי ופיזר שקרים גם להדר הפודים כדי שירדו מהעסקה. וככה קרה"** (שם, שורות 54-56). בסיום הודעתו זה, נשאל הנאשם על ידי החוקר **"מאיפה אתה היית יכול להיות בטוח שיהיו לך עוד לקוחות שיממנו חתונות עתידיות שבכסף של החתונות הנ"ל אתה כבר השתמשת לחתונות אחרות"**, השיב הנאשם: **"מספר שנים זה עבד"** (שם, שורות 186-188).

ה. לאמור ביטוי גם בהודעותיו הבאות, אך לא ארחיב עוד.

במוקד פרשת הגנה בבית המשפט, העמיד, כאמור, הנאשם את אחריות כל המעורבים מלבדו: לא היה בפני בית המשפט אלא מופע של התנערות מכל אחריות תוך נתק מוחלט מתמונת המצב לאשורה, חזרה כפייתית לתיאור ימים טובים יותר, שהיו, אכן, לו ולעמותה, והצהרה שנמשכה על פני מספר ישיבות שכולה - העדר כל אחריות, ולמעשה הפקרות מוסרית וכלכלית, מראשית עד אחרית. אלא, שנשתכחה לו לחלוטין עדותו בבית המשפט, שבה, להדר הפודים הוקצה מקום שולי ביותר, ודבריו במשטרה מהווים, למעשה, הודאה בהתנהלות כושלת שהעמידה בסיכון חד וחריף את אלה עימם בא בקשרי עסקים. ולכל היותר, יש בדברים כדי לנסות ולהצדיקם בטענה שאולץ לעשות את שעשה, בלחציו של רמי גושה ואחרים. בנסיבות אחרות, ייתכן שהייתי נדרש לפסיקה קיימת לפיה, אין בעובדה שאיום הנאשם כדי להוות הצדק למעשיו, אלא שאין הדבר נדרש: הנאשם עצמו בבית המשפט שינה מגרסאותיו במשטרה, ופנה לקו הגנה אחר, ואם כך, מה לנו לטרוח בדיון בקו ההגנה המקורי בו נקט, ככל שניתן בכלל לראותו כקו הגנה, בידענו שכבר זנח הנאשם עצמו קו הגנה רעוע זה.

46. **עדי ההגנה**

כפי שכבר צוין, התבקשתי לשמיעת עשרות עדי הגנה. רבים מביניהם - אנשי תורה חסדים ומעש מהראויים ביותר; לקוחות מרוצים מימים שעברו; והיו גם אחרים. ואולם, רובם ככולם, לא ידעו דבר אודות נסיבות הסתבכות הנאשם, ובוודאי לא במישורים הנוגעים לדיון הראייתי ולדיון בשאלת התקיימותם של יסודות העבירות המיוחסות. על פני הדברים, נועדו עדים אלה, לשמש עדי אפי כאלה או אחרים, ובעיקר לאפשר לנאשם להתרפק באמצעותם על ימים שהיו ואינם עוד. מיעוטם, אף הזיקו לנאשם. עדים אלה, צרכו רבות מאד מזמנו של בית המשפט, ויותר מאשר לדיונים שהתקיימו, לדיונים שהתבטלו, אם במלא, ואם חלקית, בשל כשלי ההגנה

בזימון העדים ובהבטחת התייצבותם, וכל זאת, ללא שהיה למרביתם ערך ראייתי לשאלות שבמחלוקת. ניכר מאד היה, שעדים אלה, אף חשו בכך בעצם במהלך עדותם.

א. **מר מרדכי נחמני** התייצב למסירת עדותו ביום 5.4.2021 (מעמוד 1388 לפרוטוקול). העד

הינו ראש כולל בוני ירושלים (שם, שורה 11) אשר מכיר את הנאשם לאחר שזה האחרון, "למד אצלי ואחרי זה בהמשך הזמן כשהקמנו את הכולל הוא עזר בהקמה וניהל אותו בשלב הראשון.. זה היה לפני הרבה שנים אבל זה היה בהצלחה גדולה והכל דפק כמו שעון" (שם, שורות 13-19). עוד סיפר כי הנאשם ורעייתו תמכו כלכלית, גם אם חלקית, בכולל, וכי "בתחילת חודש חשוון כמדומני. התקשרו אליי לכולל בשעות אחרי הצהריים ואמרו לי שיש חתונה גדולה בבנייני האומה ואליאב נכנס לאיזשהו קושי עם הקייטרינג והיה לו משקיע שלא השקיע ובכל מקרה הקייטרינג לא מוכן לבוא ולתת שם את האוכל לסעודה ואז דיברו על צורך ב- 50,000 שקל מידי אז גם יגאל שהוא אחיו בעזרת האברכים של הכולל אלה מתוכם שהכירו אותו משנים שעברו וידידים נוספים שלו בני גילו אספנו במהירות 50,000 שקל בערך והעברנו לו ואז החתונה יכלה לצאת אל הפועל באותו היום. זה היה במהירות הבזק האיסוף. אנשים מאוד נענו כי אליאב היה תמיד אדם שעוזר לכולם וכולם ראו צורך הינה זו ההזדמנות פעם אחת לתת גם עזרה בחזרה. זה ממש היה מדהים איך תוך שעה אספו 50,000 שקל מכולם...בבילי בשעות יותר מאוחרות התקשרו אליי וביקשו ממני לבוא לבית שלו בגבעת זאב. הגעתי לשם ושם ישבה המשפחה.. כל המשפחה ואני על תקן של הרב האישי שלו..הנושא שם היה שהחברה הגיעה לקשיים בגלל שאיזשהו משקיע הבטיח ולא קיים, אני לא בפרטים של כל הסיפור של ההשקעה הזו אבל דובר שהיה משקיע שהיה אמור להשקיע כסף בחברה ולסייע בצמחיה שלה ובקשיים שהיא עברה באותו זמן וזה לא יצא אל הפועל... הנושא היה כולו מוקדש לעניין של הלקוחות, הייתה שם סוגיה לא פשוטה. הוא התחייב לחתונות ויש לו בעיה כפולה גם בעיה של הימים הקרובים וגם בעיה רגשית וגם בעיה פיננסית להחזיר להם את כספם. מתוך זה המרכז של השיחה היה שם באותו ערב זה איך אנחנו מייצרים מענה לבעיות האלה ובמיוחד לבעיה כלכלית מעבר לבעיה הרגשית. אליאב כל הזמן זה היה הנושא שלו...באותו לילה תכננו להקים קרן כזאת שתאסוף כספים ותעזור לאליאב בגיוס הכספים ותשלם ללקוחות שלא חס וחלילה למישהו שיהיה לו הפסד כלכלי ועוגמת נפש...התחילו לגייס את הכספים וימים ספורים אחרי זה

התקשר אל"י ראש הישיבה ושאל אותי, אמר לי הרב, פנו אליו גם שיתרום לקרן הזאת, הוא מכיר אותי שנים רבות ויש לו אמון רב בי והוא אמר לי שאין צורך שאתן לו את כל התמונה אני רק רוצה לשמוע דבר אחד האם אליאב הוא הקורבן או שהוא כביכול הרמאי או איש השטיקים, אם הוא הקורבן שנפל באמת אז אני רוצה לעזור לו ואם הוא איש השטיקים אז מטבע הדברים אני פחות רוצה לעזור לו. אמרתי לו שאין לי שום ספק שהוא הקורבן של הסיפור ומצווה גדולה לעזור. הוא באמת סייע מאוד אחרי זה וגייס תרומת כסף משמעותית. כולנו גייסנו, אנחנו לא אנשים אמידים אבל גייסנו" (עמוד 1390 משורה 6 - עמוד 1391, שורה 12). העד הוסיף וסיפר כי ידע שהעמותה בקשיים שכן, "שמעתי מההוא, מהר המור שעכשיו אליאב נותן פחות בחודשיים האלה ומזה למדתי שיש קושי. דבר נוסף, כל פעם שהיה קושי אליאב היה מתקשר ומבקש ממני שאתחזק בתפילה" (עמוד 1391, שורות 21-23). בחקירתו הנגדית אישר כי: "אני ידעתי שיש קשיים, יש לי תפיסה מהירה והבנתי שיש קשיים מסוימים. מה בדיוק הקשיים לא ידעתי.. ידעתי שיש קשיים בתזרים. בדבר אחד אני כן נזכר שלקראת הסוף אליאב סיפר שהם קנו כלים, הייתה קנייה גדולה של כלים בסכום גדול והיה שם קושי, אבל מעבר לזה אני לא בנקודה הזאת.. הוא ביקש ממני להתפלל יותר להצלחת העמותה" (עמוד 1392, שורות 13-21). לכשנשאל העד האם הנאשם שיתף אותו במצוקות שהוא היה שרוי בהן או האם שמע מפי הנאשם את השם רמי גושה, השיב העד: "יכול להיות שאחרי או לפני שמעתי את השם רמי, אבל אני לא זוכר מה. אולי באותו לילה" (שם, שורה 23).

ב. **מר יגאל מזרחי**, אחיו של הנאשם, התייצב למסירת עדותו ביום 5.4.2021 (מעמוד 1393 לפרוטוקול). האח סיפר, כי "ג' חשוון יום הפטירה של הרב עובדיה בשנת 2013 אני מקבל טלפון צריך לגייס סכום כסף משהו כמו 50,000 ₪ במזומן בשביל חתונה שאמורה להתקיים... המשפחה כולה האחים וההורים נרתמים לטובת העניין... באותו ערב אליאב מבקש להיפגש איתנו, כל המשפחה. אנחנו נפגשים ואליאב משתף אותנו בזה שהארגון נמצא בקשיים של העברת מזומנים, קשיים תזרימיים, ... ובעצם מה שהוא אומר לנו שהוא רוצה לסיים את פעילות הארגון בצורה הכי חלקה וטובה שיש... והצלחנו לגייס סכום לא מבוטל של מעל חצי מיליון שקל במצטבר כאשר 200,000 שקל הועבר דרך ארגון מקימי... ואז התברר לנו שהעברת הסכומים יש לה בעיה חוקית בגלל העדפת נושים... דרך הארגון הועברו מעל 200,000 שקל והכספים חולקו בעלי

המשפחות, בעלי השמחות.. " (עמוד 1394, משורה 3 - עמוד 1396, שורה 2). האח הוסיף וסיפר כי לא ראה שינויים במצבו הנפשי של הנאשם וכלשונו: **"חס ושלום... להגיד שראיתי משהו פיזי או נפשי על פניו? בסוד העניינים לא הייתי"** (עמוד 1398, שורות 10-23). לכשנשאל העד האם אחיו, הנאשם, יודע לבקש עזרה כשקשה לו, השיב העד: **"באותו יום הוא ביקש"** (עמוד 1399, שורה 7).

ואולם, לבסוף אישר גם הוא, שמלבד דבריו בשבחי הנאשם, לא באמת היה הוא בסוד העניינים: **"מה היה שם בסוד העניינים, אני לא מכיר את השמות, אני לא נכנסתי לסוד העניין. אני מבין שהיה מצוי בקושי, בקשיים של העברת מזומנים. הוא עשה כל מאמץ. לכל שלא ידו.. אפילו שיאבד את הבית, שמוכן למסור את הנפש כדי שהאירוע של מחר, מחרתיים יתקיים"** (עמוד 1401, שורות 19-22). עוד הוסיף האח וסיפר כי: **"אני זוכר שהוא אמר שמאז קניית הציד, קניית הכלים, אני לא יודע, מכונת שטיפה או משהו כזה, מאז בעצם החלו הקשיים אבל האירועים ממשיכים להתקיים"** (עמוד 1402, שורות 20-21).

ג. **מר אברהם מזרחי** התייצב למסירת עדותו ביום 5.4.2021 (מעמוד 1403 לפרוטוקול). העד הינו אביו של הנאשם. האב סיפר על ארוכות על שלוחותו בברזיל ועל דרך חינוכו את ילדיו, לרבות מעשי החדס הרבים של רעייתו: **"אני לא באתי בשביל לטפוח לעצי על השכם, אלא כדי שנבין איפה גדל אליאב"** (עמוד 1405, שורות 19-20). כמוהו כמו הנאשם, חתר האב להתרפק על ימים טובים יותר שהיו: **"ארגון משמחים בעיתונות, בעיתון שביעי כינו את הארגון הזה הקופיקס של החתונות. וכשמו כן הוא. הארגון זה נועד להוזיל למשפחות... וארגון כזה היה באמת מתבקש"** (עמוד 1406, שורות 20-22). לכשנשאל האב האם ידוע על קשיי העמותה, אישר שידע אך לא את כל פרטי ההתנהלות וגורמי הקריסה: **"אליאב ביקש מאיתנו הלוואה ונתנו לו את ההלוואה. ברגע, מטבע הדברים, שכן אדם מבקש הלוואה, אני מבין שהוא זקוק לתזרימים אבל האמנו לאליאב ואנחנו סומכים עליו בעינים סגורות ונתנו לו את ההלוואה ולא שאלנו שאלות מיותרות.. ידענו ככה פה ושם שיש קשיים.. נודע לנו שזה ככה בגלל רכישת הכלים. הוא קנה כלים על מנת, באותה מטרה, להוזיל עוד יותר את העלויות של החתונה ורכישת הכלים. עלה משהו כמו מיליון וחצי אם לא יותר. ידוע לי משהו כזה. והוא היה זקוק לתזרימים... כנראה שזה הכניס את הארגון**

למערבולת כזאת וזה הקושי שבסופו של דבר גרם להפסקה של הפעילות" (עמוד 1408 משורה 8 - עמוד 1409 שורה 12). אשר לחתונה האחרונה שנערכה על ידי העמותה בבנייני האומה סיפר: "אליאב התקשר אלינו בסביבות שתיים וחצי-שלוש, משהו כזה והוא זקוק לתזרימים אחרת בבנייני האומה לא יפתחו.. ובדיוק נפטר הרב עובדה יוסף, היה מאוד מאוד קשה להגיע לירושלים לפני מותו... אבל אז ראינו שבאמת המצב הוא קשה.. בסוף החתונה קבענו עם אליאב... נפגשנו כל המשפחה.. ואז התוודע לנו פחות או יותר התמונה מה שהתרחש עם הסיפור של הדר פודים... עד כמה שידוע לי לא הגיעו כדי חתימת חוזה ממש אבל היה כבר לחיצת ידיים.. ופתאום הבן אדם קיבל רגליים קרות.. והדברים מכאן התגלגלו.. אנשים התחילו למחרת לבוא למשרד ולבקש לבטל את החתונות מכאן לא היתה דרך חזרה. אז ניסינו להסביר לאליאב שלא תהיה ברירה. אנחנו במצב כזה נצטרך להפסיק את הפעילות.. הציוד נמכר בצורה נבזית על לפי דעתי על ידי בנייני האומה כשאליאב היה במעצר בית... מכרו את הכלים במאה אלף שקל" (שם, משורה 16 - עמוד 1410 שורה 24). אשר לארגון 'מקימי' סיפר האב כי "ניגשתי למנהל בית הספר שלי איפה שעבדתי.. ביקשתי ממנו שידבר עם ישראל ליטמן לפתוח קרן בתוך ארגון מקימי על מנת שנוכל להזרים לשם תרומות של המשפחה או של חברים אחרים.. ברוך ה' זכינו תוך חצי שנה להחזיר 520 אלף שקל מהחובות" (עמוד 1411, שורות 18-6).

ניכר לאורך כל עדות האב, שהוא חי מפי בנו, ולמרבה הצער, התנערותו המוחלטת של הנאשם מכל אחריות, הדביקה גם את אביו: "זה לא הראשון ולא השני שפשט את הרגל ומי שקיבל את ההדרכה הנכונה לא הגיע לאן שהוא הגיע. אליאב לא קיבל את ההדרכה הנכונה בהתחלה" (עמוד 1412, שורות 21-20).

ד. **הרב מנחם בורנשטיין** התייצב למסירת עדותו ביום 5.4.2021 (מעמוד 1417 לפרוטוקול). הרב הינו ראש מכון פוע"ה. העד נעזר בשירותיו של הנאשם לאירוע שערך, וכלקוח לשעבר, אף ידע לדבר בשבחו. לדברי העד, "המיוחד היה החתונה האחרונה של הבת שלי.. ואז כמה ימים לפני החתונה בא אלי משהו ואומר, לא שמעת שאליאב נמצא במצב כלכלי קשה? ואתה לא פוחד? ... אני מודה לו עד היום... ואחר כך נודע לי שזה בעצם היה האירוע

האחרון שלו וברוך ה' הוא עשה את זה בצורה באמת מדהימה.. הנושא של האמינות היה אחד הדברים החזקים בתחום הזה.. אני לוקח אחריות על האדם הזה.. אני מוכן להמשיך לעזור" (שם, משורה 11 - עמוד 1421, שורה 15).

בחקירתו הנגדית אישר העד שמעולם לא היה מצוי בפרטי ההתנהלות. לכנשאל העד האם היתה לו ידיעה על המצוקות הכספיות שהעמותה היתה שרויה בהן, לפי קריסתה, השיב: "לא. אני ידעתי, למה ניגשתי אליו לגבי הנושא של החתונה שלנו? כי אנשים ניגשו אלי ואמרו לי אתה ממליץ עליו, אתה יודע שקשה לו וזה. אז אמרתי אני יודע שקשה... ואמרתי להם, תדברו איתו. אם יש בעיה, אני אדבר איתו.. אני לא נכנסתי לפרטים. רק מה שמקימי ביקש ממני" (עמוד 1422, שורות 6-15).

ה. הרב אבינועם הורוביץ התייצב למסירת עדותו ביום 6.4.2021 (מעמוד 1427 לפרוטוקול). העד הינו ראש הישיבה התיכונית בקריית ארבע. לדבריו, הוא מכיר את הנאשם "מהיותו בן 14 ועד היום הזה, זאת אומרת עשרים ושש שנים... אני זוכר אותנו מדברים שלאליאב נכונות גדולות ונצורות בחיבור הזה שבין מיזמים חברתיים לבין כח ארגון מאוד מאוד גדול.. שמענו בשמחה גדולה על הקמת ארגון משמחים, אליאב שיתף אותי ברעיון, במיזם החברתי.. אני מגיע בממוצע לשני חתונות בשבוע של בוגרי הישיבה והרבה מאוד חתונות היו אצל אליאב" (עמוד 1428, משורה 4 - עמוד 1430, שורה 17). העד הוסיף וסיפר כי "הכרתי שהיתה פה נפילה קשה מאוד של העסק.. אז ישבתי ודיברתי עם אליאב, לא זוכר אם זה היה מפגש או בטלפון... ושאל אותי אם אני יכול גם לעזור. מיד אמרתי לו בלי לדעת בכלל מאיפה, מיד אמרתי לו שמאה אלף שקל אני לוקח עליי... הרגשתי את הכאב העצום של אליאב ואת האחריות שהוא לוקח לפצות את המשפחות" (עמוד 1430 משורה 23 - עמוד 1431, שורה 9).

בצדק הבינה המאשימה, שלא היה בעדותו דבר שיצדיק חקירה נגדית כלשהי.

ו. הגברת יערה תמרי הלוי התייצבה למסירת עדותה ביום 6.4.2021 (מעמוד 1432 לפרוטוקול). העדה סיפרה כי עבדה "בבנייני האומה עד שנת 2014. כשבע שנים הייתי

מנהלת מחלקת ההזמנות.. העבודה שלנו הייתה רציפה על מספר רב של אירועים שהם קיימו במקום בשנה.. זה הפך אותו בעצם לאחד מהלקוחות הכי גדולים של המקום... וזה ככה קרה, במשך כל השנים שעבדנו ביחד, בצורה מאוד מסודרת" (עמוד 1433, משורה 1 - עמוד 1434, שורה 11). העדה הוסיפה וסיפרה כי לאחר השקעת הנאשם באחד האולמות בבנייני האומה ושיפוצו, לא היה שינוי בהתנהלות בין מרכז הקונגרסים לבין הנאשם (עמוד 1434, שורות 19-23). עוד הוסיפה וסיפרה כי: "אני יודעת שאני יכולה לסמוך עליו..." (עמוד 1435, שורות 9-11). בהתייחסה לנ/18, טבלת אירועים, סיפרה העדה כי "אני כן יודעת להגיד שלא היה שלב שבו אמרנו אנחנו לא משריינים לכם יותר תאריכים.. יכול להיות שזה נפל בין הכיסאות.. אבל לא שוריינ בכוונה" (עמוד 1447, שורות 1 - 8) וכי "היו אירועים שהכסף הועבר ברגע האחרון, ביום האירוע" (עמוד 1448, שורה 19).

ואולם, במקביל לעדותה שידעה על הקשיים, אף הבהירה, שלא היתה היא בעבי הקורה, כלל: "ההשפעה היתה יותר בהקשר הכספי ובהתנהלות מול הנהלת המקום" (שם, שורה 12), וכי "מנכלית בנייני האומה.. יחד עם מנהל הכספים הגיעו להסכמות עם אליאב..." (שם, שורות 13-19). בחקירתה הנגדית סיפרה העדה כי "אני יודעת שהיו קשיים בלעמוד בתשלומים שכולם בסופו של דבר סודרו... אני העדפתי לא להתעסק עם זה, יש את מי שאחראי שם על הכספים.. אלכס אלטר..." (עמוד 1444 שורות 4-11).

ז. **מר צבי דוד שינובר** התייצב למסירת עדותו ביום 6.4.2011 (מעמוד 1452 לפרוטוקול). לדבריו, "אני אדם עיוור לצערי... אבל אני מרגיש חובה מיוחדת של הכרת טובה לאדם שעזר למשפחתנו מבלי היכרות מוקדמת בכלל.. אנחנו חיתנו את הנכדה שלנו.. הכל היה בדיוק... שמענו והצטערנו. כאב לנו מאוד כל העניין הזה" (שם, משורה 22 - עמוד 1453, שורה 14).

בצדק, לא ראתה המאשימה על מה לחקרו נגדית.

ח. **מר אריה זליקוביץ** התייצב למסירת עדותו ביום 11.4.2021 (מעמוד 1456 לפרוטוקול). לדבריו, הנאשם היה תלמיד שלו במשך שנים, ואשר לעמותה: "אנחנו שמענו את השם, היה

שם טוב כמקום שמוזיל את העליות של החתונה.. אנחנו מאוד שמחנו שאליאב נמצא שם כדי לארגן את החתונה של הבת שלנו והחתן שלנו אצלם" (שם, שורות 20-22). העד הוסיף וסיפר כי מסר צ'קים לנאשם, אך לא זכר האם ביקש שתהיה חותמת על הצ'קים, אם לאו (עמוד 1458, שורה 6) וכי "כל בקשה הכי קטנה אליאב עזר לנו עד הסוף.. הכל בצורה טובה מאוד" (שם, שורות 20-22).

גם ביחס אליו, בצדק, לא ראתה המאשימה על מה לחקרו נגדית.

ט. **מר מרדכי סעיד, התייצב למסירת עדותו ביום 11.4.2021 (מעמוד 1461 לפרוטוקול). לדבריו, הוא מכיר את הנאשם "מאז שהיה ילד.. מכיר את אבא שלו מעל שלושים שנה.. במאי 2013 היתה לנו הזדמנות ראשונה עם משמחים לעשות חתונה לבת שלנו.. יצאנו מאוד מרוצים" (שם, שורות 11-19). בהמשך סיפר כי מספר חודשים לאחר מכן, ב - 27.8 אותה שנה, זכה לחתן בת נוספת, וכי גם הפעם נעזר בנאשם וכי "היו כמה מכשולים מבחינתו שברוך ה' הוא עמד בהצלחה בהם" (עמוד 1462, שורות 18-19). לכששמע שהעמותה נסגרה, "הצטערתי מאוד... הדבר היחידי שיכולתי לעשות אני ארגנתי איזה סכום כסף. אני זוכר שהרב מזרחי ביקש לאסוף כסף מהמשפחות לעזור למשפחות שנפגעו. אני ארגנתי מעטפה וביקשתי לתת את זה לאליאב" (עמוד 1465, שורות 16-19).**

בחקירתו הנגדית אישר העד כי לא היה בקיא בהתנהלות הכלכלית של העמותה (עמוד 1466, שורה 4), לפיכך, בצדק, לא ראתה המאשימה על מה לחקרו נגדית.

י. **רעיית הנאשם, תהילה, התייצבה למסירת עדותה ביום 11.4.2021. אף עדותה במשטרה הוגשה - נ/39. לדבריה, לאחר נישואי בני הזוג בשנת 2005, עזבה היא את עבודתה בפנימייה והתחילה לעבוד עם הנאשם "בניהול אירועים וגם בישיבה עם לקוחות, להראות מקומות, לסגור" (עמוד 1466, שורה 17). כך, עד לידת בתם הבכורה בשנת 2006. בסוף שנת 2010 לדבריה, "אליאב מקבל החלטה להשקיע בציד, בכלים... המטרה היתה להקל על הארגון" (עמוד 1467, שורות 1-17). אשר לתקופה שקדמה לקריסת העמותה סיפרה העדה כי: "בחודש מאי, אנחנו הגדלנו משכנתא בסך של 315 אלף שקל, משהו כזה, מתוך**

מטרה להזרים כספים לעמותה.. בחודשים בין יוני לאוגוסט היו מאה אירועים.. הקושי שהתחיל זה היה אני זוכרת לקראת החגים, הייתה שם בקשה של בנייני האומה לעשות להם העברות זהב לפני האירוע, זה סכומים... בסוף אנחנו באמת משכנו, יש לנו נחלה במושב נחושה, משכנו אותה לטובת בנייני האומה.. אליאב לא קיבל את הכסף בתמורה לחתימה על המשכון הזה, לא הצליחו להתארגן על זה.. "(עמוד 1469, משורה 1 - עמוד 1470, שורה 3). ויודגש: העדה עצמה לא היתה נוכחת בפגישות של הנאשם עם 'הדר פודים, ואולם לדבריה, "אליאב היה מאוד אחראי לעדכן אותי כל הזמן באותו רגע מה קורה" (עמוד 1473, שורה 18). זאת, עד לקריסת התקווה להתקשרות עם הדר הפודים. "... ושעה לפני שבת אליאב נכנס לחדר.. שיחת טלפון מאוד נסערת. בצלאל מארגון הדר פודים... מתקשר להגיד שהם יורדים מהעסקה.. אליאב ביקש שלפחות אירוע אחד הם יעשו כי ביום ראשון יש שלושה אירועים.." (שם, משורה 20 עד עמוד 1474 שורה 20). במועד סמוך, נקבעה פגישה עם בני משפחתם המורחבת, "אליאב הגיע, פרט בפני האחרים שלו וההורים בעצם את ההשתלשלות של הימים האחרונים... הרגשנו שזה גלגל שלג שהולך למוטט אותנו.. הלקוחות שכולם מתקשרים ומבטלים.. ההחלטה היתה להפסיק את פעילות העמותה אבל באותה נשימה תכננו גם תכנית פעולה למזער את כל הנזק.. ההחלטה היתה להקים קרן, למכור את הציוד שהושקע בבנייני האומה, ממנו לשלם למשפחות וללקוחות ולספקים" (עמוד 1477, שורות 5-19). חלפו יומיים, השמועות עשו להן כנפיים, ולביתה הגיעו מספר שוטרים אשר חיפשו את בעלה. (עמוד 1480, שורות 1-11).

אף אשת הנאשם, שחולקת עימו את המשבר, לא מצויה בפרטי ההתנהלות. לכשנשאלה אודות דבריו של בעלה, הנאשם, לפיהם הוא היה בחובות אישיים במליוני שקלים עוד קודם לקריסת העמותה, השיבה העדה כי "אני באמת לא יכולה להיות מצויה בפרטים האלה הקטנים ואני סומכת עליו שמה שהוא אמר זו הכוונה" (עמוד 1488, שורות 4-5). ואולם, בנקודות המהותיות, אף היתה גרסתה בעכרי הנאשם. אישרה היא את דבריו, ששיקר בחקירתו 'בעצת עורך דינו', ואישרה היא גם את מגמת בעלה בחקירתו "להפיל" את האחריות "על רמי" - (שם, שורות 15-16). ואשר לרמי - "חלק מהסיפור הזה זה גם הסיפור של להטיל הכל על רמי" (שם, שורות 22-23; רמי מהדר פודים - א.ר.).

י"א. גברת מרים איצקוביץ התייצבה למסירת עדותה ביום 19.4.2021 (מעמוד 1511

לפרוטוקול). העדה הינה אחותו של הנאשם, ואת האחריות ביקשה להטיל על הסיקור התקשורתי לאחר שהעמותה נקלעה לקשיים ולדבריה, **"השמועות על בריחה לחו"ל, הימלטות לחו"ל, על איזה סיפור הונאה מתוכנן ואיזה עוקץ גדול, פגיעה במאות משפחות.. כל הציטוטים האלה גרמו לנו לנזק מידי אדיר"** (עמוד 1516, שורות 4-7). לדבריה, **"... לדעתי לסיקור התקשורתי השלילי וניפוח הדברים היה חלק מאוד משמעותי בחוסר היכולת שלנו להוציא את הדברים"** (עמוד 1516, שורות 13 - 14). עוד הוסיפה כי שלושה ימים לאחר סגירת העמותה, נדרשה היא, **"ללוות את תהילה, ובמידה מסוימת להגן עליה, תהילה והילדים.. מפני איומים וכל מיני מקרי אלימות ודפיקות בדלת וחדירה לשטח פרטי של חלק מהאנשים שנפגעו מהסגירה של הארגון"** (עמוד 1517, שורות 13-17). ואולם, הגם שאת האחריות הטילה על התקשורת.

בחקירתה הנגדית אישרה העדה כי לא היתה לה הכרות עם המצב הכלכלי של העמותה והתנהלותה מול נושיה (עמוד 1519, שורות 6-8).

י"ב. **מר מרדכי אליאב** התייצב למסירת עדותו ביום 19.4.2021 (מעמוד 1520 לפרוטוקול). עיקר עדותו - לקוח בעבר שהיה שבע רצון: **"ברוך ה' היינו שבעי רצון והמלצנו הלאה.. קיבלנו מלוא היחס, הרגשנו שקיבלנו מעל ומעבר"** (שם, שורות 16-23).

בחקירתו הנגדית אישר העד כי לא ידע דבר על התנהלותה הכלכלית של העמותה ועל חובותיה (עמוד 1521, שורות 2-4).

י"ג. **גברת חנה כהן** התייצבה למסירת עדותה ביום 19.4.2021 (מעמוד 1523 לפרוטוקול). לדבריה, עד לפרישתה, עבדה **"כמנהלת מחלקת ההזמנות של מרכז הקונגרסים"** (שם, שורה 9). אשר לעמותת משמחים סיפרה העדה כי: **"היה לנו קשר הדוק"** (שם, שורה 16). מעבר לכך סיפרה על ההתנהלות השוטפת מול הנאשם. העדה הוסיפה וסיפרה כי: **"אנחנו עד הדקה האחרונה שלא קיבלנו הזמנות מאליאב הכל התקיים כרגיל. לא היתה שום הנחיה, שום הפסקה מצידנו, אנחנו המשכנו להתנהל כמו שהיה"** (עמוד 1524, שורות 17-18). בחקירה הנגדית אישרה שבנושאים הרגישים לא היתה היא מעורבת כלל: **"אני הייתי"**

מנהלת ההזמנות, כל מה שקשור בנושא כספים אם נגיד לקוח מגיע ומבקש הנחה מעבר למה שאני יכולה לתת זה היה מול אלכס, סמנכל הכספים". (עמוד 1525, שורות 20-22). העדה אישרה כי ככל שהיו חוזרים צ'קים של העמותה או בכל הקשור לחובותיה של העמותה כלפי בנייני האומה, אלכס, הוא האיש שידע לספר על כך (שם, שורה 25) וכי: "כל נושא הכספים או החובות שהיו, לא היו מולי כך שאין לי מושג מה היה, מה הסכומים, כמה. ערבות בנקאית, אין לי מושג מהנושא הזה" (עמוד 1526, שורות 15-16). עוד הוסיפה העדה כי היא אינה יכולה להתייחס למדיניות התשלומים ולמצבה הכלכלי של העמותה מול בנייני האומה וכי מי שעסק בכך הם "המנכ"לית וסמנכ"ל הכספים. אני אין לי ידיעה. זה סכומים שהם מעבר ליכולות שלי ולמנדט שיש לי. אני לא התעסקתי עם זה ולא מודעת לכל הדברים האלה". (עמוד 1527, שורות 24-25).

לחלוטין לא ברור מה טעם היה בעדה זו, שלא באמת ידעה דבר מהותי לעניין.

י"ד. **מר נפתלי מוזס**, התייצב למסירת עדותו ביום 29.4.2021 (מעמוד 1534 לפרוטוקול). לדבריו, הינו סוכן ביטוח "ונקראתי לבטח את ארגון שנקרא משמחים" (שם, שורה 15). הביטוח באמצעותו נערך לשנים 2010, 2012 ו- 2013 (עמוד 1537, שורה 2), אך נושא הביטוחים, כלל לא רלוונטי. מעבר לביטוחים, העד אישר כי שני אירועים אישיים שלו, ביצע באמצעות העמותה (שם, שורה 6) וכי האירוע שערך במאי 2013 היה "מעל ומעבר" (שם, שורה 23).

חשוב מכך שבעתיים, שגם עד הגנה זה, לכשנשאל אודות דרך התשלום, השיב העד כי מסר צ'קים פתוחים "כנראה נתבקשנו להשאיר פתוחים, אני לא זוכר להגיד לך" (עמוד 1539, שורה 19). בחקירתו הנגדית אישר כי לא ידע דבר על התנהלות הכלכלית של העמותה (עמוד 1541, שורה 3). סיכומה של עדות זו: גרסתו התיישבה דווקא עם עדי המאשימה ביחס לכך שנתבקש להותיר שקים פתוחים, ומעבר לכך, לדבריו, לא ידע דבר - כמוהו כמו שאר עדי ההגנה.

ט"ו. **גברת דינה יצחקי דותן** התייצבה למסירת עדותה ביום 29.4.2021 (מעמוד 1546 לפרוטוקול). העדה הסתייעה בשירותי העמותה וכי "הוא (הנאשם - א.ר.) ואשתו תהילה, עשו את זה באמת בצורה, ההורים שלו שאנחנו בידידות, לא היה לי ספק, הוא עשה את זה

בצורה הכי טובה, זה היה ברמת רחל (שם, שורות 22-23). לאחר מכן ערכו עוד חתונה. העדה הוסיפה וסיפרה בשבחו של הנאשם שאף הקים גמ"ח לזכרה של בתה, נטע, המספק כלים ואביזרים לאירועים. בחקירתה הנגדית אישרה העדה כי החתונה בבנייני האומה נערכה בשנת 2011 (עמוד 1548, שורה 16) וכי לא היתה מודעת לקשייה של העמותה באותן שנים, ובכלל. (עמוד 1549, שורה 4).

לבסוף ציינה כי הגם שידעה על קשייה הכלכליים של העמותה **"כשהיא עדיין פעלה, ידעתי, אבל אני לא יודעת כרונולוגיה של הדברים"** (שם, שורה 22).

ט"ז. **מר עמינדב לוינגר** התייצב למסירת עדותו ביום 29.4.2021 (מעמוד 1550 לפרוטוקול). לדבריו, ערך אירוע באמצעות העמותה ביום 28.7.2013 וכלשוננו: **"חתונה רגילה לכל דבר. לא היה איזה שינוי"** (עמוד 1551, שורה 19). לחתונה שילם בשלושה צ'קים ולא זכר את שם המוטב על גבי הצ'קים שמסר (שם, שורות 15-20).

בחקירתו הנגדית אישר כי לא היה ידוע לו על התנהלותה הכלכלית של העמותה (עמוד 1553, שורה 8).

י"ז. **עו"ד רן בסה** התייצב למסירת עדותו ביום 24.5.2021 (מעמוד 1557 לפרוטוקול). ייתכן שבניגוד למרבית עדי ההגנה האחרים, לדבריו יש מעט ערך ראיתי, אך אינני בטוח, שדווקא לטובת ההגנה. טיפל במהלך החודשים פברואר 2013, אוגוסט 2013 ודצמבר 2013 **"בהליכים לפי חוק שקים ללא כיסוי בערעורים... לפי בקשתו של מר אליאב שהיה מנהל העמותה"** (שם, שורות 17-20). לדברי עו"ד בסה, **"הוגשו ערעורים... שלושתם הסתיימו כמדומני בסוף שנת 2013 כאשר למעשה העמותה עד כמה שאני הצלחתי להבין נקלעה לקשיים כספיים וכלכליים כך שלא היה טעם בהמשך ניהול ההליך, הוגשה בקשה על ידי הצד השני למחיקת הערעור וכך קרה בסופו של דבר"** (עמוד 1558, שורות 6-12). בהליך הראשון שהתנהל מול בנק לאומי, לדברי העד, **"התקבלה החלטה בעניין עיכוב ההגבלה.. העמותה פנתה לבנק לאומי לסניף שלה, על מנת שהבנק ינפיק לה פנקס שקים, הבנק סרב.. אני לא זוכר אם בסופו של יום אם ניתן, לפי דעתי לא ניתן..."** (עמוד 1561, שורות

11-18); העמותות בהן נדרש לטפל - 'ארגון משמחים' ו - 'משמחים לחתן ולכלה'. בחקירתו הנגדית אישר העד כי לא לקח חלק במהלך שעניינו פתיחת העמותה הנוספת, לאחר שהעמותה הראשונה נקלעה לקשיים וכי לא יעץ לנאשם בכיוון זה (עמוד 1563, שורה 17, עמוד 1565, שורה 15) וכי לא זכר האם בדק עבור הנאשם את האפשרות להבאת צ'קים מגורמים חיצוניים (עמוד 1565, שורה 1).

ועתה, לטעם שבעטיו, על הפרק מבחינת הנאשם, דווקא עדות מסבכת. ייתכן, שהיה במעשיו כדי לתרום למאבק הנאשם בהגבלת חשבוניות העמותה. ייתכן שנקודתית ובשלבים טקטיים מסוימים, עלה בידו ללמד על צדקת טענות מסוימות בהן נקטו העמותה והנאשם. ואולם, ברי ומוכח, מפי עד הגנה זה, שלאורך התקופה הרלוונטית מצויה היתה העמותה בקשיים 'מול הבנקים'. וכפי שפורחב בהמשך, לסיכון הלקוחות בנסיבות אלה, תוך נטילת כספים ו'גלגול החוצה', תהא משמעות רבה.

י"ח. **הגב' יהודית יוסף**, מהראויות ביותר מבין עדי ההגנה, התייצבה למסירת עדותה ביום 24.5.2021 (מעמוד 1572 לפרוטוקול). הגב' יוסף הינה כלתו של הרב עובדיה יוסף זצ"ל. העדה הוסיפה וסיפרה כי מכירה את הנאשם מזה למעלה מ - 12 שנים, בעקבות חתונות קודמות של נכדי הרב השונים, בהם לקח חלק ולאור ההמלצות הרבות אודותיו (עמוד 1573, שורות 8-12). אירוע החתונה תוכנן "**בסביבות ה, ו, חשוון**" (עמוד 1574, שורה 8) וכי עקב פטירתו של הרב יוסף שלושה ימים קודם לכן, הוחלט לדחות את החתונה. ברם, לדבריה, "**אחרי כמה ימים התחילו כל מיני התלחשויות של דיבורים שיש בעיה, לא בדקנו, היינו מאוד עסוקים בשבעה... אמרו לנו שיש בעיה והם מוכנים ללכת לקראתנו וקבענו את התאריך מחדש. אחרי שהחתונה עברה בשלום והכל היה בסדר ניגשו אלינו קבוצה מאוד גדולה שרצו שאנחנו נתאחד ביחד כדי לתבוע את אליאב אבל בעלי ואני לא היססנו והודענו חד משמעית שאנחנו לא הולכים לזה כי אנחנו בטוחים שקרה משהו שאנחנו לא יודעים. אנחנו מכירים את הבן אדם. עשינו אתו חתונות הכל עבר בשלום...**" (שם, משורה 18 - עמוד 1575, שורה 4).

בחקירתה הנגדית חזרה ואישרה כי אין בידיעה עובדות מהותיות כלשהן, ולא היה ידוע לה על "**התנהלות הכלכלית של העמותה, החובות שהיא היתה שרויה בהם, נושים שהיו לה**" (עמוד

1578, שורות 4-7).

י"ט. **מר יאיר בן ישי**, התייצב למסירת עדותו ביום 24.5.2021 (מעמוד 1578 לפרוטוקול). העד סיפר כי הינו בעלים של חברה להשכרת "ציוד לחתונות, אנחנו משכירים כיסאות, שולחנות, צלחות וסכומים, אנחנו נותנים שירות בעיקר לחברות קייטרינג.. למעט אוכל" (שם, שורות 22-24) וכי "ארגון משמחים היה לקוח בין הגדולים שלי, להערכתי בין עמודי התווך של העסק הזה" (עמוד 1579, שורות 7-8). העד סיפר בשבחו של הנאשם, והוסיף וסיפר כי ידע שהעמותה החליטה להיערך בהמשך עם ציוד משלה, "יש אנשים שזה מצליח ויש אנשים שפחות" (עמוד 1581, שורות 11-12) עד שלבסוף, העמותה הפסיקה להשתמש בשירותיו (עמוד 1582, שורה 1). בחקירתו הנגדית אישר כי עבד עם הנאשם במשך כ - 15 שנים (עמוד 1584, שורה 3) וכי עובר לקריסתה, לא היה בקשרי עבודה עם העמותה (שם, משורה 9 - עמוד 1585, שורה 4). העד אישר כי לא ידע אודות מצבה הכלכלי של העמותה בתקופת קריסתה או בשנתיים שקדמו לכך (עמוד 1587, שורות 8-10).

גם עד זה, לא יודע, אפוא, דבר.

כ. **הגברת אילה אדרי** התייצבה למסירת עדותה ביום 24.5.2021 (מעמוד 1588 לפרוטוקול). העדה - עובדת לשעבר של העמותה, אך לא כמי שהיתה מעורבת בניהולה. זאת, עד שנת 2012 (עמוד 1589, שורות 1-5). גם לאחר סיום עבודתה, הפנתה לקוחות לעמותה (שם, שורה 15).

בחקירתה הנגדית אישרה כי בתקופת עבודתה לא היתה לה נגיעה לניהול הכלכלי של העמותה וכי לא נתקלה בבעיה שמנעה את קיום מימוש ההתחייבויות כלפי הלקוחות (עמוד 1591, שורות 7-17). גם לגביה, יש להסתפק בערכה של עדותה.

כ"א. **מר ניסים כהן**, דודו של הנאשם, התייצב למסירת עדותו ביום 26.5.2021 (מעמוד 1564 לפרוטוקול). לדבריו, הסתייע בארגון משמחים שלוש פעמים, ולשביעות רצונו (עמוד 1565, שורות 1-22).

בחקירתו הנגדית השיב כי לא היתה לו כל הכרות עם ההתנהלות הכלכלית של העמותה, עם החובות שלה ועם נושיה(עמוד 1568, שורות 9-11).

כ"ב. **הרב יוסף אליצור** הגיע למסירת עדותו ביום 29.6.2021 (מעמוד 1607 לפרוטוקול). מטעמי גילוי נאות אשוב על דברי ברגע שראיתיו באולמי, שהוא שכני, ולפיכך הוא מוכר הוא לי אישית. עם זאת, אין שופט יכול לנחש, עדי ההגנה, מי יהיו, ועד ליום הדיון, לא ידעתי שהתבקש הוא להעיד.

לדברי העד, **"אנחנו מכירים את משמחים ואת אליאב במסגרת שלוש חתונות שלנו. יש לנו ארבעה ילדים נשואים. שלוש מתוך החתונות.. נעשו במסגרת משמחים... הוא (המחותן - א.ר.) אמר שהוא חושש לבעיות כאלה ואחרות מבחינת היציבות הכלכלית, הוא לא פירט לנו... בדיעבד כשהתברר שיש תסבוכת אמרנו אשתי ואני אליאב גבר. הוא היה בתוך תסבוכת ואנחנו אפילו לא ניחשנו"** (שם, שורות 15 - עמוד 1608, שורה 18). עוד אישר העד שהחתונה שהתבטלה, הוזמנה בחודש מרץ. האירוע עצמו יועד להיות בחודש יוני שנת 2013 (שם, שורה 23) ובין מרץ ליוני, כל הכסף הוחזר במלואו (עמוד 1609, שורה 3).

גם עד זה נתבקש לעדות למרות שההתרחשויות בתוך העמותה לא היו בידיעתו: **"אני לא יודע. את הלמה, ידעתי בדיעבד שכך קרה. כלומר שהם בבעיות"** (עמוד 1610, שורה 11). לשנשאל העד לפקודת מי רשם את הצ'קים שמסר, השיב: **"אין לי זכרון פוזיטיבי שכתבתי את זה לפקודת העמותה, אבל אנחנו לא נוהגים לתת צ'קים פתוחים... הכל התנהל, שלוש חתונות עם החיור הרגיל והאווירה הרגילה והבטחון המלא שלנו שאנחנו בידיים טובות"** (עמוד 1611, שורות 3-7). בסיום חקירתו שב ואישר העד כי אין לו הכרות עם מצבה הכלכלי של העמותה, חובותיה והסיבות לקריסתה (שם, שורה 23).

כ"ג. **מר יוסף פניאל** התייצב למסירת עדותו ביום 29.6.2021 (מעמוד 1613 לפרוטוקול). לדבריו, **"לפני שמונה שנים נדמה לי...חיפשנו אולם.. הגענו לאליאב.. היינו בטעימות, הגענו להחלטה שזה גם מחיר סביר וגם האולם סביר. הכל נחמד. הכל כמו שצריך... החתונה היתה ב 26.8.2013.. באולם אירועים סקויה, קיבוץ מעלה החמישה.. היינו מרוצים**

מאוד (שם, משורה 15 - עמוד 1615, שורה 13).

בחקירתו הנגדית לא זכר כלל העד לפקודת מי כתב את הצ'קים (שם, שורה 24) וכי לא ידוע לו על מצבה הכלכלי של העמותה בעת ההתקשרות עמה, על חובותיה ועל נושיה (עמוד 1616, שורה 5).

כ"ד. **מר שרייבר** התייצב למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (מעמוד 1619 לפרוטוקול). לדבריו: **"בשנת 2013 בתי וחתני לעתיד אותו זמן הודיעו לי שהם החליטו לעשות חתונה באמצעות העמותה של משמחים בבנייני האומה... האירוע היה בסדר גמור, לא היה שום דבר חריג."** (שם, משורה 3 - עמוד 1620, שורה 6).

גם הוא אישר שזומן לעדות למרות שלא ידע אודות מצבה הכלכלי של העמותה ונושיה וכלשוננו: **"לא יודע.. האמת שלא כל כך אכפת לי, זאת אומרת האירוע מאחורי וזה הכל, האמת שקצת הצטערתי כששמעתי בכל זאת כי הבנתי שזה בכל זאת עמותה שאפשרה לארגן אירועים במחירים יותר סבירים ממה שהיה מקובל בשוק, אבל זה לא ענייני"** (עמוד 1622, שורות 1-4).

כ"ה. **מר בנט סרקסי** הגיע למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (מעמוד 1622 לפרוטוקול). לדבריו: **"אני הגעתי למשמחים דרך החתן שלנו שהתארסו הבת והוא.. אני התחלתי עם משמחים לסדר את החתונה.. הם סידרו לנו את כל החתונה בעצם, זה כולל המוסיקה, כולל הסאנווד, כולל המקום, זה היה בעין חמד... כל שלב היה מצוין."** (עמוד 1623, משורה 7 - עמוד 1626 שורה 21).

גם הוא זומן לעדות הגם שלא היה בפיו כדי לתרום דבר אודות מצבה הכלכלי של העמותה ואופן התנהלותה מול נושים וכלשוננו: **"בכלל לא"** (עמוד 1632, שורה 9).

כ"ו. **הרב יעקב צ'יקוטאי** התייצב למסירת עדותו ביום 6.8.2021 (מעמוד 1633 לפרוטוקול). לדבריו: **"היתה לי היכרות עם עמותת משמחים עם אליאב בעקבות חתונת ילדיי, שניים מהילדים שלי התחתנו שם.. היה יפה מאוד... אנחנו ממשפחתו של מרן הרב עובדיה זכר צדיק קדוש לברכה, אני חתונה.. וכשאנחנו נהנים מאיזה מקום מדווחים למשפחה**

והמשפחה מגיעה גם לשם.. הבאנו את כל המשפחה תמיד (שם, שורה 22 - עמוד 1634, שורה 18).

גם הוא אינו יודע דבר ביחס למצבה הכלכלי של העמותה והתנהלותה מול הנושים: **"אז לא היה לי שום מושג. באנו, ראינו, נהנינו, סגרנו"** (עמוד 1638, שורה 6).

כ"ז. **מר דיויד ריבנר** הגיע למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (מעמוד 1638 לפרוטוקול). בנו הינו חבר של אליאב (שם, שורה 23) וכי נעזר בנאשם עת חיתן את בתו, **"היה חוזה, הסכימו למה שכתוב כאן ובסוף מה שהם הבטיחו הם קיימו. יצאתי מהחוויה הזאת עם זיכרונות מאוד נעימים. לא היה שום דבר שלילי מהחוויה של החתונה הזאת"** (שם, שורות 18-19). האירוע עצמו, במעלה החמישה, עבר ללא שום עיכוב (עמוד 1640, שורה 15).

גם הוא אינו יודע דבר ביחס להתנהלות העמותה: **"שמענו משהו, כאילו בשבילנו לא לקחנו את זה כל כך ברצינות כי הקשר בינינו היה מסודר, בשבילנו לא היו שום ספקות, אז מה ששמענו, שמענו"** (עמוד 1641, שורות 17-18). לא ידוע לו על התנהלותה הכלכלית של העמותה וכלשונו: **"הקשר בינינו הוא רק של לקוחות וזהו"** (עמוד 1643, שורה 4).

כ"ח. **מר שלמה אדלר** התייצב למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (מעמוד 1643 לפרוטוקול). לדבריו, הסתייע בעמותה לעריכת **"שתי חתונות. בן אחד זה היה ב 2012.. ולאחר בערך שנה וחצי ערכתי שם חתונה נוספת לבן השני שזה היה באוגוסט בערך, משהו כזה, ב 2013"** (עמוד 1644, שורות 3-5). האירוע האחרון היה **"בסדר גמור. לא היו לנו הערות מיוחדות"** (עמוד 1645, שורה 7).

בחקירתו הנגדית סיפר כי אינו זוכר לפקודת מי נכתבו הצ'קים שמסר לנאשם (עמוד 1646, שורה 23) וכי אינו זוכר אם בהקשר זה, היו בקשות מיוחדות (עמוד 1647, שורה 1).

כ"ט. **מר משה זילבר** התייצב למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (משורה 1648 לפרוטוקול). לדבריו, נעזר בעמותה לרגל חתונה שערך **"בסוף אוגוסט.. לפני שמונה שנים, זה היה כנראה ב -**

2013 (עמוד 1649, שורות 2-6) ו"האירוע התנהל בסדר גמור, הכל היה בסדר" (שם, שורה 22). בחקירתו הנגדית העיד כי אינו זוכר לפקודת מי רשם את הצ'קים (עמוד 1650 שורה 9) וכי אינו זוכר האם הופנה אליו בקשה בעניין התשלום (שם, שורה 11).

אף הוא הובא לעדות, למרות שאינו יודע דבר אודות מצבה הכלכלי של העמותה וכי **"מה שאני יודע שאנחנו היינו בין האירועים האחרונים שהתקיימו על ידי העמותה כי מה שאני יודע שהיא נכנסה לקשיים"** (שם, שורות 21-22).

ל. **מר דני כי טוב** התייצב למסירת עדותו ביום 4.8.2021 (מעמוד 1651 לפרוטוקול). לדבריו, הסתייע בשירותי העמותה לחתונת בנו שנערכה **"שלושה ימים אחרי שמחת תורה.. בשנה שהרב עובדיה נפטר, שבוע לפני"** (שם, שורות 13-15). האירוע עצמו היה **"הכל היה כמו שסיכמנו, לשביעות רצוננו. אירוע מסודר"** (שם, שורות 22-23). עוד הוסיף כי **"אנחנו עבדנו עם בן אדם נאמן ללא ספק"** (עמוד 1653, שורה 13). בחקירתו הנגדית סיפר כי אינו זוכר לפקודת מי נרשמו הצ'קים שמסר או האם היו דברים מיוחדים שנתבקש לעשות (עמוד 1654, שורות 1-4).

אף הוא לא ידע דבר על התנהלותה הכלכלית של העמותה (שם, שורה 9).

ל"א. **מר אריה כהן** - לדבריו, לשעבר בכיר בהוצל"פ עוד כשהתנהלו הדברים בהנהלת בתי משפט. יוטעם כבר בשלב זה, שעדותו לגופה, עשויה היתה לשמש את התביעה לפחות כמו את ההגנה, וכי נועדה עדותו, בין היתר, ללמדנו על נושא שכלל אינו בידיעתו ובסמכותו - עד כמה, כטענה ההגנה, ממעטת התביעה בהגשת כתבי אישום כנגד אנשים במצבו של הנאשם. הוא התייצב למסירת עדותו ביום 5.8.2021 (מעמוד 1655 לפרוטוקול). כמפורט להלן, אף חש לקוח זה, לפחות בשלב מסוים, שאילו היה הדבר בידו, היה, כלשונו מסייע לנאשם להגיע לכלא (...), ועיין להלן). תחילת עדותו - סיפור של עוד לקוח. כלשונו: **"אנחנו פנינו למשמחים כי משמחים היה על האירועים בבנייני האומה... שילמנו צ'ק במעמד החתימה, נתנו עוד צ'ק שהוא היה באמצע הדרך לחתונה וצ'ק שלישי נתנו למעשה בחתונה עצמה, ביום של החתונה עצמה.."** אלא, שהסיפור הסתבך, ואלמלא שלהי סיפורו, לפיו העניינים איכשהו הסתדרו, וכי

נתבקש לסייע, דבר שהובילו למידה של אמפתיה לנאשם ולבני משפחתו, מקומו בכלל היה בכלל כעד מטעם המאשימה. לדבריו - "סיימנו את החתונה ואז ניגשנו אני והמחותן שלי, ניגשנו אחרי החתונה בלילה.. משהו בסביבות אחת שתיים בלילה, ניגשנו למשרד של משמחים בבנייני האומה לסיים את כל הנושא, לראות מה אנחנו צריכים לשלם ואז התברר שבחור הקייטרינג אומר שהוא לא קיבל את הכסף.. אז אמרנו איך יכול להיות.. אנחנו שילמנו את כל הכסף, גם כל הכסף נגבה מהחשבונות שלנו ושאלנו את אליאב אם אתה שילמת לו את הכסף? הוא אמר כן, נתתי לו צ'ק, אבל הוא אומר הצ'קים חזרו. ... היינו עייפים מאוד וכמה שהוא (המחותן - א.ר.) איש עדין והכל, הוא נכנס מאוד מאוד ללחץ.. אליאב אמר שהוא נתן את הכסף ושהוא ייתן לו את הכסף בהמשך... אמרתי למחותן שלי בוא נצא רגע החוצה.. שנינו עייפים.. אני אשלם את הכל.. ואחר כך... לתבוע את אליאב, את החברה, את עמותת משמחים.. כל הזמן בחדר היה שם מישהו ששמע את השיחה במשרד.. ואז חזרתי בחזרה לאליאב, אמרתי לו תשמע אליאב אנחנו עייפים, אנחנו עברנו כרגע את החתונה, אני לא מאיים ולא שום דבר, אני אומר לך ברגע זה אנחנו סיימנו לדבר, אני משלם את כל הכסף עכשיו לקייטרינג ואנחנו נתבע אותך.. נעשה את כל ההליכים שניתנים.. אז תוך כדי השיחה הזו אותו אדם שהיה שם אמר אני משלם ובזה סיימנו ויצאנו. אני לא יודע אם הוא שילם או לא שילם.. שנה אחרי זה הייתי בחו"ל, קיבלתי הודעה מחבר.. שגם הוא בא לעשות חתונה במשמחים ולמעשה נתנו לאליאב צ'קים ומתברר עכשיו שבכלל המקום סגור.. הוא לא קיבל אותם בחזרה את הצ'קים.. ומה הוא יכול לעשות" (עמוד 1556 משורה 5 - עמוד 1658 שורה 7). עוד אישר העד כי לא ידע אודות זהותו של האדם הנוסף שנכח במשרד ולימים, נמסר לו ממשפחת הנאשם כי המדובר ב'רב המלצרים' (עמוד 1670, שורה 8) וכי בערב החתונה, לכששאל את הנאשם היכן הכספים שנמסרו לו, השיב הנאשם כי: "מה שהוא אמר שהוא למעשה העביר אותו למישהו אחר. אמרנו מה את אומרת למישהו אחר? ואז המחותן שלי נכנס קצת ללחץ ואמר לו אתה גנב.. והוא אמר ככה אנחנו נוהגים. אנחנו ככה מגלגלים את הכספים. אמרנו או קי. אז תשלם לו עכשיו, הוא אמר כרגע אין לי לשלם לו. מתי תשלם לו? הוא אמר בעוד חודש נשלם לו". העד הוסיף ואישר כי לפני האירוע נמסרו לעמותה 6 צ'קים, "כל אחד מסר שלושה" (עמוד 1671, שורה 14) וכי כולם נפרעו לפני החתונה והקייטרינג לא שולם (שם, שורה 16) ובהמשך, לכשנשאל מדוע אמר כי הוא, העד, מוכן לעזור לנאשם להכנס לכלא, השיב: "אני בינתיים גם שמעתי וראיתי

בעיתונות שהיו עוד מקרים כאלה ואמרתי אם אדם לוקח ומשתמש בכספים האלה, של אנשים, אז המקום שלו הוא לא פה. אני לא יכול להכניס אותו לכלא, כן. אמרתי במליצה, .. אמרתי לבן אדם כזה לא מוכן לעזור" (עמוד 1671, שורה 22 - עמוד 1672, שורה 2) ואולם, לאחר שהבין ממשפחת הנאשם וממחותנו שמדובר במישהו נורמטיבי, נאות לסייע לנאשם (עמוד 1672, שורה 18).

אודה, תמוה מאד עד עתה, כיצד סברה ההגנה, שנועדה עדות שכזו, כשבמרכז עד תביעה במהותו, לסייע בעדה.

מבחינת הנאשם נתונה חשיבות לדברי העד, כי מנסיונו, "ואני טיפלתי במאות מקרים של פשיטות רגל, לא זכור לי מקרה אחד, לי, זה לא אומר שזה לא היה, לא זכור לי מקרה שזה הגיע להליך של מצב פלילי, ההיפך הוא הנכון" (עמוד 1661, שורות 22-24) ובהמשך: "זה שאני לא יודע ולא מכיר זה לא אומר שלא היו מקרים כאלה" ואולם, עוד במהלך הדיון קבעתי כי עד זה אינו עד מומחה (עמוד 1662, שורה 8). את דבריו חתם בתיאור כיצד נתבקש לעזרה למשפחת הנאשם, ולא מצאתי בדבריו בנושא חשיבות לענייננו.

ל"ב. **מר אייל דבסטי** התייצב למסירת עדותו ביום 5.8.2021 (מעמוד 1673 לפרוטוקול).

עדותו שונה במעט מזו של עשרות קודמיו. לא נמנה הוא מעולם עם לקוחותיו של הנאשם. נועדה עדותו ללמדנו על קשיי הענף, על רקע נסיונו שם כעשרים שנה. אך לטעמי, עיקר חשיבותו - אם בכלל (וספק רב בעיני) - כעד שבכוחו להראות כיצד עסק אמור להתנהל, מה שהנאשם לא עשה. ייתכן, שנועדה העדות ללמדנו אודות קשיי הענף, אך למעשה, היווה הוא כעין ראוי לנאשם, שאמור היה להבין, דווקא מעדות זו, איך היה עליו להתנהל, וכי אילו היה מקפיד על הדברים עליהם הקפיד העד, ייתכן שלא נצרף היה תיק זה לבוא לעולם כלל. משום מה, לא הבין הוא זאת, וכי, אם בכלל היה מקום לעדות זאת, מקומה היה בצידו הנגדי של אולם בית המשפט, ובשלב הקודם. ולמשל, לכשנשאל העד אודות התנהלו העסקית, שלו עצמו, והאם הוא סוחר בצ'קים השיב: "אני משתדל שתמיד זה יהיה שקוף, ברגע שהוא נותן לי צ'ק אני שם את החותמת שלי וגם את הצ'ק הדחוי אני שם את החותמת לידי שהוא יראה שאני לא אעביר את זה או משהו כזה" (עמוד 1678, שורות 22-24). בחקירתו הנגדית, לכשנשאל אודות הלוואות חוץ בנקאיות שסיפר שנטל לעיתים והאם ניתן 'ככה לנהל עסק, על בסיס

קבוע, לקחת הלוואות' (עמוד 1681, שורות 22-23) השיב: **"אני מכיר אנשים שמתנהלים ככה במשך שנים.. ברור שזה לא תקין"** (עמוד 1682, שורות 1-2) ואשר לסוגיית המוטב אשר נרשם על גבי הצ'קים שנמסרים לו, חזר והשיב כי הוא **"לא חייב למוטב בלבד, אבל אני משתדל תמיד שיהיה חותמת.. אני חברה בע"מ, אני חייב את הכל מתועד מאה אחוז.. אני לא עושה את זה כי אסור לי לעשות את זה (-הכוונה, להשאיר צ'ק פתוח - א.ר.).. אם הייתי עושה את זה אז הייתי יכול להסתבך עם הרשויות"** (עמוד 1684, משורה 19 - עמוד 1685, שורה 8).

ל"ג. **הרב עמיחי בן יעקב** התייצב למסירת עדותו ביום 5.8.2021 (מעמוד 1685 לפרוטוקול). לדבריו, הסתייע בנאשם כשמונה שנים קודם עדותו לאירוע חתונה שערך, בחודש אוגוסט (עמוד 1686, שורה 7), וכי למחרת החתונה, **"באתי במיוחד ... אמרתי לו אליאב אני רוצה לתת לך מכתב שגם יעזור לך כי אנשים מכירים אותי בירושלים.. אני כותב תודה, כמו שאומרים תודה לקדוש ברוך הוא אחרי שאוכלים ומברכים ברכת המזון, אני אומר לך תודה ותודה לקדוש ברוך הוא ששלח אותי דרכך וגם הזוג היה מאוד מאושר"** (שם, שורות 13-19).

ל"ד. **מר יצחק בלומנטל** התייצב למסירת עדותו ביום 5.8.2021 (מעמוד 1691 לפרוטוקול). לדבריו, נעזר בעמותה לשני אירועים שערך, האחרון שבהם נערך **"במוצאי יום הכיפורים של שנת 2013 או 2014"** (שם, שורה 17). עוד הוסיף כי: **"האירוע היה בצורה שהובטח לנו ומה שהזמנו קיבלנו, בשני האירועים"**. (עמוד 1694, שורה 11). בחקירתו הנגדית, סיפר כי למיטב זכרונו, שילם על האירוע בהמחאות, **"אולי משמחים.. זה קשה לזכור לפקודת מי. אני חושב שמה שביקשו"** (שם, שורות 18-23) וכי לא זכר האם נתבקש להשאיר את הצ'ק פתוח (עמוד 1695, שורה 3). בסיום חקירתו אף אישר כי לא היתה לו ידיעה אודות התנהלותה הכלכלית של העמותה, חובותיה ונושיה (שם, שורות 7-8).

ל"ה. **מר אברהם אורן** התייצב למסירת עדותו ביום 5.8.2021 (מעמוד 1695 לפרוטוקול). לדבריו: **"אני חיתנתי שני ילדים באולם הזה, היו לי כאלף איש בכל חתונה... האיש הזה נתן לי שירות בצורה בלתי רגילה, אני לא יכול לטעון כלפיו שום דבר..."** (שם, שורות 18 - עמוד 1696 שורה 2).

בחקירתו הנגדית אישר כי לא ידע על מצבה והתנהלותה הכלכלית של העמותה (עמוד 1697, שורה 22), והדברים מחזירים אותנו לפתיח לפסקה זו, בדבר ערכם הראייתי הירוד של עדי ההגנה, שמלכתחילה ברור היה, שככל שבמוקד הדיון יסודות העבירות המיוחסות, לא יהא לעדויות אלה ערך מוסף רב.

47. המישור העובדתי - הדיון המסכם

א. דומני, שבהליך זה בכללותו, מעטות הן העובדות השנויות במחלוקת, הן מצד המתלוננים, והן מצד הנאשם. בודאי, ככל שתינתן הבכורה לגרסתו במשטרה על פני גרסתו בבית המשפט, לאחר שבחר לעדכן את גרסתו. ברם, ללא קשר לשינוי גרסה זו, כפי שכבר צוין וכמפורט בהרחבה להלן, עיקר המחלוקת נוגעת לפרשנות העובדות ולמסקנות המשפטיות המתבקשות בפרט אשר לשאלה האם על הפרק רק חדלות פירעון עסקית, 'אזרחית', או שחצה הנאשם את הקו ועבר לתחום הפלילי. אך, כאמור, במישור העובדתי מעטות הן המחלוקות.

ב. עדות המתלוננים, אמינה, רובה ככולה. הלקוחות, לקוחות תמימים, היו כולם, וגם אם אולי לא זכרו במעט או טעו בנקודות כאלה ואחרות, וגם בכך אינני בטוח, דומני שאף לדעת ההגנה אין על הפרק עדים שיש סיבה כלשהי שלא לקבל את דבריהם. בעיקרה זו גם המסקנה המתבקשת ביחס לספקים ולנותני שירותי המטבע. אלה, לא רק רומו, אלא תמכו בעדותם בגרסת המאשימה אשר לדרך התנהלותו של הנאשם.

ג. אשר לנאשם ולעמותה - שנים רבות התנהלה העמותה על מי מנוחות, זאת עד המועד בו קיבל החלטה לביצוע השקעה תמוהה בנכס שאינו שייך לו כלל, בנייני האומה, בסדר גודל של כשניים וחצי מיליון ₪, והשקעה זו סימנה את תחילת הסוף. ברור על פני הדברים שהתהום העסקית שנתגלעה בינו לבין בנייני האומה, לבין הבנקים, לבין ספק הקייטרינג הדר הפודים וכנראה גם כלפי גורמים נוספים, לא נבעה אלא מן הטעם הפשוט שלא עלה בידו לעמוד בהתחייבותו כלפי גורמים אלה. חוסר האמון המוחלט של גורמים אלה בנאשם, ניכר מדבריו הוא.

ד. ובכל הקשור לראיות הנאשם, יותר משיש בהן, אין בהן: אמנם, כפי שיפורט בהרחבה,

השקעותיו הכושלות של הנאשם, לא תשנינה את הדיון בשאלה אם ביצע הנאשם את העבירות המיוחסות לו. אך במקביל נדרש לקבוע, שאת גרסתו על כל הבעייתיות שבה, הנאשם אף לא הוכיח, מצב דברים המעורר תהיות רבות ביחס לשאלה האם אמר את האמת: אין בפני אסמכתאות לאותן השקעות שלטענתו ביצע, ואין דוחות מאושרים מצד רואה חשבון. בפני גרסה מצד הנאשם לכספים שיצאו, ללא תשתית ראייתית הולמת שלכל הפחות תלמדנו, שאמת דיבר הנאשם כשסיפר על השקעת מיליונים, תמוהה למדי, יש לומר, לרכישת ציוד שיוותקן בבנייני האומה, בנכס שכלל לא שייך לו, ואשר שימש למשרדיו, והיה זה רק אחד במקומות בהם הזמינו לקוחותיו אירועים. לדבריו במשטרה, אמנם - הוא ניהל את חשבונותיה של העמותה - ת/42 (הודעת הנאשם) בשורה 172. ברם, ראיות להתנהלות תקינה - לא הוגשו.

עשרות עדי הגנה מיותרים לחלוטין הביא הנאשם. אך היו גם כאלה שבלטו בהיעדרם, וראשון לכולם, רואה החשבון של העמותה.

ה. טענה בסיסית עליה הנאשם חזר פעם אחר פעם, ושיסודה עובדתי היא, שעד ליום 8.10.2013, עלה בידו לקיים את כל האירועים, ורק לאחר 'תקלת הדר הפודים' והחלטת החברה הנ"ל לסגת מהאפשרות להשקיע בעמותה, הכל קרס. אפילו אניח לרגע לעובדה שאין דבריו אלה מתיישבים כלל עם דבריו במשטרה, שגם לגרסתו עתה, היו דברי שקר, דומני, שגם אם לכאורה נכונה הטענה עובדתית, שגויה היא במהותה, ואבהיר. מעולם לא היתה לנאשם או לעמותה, כעין זכות קנויה שתשקיע בה חברה אחרת כלשהי. מבחינתו הסובייקטיבית, התפנית של חברה זו, מתחברת, לאירועי הקריסה. ברם, פשיטא, שבאותה עת כבר היה הסחרור בעיצומו זמן רב מאד, ובאין משקיע, לא היתה הקריסה, אלא שאלה של זמן. התשתית העובדתית מצביעה בבירור מוחלט על הידרדרות במצב העמותה מאז אותה השקעה חסרת אחריות (ולמעשה, אף בלתי מוכחת) - לדברי הנאשם של כשני מיליון וחצי ₪ - ובוודאי, במהלך 2013. די שאזכיר, את הראיות בדבר החובות לבנקים, את דרישת בנייני האומה לערבות בנקאית על סך של 300,000 ₪, שלא היה בידי העמותה והנאשם להמציא, ועוד. ברי ומוכח אפוא, שגם אלמלא סברה לרגע קט הדר הפודים להשקיע ב"משמחים", היינו מגיעים לאותו מקום בדיוק, אולי מעט קודם או מעט לאחר מכן. אלא אם כן מוצא היה הנאשם משקיע ממשי כלשהו, עלה הנאשם על מסלול הידרדרות בלתי נמנע לחלוטין, וכמפורט בהרחבה להלן. את גרעונות ההשקעה הכושלת רק

משקיע שנכון היה לכך מיוזמתו, יכול היה, אולי, להציל. כדור השלג, כבר תפס תאוצה. וכאמור, זכות קנויה לחבל הצלה מהדר הפודים, לא היתה לנאשם. מכאן, שבעובדה שעלה בידי הנאשם להציל ברגעים האחרונים מספר אירועים, יש, אולי כדי להעיד על נכונות למאמץ מצידו לנסות ולהציל. אף מאמין אני שמאד רצה זאת. אך לא לדבר מעבר לכך. וככל שנגיע למסקנה שבהתקשרויות שבוצעו בחדשים הקודמים, אם לא בכולם, כי אז בחלקם, עבר הנאשם עבירות, לא בפרשת הדר הפודים תימצא הצלתו.

1. סיכומו של הדיון הראיתי.

תשתית ראיתית היא הבסיס לכל דיון משפטי, וכפי שפורט בהרחבה, על הפרק תשתית שאין בה בקיעים וספקות של ממש - ואלה עיקריה: ביולי - אוגוסט 2013, הוא המועד למרבית ההתקשרויות הבעייתיות, כבר התערערה מערכת היחסים בין הנאשם לבין הבנקים. עשרות צ'קים שמסר - לא כובדו. קיץ 2013, אף היווה, למעשה, המשך להידרדרות שמקורה בשלהי 2011, ויש להעמיד את הנאשם בחזקתו, שהיתה תמונת המצב בידיעתו המלאה (בכפוף למאמצי הדחקה סובייקטיביים, ונסיון לדחיקת הקץ). הוא הדין ביחס למערכת היחסים בינו לבין המקום בו שכנו משרדיו, הוא גם המקום בו, לפחות לדבריו, השקיע שניים וחצי מיליון ₪: בנייני האומה. כספים רבים היה חייב לבנקים, לבנייני האומה, ולמי לא. למרות זאת, לא הרפה הנאשם, התקשר עם מזמיני חתונות, שהאמינו שהם מתקשרים עם עמותה יציבה, וחלק ניכר מהכספים, מצא את דרכו ל"צ'ינג'ים" ודומיהם. זאת, עד כי לימים מצאו הלקוחות את עצמם בפני שוקת שבורה. גרסת הנאשם, שתקופה טובה כמו חדשי אוגוסט-ספטמבר, לא היתה, ואלמלא קרס המשא ומתן עם ספק הקייטרינג "הדר הפודים", לא היינו כאן היום, היא הגרסה בה הרחיב הנאשם עד מאד בעדותו הראשית, מופרכת על פני פניה מדבריו הוא: לגרסתו, החל המו"מ רק בראשית אוקטובר, תוך כשבוע קרס המו"מ, ו"להפיל" את האחריות על חברה זו, אין בסיס. וכל זאת, עוד קודם שאזכיר עד כמה שונה גרסה זו מהודעותיו במשטרה. עוד יודגש, לקראת הדיון ביסוד הנפשי, שאין כלל בנמצא עובדות שלגביהן יש שאלה כלשהי, האם היה הנאשם מודע להן: אף לגרסתו, היה הוא המוציא והמביא בחיי העמותה ממועד היווסדה, וגם בפיו אין טענות שלא היה הוא מודע, בין למעשיו, בין למחדליו, ובין למכלול הנסיבות הרלוונטיות.

ז. כמפורט להלן, במוקד הדיון השאלה המשפטית שצוינה לעיל. לעניינה נתונה חשיבות, בין היתר, לשתי שאלות עובדתיות קונקרטיות - האם נכון לקבל את גרסת רבים מבין המתלוננים שנתבקשו להשאיר צ'קים שמסרו לידי הנאשם "פתוחים" תוך הבטחה שיטביע הוא את חותמת העמותה עליהם ויפקידם כראוי, וגרסת אחדים מבין המתלוננים שקיבלו לידם מידיו צ'קים שלא כובדו. על פני הדברים, נכון בנקודה זו לקבוע, שלא הייתה בפניי, מצד הנאשם, גרסה של ממש כדי לסתור ובמישור העובדתי נאמנת עליי עדותם של מתלוננים אלה.

ומכאן, בהרחבה, לשאלה המשפטית שבמוקד הדיון.

48. דברי הקדמה לדיון המשפטי

א. ערוב ימיה של פירמה עסקית (ולכך שהתנהל הנאשם במסגרת עמותה, אדרש בנפרד), ולענייננו, מה לי, אם התבצעה הפעילות על ידי יחיד, כהגדרתו בחוק חדלות פירעון, או תאגיד, הם ימי דמדומים, בהם מנסה בעל העסק (ולעתים נושאי משרה במסגרת תאגיד - מכאן ולהלן, ולצרכי נוחות - "**הבעלים**") לגייס עוד לקוחות שיזרימו כספים וחמצן לעסקו השוקע, ולהיאחז בכל קש הנקרה על דרכו. פעמים, משכילים בעלים אלה להתנהל, ללא שיחצו את הקו הפלילי, ופעמים, למרבה הצער, חוצים הם את הקו. אין חולקין, שאי-יכולת להעמיד חתונה שהוזמנה מראש וששולמה תמורתה, גם אם חלקית, ניתן לראותה כאי יכולת לפרוע חוב. במקביל יוטעם, שלא אחת, מתברר שיש תחולה מקבילה, לדיני חדל"פ האזרחיים, ולדין הפלילי: העובדה שעבר נאשם נתון עבירות, אין משמעה שאין, במקביל ובנוסף, חדלות פירעון אזרחית, וקיומה של חדל"פ אזרחית, אין משמעה שלא בוצעו עבירות, שלא כפי שמשמע, משום מה, מעמדת הנאשם. אלה שני מישורים שונים, שלעתים מתקיימים בנסיבותיה של פרשה נתונה, זה לצד זה. ברם, טענת ההגנה של הנאשם, כמו גם של אחרים במצבו, היא זו, שמצריכה דיון זה. ימי בין השמשות של העסק, קובעים פרשה לעצמם מבחינת מסלול חייו, ובכך מתמקדים הדברים.

ב. מורכבות הדיון נובעת, בין היתר, מכך, שאין הנאשם הנדון, מי 'שיצא לדרך' כדי לרמות את לקוחותיו בכוונת זדון במלוא מובן המילה. ברם, פעמים, גם אם ברקע למעשי הבעלים, תקוותו להציל את עסקו, ולהשיב את מפעל חייו לפסים, המעשים המותרים, מתערבבים במעשים

אסורים, שבעקבותיהם, מוצא עצמו הבעלים על ספסל הנאשמים. לא בכדי, ביקש הנאשם להדגיש, שעד לחודש אוקטובר עלה בידו להוציא אל הפועל אירועים.

ג. השאלה אם נעברות עבירות, מקבילה, למעשה, לשאלה האם מקיים הנאשם הנדון את יסודות העבירה, מבחינת מעשיו, ומבחינת היסוד הנפשי. אף בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי יש התייחסות לעבירות אפשריות, ולסמכות הנאמן לחקן (השווה - סעיף 281 לחוק חדל"פ), ואולם, אין אלה מעניינו של דין זה. כללית ניתן להלום, שנועד חוק חדל"פ למצבים בהם קריסת העסק, היא נקודת מוצא מוכחת ועל פי רב מוסכמת, ומעבר לכך, חותר החוק להתמודד עם השלכות חדלות הפירעון, חתירה לפתרונות אפשריים, צדק חלוקתי בין הנושים ועוד (ראה, הצעות חוק (הממשלה) 1027, מיום כ"ב באדר א', תשע"ו). הדיון הפלילי חוזר במנהרת הזמן למועד מוקדם יותר: מועדי ההתקשרות בין הבעלים לבין לקוחות, ספקים, ולעתים גם אחרים. אלה, מועדים נקודתיים, עוד קודם לקריסתו הסופית של העסק. ובמועד זה נבחנת השאלה, האם, לקראת או במסגרת אותה התקשרות, התנהלו הבעלים בדרך שיש בה כדי להקים עבירה, מבחינת מעשיהם ומחדליהם, ומבחינת היסוד הנפשי, נכון לאותו רגע. בכך - עניינו.

לא בכדי נזכרה קודם לכן תקופת דמדומי של העסק: בתקופה זו, יותר מבכל תקופה אחרת, ניכר החשש שמקבלי ההחלטות הנתונים בלחץ, יחצו את גבול המותר, ופרשתנו, מהווה דוגמה לכך, ולמרבה הצער, היא לא היחידה. הדיון בפסיקה בכל הקשור בהתנהלות בשלב זה לא הגיע כדי מיצויו. מהעיקריים בפסקי הדין שמתייחסים לנסיבות אלה, והוא אף מוזכר לא אחת בסיכומי ההגנה, הינו - ע"פ 51/88 חיים דון נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(1) 144. ואולם, יותר משמצדד הוא בעמדת הנאשם, מוסיף הוא ומצביע על כך שעל הפרק שאלה תלויות נסיבות, ברם, כמפורט בפסק דין זה, בפרשה דנן, על פני הדברים, חצה הנאשם את הקווים. חוזר הנאשם לפרשת דון פעם אחר פעם, אך עד כמה אין בה כדי לסייע לו, אולי מלבד עצם העובדה שבאותה פרשה, בהתאם לנסיבותיה, הגיע בית המשפט לתוצאה שונה, מלמדנו סעיף 27 לסיכומיו. בסעיף זה כותב ב"כ הנאשם כדלקמן: **"על ביהמ"ש לנסות לברר אם מעשיו של הנאשם מצביעים על מחשבה פלילית מצידו כאשר יש לזכור כי לא כל בעל עסק הנוטל על עצמו התחייבות בודעו על קשיים כספיים בהם נתון העסק, גולש בהכרח לתחום הפלילי".** יפה דרש ב"כ הנאשם בצטטו דברים אלה, אלא שנשתכח ממנו שיש לפרשם על רקע

נסיבותיה של פרשת דון. ודוק: נכתב במפורש שעל בית המשפט לברר האם מצביעים מעשי הנאשם על מחשבה פלילית, אך אין משמעות הדברים שמחויב בית המשפט בהכרח להגיע לאותן מסקנות כמו בפרשת דון, ופשיטא ופשיטא שהבירור שעל בית המשפט לבצע, גם על פי הלכת דון, עשוי ללמד גם על מסקנות הפוכות, ודי שאשוב ואזכיר שלא בכדי הפך הנאשם מגרסתו במשטרה, ולא בכדי.

ד. האמור לעיל נצרך במישורין גם לעניינו של הנאשם: בעוד טוען הוא שהיו מעשיו כשרים, עד היום בו נוכח שאין הוא יכול עוד לעמוד בהתחייבויותיו, טוענת המאשימה, שניתן ללמוד מהראיות שבפני בית המשפט, שכבר במועדי ההתקשרויות, נכרך במעשי הנאשם יסוד נפשי פלילי. זו, אפוא, השאלה העיקרית שבפני בית המשפט.

49. קבלת דבר במרמה (סעיף 415 לחוק העונשין) - יסודות העבירה: דיון

א. היסוד העובדתי-ההתנהגותי. סעיף 415 שכותרתו "קבלת דבר במרמה", קובע כדלקמן:-
"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים".

הפסיקה הרחיבה אשר למשמעות המושגים - 'דבר', ו-'קבלת דבר', ואולם, דומני, שבנסיבותיו של הליך זה, לא בכך מוקד הדיון, שהרי, אין חולקין שנתקבל כסף, שהוא 'דבר'. לעומת זאת, ליבון מושג המרמה קריטי להליך זה, על רקע גרסת הנאשם, שנתקבלו הכספים בנסיבות כשרות, אלא שלימים, קרסו עסקיו. השאלה אם במועד ההתקשרות, הוא מועד ביצוען של העבירות המיוחסות לו, קיבל הנאשם את הכספים 'במרמה' מהווה בריח תיכון לדיון בהליך זה וכדברי בית המשפט העליון בפסיקתו (המוזכרת רבות גם בסיכומי ההגנה, אם כי, לטעמי, מצדדים הדברים דווקא בעמדת המאשימה) -

"יהא זה מרחיק לכת לדרוש מבעל עסק, כי כל אימת שהוא נמצא בקשיים עסקיים הוא יפרוש לפני לקוחות את קשייו, דבר שבהכרח ירחיק לקוחות מעסקו ובכך יחמיר את מצבו עוד יותר. ואולם, אם תוך ידיעה כי ההתחייבות לא תקיים מחמת העדר סיכוי לקיימה מקבל בעל העסק כספים תוך הצגת מצג חיובי - גם בכך יש כדי להכניסו לגדר סעיף 414 הנ"ל. ועל פי לשונו של הסעיף, גם התנהגות, ולא דווקא מלים מפורשות,

די בה...המסקנה היא, כי זו שאלה של דרגה ומידה. על כן בכל מקרה יש צורך לבחון ולשקול, בצד מצבו הנפשי של המבטיח לעניין הכוונה הפלילית, גם את הנסיבות המיוחדות של צורת ניהול העסק, הציפיות המבוססת מחד גיסא והקשיים הממשיים מאידך גיסא. כך, למשל, הצופה אפשרות לאי מימוש הבטחתו, יישא באחריות פלילית אם אמונתו כי יקיים את ההבטחה נטולה יסוד סביר; מאידך גיסא, אם נמצא כי אותה אמונה נסמכה על יסוד סביר ועל סיכויי מבוסס לקיים ההבטחה, כי אז לא נעבר הגבול של התחום הפלילי, גם אם הסיכוי לא נתגשם ולא נתממש בפועל. ככל שלא יהא קשה הדבר, יש צורך לנסות לחדור הן למצב רוחו ונפשו של המערער והן לצורת ניהול עסקו בתקופה הרלוואנטית" (ע"פ 223/88 מרדכי לארי נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3)11, 21-19).

ב. יסוד המרמה הוגדר על ידי המחוקק בסעיף 414 כדלקמן:-

"טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת; ו"לרמות" - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל"

מכאן, שביסוד ההתנהגותי, בדגש על מועד ביצוע העבירה, נכלל רכיב התנהגותי שעניינו בהצגה כוזבת של מצב הדברים, ונכלל גם רכיב תוצאתי בדמות 'קבלת הדבר' ולצד אלה נדרש קשר סיבתי בין המצג הכוזב לבין 'קבלת הדבר' - השווה: ע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל פ"ד נ"א (5) 481, 536 - 537. בהבדלים דקים שאינם רלוונטיים להליך זה, מצאו הדברים ביטוי חוזר ונשנה בפסיקת בתי המשפט (ראו, למשל - דנ"פ 2334/09 פרי נ' מדינת ישראל פ"ד ס"ד (3) 502, 511; ע"פ 8080/12 מדינת ישראל נ' אהוד אולמרט, ועוד). עוד ציינה הפסיקה, שעל הפרק עבירה תוצאתית "מסוג מיוחד", משום שהיא מקפלת בתוכה מרכיב התנהגותי שעניינו בקבלת הדבר (ע"פ 6350/93 מדינת ישראל נ ג דין פ"ד נ"ט (4) 1, 24).

ומכאן לשאלת היסוד הנפשי, הקובעת בהליך זה, פרשה לעצמה.

א. הדרישה למחשבה פלילית קבועה בסעיף 19 לחוק העונשין, והגדרת המחשבה הפלילית, קבועה בסעיף 20 לחוק, הקובע לאמור: -

"20(א) מחשבה פלילית - מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הנגרמת לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולעניין התוצאות גם אחת מאלה:

(1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;

(2) פזיזות שבאחת מאלה:

(א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;

(ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען.

(ב) לעניין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן.

(ג) לעניין סעיף זה -

(1) רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם;

(2) אין נפקה מינה אם נעשה המעשה באדם אחר או בנכס אחר, מזה שלגביו אמור היה המעשה להיעשות. "

ב. מודעות למעשים, היא תנאי לקיומו של יסוד נפשי פלילי. ראשית יש לקבוע, שאף הנאשם אינו טוען, שלא היה מודע לדבר בכל הקשור למצבה הכלכלי של העמותה, לחשבון הבנק שלה, לדרישות הבנק והספקים, להחלטתו בינואר לרשום עמותה חדשה, כמו גם להחלטתו יותר מאוחר לחזור לקודמת, ולתמונת המצב הכוללת. גרסתו משקפת את תקוותו להיחלץ מהמצב שאותו רקם במו ידיו, ותוך שאישר בכך את מודעותו לתמונת המצב הכוללת. כך היו פני הדברים גם אם קיווה הנאשם שלא להגיע למקום אליו הגיע, ובידוע, שתקוות אינן טענת פטור מאחריות פלילית. ארחיב ואפרט בהמשך:

עבירת המירמה היא עבירה תוצאתית (קבלת ה"דבר"), והיסוד הנפשי הדרוש לגיבושה הינו מודעות המרמה לטיב התנהגותו ולקיומן של הנסיבות הרלוואנטיות. ובנוסף, נדרשת מחשבה פלילית, לפחות מסוג פזיזות, לאפשרות התרחשותה של התוצאה... מכאן, שהעבירה של קבלת דבר במירמה מותנית בידיעת המרמה כי הטענה היא כוזבת; בצפייתו את האפשרות שהטענה הכוזבת תביא את המרומה למעשה או למחדל וביחס של לפחות קלות דעת כלפי אפשרות זאת (ולאו דווקא כוונה לגרום לתוצאה, כזו הנדרשת, לדוגמה, בסעיף 419 לחוק העונשין). וכשמדובר ב"נסיבות מחמירות" מותנית העבירה במודעות המרמה לקיומן של נסיבות אלה (ע"פ 2955/94 מדינת ישראל נ' נחום דורי, פ"ד נ(4) 573, 578).

ואכן, בידוע, כי - "במרבית המקרים, היסוד הנפשי מוסק מכלל הנסיבות החיצוניות, מהגיגונם של הדברים, מראיות נסיבתיות ומניסיון החיים המצטבר" (ע"פ 5150/93 סריס נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(2) 183, 187). האמור לעיל מחייב את המסקנה לקיומו של יסוד נפשי פלילי לנאשם.

ג. כזכור, טענתו הבסיסית של הנאשם היא לחדלות פרעון, וכזכור, אף אני אפיינתי מצבים מן הסוג שעל הפרק ככאלה, שבהם אין הנאשם חפץ לרמות את אלה שבאים עמו במגע. ואולם, כאן נכנס לתמונה סעיף 20(א)(2)(א) לחוק העונשין: **אדישות מצד הנאשם לתוצאה האפשרית, בהינתן מודעות לעובדות הרלוואנטיות, מלמדת על יסוד נפשי פלילי, וחשובה לא פחות לענייננו הגדרת קלות הדעת, ועיין לעיל.** בשל חשיבות הדיון בנקודה זו, יידרש דיון במישור זה. ואשר לעבירה דנן אף נפסק כי - **"היסוד הנפשי בעבירת קבלת דבר במרמה דורש הוכחת מודעות להצגת מצג השווא או העלאת הטענה הכוזבת; לקבלת הדבר; ולקשר הסיבתי בין השניים. כמו כן יש להוכיח יחס חפצי של אדישות או קלות דעת כלפי אפשרות קבלת 'הדבר' עקב מעשה המרמה"** (ע"פ 4603/17 דוד אדרי נ' מדינת ישראל).

ד. עדויות מתלוננים באירועים רבים בדבר בקשת הנאשם ולעתים מי מטעמו, להותיר את שם המוטב פתוח, נמנות עם הראיות הקריטיות ביותר להליך זה. זאת, בידענו, שלא נבע הדבר משגרת התנהלות אקראית של הנאשם, אלא, כשיטה שנועדה להסוות את כוונתו "לגלגל" צ'קים אלה, בין היתר ל"נותני שירותי מטבע", למיניהם, אם כי, לא רק. למותר להוסיף, שהעדויות בעניין שמקורן במתלוננים רבים - אמינות לחלוטין, ולפחות עד לסיכומי, הנאשם לא

טען לסתור. אשר לטענת הנאשם שחוזרת על עצמה ביחס לכל אחד ואחד מבין המתלוננים שהותירו את שורת המוטב 'פתוחה' לבקשת המתלוננים, אקבע בזה עובדתית שעדיפה בעיני גרסתם לפיה נתבקשו הם לכך, על פני עדות הנאשם שעשו כן, מיוזמתם. ומה גם שעל הפרק מקבץ של מתלוננים שונים שחוזרים ומייחסים את החלטתם לבקשתו המפורשת של הנאשם, ולכך משקל מצטבר. עוד נדרש להדגיש במיוחד, שנודעת חשיבות רבה מאד לעובדה, שעל הפרק ראייה קריטית ממועד ההתקשרות ממש, ודוק: מושכלות ראשונים הן, בפרט לצורך אבחנה בין עסקה בתרמית, לבין חדלות פרעון שעלולה להתברר לצדדים לעסקה רק בחלוק הזמן, שהיסוד הנפשי נבחן בצמוד למעשה הפלילי.

ה. ועתה, צא ולמד: במועד ביצוע ההתקשרויות, היתה לנאשם ידיעה פוזיטיבית, שהצ'קים שקיבל, אינם בדרכם לאולמי השמחות, אלא ל'נותני שירותי מטבע' ולצדדים שלישיים כאלה ואחרים: **"היסוד הנפשי הנדרש הינו מודעות להתקיימותם של היסודות העובדתיים - היות המצג כוזב, היתכנותה של התוצאה וקיומו של קשר סיבתי"** (ע"פ 6201/18 שמעון טובול נ' מדינת ישראל; ע"פ 8002/13 מוחמד בדארנה נ' מדינת ישראל).

יותר מכך: הנאשם גם ידע בפועל, שעליו להסתיר זאת מלקוחותיו, ולא בחל בשקרים כדי להניא אותם להתקשר עמו. וכך עשה לקראת ההתקשרות עם רבים מלקוחותיו: ומה לך מרמה יותר מזו?!

51. היסוד הנפשי - אדישות, קלות דעת, ועצימת עיניים

א. אין חולקין שהנאשם לא חפץ בתוצאות מעשיו. זהו, כאמור, גם הבסיס לטענתו לחדלות פרעון שבתום לב. אלא, שכאן בא המחוקק וקבע, שבהינתן מודעות למעשים, גם קלות דעת הנובעת מאדישות, מקימה אחריות פלילית: **"בשיטתנו המשפטית, המודעות ו"עצימת העיניים" לעניין המחשבה הפלילית שקולות הן, ו"עצימת עיניים" מהווה תחליף למודעות בפועל..."** (ע"פ 5734/91 מדינת ישראל נ' לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ, פ"ד מ"ט (2) 4). כבר בנקודה זו, נמצא לשוב ולתמוה על סיכומי הנאשם שחלק ניכר מתוכם נועד ללמדנו מדוע טועה לחלוטין המאשימה בייחסה לנאשם עבירת כוונה שלא היתה לו, וזאת

במטרה ללמדנו על טעויותיה של המאשימה. כמעט המחזיק את המרובה אך אזכיר את סעיף 34 לסיכומי הנאשם ולפיהם: "גם הנאשם, במועד שבו חתם עם המתלוננים על זכ"ד, המשיך לקיים התחייבויות קודמות שלו ובפועל קיים אירועים ולכן אין סביר לקבוע כי לנאשם הייתה כוונה להונות את המתלוננים". ראה, לדוגמא, גם בסעיף 37.22 לסיכומי ההגנה ובסמוך, לצד מקומות רבים נוספים. אלא, שמתחילת ההליך ובמהלך כל הדיונים, ברור היה לכל הנוגעים בדבר, שאין כלל על הפרק עבירת כוונה רגילה אלא שאלה האם לייחס לנאשם יסוד נפשי של 'עצימת עיניים'. אין זו חוכמה גדולה לייחס לנאשם יסוד שהמאשימה עצמה אינה סבורה שהוא רלוונטי, הוא יסוד הכוונה במשמעותה הרגילה, ולהכביר בטיעון מדוע אין טענה זו נכונה. מאמציו של הנאשם להתמודד עם 'הכוונה הרגילה', מקום בו ברור לחלוטין שאין זה עניינו של הדיון, תמוהה, ואף יש בה כדי להצביע על מאמץ מתמשך להסיט את הדיון משאלת עצימת העיניים שהיא, למעשה, העיקרית שבשאלות בכל הקשור ליסוד הנפשי המיוחס לנאשם.

ב. מבין העיקריים שבפסקי הדין המתמקדים בעצימת עיניים, מוכרת במיוחד 'הלכת ורשבסקי':-

"עצימת עיניים" (shutting one's eyes) או "עיוורון מכוון" (wilful blindness), הינם חריג לידיעה ממשית של רכיב הכוונה הפלילית ודרך חלופית להוכחת הידיעה הממשית. מצב נפשי של עצימת עיניים כמוהו, בעיני החוק, כידיעה ממשית, והוא נעוץ בהימנעות מלבחון ולבדוק מצב דברים שלגביו עשוי להיות חשד כי אסור הוא; הוא מתקיים כאשר - "הנאשם חשד בנוכחותה של העובדה הנדונה אך נמנע מלחקור בדבר, הואיל ו'לא רצה לדעת', פן תתאשר העובדה ואזי לא יוכל להכחיש, לאחר מעשה, שידע עליה. בנסיבות כאלה - והן מעידות על מצב נפשי, שיש בו גוון של חוסר תום-לב - 'אפשר כמעט לומר כי הנאשם באמת ידע'..." (ד"נ 8/68 (1), בעמ' 546). משמע, עצימת עיניים מהווה תחליף לידיעה בפועל על קיומן של עובדה או של נסיבה שהן מיסודות העבירה, ודרך הוכחה זו מושרשת היטב בפסיקה עקבית מקום שמתקיימים התנאים המתאימים... כאשר הנסיבות מעלות חשד לגבי מצב דברים אסור, שומה על הפרט לוודא את המצב לאשורו בטרם יבצע את המעשה, ואין הוא יכול להישען על אי הידיעה הפורמאלית ולהסתתר מאחוריה, אפילו אם מתקשה הוא לערוך את הבירור עובר למעשה. "עצימת עיניים" משמעותה אי איכפתיות או התעלמות מאפשרות קרובה לוודאי, כי אדם יימצא בתחום הסיכון" (ע"פ 186/80 (8), בעמ' 774). את "עצימת העיניים" מגדיר המלומד פרופ' ש"ז פלר - "...כהתעלמות מודעת מאפשרות קיומה של נסיבה הנמנית עם היסוד העובדתי שבעבירה פלילית עקב החשד שמא היא מתקיימת, והימנעות, עובר למעשה, מבדיקת המצב ובירורו" (ש"ז פלר, יסודות דיני עונשין (המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרי סאקר, כרך א, תשמ"ד) 519" (ע"פ 538/89 מיכאל ורשבסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(2) 870, 875).

בפרשת אזולאי, מתייחס בית המשפט העליון גם לזיקה בין מודעות הנאשם לעובדות הרלוונטיות, לבין כך שבחר לעצום את עיניו: -

הסעיף 20(ג)(1) - א.ר.) קובע כי עצימת עיניים הינה שוות ערך למודעות בפועל ("ידיעה ממשית"). התפיסה המעוגנת בסעיף הינה כי האנטי-חברתיות הגלומה בהתנהגות של נאשם שחשד באפשרות שמא מתקיימת נסיבה שיש בה כדי להפיל את מעשהו אך הוא בחר לפעול בלי לבדוק אם היא אכן מתקיימת אם לאו, שקולה כנגד פעולה מתוך מודעות בפועל לקיום אותה נסיבה... לפי סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין, על העושה עצמו לחשוד באפשרות התקיימות נסיבה. לפיכך על החשד להיות אישי-סובייקטיבי, ואין להסתפק בחשד שהיה מתעורר בלבו של אדם מן היישוב ("האדם הסביר").. בכך נדחתה העמדה שצדדה בהכנסת מדד אובייקטיבי ל"עצימת עיניים", ולפיה גם חשד ש"צריך היה" להתעורר בלבו של הנאשם (אך אם לא התעורר בפועל) ישמש תחליף לידיעה ממשית (ראו: פרשת בארי הנ"ל (3), בעמ' 363 וכן ראו י' קוגלר 'על דרישת המודעות כלפי הנסיבות בחלק הכללי החדש של חוק העונשין' (34), בעמ' 153). מנוסחו של סעיף 20(ג)(1) לחוק עולה, בנוסף, כי לצורך קיום מצב של "עצימת עיניים" די בחשד ממשי (או בלשונו של פרופ' פלר: "חשד מעשי-רציונלי") (ראו פלר בספרו הנ"ל (כרך א) (27), בעמ' 522-524). בכך הכריע המחוקק לגבי אמרות שונות בפסיקה טרם תיקון 39 לחוק, אשר היה ניתן לפרשן כאילו הכלל הוא שנדרשת רמת חשד גבוהה על-מנת שישמש תחליף למודעות בפועל... לשון החוק היא ברורה, אך אין להתעלם מכך שהסוגיה סבוכה ועלולה לעתים לעורר קושי. מצד אחד עומדת לשונו המפורשת של החוק, ומן הצד האחר ייתכן כי מצבים שונים עשויים להצדיק דרישת מודעות ברמה שונה כלפי הנסיבות, הכול על-פי ההגדרה של כל עבירה ועבירה ועל-פי תכליתו של האיסור הפלילי" (ע"פ 5938/00 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה (3) 873, 895).

ובסופו של דבר - "על פי דין, מרכיב המודעות... דורש כוונה או פזיזות לעניין התוצאה. פזיזות מוגדרת כ'שוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות' (אדישות) או כ'נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען' (קלות דעת)" (ע"פ 8002/13 מוחמד בדארנה נ' מדינת ישראל (21.5.15)). בנסיבותיו של הליך זה - על הפרק מצד הנאשם - עצימת עיניים לסיכון, שהוא אמנם, לא חפץ בו, אך צריך היה להיות ער לקיומו, שהחתונות, לא תתקיימנה:

"בתי המשפט קבעו, כדי להקל על נטל ההוכחה, כי בהתקיים נסיבות מסוימות, תיווצר חזקה, שאכן נפלה תרמית במהלך העסקים. אם מנהלי החברה יודעים שאין סיכוי סביר כי נושיה של חברה יקבלו את כספם (ולענייננו, הוא הדין 'שיקבלו' את החתונה המוזמנת -

א.ר.), ולמרות זאת ממשיכה החברה לנהל עסקים וליטול על עצמה התחייבויות וחובות, ניתן להסיק מכך שהחברה מנהלת עסקים בכוונת תרמית" (יוסף גרוס, דירקטורים ונושאי משרה בעידן הממשל התאגידי 2010, עמ' 330).

52. טענת ההגנה: עד הקריסה (8.10.2013), עלה בידי הנאשם להביא לכך, שחתונות התקיימו

א. ראשית יוטעם שלטענה זו העניקה ההגנה משקל רב, וחזר עליה הנאשם, פעמים רבות, ואך מטעמי בהירות, אביא טענה זו שפורטה במהלך הסיכומים עשרות פעמים, כלשונה על פי סעיף 131 לסיכומי ההגנה: "כמות האירועים שהתקיימו בחודשים אלו מצביעה באופן חד משמעי כי היה ניתן להמשיך ולקיים את האירועים ואלמלא התנהלות 'הדר הפודים' שתכננה וחתרה למשא ומתן וחזרה בה מהתחייבויותיה והמקרה שאירע בין קייטרינג 'הדר הפודים' לבעלי השמחה בחתונת משפחת רבינוביץ, היה ניתן להמשיך ולקיים את פעילות העמותה". ומעבר לכך מצריכה טענה זו מעט התייחסות לזיקה שבין המרכיב ההתנהגותי שביסודות העבירה (המרמה, היינו הכזב שבהצגת הדברים במועד ביצוע העבירה), לבין היסוד התוצאתי: קבלת הדבר.

ב. לא בכדי הודגשה טענה זו על ידי ההגנה, ובסיכומים אף טרחה ההגנה וחזרה על טענה זו, משום מה, עשרות פעמים. וגם עתה אין חולקין, שכלפי מי שחתונותו לבסוף יצאה לפועל, לא בוצעה עבירת מרמה. זאת, באשר, העבירה שעל הפרק מחייבת התקיימות במצטבר של היסוד ההתנהגותי והן של התוצאה. אלא, שכלפי מי שלא זכה לקבל את חתונותו, התקיים גם המרכיב התוצאתי.

ג. אמור מעתה: לעבירה שעל הפרק, הן יסוד התנהגותי, והן תוצאתי. די בכך שאחד מהם לא יתקיים, ואין עבירה. חלק מהמורכבות נובעת גם מכך שנבחנות שאלות אלה במועדים שונים על פני ציר הזמן. בעוד היסוד ההתנהגותי, הכזב, נבחן במועד ביצוע העבירה גופא, הוא מועד ההתקשרות, עשוי היסוד התוצאתי להתגבש, כאשר על הפרק התקשרות מתמשכת, בחלוף זמן. כך למשל לווה במרמה, פוגע במלווה במועד נטילת ההלוואה, והתוצאה התרמיתית מתגבשת במועד מאוחר יותר, הוא המועד בו לא מחזיר הלווה את ההלוואה.

ד. ולבסוף, ניתן לקבוע, שכך אף היה בפרשתנו: במועד ההתקשרות, יצר הנאשם מצגי כזב שגיבשו את היסוד ההתנהגותי. ככל שהיה בידו למנוע את התוצאה, לא התגבשו כל יסודות העבירה. ואכן במקרים רבים, עלה הדבר בידו, ומקרים אלה, אינם מהווים חלק מליבת האישום (ואכן, אירוע מספר 23, שורבב בשגגה לכתב האישום), ברם, לא כך היו פני הדברים במקרים רבים אחרים, אלה המהווים את עיקרו של כתב אישום זה. ואכן, במקרים בהם נגרמה התוצאה נתקיימו כל יסודות העבירה. וכל זאת, עשוי גם להתיישב עם הדיון ביסוד הנפשי שנדון בהרחבה: ככל שבמועד ההתקשרות עצם הנאשם את עיניו, התגבש גם היסוד הנפשי.

ה. ואשר לגופה של טענה, הדברים כבר נכתבו, ובתמצית: עובדתית, עד מועד הקריסה, חתונות שהוזמנו, התבצעו. ואולם, אין הדבר שונה מהותית ממצב הדברים במקרים רבים בהם עד ליום הקריסה, על פני השטח, מוסיף העסק ומתנהל, אך מתחת לפני השטח, הלהבה כבר מבעבעת, והקריסה כבר אינה אלא שאלה של זמן. ואולם ביחס לטענה זו, נדרש להבחין בין שני היבטים של הטענה שבעניינה עושה ההגנה בלבול ניכר, ויהיו שיאמרו: בלבול מכוון. נכללת בטענה זאת, הטענה שביחס לאירועים שבעבורם שילם הלקוח ויצאו הם אל הפועל, לא בוצעה עבירה. אקדים ואזכיר את האמור לעיל, שביחס להיבט זה של הטענה, הדברים נכונים ונכון לקבלם.

ו. ואולם, עיקר טענתו של הנאשם היא שיש בעובדה שעד למועד הקריסה, יצאו אירועים אל הפועל, כדי להצביע על תום ליבו ועל הסבירות שבהתנהלותו. אף בטענה זו מרחיב ב"כ הנאשם רבות וראה למשל מסעיף 37 לסיכומיו. כאמור להלן, זאת, אין בידי לקבל, בפרט בהינתן מצב דברים לפיו כבר במועד ההתקשרות ידע הנאשם (ובוודאי שהיה עליו לדעת אך מוכח שידע בפועל) שקיימת סבירות גבוהה שעל הפרק, מבחינתו, 'עסקה בסיכון', לא גילה הוא דבר וחצי דבר בעניין זה ללקוחותיו, במועד ההתקשרות, ויצר בכך מצג מבוסס תרמית. ואשר לעובדה שעד למועד הקריסה התבצעו אירועים, בנסיבותיו של הנאשם כשידע במשך חודשים רבים את מצבה של העמותה, קיומם של אותם אירועים אינו אלא נס. הכתובת כבר היתה על הקיר וברי ומוכח חד משמעית ששאלת הקריסה לא היתה אלא שאלה של זמן (אלא אם כן יכנס משקיע נוסף ולא יכול היה הנאשם לבטוח בכך שאכן יקרה הדבר, גם אם עתה יודע הוא לבוא השכם והערב לטענות להדר הפודים שבאמת לא סברה לחבור לעסקו והיתה זו זכותה הליגיטימית ובדיעבד, כך הוכח, גם מוצדקת). ובמילים הפשוטות ביותר: כשיודע בעל עסק ובוודאי כשהיה

עליו לדעת, שאלמלא נס, קריסת עסקו אינה אלא שאלה של זמן בלבד, הרי עצם העובדה שעד למועד הקריסה הצליח איכשהו לעמוד בהתחייבויותיו, אין בה כדי לספק לו הגנה כלשהיא (מלבד, קונקרטי, ביחס לאירועים שיצאו אל הפועל, ושבהם, לפיכך, אכן קיבלו הלקוחות את הזמנתם והרכיב התוצאתי של פעולת המרמה, לא התקיים). לא זו בלבד שמצביעות העובדות על בעיה קשה עוד לפני מועד הקריסה, אלא שבהיסח הדעת, אף מודה בכך הנאשם בסיכומיו, במקומות שונים, וראה למשל בסעיף 172 לסיכומיו, לפיהם, כלשונו: "... רק בספטמבר שני הבנקים נכנסו להגבלה נוספת". ודוק: עוד לפני מועד הקריסה, עוד לפני שחזרה בה הדר הפודים ממחשבתה להשקיע מכספה בעסקו של הנאשם ובדיוק בתקופה בה, לגרסתו, הכל הוסיף והתנהל כשורה, הוגבלו חשבונות הבנק שלו, ולמען הסר ספק, אף אישרה ההגנה בדבריה שעל הפרק חשבונות בשני בנקים והמדובר היה כבר ב - 'הגבלה נוספת'.

53. על מבחן מהלך העסקים הרגיל, ועל פערי המידע בין הנאשם והעמותה לבין הלקוחות

הדיון בנקודות המבט שבכותרת פסקה זו, מהווה דיון משלים לאמור לעיל.

א. מבחן מהלך העסקים הרגיל, כאמת מידה לכשרות ההתנהלות, קונה לה אחיזה גוברת והולכת במשפט הכלכלי בישראל כמבחן עזר רב ערך לדיון בעבירות מסוגן של אלה שבפני:

מהלך העסקים הרגיל משמש מבחן עזר לצורך מענה על שאלות בתחומי משפט שונים (ראו למשל, בדיני ראיות: ע"פ 4004/93 יעקובוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 133 (1996); בדיני קניין: דנ"א 2568/97 כנען נ' ממשלת ארצות הברית, פ"ד נ"ז (2) 632 (2003); בדיני חדלות פרעון: ע"א 4269/11 עו"ד יהודה ברמי נ' רו"ח עופר אלקלעי, מפרקה של חב' אקסלרוד יאיר חומרי בניין בע"מ (פורסם בנבו) (19.6.2013)). לא למותר לציין כי השאלה האם פעולה מסוימת נעשתה במסגרת עיסוק זוכה לעיתים להכרה אף בנוסחה המפורש של החקיקה הפלילית... (ע"פ 6434/15 מדינת ישראל נ' עבד אל חכים שביר, (4.7.2017)).

מהלך העסקים הרגיל בפרשתנו, אמור היה להתבסס על מסלול לפיו מגיעה התמורה ללא עיכובים משמעותיים לספקים ולאולמות. ממילא, היתה זו גם צפייתם הסבירה של הלקוחות. אלא שלא כך קרה, ובמועד ההתקשרות כבר ידע הנאשם, לאן מיועדים הצ'קים שקיבל. אחד התסמינים האופייניים

להתנהלות משובשת שאינה מתיישבת עם מהלך עסקים רגיל, הינו "גלגול" כספים בנסיבות בהן הצפייה הסבירה היא לשימוש בכספים לקיום ההתקשרות. מהו "גלגול כספים"? הסטת כסף שייעודו, מובן ומוסכם, כמו כספים המיועדים לבעלי אולמות אירועים כפרשתנו, "החוצה": לחלפנים ולאחרים. ואשר לקביעתי שלא נעשה גלגול כספים זה בתום לב, אך אשוב ואזכיר את המקרים הרבים בהם ביקשו הלקוחות שהעידו בפני לרשום את ההמחאות על שם העמותה, כמוטבת הצ'קים, והיה זה הנאשם ששידלם להותיר את פרטי המוטב "פתוחים", תוך הבטחה שישים חותמת בהמשך היום. אילו היה הנאשם מקפיד להתייחס לכל עסקה כעסקה סגורה, בה מועברת התמורה לבעלי האולמות, לא נצרכים היינו להתייחס לתופעת גלגול הכספים, שהתרחשה בניגוד גמור, למה שהלקוחות הבינו ורצו, וממילא, לא היה תיק זה בא לעולם כלל.

ב. בתופעת גלגול הכספים אל מחוץ לגדרי ההתקשרות הנתונה, נתקלים בתי המשפט גם ביחס לקבלנים, שנטלו את כספי הרוכשים, ובמקום לעשות שימוש בכספים אלה לבניית הבניין, גלגלו אותם אל מחוץ לאותו פרויקט (אמנם, לאחר תיקון חוק המכר (דירות), וכאשר קיים הסדר עם בנק במתכונת שמכנה השוק 'ליווי פיננסי' פחתו מאד מקרים אלה). גלגול כספים זה, מהווה, כאמור, אחת הדוגמאות המובהקות למקומו של מבחן העסקים הרגיל, כמבחן לכשרות ההתנהלות, ולא אחת, גלגול שכזה, עומד בניגוד להתנהלות הרגילה והמצופה. ואולם, הנאשם דן, התנהל בניגוד מוחלט למהלך הסביר והמצופה, ועל הפרק התנהלות בכספי הלקוחות, העולה כדי מעשי רמיה, לכל דבר ועניין. מי שהתנהלותו כאמור, אין בידו לטעון לקריסה כלכלית תמת לב. ויתרה מזו: בפרשתנו בחר הנאשם להתנהל במסגרת עמותה, היינו מצג, לפיו לא נועדה ההתנהלות להיבחן כלל במשקפיים עסקיות, אלא על הפרק פעילות חברתית שתואמת את מטרות העמותה ואת מהותה של עמותה. לכך, עוד אשוב בהמשך, אך ייתכן שיש גם בכך עוד כדי להחמיר.

ג. פערי מידע סבירים בין פירמה לבין לקוחותיה, הם לגיטימיים ומקובלים. אין בנמצא דעה, לפיה, עובר לכל התקשרות, על הפירמה "להתפשט" ולחשוף בפני לקוחותיה את מלוא פרטי תמונת מצבה הכלכלי. ואולם, שאלה היא, אם ניתן להצדיק הסתרה כללית של המצב העסקי, והאם אין הדבר עולה, גם אם בנסיבות קיצון, כדי מרמה. הפסיקה הקיימת ביחס להשלכות של התנהלות בפערי מידע, אזרחית בעיקרה, ועם זאת, דומני, שבשינויים המחויבים, היא רלוונטית

לדין. אבן דרך מרכזית בנושא, הונחה בע"א 10582/02:-

החובה לנ ג דרך מקובלת ובתום לב חלה, כידוע, על כל אדם הנוטל חלק במגעים החוזיים. אין היא מוגבלת לצדדים העתידיים לחוזה... החובה לנהוג בתום לב חלה גם על מי שאינו אלא שלוחם של אחרים, כגון מנהל הפועל מטעם תאגיד... האחרונים לא סיפרו למשיבה על ההידרדרות הכלכלית של העסק. הם לא גילו דבר אודות החוב ההולך ותופח של החברה בבנק המזרחי, חוב שהביא להגשת תביעה כספית גדולה מצד הבנק (באוגוסט 1999) ולערעור איתנותה הפיננסית של החברה. הם לא סיפרו על עיקול נכסיהם וכספיהם ועל שיעבוד דירת מגוריהם לבנקים שונים. כל אותה עת המשיכו המערער ואשתו להזמין סחורה מהמשיבה ולשדר "עסקים כרגיל", בעודם מצויים במשבר כלכלי חריף. גם העובדה שהמערער חדל מניהול החברה (ביולי 1999) לא גולתה למשיבה. הסתלקותו הוסוותה, תוך שהוא ממשיך בעבודה שגרתית בחברה ובפגישות עם אנשי המשיבה. המשיבה מצידה המשיכה לספק סחורות לעסק. היא היתה מודעת אמנם לבעיות בתזרים המזומנים של החברה, בגין קיבלה צ'קים פרושים ודחויים, אך הסתמכה על הבטחות המערער ורעייתו כי כל החובות יפרעו. בסופו של דבר, בעקבות קריסת העסק, לא נפרע החוב בגין המוצרים שסופקו מחודש יולי 1999 ואילך. בנסיבות העניין, הסתרת המפולת הכלכלית מעיני המשיבה, תוך המשך הזמנת סחורות ושדור "עסקים כרגיל", אינה מתיישבת עם מערכת היחסים והקשרים שהייתה בין המערער ורעייתו לבין המשיבה. היה בה הפרה של החובה לנהוג בתום לב בכל הקשור בעסקאות לרכישת סחורות חדשות מן המשיבה. הפרתה של החובה להודיע למשיבה על המצב הכלכלי הקשה מטילה על המערער ואשתו אחריות אישית לחובות שנוצרו תוך הפרתה של חובה זו. מחדל הגילוי הוביל את המשיבה להאמין כי החברה מסוגלת ועתידה לשלם עבור הסחורות החדשות שסופקו לה החל מחודש יולי 1999. במצב דברים זה חבים השניים חבות אישית לנזקי המשיבה, עקב אי תשלום התמורה עבור הסחורות" ((ע"א 10582/02 ישראל בן אבו נ' דלתות חמדיה בע"מ; כב' הנשיא אהרן ברק).

פסיקה זו מתיישבת גם עם עמדת כב' השופט רובינשטיין בע"א 10582/02 הנ"ל:-

"אכן, המציאות העסקית בתקופות קשות אולי גורמת לבעלי עסקים, מאוגדים ושאינם מאוגדים, לנקוט במסגרת מאבקם להישרדות צעדים שיש בהם, כלפי המתקשרים עמם, משום גילוי טפח וכיסוי טפחיים... גם אם לא נקבע מסמרות חדשים לעניין זה, דומני שקו הגבול בהכרעה בדילמה זו צריך להיות ברור יותר. אכן, יש גבול שאסור על עסקים לעברו, ואם עברוהו יהיו לכך תוצאות משפטיות - והוא הפגיעה בזולת מתוך ידיעה שנעשית פגיעה, קרי, שלא בתום לב. על המתקשר לנהוג בזולת כפי שהיה רוצה שהזולת ינהג בו, אותו "דעלך סני לחברך לא תעביד", אותו "אדם לאדם - אדם". מצג

של "עולם כמנהגו נוהג", וכגון ענייננו שלנו, שינויים בבעלות המניות בחברה והתדיינויות משפטיות שתוצאתן אינה מתיישבת עם המשך פעילות כפי שהיתה עד כה, המשך שימוש בסמכות של מי שכבר אינו בעל סמכות... דומני שכגון אלה הם הקו המפריד בין ניהול עסקי כושל ורשלני, שעליו יש להצטער אך הוא לא יביא להרמת מסך, לבין מה שיצדיק הרמת מסך, כי ניטל סיכון בלתי סביר על ידי החברה תוך חוסר תום לב.... בענייננו, חובתם של החברה, המערער ורעייתו היתה לנהל את ענייניהם החוזיים מול המשיבה באורח שיקיים "מה שעליך שנא לחברך אל תעשה" - תום לב. בשעת ההזמנות מן המשיבה במועדים הרלבנטיים היתה להם ידיעה ברורה, כפי שצוין בית המשפט קמא, כי ההתחייבות לא תקיים ואין מוצא הנראה באופק, בוודאי נוכח התיק שהתנהל בבית משפט השלום... בנוסף, שינויים בבעלות המניות ובתפקידו של המערער, המשך השימוש על-ידיו בסמכות נחזית, כל אלה בהצטברם צריכים היו להיות מגולים למשיבה. תחת זאת נמשכו "עסקים כרגיל", בשעה שעולמה העסקי של החברה נשתנה ועסקיה נידרדרו".

ההכרה בבעייתיות שבהתנהלות שכזו, היכתה במהלך השנים שרשים עמוקים, לפחות במישור האזרחי :-

"זה מכבר הכירה הפסיקה בכך שאי גילוי קיומם של קשיים פיננסיים בהם שרויה החברה לנושיה של החברה עשוי, במקרים מסוימים, להקים לבעלי החברה או לנושאי משרה אחריות לשאת בעצמם בחובות התאגיד. כפי שמבהירה ד"ר אירית חביב-סגל ז"ל: "למרות שסיפור המעשה משתנה ממקרה למקרה, הרי שהסיטואציה העסקית היא דומה: בכל אותם מקרים, מדובר בעסק שנגרר לקשיים פיננסיים, כאשר בעליו עושה כל שביכולתו על מנת לנסות ולהצילו מאותם קשיים. בין השאר, הוא ממשיך ומקיים את הפעילות השוטפת של החברה, נכנס להתחייבויות חדשות כלפי ספקיה, ממשיך להעסיק את עובדיה, וכולי. באופן טבעי, צופה בעליו של העסק כי במידה שיספר לספקים ולעובדים על קשייו הפיננסיים, הרי שאלה ימהרו להפסיק את התקשרויותיהם עימו, ובכך יגיע העסק אל סופו. לכן, מתוך ניסיון נואש להציל את העסק בקשיים, ייטה בעליו להסתיר את אותם הקשיים מן הנושים. הבעיה היא שהסתרת המידע עשויה להיחשב כ"הטעיית נושים" המצדיקה את הרמת המסך, או הטלת אחריות אישית על המנהלים מכוח דיני הנזיקין, בעוולת ההטעיה, הרשלנות, או הפרת החובה החקוקה". (אירית חביב-סגל, דיני חברות כרך א' (תשס"ז) 312 (להלן: "חביב-סגל, חברות").) הפסיקה הכירה בכך שהסתרת מידע בדבר מצבה הכלכלי של חברה עלולה לאפשר הטלת אחריות אישית על נושא משרה לנזקים שנגרמו לנושה, וזאת מכוח הפרת חובת גילוי הנגזרת מהחובה לנהוג בתום לב במשא ומתן (סעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973) ובקיום חוזה (סעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי)). כידוע, החובה לנהוג בתום לב חלה על כל אדם המנהל את המשא ומתן, או הפועל לקיום החוזה, ולא רק על הצדדים המתקשרים.... אסכם, כי השאלה האם אי מסירת מידע על מצבה הפיננסי של חברה לנושיה מהווה הפרה של חובת תום הלב באופן המצדיק הטלת אחריות אישית על האורגן תלויה בנסיבות המקרה. בית המשפט יבחן האם התנהלות

האורגן מצדיקה את חיובו בנזקים שנגרמו לנושי החברה כתוצאה מקריסתה, כאשר בין יתר השיקולים, יש להתחשב גם בחשש שהטלת חובת גילוי רחבה יתר על המידה תמנע ממנהלים של חברות שנקלעו לקשיים לפעול להבראתן" (ת.א. (מרכז) 7707-07-10 חד מולכו תבל בע"מ נ' הארגז תעשיות בע"מ; בע"א 6438/13 - ערעורים הדדיים נמחקו).

אמנם, עניינו של פסק הדין הנ"ל בחברה, ואולם, לדידי, עצם העובדה שהתנהל הנאשם במסגרת של עמותה, לא זו בלבד, שאין בה כדי להצדיק אבחנה מפסק הדין הנ"ל, אלא, שיש בה, מבחינת הנאשם, כדי להכביד עוד, ועיין להלן. ראה גם - דוד מינץ, **"עיונים באחריות נושאי משרה בתאגיד בחדלות פירעון וההצדקות לה"**, ספר נאור (בהכנה).

ד. אכן, הפסיקה דלעיל - אזרחית. ועם זאת, בשים לב להגדרת העבירה הנדונה בחוק העונשין כמפורט בהרחבה לעיל, בדגש על רכיב "הכזב", ובאשר, לטעמי, פער ממשי בין מצגים - לרבות מצגים משתמעים - ביחס למצב התאגיד לבין מצבו בפועל, עולה כדי 'כזב', דומני שהדפוס האזרחי, מתיישב גם עם הגדרת העבירה שבחוק העונשין, וגם עם כוונת המחוקק. בסופו של דבר, עקרונות תם הלב האזרחיים, והכלל לפיו יש להימנע מ"כזב פלילי", המרחק ביניהם, אינו רב. אמור מעתה: כשפערי המידע בדבר מצב הפירמה הופכים למצג שווא, עולה הדבר כדי מרמה. כפי שכבר צוין, סעיף 414 לחוק העונשין מגדיר מרמה, בין היתר, כטענת עובדה, שיכול שתיטען גם בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת. ומכאן, המסקנה המתבקשת: בכל הקשור ליציבותה הפיננסית של העמותה, התהווה פער בלתי סביר בין מה שידע הנאשם אודות מצבה הרעוע, לבין הרושם שנטע בלקוחותיו. פערי מידע אלה שאותם ביקש הנאשם להסתיר, מהווים מרמה לכל דבר ועניין. אין הדעת נותנת, שמי שפועל בשם פירמה המצויה על סף קריסה, יגבה כספים מלקוחות חדשים, תוך הסתרת מצבה, ויתעלם מכך שמכניס הוא במעשיו, את לקוחותיו, לסיכון בלתי סביר, שעובר למועד החתונה ימצאו עצמם כשבפניהם שוקת ריקה. ייתכן שאילו היה הנאשם "מאזן" את פערי המידע בהתנהלות מוקפדת, תוך שהיה דואג לוודא, שכספי הלקוחות יגיעו לאולמות ולספקים, היה בכך כדי להבטיח שלא תיגרם תוצאת מעשי המרמה, וככל שהמרכיב התוצאתי של העבירה היה נמנע, ואם היה הלקוח מקבל את התמורה, תוצאת המרמה היתה נמנעת, ולא היתה עבירה. אך לא כך עשה הנאשם, והנה אנחנו כאן.

פערי מידע כיוצרים מצג שווא, קיבלו ביטוי גם בסיכומי המאשימה (סעיף 406), תוך הפנייה

לפסק הדין בע"פ 7621/14 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.2017) שם נקבע כי: -

"צא ולמד, כי הפרשנות התכליתית של עבירת המרמה היא מעשה הפוגע בשיקול הדעת של מקבלי ההחלטות, אשר בעקבותיו הם אינם נחשפים לכל הפרטים ומקבלים החלטה במצב של חוסר אינפורמטיבי המוביל לפגמים בשיקול הדעת";

ובהמשך: -

"יתכנו מצבים בהם יהיה קיים ספק לגבי בלעדיותם של מצגי השווא בהעברת הדבר מהמרומה למרמה, אך לא יהיה בכך כדי לשלול את הרשעת האחרון בעבירה, ובלבד שלמצגים הנ"ל היה תפקיד ניכר בהערכת המצב של המרומה.. משמעותה של קביעה זו היא שאין צורך בהוכחה פוזיטיבית ונחרצת שהתרמית היא שהובילה לקבלת הדבר ו כי ללא התרמית הדבר לא היה מתקבל. די בכך שקיים קשר ענייני ומהותי והשפעה ניכרת בין התרמית לבין קבלת הדבר".

ה. זאת, ועוד. הנאשם התנהל במבנה עסקי שמקובל לכנותו כיום כ'**קבוצת רכישה**', שהרי, לעדותו הוא: **"המטרה העסקית זה יצירת קבוצת כוח להוזיל את עלויות החתונה"** (עמ' 1108 שורה 13 לפרוטוקול). ראשית יוער, שיש מקום לשאלה כבדת משקל, האם ועד כמה מתיישבת השקעתו התמוהה עם האופן בו הגדיר הוא עצמו את מטרותיו העסקיות. לא ברור כיצד קבוצת רכישה להוזלת עלויות חתונה מתיישבת עם גרסה להשקעות בסדרי גודל של שניים וחצי מליון ₪. ואולם, מורכבת שבעתיים השאלה המתבקשת, האם התנהלות כקבוצת רכישה, בה מוסטים כספי רוכשים אלה לכיסוי השקעות כגרסת הנאשם, מתיישבים עם מבחן ההתנהלות העסקית הרגילה. גם בהינתן מבנה עסקי של קבוצת רכישה, ובפרט במבנה זה, מתחייב, יותר מכל פעילות עסקית אחרת, שכספו של הלקוח "ייצבע" באופן שיבטיח שישולם לספקים. זאת, הנאשם לא עשה, ומוכח שהוא ידע כבר במועד ההתקשרות שלא יעשה. הוא הדין ביחס לעובדה, שבשעת מצוקה, אגב ויכוח עם אחדים מהלקוחות הממורמרים, הפקיד בידם צ'קים ללא כיסוי.

ו. לצפיית המתקשרים להתנהלות פיננסית סבירה ממד נוסף ומחמיר הנובע מכך שהתנהל הנאשם במסגרת עמותה. טענת ההגנה לפיה יש לייחס למתקשרים מודעות קונסטרוקטיבית

לכך שייקחו בחשבון השקעות שאולי תהווה אבן ריחיים על תזרים הכספים של העמותה, שיידעו ויסכימו לכך שכספיהם שנועדו לאולמות ולספקים יוסטו החוצה, ושאר מהלכים שיתכן שניתן היה עוד להבין, איכשהו, בעולם עסקי, טענה זו מוקשית שבעתיים כאשר על הפרק עמותה. לשון אחר: ציפו המתקשרים מהקשר שרקמו עם העמותה, שתיטיב עימם, תסייע, תקל, תושיט יד, ולמעשה, שתפעל בדיוק באופן שתיאר הנאשם עצמו, כשסיפר מאיזה טעם יצא בשנת 2002 לדרך. להבנת הנכון והראוי, די, אפוא, בגרסתו, ביחס לאותן שנים. והנה, עתה, תחת המטריה של העמותה, ומבלי להביא את הדבר לידיעת המתקשרים, התנהל הנאשם בדרך החורגת, כאמור, מהסביר בראיה עסקית, וקל וחומר, ממה שמצפה האדם הסביר מקשריו עם עמותה.

לטענת הנאשם לנקודה זו, כל עוד לא ביקש להפיק רווחים לעצמו, התנהלותו במסגרת של עמותה - לגיטימית.

ז. כללו של דין בנקודה זו, במשקל המצטבר של התנהלות הנאשם, בניגוד מוחלט למהלך עסקים רגיל - ככל שבכלל במסגרת עמותה נכון לדבר על מהלך עסקים - ביודענו שאת הכספים שגבה, "גילגל החוצה", ושאת מצבה הפיננסי של העמותה - הסתיר: מעשי מרמה חד משמעיים, לכל דבר ועניין.

אחתום פסקה זו בשאלה שמציג כב' השופט רובינשטיין בע"א 10582/02, האם נכון היה לנאשם עצמו, קודם שבחר להשיב לכתב האישום בדרך בה נקט: האם נכון היה הוא עצמו, והאם לדעתו נכון היה אדם סביר אחר, להתקשר עם עמותה בנסיבות אלה, בהנחה שהתמונה היתה בידיעתו, כולה או לפחות רובה.

54. אחריותו האישית של הנאשם

לשמחתי, טענת הנאשם להיעדר אחריות אישית בשל מעשיו במסגרתה של העמותה, לא נטענה אלא בשפה רפה, ודי שאזכיר שלמעט חריגים בהם ניסה להטיל אחריות על עובדיו - רמי גושה ואביתר, גם לגרסתו - וליתר דיוק: גרסאותיו המתחלפות - היה זה הוא, אישית, שהחליט, השקיע, פעל ועשה. לפיכך, אתייחס לכך אך

בתמצית.

א. אחריותו האישית, בנסיבות אלה, לא יכולות לעמוד במחלוקת. ראשית אזכיר את סע' 425 לחוק הקובע: **"מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד, או כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני, מנהל נכסים או מנהל מיוחד של תאגיד, אשר נהג אגב מילוי תפקידו במרמה או בהפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, דינו - מאסר שלוש שנים."** עוד השווה: דנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל נ' חברת נמלי ישראל בע"מ**; פסקה 45 לפסק דינו של כבוד הנשיא (בדימוס) א. גרוניס, אשר פסק: -

"ככלל, ראוי להימנע ממתן "פטור" לנושאי המשרה תוך נקיטת צעדים פליליים נגד התאגיד בלבד. הטלת אחריות על נושאי המשרה בתאגיד במקרים המתאימים תתרום למימוש תכליות ההרתעה והכוונת ההתנהגות של המשפט הפלילי. כיום, העונשים העיקריים שניתן להטיל על תאגידים הם קנס או פיצוי. עמדתי בחוות דעתי על האפקטיביות המוגבלת של ענישה כספית כשמדובר בתאגידים (ראו פסקה 29 לעיל). הטלת אחריות גם על נושאי המשרה תבהיר למקבלי ההחלטות בתאגידים כי הם עלולים לשלם מחיר אישי על עבירות שביצעו בחסות המסך התאגידי. יש בכך כדי לתרום להרתעה ולמניעת עבירות חוזרות. טעם נוסף להימנע ממתן "פטור" מאחריות לנושאי המשרה בתאגיד הוא בעיית הנציג הכרוכה בגיבוש הסדרי טיעון בעבירות תאגידים."

ובפשטות הדברים, בהקשר של העמותה דן ובהקשר של הפרשה שעל הפרק, הרי, לכל דבר ועניין, אם לנקוט לשון מעט עממית, העמותה והנאשם, חד הם. מעל לכל צורך אשלים דבריי אלה בעובדה שאינה נתונה כלל במחלוקת שבכל הקשור לעמותה, לחבריה, ליושב ראש וועד העמותה, אין כלל בפני, אף לא בשפה רפה, טענה מצד ההגנה לפיה היה מאן דהוא, כלשהו אחר, מעורב בקבלת ההחלטות בה.

ב. לשלמות התמונה יוער, שמארג החקיקה הכולל, מכיל עוד כלים וסעיפי עונשין שעשויים היו להיות רלוונטיים לדיון במעשיהם של נושאי משרה בתאגיד, ואין הדיון בסעיפי החוק בהם נוקב כתב האישום דנן, אל מול טענות ההגנה לחדלות פירעון אזרחית, כדי למצות את מורכבות הדיון. הגם שיש הבדל בין עניינם של סעיפי החוק השונים, שימת לב בנקודה זו לסעיף 373 לפקודת החברות - **"ניהול עסק בתרמית"**, שעדיין בתוקף לגבי עמותות גם כיום, וקל וחומר

במועדים הרלוונטיים; וכן נמצא להזכיר את סעיף 424 לחוק העונשין - "עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד"; והשווה, בין היתר - ע"א 4747/93 דומת טקסטיל (בפירוק) נ' דוד ביטי ואח' פ"ד נ (2) 27; ע"א 7516/02 פישר נ' יוכמן פ"ד ס (1) 69; ת.א. 876/86 (מח' ת"א) פ.י.ט. חברה פיננסית לתעשייה ולמסחר (בפירוק) ואח' נ' דוד חכמי ואח'; ועוד.

ג. באחדים מהאירועים, נזכר על ידי המתלוננים השונים עובד העמותה, אביתר, כמי שעמד מולם ועמו הם היו בקשר. ואכן, ציין הנאשם, בין היתר בסיכומיו, ויותר מפעם אחת, כי לדעתו, לא נושא הוא באחריות למעשיו ולמחדליו של אותו אביתר. ברם, אין כלל חולקין, אף לא הנאשם, שלאביתר הנ"ל לא היה כל מעמד עצמאי בעמותה, ואף לגופם, כל מעשיו בהקשרם של אחדים מהמתלוננים, מתיישבים, שלא לומר דומים ואף מעבר לכך, למעשי הנאשם בשיחותיו ובשלבי המשא ומתן עם מתלוננים אחרים. לשון אחר: אין הדעת נותנת שתנסה הדמות המרכזית והיחידה בעמותה, היינו הנאשם, להטיל אחריות על אחד מעובדיו, שלא עשה אלא דברים שהוא עצמו עשה בהתנהלותו כלפי מתלוננים רבים אחרים. טענות ההגנה במישור זה, דינן, אפוא לדחייה.

ד. בהסכמים עם הלקוחות שהוגשו לבית המשפט - לא צוינה כלל עמותה, אלא נחתמו כולם ההסכמים על ידי "ארגון משמחים". בהיעדר ביטוי לשמו המלא והמדויק של התאגיד, נושא באחריות מי שחתם.

54. מרמה בנסיבות מחמירות

כתב האישום מייחס לנאשם מרמה בנסיבות מחמירות. הנסיבות המחמירות אופיינו בפסיקת בית המשפט העליון, כדלקמן: "עבירת מרמה בנסיבות מחמירות כורכת עמה נסיבות מיוחדות מבחינת צורת המרמה, השיטה, התכנון, התחכום, ההיקף וגורמים מעין אלה.. איתורן של נסיבות מחמירות תלוי בנסיבותיו של המקרה ובמאפייניו המיוחדים" - (ע"פ 2333/07 שלמה תענך נ' מדינת ישראל; וראה גם - ע"פ 399/88 בלאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מד (4) 743, 705 (1990); ע"פ 130/88 גרוסמן נ' מדינת ישראל, פ"ד מג (4) 599). אף המלומד י. קדמי, בספרו, על הדין בפלילים, חוק העונשין, חלק שני, התייחס לכך בציון כי: "הנסיבות המחמירות יכולות והיינה נעוצות: בתיחכומה של המרמה, או בהיקפה וממדיה; או

בהיותה פרי מאמץ מתוכנן שיטתי ומומושך; או - במעמדו המיוחד של העבריין כלפי קורבנו (מעמד המקנה לו 'אמינות'); או - בהיות המרמה כרוכה בביצועה של עבירה אחרת, המכשירה את הקרקע להצלחתה; וכיוצ"ב נסיבות הקשורות באופייה של ה'מרמה', להבדיל מנסיבות הקשורות ב'אישיותו' של העבריין" (שם, עמוד 861). עוד נפסק, כי: "ריבוי מעשי המירמה, התחכום שבהם, היקף סכומי הכסף שהוצאו בתרמית והיות המירמה כרוכה בביצוען של עבירות אחרות המכשירות את הקרקע להצלחתה - זיוף מסמך ושימוש בו - מהווים נסיבות מחמירות" (ע"פ 446/01 מקס רודמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 25, 42).

בשים לב לכמות העבירות, התמשכותן, היקף הכספים והתמונה הכוללת, בוצעו העבירות בנסיבות מחמירות.

55. יעבר פסק דין זה לרשם העמותות

א. לרשם העמותות חובה וסמכות לפיקוח על עמותות, וראה סעיף 40(א) לחוק העמותות, התש"ם-1980 לפיו:

"היה לרשם יסוד סביר להניח כי עמותה אינה מקיימת את ההוראות לפי חוק זה או שאינה מקיימת את הוראות תקנונה או את מטרותיה, רשאי הוא, לבקשת רבע מכלל חברי העמותה, לבקשת ועדת הביקורת או הגוף המבקר, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, או מיוזמתו, להחליט לפתוח בחקירה בענייניה של אותה עמותה ויהיו נתונות לו או לעובד משרד המשפטים הכפוף לו שהסמיך לשם כך, הסמכויות לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968"

ב. השאלה עד כמה נכון להכיל במסגרת עמותה פעילות שהיא עסקית בטיבה, נמנית עם העיקריות בעולמן של העמותות, הן במישור העיוני, והן בהיבטים הפרקטיים. סעיף 1 לחוק העמותות מאפשר לכאורה פעילות שלא נועדה לתכלית רווחית גם אם היא עסקית בטיבה. אלא, שגם שאלת התכלית הרווחית, אינה חד משמעית, ובפרשתנו די בעדות הנאשם, לפיה, אמנם, לא משך רווחים בדומה לבעל מניות, אך דאג למשכורתו, לפחות עד למחצית 2013, וישאל עתה השואל שאלה המוכרת בהקשרים שונים (כגון, במישור המיסוי), היכן עובר הגבול בין בעל עסק המושך מרווחי העסק כשכר לעצמו, לבין משיכת רווחים. שלא לדבר על היעדר כל פיקוח על התנהלות הנאשם במסגרת עמותה זו.

ראוי שייתן רשם העמותות את דעתו לשאלה האם לא יהא נכון להפיק לקחים, מכל שהוכח
בפרשה זו.

ג. די בעדות הנאשם כדי ללמדנו, עד כמה התנהלותו במסגרת של עמותה, נשאה אופי עסקי. ניתן
ללא כל קושי ללמוד על כך מביטויים בהם נקט הנאשם עצמו. להלן מעט מהביטויים בהם נקט
הנאשם בגרסתו, ביטויים השייכים כולם לעולם העסקי ולא לעולמן של עמותות.

1. ראשית, בלט עד מאוד השימוש בביטוי, **רווח תפעולי** - ראה בממוקד, למשל, בעמ'
1125 שורה 10 לפרוטוקול; בשנית, בעמ' 1138 שורה 7 לפרוטוקול ועוד. אף למדנו
שבעבר היתה העמותה **"רווחית"** (עמ' 1140 שורה 6 לפרוטוקול).

2. גם על מימון וניכוי צ'קים שמענו לא מעט (עמ' 1125 משורה 4 לפרוטוקול).

3. מעט לאחר מכן, למדנו שראה הוא בהתנהלותו **יחידה עסקית** והאופן בו התנסח מדבר
בעד עצמו: **"זה גם היה חלק מתוך הרווח התפעולי של העמותה והיה רווח תפעולי
לעמותה גם בזכות ההשקעות שהעמותה עשתה, רווח שהוא לא קטן ובכל זאת
הלקוחות גם שמרו וקיבלו את המחירים המיוחדים של העמותה. זה עבד ביחידה
עסקית וכולם נהנו בעצם מהעמותה"** (עמ' 1126 שורות 1-4 לפרוטוקול).

4. עוד למדנו על **"קושי תזרימי"** (עמ' 1133 שורה 19 לפרוטוקול).

5. מעט לאחר מכן, כבר לימדנו הנאשם, שביקש **"לבנות תכנית כלכלית יותר טובה"**
(עמ' 1136 שורה 13 לפרוטוקול).

6. אף העיד הנאשם, שהייתה העמותה **"באובליגו של מיליון ₪"** (עמ' 1139 שורה 7
לפרוטוקול), ובתוך כך אזכיר גם את המושג **"מסגרת אשראי"** שחזרה על עצמה.

7. אחתום פסקה זו בדבריו הבאים שיותר מהם, כדי להמחיש את האמור לעיל, לא נצרך.

(וההדגשה - שלי): "זה עניין שאתה רוצה שיהיה לך, אתה מפקיד כסף בפק"מ, אתה יכול לריב על האחוזים, אתה רוצה כרטיס אשראי, אתה רוצה שלא יגבו ממך יותר, יש לך אפשרות, אתה מנגנון עסקי מאוד גדול שעובד, אתה צריך שיהיה לך אמון בשני בנקים" (עמ' 1164 שורות 20-22 לפרוטוקול). וביחס להשקעותיו עוד לימדנו הנאשם, כי: "בעלי עסקים עושים השקעות של מיליוני שקלים, עשרות מיליונים בעסקים שלהם. העסק שלנו, העמותה שלי היא הייתה עמותה מצליחה בצמיחה יום יומית" (עמ' 1279 שורות 7 - 9 לפרוטוקול).

לא בכדי הודגשו דברים אלה שמתוך עדות הנאשם: הדברים משלימים את קביעתי בדבר הבעייתיות בהתנהלות הנאשם במסגרתה של עמותה, והדברים אף נועדו לרשם העמותות, שיווכח איזו פעילות התנהלה בעמותה.

ד. לא זו בלבד, שהתבצעה במסגרת העמותה פעילות עסקית מובהקת הכוללת השקעות, אלא שהיו לרשם העמותות סימנים מקדימים, שיכול היה להיעזר בהם, ודי אם אציין את העמותה החדשה שרשם הנאשם בינואר 2013 לאחר שהוגבל חשבונה של הקודמת, היינו מהלך שהצדיק מצד הרשם בירור מינימאלי. ושלא לדבר על הדוחות הכספיים, שאם בכלל נערכו היו מחייבות פעולה מצד הרשם, וככל שלא נערכו, או לא הוגשו, קל וחומר, שמחייבות היו את התערבותו.

גם עצם העובדה שנרשמה בינואר 2013 עמותה חדשה על ידי אותו אדם, אמורה היתה להוות תמרור אזהרה: ספק אם נבחנה הסיבה לכך, ספק, אם נעשה הדבר כשלעמותה הראשונה היה אישור ניהול תקין, וספק, אפוא, אם מיצה רשם העמותות את מלוא הסמכויות הנתונות לו לבדיקת כשרות הבקשה לרישום העמותה החדשה.

ה. מובטחני, שער רשם העמותות לבעייתיות הגלומה בעמותות במסגרתן מתנהלת פעילות עסקית, גם אם, לכאורה, מכח דבר המחוקק בסעיף 1 לחוק, לפיו כל אימת שהתכלית אינה להפקת רווחים, הפעילות לגיטימית. ברם, ספק אם למטרות אלה נוצר מוסד העמותה. פרשה זו, מוסיפה וממחישה את הדבר, ואת הצורך שיעשה רשם העמותות כל שביכולתו להתמודד עם

בעיה זו.

ו. ובתוך כך יוער גם למאשימה, שעם כל ההערכה, קשה להלום התנהלות בפרשה שכזו, ללא התייחסות הולמת לרקע הכלכלי הרלוונטי, לרבות במישור התאגידי. התשתית הראייתית שהוצגה לבית המשפט לקתה בחסרים רבים במישור זה: לא ניתנה הדעת כלל לשאלה, האם התנהלה העמותה כדין, האם הנאשם "משך כספים", וכמה, היכן היו חברי העמותה, יושב הראש וועדת הביקורת, אם היו. ספק אם בכלל נשאל רשם העמותות בנושא, ומה - אין בחומר הראיות דבר בהיבטים אלה. על רקע האמור לעיל, אין להוציא מכלל אפשרות כשלים מצד הנאשם גם במישור זה, וככל שמעד עוד, ייהנה הנאשם ממחדליה אלה של המאשימה.

56. **סוף דבר**, מורשע בזה הנאשם בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק (עבירות רבות); בשלוש עבירות של הוצאת צ'ק ללא כיסוי, עבירה לפי סעיף 432 לחוק; ויזוכה מארועים 6, 23, 28, 37, על פי מספרם בפרק העובדות של כתב האישום.

ניתנה היום, כ"ה תשרי תשפ"ג, 20 אוקטובר 2022,

במעמד הצדדים.